inkeriläisten VIESTI

1–2/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796 ti klo 18.30 - 20, Annikki Kelo. Sampo Pankki 800012-306364. Pankki Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €
½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2004
25 € kotimaahan, Ruotsissa 260 kr, muualle 30 €/v (300 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman Linbanev. 6, 43833 Landvetter, ulkomailta: SE-438 35 Landvetter. Puh ja faksi 031-916 602 v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo, puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet http://www.inkeri.com
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Aasian kriisi kosketti

Tätä kirjoittaessani on Aasian luonnonkatastrofista kulunut noin viikko. Jäljet ovat karmaisevaa nähtävää, yli satatuhatta ihmistä on menehtynyt ja ties kuinka moni loukkaantunut. Perheensä, ystävänsä, tuttavansa on menettänyt niin monta ihmistä, ettei heidän määräänsä ole käsittääkseni edes yritetty arvioida. KRP:n julkaisema kadonneiden lista on surullista luettavaa; niin paljon pieniä lapsia, niin paljon kokonaisia perheitä, niin paljon iloiselle joulumatkalle lähteneitä suomalaisia ylipäänsä. Parisataa suomalaista on toki yli sadantuhannen uhrin joukossa pieni määrä, mutta itse surun määrää ei mitata yksiköllä. Se mitataan yksilöllä.

Tässä numerossa julkaisemme koskettavan kertomuksen Elma Toivolan kokemuksista. Hän joutui sotaorpona riepotukseen, jollaista emme toivoisi yhdenkään lapsen kohdalle sattuvaksi. Lisäksi julkaisemme mm. piispa Leino Hassisen haastattelun hänen taannoisen 80-vuotispäivänsä kunniaksi, kertomuksia historiasta, uutisia Inkeristä ja Karjalasta sekä koosteen loppiaisen merkityksestä.

Vaikka vuosi 2005 onkin alkanut sangen synkissä merkeissä, haluan silti toivottaa lukijoillemme uskoa tulevaan ja siihen, että elämä lopulta voittaa. Päivä on jo pitenemään päin, kesää kohti mennään.

Katri Einamo

Tässä numerossa:

Numero 3/2005 ilmestyy viikolla 9. Aineisto toimitukselle 10.2 mennessä.
Numero 4/2005 ilmestyy viikolla 14. Aineisto toimitukselle 16.3 mennessä.

Kansikuvassa Katri Rantala, Turku ja Elma Toivola, Oulainen Vologdassa.
Kuva: Elma Toivola

Viime numerossa kerrottiin, että tässä numerossa olisi ohjeet Neuvostoliittoon siirron kuvaamiseksi. Toimitus ei vielä ole saanut tarvittavia yhteyksiä tutkijoihin rakennetuksi, joten asia siirtyy johonkin myöhempään tämän vuoden numeroon. Siirtojen kuvaus on nyt avattu kaikelle byrokratialle rakkaista lomakkeista. Seuraavaan numeroon suunnittelemme valvontakomissiota koskevaa artikkelia.

Toimitus

Lomakesuunnittelua 1940-luvulta

Pääkirjoituksen perään on Pekka Nevalaisen teoksesta *Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla* jäljennetty kaksi lomaketta. Näistä toinen koskee siirtoa Suomeen, toinen takaisin paluuta Suomesta.

Missä määrin lomakkeen teksti vastasi sen allekirjoittaneiden tahtotilaa, ensin vuosina 1943–44 Inkerin alueelta eri kokoomaleirien kautta Suomeen siirrettyjen osalta ja sitten vuosina 1945–47 Suomesta Neuvostoliittoon palanneiden kohdalla, on haastattelututkimuksella selvitettävä asia, joten sitä voi vain arvailla. Sota-aika ja erittäin poikkeukselliset olosuhteet olivat joka tapauksessa vaikuttaneet edestakaisin temmottujen inkerinsuomalaisten mielialoihin niin voimakkaasti, että uskaltanee kysyä, missä määrin heillä kaiken myllerryksen jälkeen oli tällaisissa asioissa omaa tahtoa?

Toivo Iho, Inkeri-liiton puheenjohtaja

Järkevämpää kuin sen arvailu, mitä siirtojen kohteet todella ovat tahtoneet, on pohtia, mitä varten, kenen etuja palvelemaan, lomakkeet on suunniteltu. Suomeen siirtoa koskevassa lomakkeessa korostetaan siirtymisen olevan vapaaehtoista. Niinpä lomake oli laadittu anomuksen muotoon. Lisäksi painetussa tekstissä ilmoitetaan siirtymisen olevan oma-aloitteista ja siirtyjän vapaasta tahdosta tapahtuvaa. Nevalaisen teoksessa kerrotaan, että joku osa lomakkeista allekirjoitettiin vielä Suomen karanteenileirillä. Tämä tuntuu koomiselta, mutta toisaalta se juuri osoittaa, että allekirjoitettu lomake sinänsä taisi olla ainakin yhtä tärkeä kuin siirretyn tosiasiallinen tahto.

Lomakkeilla siis haluttiin osoittaa siirtojen Suomeen olevan vapaaehtoisia, ei pakkosiirtoja. Epäilemättä tällä haluttiin tehdä jonkinlainen pesäero Neuvostoliiton ja Saksan toteuttamiin väestönsiirtoihin; miten asia on neuvotteluissa motivoitu saksalaisille, on toinen kysymys. Kaikkia lomakkeen tarkoitusperiä on vaikea arvioida, mutta toteutuneen lopputuloksen kannalta lomakkeella oli kahdenlaisia vaikutuksia: yhtäältä se oli vaikuttamassa siihen, ettei edes Molotovilla ollut otsaa kiristää Suomea mahdottomiin siksi, etteivät kaikki palanneet, ja näin lomake osaltaan oli säästämässä jotakuinkin kahdeksasosan Suomeen siirrettyjen inkerinsuomalaisten kokonaismäärästä palautukselta. Toisaalta Suomeen siirtoa varten painettu lomake epäilemättä loi pohjan ja mallin uudelle lomakkeelle, siis Suomesta lähtöä varten suunnitellulle.

Mahdettiinko muissa Neuvostoliiton toteuttamissa väestönsiirroissa kerätä siirrettyjen suostumuksia? Jos kerättiin, malli ehkä oli saatu sieltä, ellei, malli on saatu yksinomaan Suomeen siirtoa koskevasta lomakkeesta. Mutta mikä ero näillä onkaan! Suomeen siirtoa koskevaa

lomaketta voisi luonnehtia siirrettyjen kannalta kömpelön hyväntahtoiseksi, kun taas Suomesta paluuta koskevan lomakkeen voi sanoa olevan älykkään suunnittelun suorastaan pirullinen lopputulos. Suomeen siirtoa koskeva lomake ilmaisee selvästi siirron ideoijan ja toteuttajan olevan joku muu kuin siirrettävä. Entä miten asia on muotoiltu paluuta koskevassa lomakkeessa? Sen otsikko kuuluu: Ilmoittautumiskaavake palaamisesta Neuvostoliittoon. Ja tekstin ensimmäinen lause: Neuvostoliiton ja Suomen välirauhansopimuksen voimaantultua ilmoitan täten itseni ja perheeni puolesta palaavani takaisin Neuvostoliittoon. Aivan selvästi koko palaamisen idea on lomakkeella vyörytetty sen allekirjoittajalle. Hän haluaa palata, hän omasta aloitteestaan, eikä minkään ulkopuolisen voiman vaikutuksesta. Ainoa pieni särö tähän rakennelmaan on syntynyt, kun lomakkeen allekirjoittaja ilmoittaa olevansa valmis matkustamaan viiden päivän kuluessa saatuaan ilmoituksen matkapäivästä. Matkan siis järjestää kuitenkin joku muu; inkerinsuomalainen ei edes lomakesuunnittelijan mielestä ryntää ostamaan matkalippua?

Toinen hienous: Suunnittelija on tarkoin harkinnut, miten kytkee ilmoitukseen välirauhansopimuksen, jossa siis vain pakolla siirretyt ja eräät erikoisryhmät määrättiin palautettavaksi, muutoin paluu oli vapaaehtoista. Hän ei sano: välirauhansopimuksen perusteella, vaan väistää hankalan kysymyksen siirtojen vapaaehtoisuudesta ja väläyttää: välirauhansopimuksen voimaantultua.

Kolmas ilkeän loistavasti toteutettu yksityiskohta: Sanoja Inkeri tai kotiseutu tai niiden johdannaisia ei vahingossakaan mainita. Allekirjoittaja suostuu lomakkeen tekstin mukaan palaamaan mihin tahansa Neuvostoliiton alueelle. Sopii sitten väittää, että valvontakomission edustajat lupasivat Inkeriin pääsyä: itsehän allekirjoititte paperin, jossa paluu Neuvostoliittoon oli päämääränne! Jos väitätte, että sanat "paluu" ja "takaisin" merkitsevät kotiin paluuta, miksi sitä ei sanota kaavakkeessa? Kun tähän vielä lisää, että valvontakomission jakamaan kaavakkeeseen oli houkuttimeksi otettu mahdollisuus matkatavaroiden kuljetukseen, ansa oli täydellinen.

Toivo Iho

ANOMUS
Suomeen siirtymistä varten

Minä ____, joka olen kotoisin _______________________, __________________, ___________________ ___

synt. ___ / ___, anon omasta, vaimoni _______________________________ ja alaikäisten ___________ lasteni ____ ____

puolesta päästä siirtymään Suomeen. Samalla ilmoitan, että anomus on tehty omasta aloitteestamme / ni ja että siirtymisemme / ni Suomeen, jos siihen suostutaan, tapahtuu vapaasta tahdostamme / ni.

_______________________________ _____________kuun _____ päivänä 194 __ .

____
Omakätinen nimikirjoitus

Ilmoittautumiskaavake
palaamisesta Neuvostoliittoon.

Neuvostoliiton ja Suomen välisen välirauhansopimuksen voimaantultua ilmoitan täten itseni ja perheeni puolesta palaavani takaisin Neuvostoliittoon. Mukanani seuraa vaimoni ________________________________ ja alaikäiset lapseni ________ ____

sekä omaisuutta _____________kollia eli __________ kg. Samalla ilmoitan olevani valmis matkustamaan 5 päivän kuluttua saatuani ilmoituksen matkapäivästä.

______________________ ssä ___________ kuun ______ p:nä 1944.

____

Nykyinen olinpaikka ___________________________ kaupunki
____ kunnan kylä

Tarkka osoite:

Inkerin kirkko etsii tehtäväänsä

Piispa Leino Hassisen 80-vuotispäivän kunniaksi julkaisemme häneltä saamamme haastattelun.

KATRI EINAMO

Piispa Leino Hassinen

Mikä Inkerissä kiinnosti sinua?

Olin oppinut sota-aikana tuntemaan Inkerin kansan vaiheet pääpiirteittäin. Sodan jälkeen seurasin tapahtumia neuvostoaikana niin paljon kuin se oli mahdollista. Viittasin eräässä radiosaarnassakin rajan takana ja kaukana eläviin inkeriläisiin kuulijoihin. Tästä olen saanut jälkeenpäin palautetta. Ihmiset kuulivat radioiden ääressä, ettei heitä ollut unohdettu.

Millaiset olivat Inkerin kirkon syntyvaiheet?

Inkeriläisten nousu johtui Neuvostoliiton perestroika-vaiheesta 1985–91. Olot vapautuivat niin paljon, että voitiin perustaa inkeriläisseurakuntia, ensimmäiset jo ennen perestroikaa Petroskoihin vuonna 1970, sitten Pushkiniin 1977.

Minun lähtöni 1989 sai alkunsa Leningradin uskontoasiain valtuutetun ilmoitettua pastori Arvo Survolle, että kirkollinen opetus on nyt rajoitetussa määrin mahdollista. Arvo Survo ilmoitti asiasta Suomen luterilaiselle kirkolle. Koska olin äskettäin jäänyt eläkkeelle, olin kysyttäessä vapaa lähtemään diakonien eli apupappien kouluttajaksi. Vaimolleni ja minulle pyyntöön suostuminen oli yksinkertaisesti uskonkuuliaisuutta: kun terveyteni oli erinomainen, ja apua tarvittiin, niin mukaan vain! Olin vuosikymmeniä saarnannut, että kristityn pitää palvella siellä, missä tarvitaan, eikä siellä, missä on mukava olla. Muutaman kuukauden mittainen urakka oli päivänselvä. Muutama kuukausi venyi sitten moneksi vuodeksi. Pappiskurssilla opiskelijoita oli yhdeksän.

Vuosien 1989–90 aikan rekisteröitiin kymmenkunta seurakuntaa. Niistä muodostettiin Viron evankelisluterilaiseen kirkkoon Inkerin rovastikunta. Koska seurakuntien työntekijöiden tarve oli suuri, piti syksyllä 1990 aloittaa uusi apupappikurssi. Tunsin olevani kymmenottelija; viikolla kouluttajana ja hallinnon konsulttina, sunnuntaisin saarnamiehenä eri seurakunnissa.

Saatoitko toimia vapaasti Neuvostoliitossa?

Kun elettiin neuvostoaikaa, oli selvää, että puheitani, koulutusta ja muuta työskentelyä seurattiin ja siitä raportoitiin. Saapumissyksynä olin kutsuttuna Leningradin uskontoasiain valtuutetun luo. Hän pyysi minua kertomaan elämästäni ja koulutuksen luonteesta, ja niin tein lyhyesti. Arvo Survo toimi tulkkina, koska en tuolloin osannut venäjää. Poistuttuamme tapaamisesta Arvo sanoi: "Kyllä ne tiesivät tuon kaiken jo etukäteen." Totesin siihen: "Saivat ainakin kuvan rehellisestä miehestä. On sitä mieltä metsollakin, ei vain metson ampujalla!"

Hallinnollinen irtaantuminen Viron ev.lut. kirkosta oli suorastaan helppo. Inkerin seurakunnat tahtoivat itsenäistyä kuin murrosikäiset konsanaan, ja Viron kirkko tuki tätä pyrkimystä. Ongelma oli siinä, ettei ollut minkäänlaista kirkkojärjestystä, jonka mukaan kristillinen kirkko saattoi elää ateistisessa valtiossa, ja suuri tämä ongelma olikin.

Rovastikuntaa johti virolainen rovasti Paul Saar, joka oli vuosikausia palvellut Petroskoin luterilaista seurakuntaa Virosta käsin. Mutta Virossakin seurakuntaelämä elpyi, ja hänellä oli täysi työ selviytyä oman seurakuntansa ja rovastikuntansa hoidossa. Saar joutui niin ollen jättämään Inkerin rovastikunnan. Seuraajaksi pyydettiin Arvo Survoa, koska hän oli koko inkeriläisten nousun herättäjä ja johtaja, mutta hän ei katsonut voivansa ryhtyä tehtävään.

Miten tapahtui Inkerin kirkon itsenäistyminen?

Kun Arvo Survo ei ollut käytettävissä, pyydettiin minua siksi, että tunsin jo entuudestaan ihmisiä ja tilannetta. Tiesin, mikä savotta on edessä, jos suostun.

Tunsin, että inkerinsuomalaiset olivat avuttomina ilman paimenta. Sellaisesta tilanteesta irtaantumisen olisin kokenut paoksi onnettomuuspaikalta. Niinpä aloitin lääninrovastina vuoden 1991 alusta.

Tilanne oli likipitäen hallitsematon. Rovastikunnan käytössä oli Luontotalon (ent. Pyhän Mariankirkon) pikkuinen huone, joka pullisteli diakoniavarastona. Ihmisiä tungeksi eri seurakunnista, inkeriläisiä ja venäläisiä, yhtä mittaa Suomesta, hyvin usein ulkomailta. Mahakkain ja seläkkäin koetettiin tulla toimeen. Ei se ollut ihan Siperiaan karkoitettujen vaunu, mutta ei paljon muutakaan; vettä sentään sai, eikä kukaan kuollut, kun pääsi hengittämään hämärään käytävään.

Päivittäisen mylläkän ohessa piti saada ennen pitkää itsenäistyvälle Inkerin kirkolle kirkkojärjestys ja toimintasuunnitelma. Tsaarinaikainen kirkkojärjestys ei käynyt. Kirkon piti sopeutua elämään kommunistisessa yhteiskunnassa – minkä mallin mukaan? Virolaisen tai itäeurooppalaisten kirkkojen, mutta ilmeisesti vähän väljemmissä puitteissa? Kirkkojärjestyksen ja toimintasuunnitelman laatimista varten rovastikuntaneuvosto asetti toimikunnat, kumpaankin yhdeksän jäsentä Neuvostoliitosta, Virosta ja Suomesta. Minun tehtäväkseni tuli kirjoittaaa pohjateksti molemmille toimikunnille. Kokoonnuttiin Leningradissa, Tallinnassa, joskus Helsingissäkin, mihin vain porukka saatiin parhaiten kokoon. Tähdättiin siihen, että rovastikunta itsenäistyy vuoden 1992 alusta. Kirkkojärjestys saatiinkin valmiiksi, mutta pitkän tähtäyksen suunnitelma jäi seuraavaan kesään.

Oliko seurakunnissa jännitteitä ja kieliriitoja?

Inkeriläisen rovastikunnan itsenäistyessä omaksi kirkokseen oli seurakuntia

Inkerinmaalla, Karjalan kannaksella, Laatokan ja Petroskoin Karjalassa, Vienassa ja Muurmanskissa, kaikkiaan 13. Päättäessäni esipaimenen tehtävänhoidon vuoden 1996 alussa seurakuntien määrä oli kasvanut 37:een; niitä oli mm. Moskovassa, Uralilla ja Siperiassa. Nykyään seurakuntia on 82, ja niissä on muutama kymmenen tai muutama sata jäsentä. Joitakin Suomen rajan pinnassa olevia seurakuntia lukuun ottamatta niissä käytetään yksinomaan venäjää. Valtakielen käyttö on yhtä luonnollista kuin amerikansuomalaisille englanti ja Ruotsissa asuville ruotsi. Sitä mukaan kun Inkerin kirkon työntekijöiksi saadaan Venäjällä kasvaneita nuoria, kielikysymys ratkeaa kuin itsestään. Onneksi halukkaita on! Meidän suomensuomalaisten ensiapuvaihe päättyy.

Minkälaisena näet Inkerin kirkon mahdollisuudet?

Inkerin kirkon nopea pääsy jaloilleen tuhoisien vuosikymmenten jälkeen on hämmästyttävä. Se johtuu ennen muuta Suomen läheisyydestä. Suomi otti Inkerin asian omakseen. Kirkon Ulkomaanavun jäntevällä johdolla seurakunnat riensivät apuun. Julistus, kirkolliset toimitukset, diakonia, lapsi- ja nuorisotoiminta, seurakuntalaulu sekä yleensäkin kirkkomusiikki, hallinto, kirkkojen rakentaminen

ja työntekijäkoulutus lähtivät kehittymään ripeästi. Tästä kaikesta kiitämme Jumalaa. Hän antoi neuvostoaikojen jääpatojen murtua ja kevään koittaa. Minusta on rohkaisevaa katsoa kirkon tulevaisuuteen.

Toivo Iho

Leino Hassinen

- syntynyt Sortavalassa 1924
- armeijassa 1942–44
- vihittiin papiksi 1949
- avioon 1949, viisi lasta
- jatko-opintoja Ruotsissa Lundin yliopistossa ja Saksassa Tübingenin yliopistossa 1951–54
- korkeakoulupappina 1959–66
- Kotimaa-lehden päätoimittajana 1969–77
- Värtsilän, Karkkilan ja Vihdin kirkkoherrana
- 1987 eläkkeelle, asuu Forssan lähellä Tammelassa
- Inkerin ev.lut. kirkon kouluttajana, lääninrovastina ja piispana 1989–96.
- julkaissut mm. *Kristinusko ja kommunismi* Helsingin hiippakunnan papistoa varten 1967, Suomen ev.lut. Kirkon *Aikuiskatekismus* 1984, *Idän uusi aamu, Inkerin Kirkon nousun vuodet* 1997

Toimitus

Inkeriläisten Viestin numerossa 7–8 2004 peräänkuulutettiin kokemuksia ja kertomuksia sotaorpojen kohtalosta. Seuraavassa Elma Toivolan koskettava tarina.

Onnellinen sotaorpo Suomessa

Olen syntynyt 1930-luvulla Toksovassa, josta minulla ei joitakin hajanaisia muistikuvia lukuun ottamatta juuri muistoja ole. Vuodelta 1936 muistan lähdön, aikaa annettiin 24 tuntia. "Vapaaehtoiseen" lähtöön mukaan sai ottaa vain sen mitä käsissään kykeni kantamaan, kaikki muu oli jätettävä, koska kulakki ei liittynyt kolhoosiin. Korvauksista ei ole koskaan puhuttu mitään. Junamatka oli pitkä ja härkävaunussa kuolleet jätettiin asemille, en tiedä mahdettiinko heitä edes haudata. Moni jäi sille Siperian matkalle.

Perheeni vietiin lähelle Permiä. Mukaan tulivat siis isäni Juho Susi, äitini Maria (o.s. Raatikainen), velipoika Juho, minä Elma ja siskoni Sylvi Seppänen, joka asuu nykyään Helsingissä. Mukaan tuli niin ikään sotaorpo Katri Rantala (o.s. Kouhia), joka tätä nykyä asuu Turussa.

Saavuimme keskelle erämaata. Asukkaita ei ollut paljon lukuun ottamatta erästä venäläistä perhettä. jonka kanssa emme juuri olleet kanssakäymisissä.

Elma Toivola, Oulaskangas 1965

Heillä oli asuttavanaan hirsimökki, jossa oli asunnon lisäksi saman katon alla navetta ja wc.

Isä joutui metsätöihin, äiti oli karjakkona kolhoosissa, me lapset velipojan huostassa. Ei ollut paljon ruokaa eikä päivähoitoa, jotenkin silti vain elettiin. Isä pääsi noin kahden kuukauden kuluttua laivatelakalle, josta sai jopa palkkaa ja elämä vähän valkeni. Olimme Siperiassa kaksi vuotta kunnes eräänä harmaana syysyönä isä pakkasi meidät proomuun. Pakomatka kohti Inkerinmaata alkoi.

Koska isällä ei ollut virallista passia asuimme monessa paikassa, ensin Eevatädin luona (Eeva Tatti). Äidillä oli myös sisko nimeltään Liisa Konkka, jonka perheen vaiheista en tiedä mitään. Äidillä oli myös Jaakko-niminen veli, eläinlääkäri. Jaakon Valentiina-vaimo oli opettaja. Vietin Jaakon ja Valentinan luona ainakin pari kesää. Isällä oli useampia veljiä, joista eräs oli nimeltään Pekka Susi. Hän asui Keltossa ennen sotaa.

Sodan syttyessä asuimme Kolppanassa. Saksalaiset tulivat kovalla rytinällä alppikengät kolisten ja venäläisten perääntyessä jäimme mottiin. Syksyn tullen ruoka loppui, ja äiti ja Eeva-täti hakivat salaa pellolta perunaa ja kaalia. Saksalaiset ampuivat heitä kohti sumeilematta, kumpikin haavoittui. Saksalaisista minulla ei siis ole mitään hyvää sanottavaa.

Lähdimme muiden mukana kohti Viroa vesikelkalla. Isä kuoli hämärissä olosuhteissa ollessaan saksalaisilla pakkotyössä. Meitä oli äiti ja kolme lasta, matka oli erittäin raskas ja pitkä. Vihdoin saavuimme Hatsinaan, pääsimme jälleen junaan ja härkävaunuihin.

Hatsinasta meidät vietiin Kloogalle erittäin huonoihin olosuhteisiin, asuimme parakeissa joissa oli maalattia ja laverisängyt. Äiti kuoli siellä lavantautiin. Hänet on haudattu leirin joukkohautaan, sen tarkempaa tietoa minulla ei ole. Suomalaiset ja saksalaiset keräsivät orvot lapset Suomeen vietäväksi. Täisaunan kautta lastenkotiin, sieltä laivaan ja Helsinkiin, josta meidät vietiin edelleen Perttulan lastenkotiin ja melko pian Tuurin Kallenkoskelle.

Sieltä nykyisen kyläkauppiaan kartanosta aloitimme koulunkäynnin, minä menin yläkouluun koska olin jo iso tyttö. Osasin kirjoittaa ja lukea suomeksi, joten minulla ei ollut varsinaista kieliongelmaa, koska kotona puhuttiin aina "zuhnan" kieltä. Opettajani Panula oli erittäin ymmärtäväinen, olin hyvin onnellinen koulussa ja menestyin hyvin kaikissa aineissa.

Tuli vuoden 1945 tammikuu ja murheen päivä koitti. "Supon poliisi" haki meidät keskellä koulupäivää ja lupasi toimittaa meidät olemattomaan kotiini. Saimme hakea kotoa vähän vaatteita "ihanaa paluumatkaa varten". Meidät vietiin Helsinkiin johonkin koulurakennukseen, missä oli runsaasti "kotiin" palaavia orpolapsia.

ELMA TOIVOLA

Kallenkoski, Tuuri 1993

Elma Toivola 50-vuotisjuhlillaan

Olen vieläkin tapahtuneesta katkera. Oliko suomalaisten todella pakko palauttaa orpolapset? Monelta meni koti ja koulunkäynti loppui siihen. Alkoi matka kohti itää ja laajaa Venäjän maata: pienimmät jätettiin Pietariin, meidät vietiin Vologdan lastenkotiin. Asuimme vanhassa kirkossa. Leipä haettiin jostain lähileipomosta, härkä oli ajokkina, hevosia en nähnyt. Ruoka parani hieman, kun USA:n paketteja saapui lastenkotiin.

Meitä oli Vologdassa neljä tyttöä, Lempi Punkka (s. 1935 ?), Katri Rantala, Sylvi-sisko ja minä. Poikia oli kolme, eli Eskelisen veljekset Juho ja Leo, yhden pojan nimeä en muista. Olimme työssä keittiössä ja yritimme käydä kouluakin. Kesällä piti kantaa jatkuvasti vettä kaalimaalle korennolla.

Ystäväni Katri joutui tehtaaseen ompelijaksi, sama kohtalo odotti myös minua, koska täytin 15 vuotta. Sisareni olisi jäänyt lastenkotiin, mutta koska olin luvannut äidilleni hänen kuolinvuoteellaan etten jätä sisartani yksin, niin saimme palata yhdessä Suomeen.

Lastenhoitaja kehotti minua kirjoittamaan "Isä Aurinkoiselle" Moskovaan, ja veinkin kirjeen postiin salaa monen kilometrin päähän miesten polkupyörällä ja odotin vastausta. Ihmeekseni sieltä tuli lastenkodin johtajalle viesti, että meidät lapset saa palauttaa Suomeen. Niinpä sitten syksyllä 1946 meitä lähti saattamaan lastenhoitaja Pietariin asti. Sieltä saattoi miliisi rajalle, suomalainen siviilipoliisi saattoi kasvattikotiin ja kuittasi matkan tehdyksi, tosin meitä kuulusteltiin kovasti. Kaikki paperit olivat kunnossa.

Alkoi uusi elämä Tuurissa.

Elma Toivola, os. Susi
Oulainen

Kruunun- eli linnanlapsista

Tunnettua on, että useissa Inkerin suomalaisperheissä oli aikoinaan erikoisena sivuelinkeinona aviottomina syntyneiden ja Kasvatuslaitokselle luovutettujen lasten ylläpito ja kasvatus. Pietarin ns. *"Löytölastenkoti"* eli *Kasvatuslaitos*, jolla oli jopa ranskankielinenkin nimi *Maison des enfants trouves*, sijaitsi kaupungin keskustassa Nevskin valtakadun tuntumassa Moikajoen rannalla. Useat inkerinsuomalaiset naiset tunsivat sen hyvin ja hakivat sieltä tulevat kasvattinsa. Inkerissä heitä nimitettiin kruunun-, löytö- tai linnanlapsiksi.

Mistä kaikkialta nämä lapset saapuivat ja mitä tapahtui ennen kuin osa heistä päätyi suomalaisperheisiin, käy ilmi *A. Bahtiarovin* venäjänkielisestä teoksesta *Pietarin maha (Brjuho Peterburga.* Pietari, 1888.)

Lasten äideistä

Valtiollisen avustustoiminnan alkuunpanijana ja sen kehittäjänä aviottomien lasten hyväksi toimi keisarinna Katariina II, joka hallitsi Venäjää vv. 1762–1796. 1800-luvun Pietarissa oli sekä useita maksullisia yksityisvastaanottoja synnytysapua tarvitseville naimattomille naisille että myös maksuttomia lasten vastaanottopaikkoja poliisipiirien yhteydessä. Tärkein ja keskeisin rooli oli kuitenkin Pietarin kaupungin synnytyslaitoksella, jossa apua hakevia naisia otettiin vastaan ympäri vuorokauden maksutta ja he pääsivät myös lääkärin vastaanotolle.

Synnytyslaitokselle saapuvien naisten ei tarvinnut paljastaa nimeään, mutta laitoksella ollessaan he eivät saaneet tavata ketään ulkopuolista. Naiset täyttivät ja luovuttivat laitoksen johtajalle suljetussa kuoressa lomakkeen, josta kävi ilmi heidän nimensä ja osoitteensa mahdollisen kuoleman varalta. Poistuessaan synnytyslaitokselta asianomainen sai kuorensa takaisin, muussa tapauksessa sen avasi laitoksen johtaja. Synnytyslaitokselta yksinäisten äitien lapset lähetettiin kaupungin Kasvatuslaitokselle eli Löytölastenkotiin.

Pietarin Kasvatuslaitos

Synnytyslaitokselta lähti päivittäin mustat lastenvaunut Kasvatuslaitosta kohti. Vaunuihin pääsi takaoven kautta, niissä oli kaksi ikkunaa ja sisältä ne oli vuorattu huovalla. Lapsia oli saattamassa hoitaja, jolla oli mukanaan kirjanmuotoinen luettelo lapsista, johon Kasvatuslaitoksen vastaanottaja teki puolestaan merkinnän lasten saapumisesta. Kasvatuslaitoksen sisääntuloportin vieressä oli taulu, jossa luki:

Kasvatuslaitokseen otetaan esteettä vastaan alle vuoden ikäisiä lapsia ympäri vuorokauden.

Vuosittain Kasvatuslaitokselle saapui noin 10 000 lasta. Lapsia toivat kätilöt, äidit ja jopa isätkin. Myös poliisit toimittivat tänne oman piirinsä alueelle jätettyjä löytölapsia. Kasvatuslaitoksen kätilö otti lapsia vastaan ympäri vuorokauden. Joillakin lapsista saattoi olla mukana syntymätodistus, toiset tuotiin nimettöminä. Suurin osa lapsista saapui Pietarin ulkopuolelta Novgorodin, Pihkovan, Tverin, Vitebskin ym. kuvernementeista. Vuonna 1882 Kasvatuslaitokseen saapui yhteensä 8 675 lasta, joista 3 038 oli Pietarista ja loput sen ulkopuolelta.

Kun päivystävä kätilö oli kirjannut lapsen ja hän oli saanut järjestysnumeron, tuli hänestä Kasvatuslaitoksen kasvatti.

Lapsi vietiin lääkärintarkastukseen, kylvetettiin ja puettiin kruunun vaatteisiin.

Kasvatuslaitoksella lapset myös kastettiin. Kastetilaisuudessa kaikki lapset, jotka olivat saapuneet samana päivänä, saivat nimen sen pyhimyksen mukaan, jonka nimikkopäivänä he olivat laitokselle tulleet. Jos päivä sattui olemaan Paavalin päivä, tuli kaikista pojista Paavali-nimisiä: jos päivä oli Pietarin päivä, kastettiin pojat Pietareiksi. Samoin toimittiin myös tyttöjen suhteen. Jos isän etunimi tiedettiin. siitä johdettiin lapselle sukunimi: Mihail - Mihailov (tytöille - Mihailova). Jos isän etunimi oli tuntematon, johdettiin sukunimi äidin etunimestä: Maria - Marin - (Marina).

Kasvatuslaitoksen rakennus oli kolmikerroksinen ja jokaisessa kerroksessa oli yhdeksän huonetta, joissa kussakin 20 lastensänkyä. Ensimmäisessä kerroksessa oli lasten vastaanotto, toisessa kerroksessa sijaitsi ns. Koeosasto ja kolmannessa sairaala. Lääkäri mittasi ja punnitsi lapset päivittäin ja lähetti heidät eri osastoille. Sairaat lapset vietiin sairaalaan, terveet lähetettiin Koeosastolle, jota myös "matkaosastoksi" nimitettiin, koska juuri tältä osastolta lähetettiin lapsia kasvateiksi.

Jokaisen lapsen sängyn päädyssä oli kyltti, johon oli merkitty lapsen järjestysnumero ja fyysinen kunto. Jos lapsi oli terve, vietti hän Kasvatuslaitoksella 2–3 viikkoa eikä missään tapauksessa yli kuutta viikkoa. Jos lapsi lähetettiin maalle, sai hän matkalipun, vaippoja ja vaatekerraston. Matkaa edeltävänä päivänä hän sai kaulaansa valkeaan silkkinyöriin kiinnitetyn ns. "luisen merkin", joka sinetöitiin Kasvatuslaitoksen leimasimella. Merkin etupinnalle oli merkitty Kasvatuslaitokseen saapumisvuosi sekä lapsen järjestysnumero ja toiselle puolella oli risti. Järjestysnumerot alkoivat joka vuosi alusta.

Lapsia lähetettiin kasvateiksi useihin kuvernementteihin, Pietarin kuvernementti eli Inkerinmaa mukaan luettuna. Kun Kasvatuslaitoksesta tehtiin tarkastuskäyntejä kyliin, niin aikanaan annettujen järjestysnumeroiden avulla löydettiin juuri oikeat lapset.

Kruununlapsia Inkerissä

Vuonna 1882 Kasvatuslaitoksen lapsia oli luovutettu yhteensä 18 201 perheeseen. Lapsia pyrittiin sijoittamaan ensisijaisesti niihin talouksiin, joissa oli lehmä. Inkerin suomalaisperheissä oli lehmiä joka taloudessa, joten heille luovutettiinkin kernaasti lapsia kasvateiksi. A.R. Niemen julkaisemassa kirjassa ”Runonkerääjiemme matkakertomuksia 1830-luvulta 1880-luvulle” luemme:

”Kun talonpojan vaimo on tehnyt lapsen, menee hän niin pian kuin voimat myöten antavat Pietariin Löytölasten huoneeseen imettäjäksi. Täällä hän on 3–4 viikkoa, saa ruuan ja hyvän palkan, noin 30–35 hopeakopeekkaa päivältä ja lapsi, jota hän siellä on imettänyt, annetaan hänelle kotiin hoidettavaksi”. (s.226)

Lapsista maksettiin elatusmaksua seuraavasti:

2	ikävuoteen	asti	30	ruplaa	vuodessa
6	”	”	24	”	”
10	”	”	18	”	
15	”	”	12		”

Yli 15-vuotiaat kasvatit katsottiin jo työkykyisiksi, joten elatusmaksua ei enää maksettu. Sen oliko 20–30 ruplaa vuodessa iso vai pieni summa, voi päätellä vertaamalla sitä koulunopettajan kuukausipalkkaan, jota se suunnilleen vastasi. Eräissä perheissä oli useampiakin kasvattilapsia.

Palattuaan kruununlapsen hakumatkalta kotiin emäntä kiinnitti talonsa oveen tai muulle näkyvälle paikalle venäjänkielisen kyltin, jossa luki, että perheessä on Kasvatuslaitoksen kasvatti.

Eniten kruununlapsia kasvatettiin Pohjois-Inkerissä. Vuonna 1885 Pohjois-Inkerissä oli yhteensä 573 kasvattilasta, joista 263 lasta Matoksissa ja 218 lasta Toksovassa. Lyyssin eli Pähkinälinnan kihlakunnassa oli vuonna 1885 kruununlapsia joka kymmenennessä perheessä, Toksovassa heitä oli kolme kertaa enemmän ja Matoksissa oli kaksi kasvattia viittä perhettä kohden. Keltossa ei sen sijaan ollut yhtään kasvattilasta, mikä lienee selitettävissä sillä, että kruununlapsia ottivat tavallisesti köyhät perheet lisätulojen vuoksi, mutta Keltto oli tunnetusti varakasta seutua. Alle vuoden ikäisten lasten kuolleisuus oli korkea, noin 75 %, joten tästäkin syystä varakkaammat perheet karttoivat tätä sivuelinkeinoa.

Lyhentäen suomentanut
Lilja Kuivanen

Aiheeseen liittyen voidaan vielä todeta, että koska kruununlapset kasvoivat Inkerissä suomalaisissa perheissä, tuli heistä myös suomenkielisiä ja he erottuivat suomalaisista vain ortodoksiuskontonsa osalta. Ennen vuotta 1917 seka-avioliitot luterilaisuskoisten ja ortodoksien välillä olivat harvinaisia, sillä maan lain mukaan sellaisen seka-avioparin vih-

kiminen kuului kreikkalaiskatoliselle papille ja heidän lapsistaan tuli kreikkalaiskatolisia. Jos luterilainen pappi olisi vihkinyt seka-avioparin tai kastanut heidän lapsensa, olisi hän menettänyt virkansa. Siksi myös kruununlapset solmivat avioliittoja ortodoksien kanssa ja pysyivät virallisesti venäläisinä ja kreikkalaiskatolisina.

Voidaan siis myös todeta, että inkerinsuomalaiset puolestaan pysyivät suomalaisina yli 200 vuoden ajan, sillä seka-avioliitot alkoivat yleistyä inkerinsuomalaisten ja muihin kansallisuuksiin lukeutuvien kesken vasta pakkosiirtojen jälkeen. Aiheesta on myös tutkittua tietoa. Professori H. R. Nevanlinna piti vuonna1972 esitelmän Suomessa asuvien inkerinsuomalaisten perintötekijöistä, jossa hän totesi:

"Inkerinsuomalaisten perintötekijäjakaantuma osoittautui täsmälleen seuraavan suomalaisen maaseutuväestön keskiarvoja. Hieman kärjistäen voidaan sanoa, että inkerinsuomalaiset osoittautuivat suomalaisemmiksi kuin maamme nykyiset asukkaat... Irtitemmattuja, vieraan ympäristöpaineen alaisia väestönosia löytyy eri puolilla maailmaa, mutta perintötekijäjakaantuman säilyminen muuttumattomana kymmenen sukupolven ajan on eräässä mielessä merkittävä tulos". (Inkeriläisten viesti 1972 N9)

L.K.

Venäjän varhaishistoriaa

Juuso Mustosen mukaan

Myöhemmin vepsäläisten lukumäärä supistui, muistoksi jäivät vain suomalaiset paikannimet: Ilmajärvi – Ilmenj, Selkäjärvi – Seliger, Valtavuori – Valdai, Valkeajoki – Vologda. Vatjalaiset asettuivat Inkeriin Narvajoen, Inkereenjoen ja Novgorodin väliselle alueelle ja varsinaissuomalaiset siirtyivät Suomeen. Kun lahden molemmin puolin oli suomalaista asutusta, sitä ruvettiin nimittämään suomalaiseksi lahdeksi. Kun kantasuomalaiset heimot joutuivat 6–7 vuosisadalla slaavilaisten paineen alla hajaantumaan, niille ei jäänyt tilaisuutta muodostaa yhteistä valtiota.

Kantasuomalainen kieli alkoi eristyksissä muuttua murteiksi. Slaavilaiset nimittivät niitä kaikkia "tshudj" – ihmeellinen, eriskummallinen. Toisaalta saksalaiset nimittivät slaavilaisia naapureitaan vendeiksi, josta johtunee suomenkielinen nimitys venäläinen. Yhteistoiminta näiden heimojen välillä oli vähäistä. Ne viljelivät maata, metsästivät ja kalastivat, palvelivat omia jumaliaan uhrilehdoissa ja pyhäköissä. Heimopäällikkönä toimi suvun vanhin, joka hoiti myös tuomarin virkaa ja sotapäällikön tehtäviä, oli uhripappina juhlissa. Slaavilaiset heimot teurastivat yhteisiin juhliin eläimen ja valmistivat ison leivän, jota sanottiin pitaksi.

Suomalaisetkin oppivat järjestämään tällaisia uhrijuhlia eli pitoja. Kun heimot alkoivat hajaantua, pitoja vietettiin myös yhdessä venäläisten kanssa. Tällainen tilanne vallitsi vatjalaisten, vepsäläisten, karjalaisten ja slaavilaisten välillä 9. vuosisadalla ennen Ilmajärven valtion muodostumista ja varjagien kutsumista. Heimot eivät tunnustaneet mitään yhteistä valtaa, joka olisi pitänyt niitä koossa tai tasoittanut keskinäisiä riitoja. Keskinäisten taistelujen sattuessa turvauduttiin verikostoon. Eniten tästä kärsivät kauppiaat. Skandinavialaiset merirosvot tekivät tihuretkiä myös Ilmajärven seudulle ryöstäen väestöä. Venäläisen kronikan mukaan slaavilaiset ja suomalaiset heimot päättivät vuonna 862 kutsua luokseen "merentakaisia varjageja", joiden tuli hallita eripuraisia heimoja, jakaa niille oikeutta ja taistella vihollisia vastaan. Kutsua noudatti kolme veljestä: Rurik, Sineus ja Truvor. Rurik asettui Laatokkaan, Sineus Valkeajärvelle ja Truvor Izborskiin. Sineus vartioi itämaista kauppatietä, joka kulki vepsäläisten alueen halki Volgan varsille. Länsimaisen kaupan keskus sijaitsi Izborskissa, jota suojeli Truvor. Rurik torjui Laatokalta Ilmajärvelle tulevia vihollisia.

Heidän kutsumisensa jälkeen muodostui yhteinen suomalais-slaavilainen valtio, jossa suomalaiset heimot olivat alussa enemmistönä. Näin ollen olisi ollut luonnollista, että uudesta valtiosta olisi tullut suomalainen, mutta kävi päinvastoin. Novgorodin kauppa oli melkein yksinomaan slaavilaisten käsissä. Suomalaiset harjoittivat metsästystä, kalastusta ja maanviljelystä sekä myivät kauppiaille tuotteitaan. Kauppiaista muodostui varakkain kansanaines, jonka vaikutusvalta yhä lisääntyi. Valtionasiain hoito alkoi luisua kauppiaille, jotka puolestaan tukivat Rurikia hänen valtapyrkimyksissään ja joka alkoi pitää itseään Novgorodin ruhtinaana, johon hän oli muuttanut Laatokasta.

Suomalaiset nousivat kapinaan vaatien Rurikin karkottamista. Rurik kukisti sen verisesti. Vähemmistö pääsi valtaan ja valtio alkoi muuttua slaavilaisvoittoiseksi. Sineusin ja Truvorin kuoleman jälkeen heidän alueensa liitettiin Novgorodiin ja Rurikista tuli yksinvaltias. Kohtalokkain ajankohta oli suomalaisheimoille 9. vuosisata, jolloin sen määräämisvalta ja kehitysmahdollisuudet kukistettiin ja muodostui "pyhä ja jakamaton Venäjä", joka lähti miekalla ja tulella valtaansa levittämään.

Julkaistu: Suomalainen Inkeri 1944 N17, ss. 251–252.

Ensimmäinen maininta Izborskin linnoituksesta on vuodelta 862, jolloin Rurikin nuorempi veli Truvor otti virolaisen heimon setukaisten asuttaman alueen hallintaansa ja perusti paikalle linnoituksen. Setukaisia löytyy nykyisinkin kartassa ympyrällä merkityllä alueella rajan molemmin puolin, jota kartassa nimitetään Setumaaksi eli setukaisten maaksi. Setukaisia voisi verrata inkerikkoihin; heidätkin kastettiin aikoinaan ortodoksikirkon jäseniksi ja he ovat myös venäläistyneet suuremmassa määrin kuin muut virolaiset. Setukaisia on vielä jäljellä 15 000, inkerikkoja enää vain noin 300 henkeä. Tämä oli ja on edelleenkin useiden suomalaisugrilaisten sekä muiden vähemmistökansojen kohtalo Venäjällä.

Izborskin linnoitus sijaitsi luonnonkauniilla paikalla yli 20 metrin korkeuteen kohoavalla vuorella. Sen muurien sisälle ja ympäristöön muodostui keskiaikainen kauppapaikka ja kaupunki. Pihkovan- ja Peipsijärvien kautta Izborskista oli suora yhteys Suomenlahteen. Linnoitusta hallitsivat venäläiset ruhtinaat, jotka kävivät vuosisatoja sotia osan Baltiaa valloittaneitten saksalaisten ritarikuntien kanssa, kunnes vuonna 1510 Izborskin alue liitettiin Moskovan laajenevan ruhtinaskunnan alaisuuteen.

Izborskin rauniot ovat nähtävissä vielä nykyäänkin.

Lilja Kuivanen

Loppiainen - kumarrus kuninkaalle

Loppiainen, kirkollinen juhlapäivä, jota vietetään 13. päivänä joulupäivän jälkeen, on joulunajan viimeinen juhlapäivä. Vuonna 1972 työmarkkinajärjestöjen aloitteesta mm. loppiainen päätettiin siirtää lauantaihin, jotta saataisiin ehjät työviikot, mutta vuosina 1973–1991 Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa loppiaista vietettiin 6.–12.1. välille asettuvana lauantaina ja vuodesta 1992 jälleen perinteiseen tapaan 6.1.

Kirkollisena juhlana loppiainen on joulua vanhempi. Juhla-aihe on vaihdellut eri vuosisatoina. Loppiaisena on juhlittu Kristuksen syntymää, Jeesuksen kastetta Jordania-joessa ja Kaanaan häitä. Juhlaa alettiin viettää todennäköisesti 100-luvulla Jeesuksen kasteen ja julkisen toiminnan alkamisen muistoksi, sekä myöhemmin kolmen viisaan miehen käynnin muistoksi. Protestanttisissa kirkoissa sitä on yleisesti pidetty myös lähetystyön juhlana, ortodoksisessa kirkossa loppiainen on puolestaan Jeesuksen kasteen juhla.

Matteuksen evankeliumin mukaan Jeesus-lasta kumartamaan tulleet kuninkaat, itämaan tietäjät juhlivat loppiaisena ja muistuttavat, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus kunnioittaa maailmaan saapuvaa pelastusta. Nuubian ja Arabian kuningas Melchior toi Jeesus-lapselle

kultaa. Saabassa hallinnut Balthasar antoi lahjana mirhaa ja Tarsiista seimelle saapunut Kaspar toi suitsuketta. Kulta on kuninkuuden, suitsuke rukouksen ja pappeuden, mirha uhrikuoleman vertauskuva. Eri maista tulleet, eri-ikäiset tietäjät, muistuttavat samalla siitä, että kaikenikäiset ja kaikenrotuiset ihmiset seisovat samalla viivalla etsimässä tietä pelastukseen.

Koska kaukaa tulleet tietäjät, tai ehkä kuninkaat, olivat ensimmäisiä pakanakansojen edustajia, jotka polvistuivat Jeesuksen seimen luona, on loppiaisesta kehittynyt myös lähetyksen juhla. Joissakin seurakunnissa lähetystyöntekijöiden työhön siunaamistilaisuudet ajoitetaan loppiaiseksi. Myös uudet luottamushenkilöt voidaan siunata tehtäviinsä loppiaisena, samoin piispanvihkimykset toimitetaan usein loppiaisena. Loppiaisen liturginen väri on valkoinen, joka symboloi kirkkautta ja viatonta puhtautta. Valkoinen on myös Kristuksen juhlien väri. Kynttilöitä on alttarilla kuusi.

Kirkkovuodessa uudenvuodenpäivää ja loppiaista kutsutaan joulun jälkipyhiksi. Niiden teemat liittyvät Jeesuksen lapsuuteen. Uudenvuodenaattona puolestaan muistetaan ajan kulumista ja silloin järjestetään monissa seurakunnissa yömessuja. Vuoden vaihtuessa voi punnita mennyttä vuotta ja aloittaa toiveikkaasti uutta.

Uudenvuodenpäivän kirkollinen vietto ei liity kalenterivuoden vaihtumiseen. Tammikuun ensimmäinen mainitaan jo 500-luvulla ns. joulun oktaavina eli kahdeksantena päivänä joulusta lukien vietettävänä jälkijuhlana.

Kristikunnassa loppiainen on sijoitettu tammikuun kuudenteen päivään jo 200-luvulta lähtien. Loppiaisen varhaisimpaan merkitykseen liittyy pyhän vanha nimitys epifania, jota yhä käytetään englanninkielessä (Epiphany). Epifania tarkoittaa ilmestystä: Jumala ilmestyi maailmaan Jeesuksessa.

Loppiaisen suomenkielinen nimi ilmaisee joulunpyhien loppumista. Virossa päivän nimi on 'kolmekuningapäev', joka kertoo yhdestä loppiaiseen liitetystä aiheesta.

Suomen kielen sana "loppiainen" kertoo sen, että juhlat päättyvät. Ruotsin kielen sana "trettondag" puolestaan tarkoittaa, että on kolmastoista päivä joulusta.

Loppiaisesta alkoivat entisaikaiset härkäviikot

Ennen vanhaan loppiainen kului seurustelun ja huvittelun merkeissä varsinkin kaupungeissa. Esimerkiksi Viipurissa järjestettiin 1800- ja 1900-luvun taitteen molemmin puolin komeita loppiaisjuhlia tansseineen, naamiaisineen ja arpajaisineen. Vähitellen naamiot jäivät pois, mutta muuten pynttäydyttiin tanssiaisasuihin. Tanssin lomassa nautittiin musiikki- ja teatteriesityksistä. Vähitellen loppiaisjuhlat muuttuivat seurapiirien tanssiaisista porvariston arpajaisiksi, joiden tuotto lahjoitettiin hyväntekeväisyyteen. Lopulta loppiaishuveja alkoi järjestää myös työväki, ja 1900-luvun alussa nuorisoseurat ottivat hoitaakseen julkisten loppiaishuvien järjestämisen.

Maaseudulla loppiaisesta alkoivat vanhan kansan mukaan "selkäviikot ja reikäleivät" tai "härkäviikot ja läpileivät". Sanonnat kuvastivat sitä, että joulunajan jälkeen alkoi moniviikkoinen juhlaton kausi ennen laskiaista ja Marian päivää. Laskiaisen jälkeisen ajan nimitykset kertoivat myös sydäntalven karuudesta entisessä talonpoikaisessa yhteiskunnassa. Joulun ajan herkuttelu ja loikoilu lämpimässä pirtissä olivat sillä erää taakse jäänyttä elämää. Oltiin taas tiukasti kiinni arjessa. Lounais-Suomessa

iestettiin jälleen entisaikaiset ajojuhdat, vetohärät, ja käytiin käsiksi ulkotöihin. Selkäviikolla taas viitattiin talven selkään (vuoden korkeimpaan kohtaan), joka sattuu tammikuun jälkipuolelle. Oletuksena oli, että loppiaisena olisi jo satanut puolet sen talven lumesta.

Loppiaisen sää kertoi kesästäkin

Koska vanha kansa oli tunnetusti viisas, se tiesi loppiaisena ennustaa myös tulevan sään. Tässä muutamia vinkkejä: "Loppiaisena on puoli talven lunta satanut". "Jos loppiaisena on metsä hyyteessä, niin saadaan hyvä ohravuosi". "Jos loppiaisena sataa lunta niin paljon, että hiiren jäljet peittyvät, niin sinä vuonna ei tule lumesta puutetta". "Jos loppiaisena on jyväaitan polku ummessa, niin se joutaa olemaan ummessa koko seuraavan talven".

Uskomuksia ja tapoja

Idän tietäjät tulivat osoittamaan kunnioitusta vastasyntyneelle juutalaisten kuninkaalle. Siihen viittaa joulukuusen latvassa oleva tähti. Myös joulukukkana käytetty punainen tai valkoinen joulutähti viittaa tähän. Pyhän yön kukkana joulutähti siis viestii Kristuksessa keskellemme laskeutuvasta jumalallisesta rakkaudesta. Joskus joulutähti näyttäytyy valkoisena. Silloin sen sanomana on Jeesuksen äidin Marian puhtaus ja Jeesus-lapsen synnittömyys. Aina loppiaisen tähti kuitenkin viittaa ensisijaisesti pelastukseen, joka Betlehemistä koittaa kaikille: Kristuksessa kaikki kansat kohtaavat pelastuksen Tähän viittaa myös, kuten jo aiemmin mainittiin, loppiaisen alkuperäinen nimi epifania, ilmestys. Jumala itse ilmestyy maailmaan Jeesuksessa Kristuksessa.

Muinaisia astrologejako?

Loppiaisen evankeliumi kertoo itämaisista tietäjistä, jotka käyvät osoittamassa kunnioitustaan juuri syntyneelle juutalaisten kuninkaalle. Näistä tietäjistä on esitetty monenlaisia arveluja. Monet puhuvat kuninkaista, jotkut astrologeista, tähtiä tutkivista ihmisistä.

Jeesuksen syntymän aikoihin astrologeja arvostettiin, toisaalta myös pelättiin. Ihmiset odottivat innokkaasti Messiaskuningasta, maailman hallitsijaa joka toisi mukanaan kulta-ajan ihmiskunnalle. Vanhassa testamentissa oli ennustettu tähti Maailman Vapahtajan syntymän merkkinä. Myös astrologit tiesivät Betlehemin tähden tarkoittavan Messiaan syntymää.

Tietäjillä oli varmasti ikimuistoinen matka. He saivat nähdä kaksi kuningasta, Herodeksen ja Jeesuksen. He saivat kokea myös ihmeellistä Jumalan johdatusta. Jo tähden ilmestyminen Taivaalle tapahtui Jumalan tahdosta. Jumalan johdatus näkyi myös siinä, että tähti johti heidät oikeaan paikkaan, Joosefin taloon, sillä ensin tietäjät olivat käyneet Jerusalemissa kyselemässä Messiaan syntymäpaikkaa, mutta siellä siitä ei tiedetty mitään.

Tietäjät toivat Jeesuksen vanhemmille arvokkaita lahjoja. Kun Maria ja Joosef joutuivat pakenemaan Egyptiin Herodeksen säädöstä, että kaikki alle 2-vuotiaat lapset oli surmattava, oli heidän saamillaan lahjoilla (kullalla, suitsukkeilla ja mirhalla) arvaamaton merkitys heidän hengissä pysymiselleen.

Tähtitieteellinen tutkimus on aivan viime aikoina avannut uusia näköaloja tietäjien näkemän tähden olemassaoloon. Tähtitaivaan ilmiötkin viittasivat Vapahtajan syntymään.

Uskomuksia ja tapoja Inkerissä

Inkerin ortodoksiuskoisten loppiaisen uskonnollisiin toimituksiin kuului veden vihkiminen eli veseristä. Tämä tapahtuu upottamalla ristiinnaulitun Jeesuksen kuva kolmesti veteen rukousten ja virsien saattelemana ja anomalla Jumalalta vedelle Jordanian siunausta ja Pyhän Hengen uudestisynnyttävää voimaa. Vihittyä vettä käytetään vuoden aikana erilaisiin kirkonmenoihin.

Inkerissä siunattiin myös järviä, jokia, lähteitä ja kaivoja ("Jordanilla käynti"). Ortodoksiuskoiset inkerikot ja vatjalaiset saattoivat viedä puu- ja päreristejä myös asuinympäristönsä kaivoihin ja avannoille. Vesipaikat, kuten lähteet, avannot, kaivonkannet ja teiden risteykset olivat loppiaisena tärkeitä kuuntelu- ja havaintopaikkoja tulevia tapahtumia ennustettaessa. Etenkin nuoret tytöt olivat kiinnostuneita kuulemaan oman kohtalonsa: "Kuulu, kuulu kultain ääni, hauku, hauku appein koira!" Miltä suunnalta sattui sitten kuulumaan ääniä tai koiran haukuntaa, sinne tyttö vietiin miehelään.

Tulevan puolison odotettiin näyttäytyvän myös unessa tai tämän asuinpaikkaa saatettiin tiedustella heittämällä oikean jalan kenkä vasemman olan yli.

Loppiaisen tienoilla nähtiin myös naamioituneita kummajaisia, joina esiintyivät niin lapset kuin aikuisetkin. Kummajaiset liikkuivat talosta toiseen toivottamassa hyvää uutta vuotta ja jos kummajainen

tunnistettiin, hän sai palkkiokseen jotain hyvää.

Loppiaisen jälkeinen päivä 7.1. oli Hiiva-Nuutin päivä, jolloin jouluoluet oli juotu ja jäljellä oli vain hiiva. Nuutin päivää ei Inkerissä kuitenkaan tiettävästi vietetty, vaikkakin sanonta "Noki-Tuomas joulun tuopi, Hiiva-Nuutti poijes viepi" kyllä tunnettiin.

Katri Einamo

Lähteet:

Inkerin vuotuisjuhlat ja ajantieto. Kuivanen, Lilja (toim.) Helsinki, 2003.

- http://www.juhlitaan.net/loppiainen/
- http://www.dlc.fi/~kala/Juhla/Juhla.html
- http://www.evl.fi/kkh/to/kjmk/ev-kirja/lopp_u.htm
- http://www.evl.fi/kkh/kt/uutiset/jou2000/uusivlop.htm
- http://naiset.almamedia.fi/helmi/juhlaa/juhlatunnelmia.shtml/201037?Loppiainen
- http://koti.japo.fi/~ekallio/loppiainen.htm
- http://www.teolinst.fi/saarnat/sa99_03.html
- http://www.tapiolanseurakunta.fi/fi/loppiainen
- http://w3.wsoy.fi/koulu/uskonto/suurikertomus/kalent/keski.htm
- http://213.250.93.194/asiakas/evl/ktuutiset.nsf/0/88997ddf683f9c110c2256e0d003a2419?OpenDocument

MUUT LEHDET

Larin Paraskesta monologiooppera

Karjalatalossa saa ensi-iltansa 14.12. Larin Parasken sielunmaisemasta kertova monologiooppera *Parasken ruokopilli*. Oopperan on säveltänyt Boris Naprejev ja esityksen ohjaa Hannele Martikainen, orkesterina Ylioppilaskunnan Soittajat.
(Helsingin Sanomat 5.12.2004)

Työväenopiston säästöt uhkaavat maahanmuuttajien kotouttamisopintoja

Marraskuussa kerrottiin, että maahanmuuttajien kurssitarjontaa saatetaan karsia keväällä. Alun perin suunnitelluista kolmesta kotouttamiskurssista voidaan säästötarpeiden takia toteuttaa näillä näkymin vain kaksi, kolmannelle etsitään rahoituskeinoa. Työväenopiston rehtorin Tarja Langin mukaan työväenopisto on hankalassa tilanteessa, sillä maahanmuuttajien kotouttamis- ja suomenopintojen järjestämiseen on kasvava tarve ja tehtävä on työväenopistolle hyvin tärkeä.

Säästösuunnitelmat harmittavat myös opiskelevia maahanmuuttajia, sillä vaikka monella maahanmuuttajalla on tutkinto, ammattitaitoa ja motivaatiota työntekoon, vaatii yhteiskuntaan integroituminen suomen kielen taitoa.

Espoolainen kansanedustaja Hanna-Leena Hemmingin (kok) mukaan juuri kotouttamistoimilla ja maahanmuuttajien työllistämismahdollisuuksilla vaikutetaan siihen, syntyykö Suomessa rasismia vai ei. Hän on tehnyt eduskunnalle kirjallisen kysymyksen siitä, kenen tehtävänä on huolehtia maahanmuuttajien kotouttamisesta, kielenopetuksesta ja näiden rahoittamisesta.
(Länsiväylä 12.12.2004)

Missu Saloheimolle ja Albert Kirjaselle Sotaveteraanien ansiomitali

Suomen Sotaveteraaniliitto myönsi Sotaveteraanien ansiomitalin kiitokseksi sotaveteraanien hyväksi tehdystä pitkäaikaisesta työstä mm. Karjalassa ja Inkerinmaalla asuvien heimoveteraanien auttajalle Albert Kirjaselle. Mitalin luovuttivat Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja Markku Seppä, Sotaveteraanipiirin puheenjohtaja Heikki Talvela ja Tuusulan Sotaveteraanien puheenjohtaja Aimo Heinaro.
(Keski-Uusimaa 20.11.2004)

RAIMO MANNER

Kuvassa vasemmalta Missu Saloheimo, Albert Kirjanen, Aimo Heinaro, Markku Seppä ja Heikki Talvela.

Kontupohja sai luterilaisen kirkon

[illegible]hjan luterilaisessa kirkossa vie[illegible] [illegible]miosunnuntaina kauan odotettua [illegible]keä. Kirkon vihki piispa Aarre [illegible]ppi. paikalla oli arviolta noin [illegible] [illegible]keä läheltä ja kaukaa. Paikalle [illegible] [illegible]nut mm. bussilastillinen väkeä [illegible] rovastikunnasta, joka on eni[illegible] [illegible]nut Kontupohjan kirkkohanketta. [illegible] on suunnitellut joensuulainen [illegible] Kokkonen, joka oli näkemäänsä [illegible]lokseen erittäin tyytyväinen.

[illegible]rin kirkko on viimeisen 15 vuoden [illegible] rakennuttanut noin 40 sakraali[illegible] paraikaa vireillä on 16 hanketta, joista tärkein lähiajan hanke on Petroskoin kirkon rakentaminen (arvioidaan toteutuvan 4–5 vuoden päästä).

Kiitollisuus kohdistui juhlapäivänä vahvasti myös Kontupohjan seurakunnan varapuheenjohtajaan Lyyli Vanhaseen, joka on alusta asti ollut tiiviisti mukana hankkeessa.

Kontupohja on lähes 40 000 asukkaan teollisuuskaupunki Venäjän Karjalassa. Luterilaisella seurakunnalla on lähes 400 jäsentä, mutta kaikkiaan toiminnan piirissä arvioidaan olevan noin 2 000 henkeä. Nyt valmistuneessa kirkossa on noin 300 istumapaikkaa. Kirkon rakennuskustannukset ovat noin 650 000 euroa.

(Karjala-lehti 21.12.2004)

Matka Solovetskin luostarisaarelle 15.8.–20.8.2005

[illegible] tutustumaan kauneudestaan ja kauheudestaan kuuluisaan Solovetskin [illegible]starisaareen turvallisen suomalaisen matkanjärjestäjän Matka Pääkkösen [illegible]dissä. Matkan järjestää Inkerin kulttuuriseura ry yhteistyössä Keravan seu[illegible]nnan Idän ystävät -piirin kanssa. Vastuullinen matkanjärjestäjä on Liikenne [illegible]kkönen. Matkalla mukana on Venäjän kulttuuriin perehtynyt toimittaja [illegible]o Tupin.

[illegible]enanmerellä sijaitsevalla saarella on vanha munkkiluostari, joka toimi Stali[illegible] vainojen ajalla vankileirinä, jossa myös moni suomalaista syntyperää oleva [illegible]ki kärsi tuomiotaan. Monet heistä menehtyivät vaikeissa oloissa. Monet [illegible]ttivät henkensä joukkoteloituksissa.

[illegible]keatasoisen matkan hinta on 460 euroa edellyttäen, että matkustajia on [illegible]mtään 20. Majoitus hotelleissa kahden hengen huoneissa. Yhden hengen [illegible]eesta 20 euron lisämaksu/yö. Tiedustelut ja sitovat ilmoittautumiset sähkö[illegible]itse inkerinkulttuuri@suomi24.fi tai puhelimitse Tytti Piironen (050) 5290 [illegible] tai Marja Karhula (09) 1915 0378. Täydellisen matkaohjelman näet inter[illegible]-sivuilta www.inkeri.com.

UUTISIA INKERISTÄ

Suomalainen Tyrö

Noin 30 ihmistä kokoontui Tatjana Bykovan vetämän IL:n paikallisosaston järjestämälle Suomalainen Tyrö -kävelykierrokselle sunnuntaina 24.10.2004. Oppaana oli kokenut seutututkija Aleksei Krjukov, joka vei ryhmän opettaja Abram Tiisnekan talon luokse, näytti salaisuuksia täynnä olevaa vanhaa luterilaista hautausmaata ja kertoi paljon mielenkiintoisia tarinoita kunnostetussa Pyhän Johanneksen kirkossa. Mukana oli monta paikallista inkeriläisvanhusta ja he täydensivät oppaan kertomuksia omilla muistelmillaan.

Smolna rakentamassa suhteita

Tilastojen mukaan noin 13 % Pietarin väestöstä eli puoli miljoona ihmistä ei ole venäläisiä. Jokainen paikallisista vähemmistökansallisuusryhmistä on suhteellisen hyvin järjestäytynyt. Kaupungin johdossa ei ole kuitenkaan ollut mitään elintä tai virkailijaa, joka hoitaisi suhteita näihin vähemmistöyhdistyksiin. Toisin sanoen ei-venäläisten elämä ei ole kaupungin johtoa kiinnostanut. Tilanne muuttunee lähiaikoina.

Perjantaina 29. lokakuuta 2004 kuvernööri Valentina Matvijenko piti Smolnassa kokouksen vähemmistökansallisuuksien edustajien kanssa. Kokoukseen osallistui Inkerin Liiton puheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen, joka kertoi keskustellun kahdesta asiasta, eli kansallisuusyhdistyk-

sien konsultaatiokomitean perustamisesta Smolnan yhteyteen ja tilojen myöntämisestä "Kansalliskulttuurien talolle", josta Inkeri-lehtemme kirjoitti viime numerossa. Kaupunki haluaa kuitenkin rakentaa suhteita nimenomaan kansallis-kulttuurisiin autonomioihin, jotka Venäjän lain mukaan ovat kansallisvähemmistöjen virallisia edustajia. Tämä tarkoittaa sitä, että yhteistyökumppani kaupungille ei tulle Inkerin Liitosta vaan "inkerinsuomalaisten kansallis-kulttuurisesta autonomiasta". Meillä on hyvissä ajoin sellainenkin perustettu, ja presidenttinä toimii samainen Aleksanteri Kirjanen.

Yhden rivin uutiset

Lauantaipäivänä 9.10.2004 Inkerin Liiton puheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen kävi Moskovassa, jossa pidettiin suomalais-ugrilaisten kansojen koordinaatiokomitean kokous. Kokouksessa hyväksyttiin mm. ajatus Venäjän suomalais-ugrilaisten kansojen yhdistyksen perustamisesta.

Vanhusten palvelutalojen henkilöstön täydennyskoulutuksen (projektipäällikkönään Kaija Viitala) tämän lukuvuoden toinen jakso pidettiin Inkerissä 11.–15. lokakuuta 2004.

Inkerin kirkon kirkolliskokous pidettiin 22.–23. lokakuuta 2004 Pietarin Pyhän Marian kirkossa. Esitetyn vuosiraportin mukaan vuonna 2003 piispa Aarre Kuukaupin johtama kirkko yhdisti 72 rekisteröityä seurakuntaa ja sen papistoon kuului 160 henkilöä. Kirkon korkein elin käsitteli sääntömääräiset kysymykset.

Torstaina 28.10.2004 Suomen Pietarin pääkonsulaatin ja Exel-yhtiön väki esitteli Taurian puistossa Pietarin keskustassa sauvakävelyä. Suomessa suosittu urheilulaji on Venäjällä vielä täysin tuntematon.

Hannu Vuorelan johtama Cantus mercurialis -kuoro Turun kauppakor-

[illegible] esiintyi 29. ja 30. lokakuuta [illegible] Pietarissa Pyhän Marian kirkossa ja [illegible] kansantieteellisessä museossa.

[illegible]llä vietetyn poliittisten vainojen [illegible] muistopäivänä 30. lokakuuta 2004 [illegible] Levashovon autiolla seppelei-[illegible].

[illegible] paluumuuttajia [illegible]taan ja informoidaan

[illegible] marraskuuta 2004 järjestettiin Pieta-[illegible] inkerinsuomalaisten paluumuuttajien [illegible]kinnot (IPAKI:t) Suomeen muut-[illegible] suunnitteleville. Tutkinnot menivät [illegible] hyvin, 70 % noin viidestäkymme-[illegible] testattavasta läpäisi kielikokeen.

[illegible] ja 27. marraskuuta 2004 kaikille [illegible]muuttovalmennuksen kurssilaisille [illegible] 100 henkilöä) järjestettiin infoti-[illegible], joissa suomalaiset eri tahoja [illegible]vat asiantuntijat kertoivat paluu-[illegible]jien kotoutumisesta ja vastasivat [illegible] esittämiin kysymyksiin. Suomen [illegible]ministeriön edustajana tilaisuuteen [illegible]listui Irma Heikkilä-Paukkonen.

[illegible]tkailupalveluita Hatsinasta

[illegible]rin Liitto on kehittänyt matkailupal-[illegible] Suomen työministeriön tuella jo [illegible]taman vuoden ajan. Kehittämistoi-[illegible]nta keskittyy Hatsinan suomalaiseen [illegible]itoimikeskukseen. Hatsinan piiri-[illegible]llinto on niin ikään alkanut ponnistella [illegible] kehittämiseksi. Piirikunta on perus-[illegible] oman matkailuinfopisteensä, jonka [illegible]koituksena on sekä markkinoida pai-[illegible]llisia matkailu-kohteita, että myydä [illegible]tkoja ja palveluita. On tärkeää, että [illegible]nnallinen hallinto toimii yhteistyössä Inkerin Liiton ja Hatsinan Inkeri-Seuran kanssa.

Työhön matkailuinfopisteeseen on palkattu kaksi IL:n jäsentä, yhdistyk-

sessä matkailupalveluista vastaava Nina Miroshnikova ja IL:n neuvoston jäsen Antti (Andrei) Syrov. Infopisteen ensimmäiseksi tuotteeksi voidaan sanoa vasta ilmestynyttä 160-sivuista Hatsinan piirin matkaopasta.

Ammattikoulutusta tarjotaan

Varmin tie hyvin palkattuun työhon on ammattitason korottaminen. Tietokoneen käyttöosaamista tarvitaan nykyään melkein joka työpaikassa. Atk-kursseja Pietarissa on vaikka kuinka paljon, mutta ne ovat melko kalliita. Pientuloisilla ei ole rahaa maksaa kurssin kustannuksia mutta toisaalta ilman tietokoneosaamista ei pääse parempaan työhön. Tätä noidankehää osaltaan rikkoo Natalja Troshinan johtama Inkerin Liiton työllistämiskeskus, joka on loka-joulukuussa 2004 järjestänyt kolme ilmaista atk-kurssia IL:n jäsenille. Kahdella 48 tunnin kurssilla opiskeli yhteensä 24 henkilöä ja pidemmällä 72 tunnin kurssilla 15 henkilöä. Lyhemmät kurssit pidettiin iltaisin, pitempi koulutus oli päiväkurssi. Koulutus tapahtui tulliviraston akatemiassa ja sosiaali-ekonomisessa instituutissa, joiden parhaat atk-opettajat toimivat kouluttajina. Koulutuksen kustannukset maksoi Suomen työministeriö.

Vuosien 2004–05 aikana järjestetään Suomen sosiaali- ja terveysministeriön varoilla täydennyskoulutusta säännöllisesti Leningradin alueen vanhusten palvelulaitosten työntekijöille. Paitsi "suomalaisten palvelutalojen" henkilöstö, osallistuu tähän koulutukseen nykyään myös muiden alueella toimivien laitosten henkilökunta. Marraskuun lopussa noin 30 henkilöä osallistui Pietarin geriatrisen keskuksen järjestämälle kolmen päivän täydennyskurssille.

Kuoromme lauloi Varsinais-Suomessa

Olga Konkovan johtama Pietarin kuoro kävi 20.–21. marraskuuta 2004 esiintymässä Varsinais-Suomessa Suomi-Venäjä-seuran Raision osaston kutsusta. SNS:n Raision osasto ja Inkerin Liiton Pietarin osasto ovat vanhoja yhteistyökumppaneita ja kun raisiolaiset juhlivat järjestönsä 60-vuotispäivää, oli kuorolla hyvä syy tulla onnittelemaan. Kolmesta esiintymistä kaksi (Paimiossa ja Raisiossa) olivat enemmän muodollisia; Raision juhlissa esimerkiksi puheen piti Venäjän Turun pääkonsuli, kun taas Liedossa oli vapaamuotoisempaa, eli kuorolaiset pystyivät jopa tansittamaan yleisöä.

Halonen pääkonsulaatin uuden rakennuksen avajaisissa

Suomen tasavallan presidentin lyhyen Pietarin käynnin tarkoituksena 24.11.2004 oli osallistua pääkonsulaatin uuden rakennuksen juhlallisiin avajaisiin. Modernin Preobrazhenskaja-aukiolla sijaitsevan rakennuksen käyttöönotto nostaa edustuston tuottamat palvelut aivan uudelle tasolle, mikä epäilemättä laajentaa maiden välis-

ten suhteiden kehittämismahdollisuuksia. Avajaistilaisuuden yhteydessä Tarja Halonen neuvotteli Pietarin kuvernööri Valentina Matvijenkon kanssa.

Kutsun juhlallisiin avajaisiin saivat mm. Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi ja Inkerin Liiton puheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen.

Suomen elokuvaviikko

15 vuotta on kulunut siitä, kun Pietarissa ensimmaisen kerran pidettiin Suomen elokuvaviikko. Vuosijuhlan johdosta kulttuuritilaisuuden avajaisiin 26. marraskuuta 2004 yleisöä tervehtimään tuli Suomen Pietarin pääkonsuli Kauko Jämsén. Monille pietarilaisille suomenkielentaitoisille kuin myös suomalaisuudesta kiinnostuneille on Suomen elokuvaviikosta muodostunut merkittävä marraskuinen kulttuuritapahtuma. Tänä syksynä Pietarissa yritettiin järjestää nimenomaan filmien retrospektiivinen katselmus, ja siksi elokuvaviikon ohjelma sisälsikin sekä vanhoja että uusia elokuvia.

Wladimir Kokko
Pietari

UUTISIA KARJALASTA

Inkerinmaan paikannimet tut[illegible]ksi

[illegible]kuun lopussa Petroskoissa vieraili [illegible]inen Aleksei Krjukov. Krjukov on [illegible]nut Inkerin Nimikeskuksen, joka [illegible] Inkerin Liiton toimintayksikkönä. [illegible]ikeskus on julkinen tutkimuslaitos, [illegible] päätarkoituksena on auttaa inke[illegible]suomalaisia perehtymään Inkerinmaan [illegible]tieteeseen, historiaan sekä nimistöön. Krjukov on jo vuosia kierrellyt paikkoja [illegible]ssä inkeriläisiä asuu Pietarin alueella, Karjalassa, Suomessa ja Virossa. Hän kokoaa myös tietokantaa Inkerinmaan kylistä, paikannimistä, taloista ja perheistä. Toiminnasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Aleksei Krjukoviin sähköpostin kautta, osoite on kauko@mail.ru.

Kontupohjassa vihittiin luterilaisen kirkon uusi rakennus

Lumipyryisenä päivänä Kontupohjan luterilaisessa kirkossa oli iso juhla. Uutta kirkkoa vihkivät Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi ja Kuopion hiippakunnan emerituspiispa Matti Sihvonen. Juhlatilaisuuteen osallistuivat tasavallan päämiehen hallinnon sosiaalihallinnon konsulentti Boris Dettshujev, Petroskoin Suomen konsulaatin konsuli Petteri Kotilainen, Kontupohjan kaupunginhallinnon edustajia, Kondopoga Oy:n johtaja Vitali Federmesser sekä paljon vieraita Petroskoin, Pitkärannan, Tshalnan ja Suomen seurakunnista.

Kirkon rakentaminen alkoi vuonna 2002 ja kesti pari vuotta, mutta rakennuskomitea oli perustettu jo vuonna 1997. Pääarkkitehtina toimi Sakari Kokkonen. Kirkkosaliin mahtuu 140 henkeä ja lisäksi tilaa on parvekkeella.

Kirjoittajakurssit alkoivat Petroskoissa

Kursseille osallistuivat Petroskoin valtion yliopiston sekä Petroskoin pedagogisen yliopiston opiskelijat. Koulutus kestää noin 20 opintotuntia ja sen tarkoituksena on opettaa käytännön journalismin alkeet ja harjaannuttaa opiskelijat uutisjuttujen kirjoitteluun. Oletetaan, että kurssin lopuksi jokainen opiskelija kirjoittaa oman uutisjuttunsa, jotka julkaistaan Karjalan Sanomat -lehdessä. Kursseja tukee Suomen työministeriö.

Muuttovalmennuskurssit alkoivat Petroskoissa

Koulutus tapahtuu neljässä ryhmässä kaksi kertaa viikossa ja kestää alkukesään saakka. Kursseille hakeutui kaiken kaikkiaan noin 100 ihmistä. Kursseille osallistuivat pääosin ne, jotka eivät läpäisseet IPAK1:n testistä tai jotka kutsuttiin UVI:n haastatteluun tulevana keväänä.

Jalkapallo-ottelu suvaitsevaisuuspäivän merkeissä

Petroskoissa pidettiin 14.11.2004 mielenkiintoinen hallijalkapallo-ottelu, johon osallistui vain kaksi joukkuetta, Etelä ja Pohjoinen. Molemmat joukkueet koostuivat eri kansallisuuksia edustaneista pelaajista. Kansallisuuksia oli todella paljon: armenialaiset,

gruusialaiset, nigerialaiset, suomalaiset, karjalaiset, inkeriläiset jne. Inkeriläistä joukkuetta edusti Jegor Haimojev. Ottelun tulos oli se mikä pitäisikin olla, eli 7-7. Vaikka itse kilpailu järjestettiin kansalaisjärjestöjen pyynnöstä, käytännön apua ja kannatusta järjestöt saivat myös Karjalan kansallisuusasioiden komitealta. Ottelun jälkeen osanottajat, järjestäjät sekä kansallisuusjärjestöjen edustajat jatkoivat seurustelua armenialaisessa Avesta-ravintolassa.

Suomi-Venäjä -seura piti seminaarin Sortavalassa

Seminaarin osallistui suomalaisten osanottajien lisäksi lähes 40 ihmistä, pääosin Karjalan Suomi Ystävät -seuran piirijärjestöistä, joskin myös muiden kansalaisjärjestöjen edustajia oli saapunut paikalle. Markku Turkia kertoi Suomi-Venäjä -järjestön 2005–2007 strategiasta, jonka jälkeen keskusteltiin raja-alueyhteistyöstä sekä Suomi Ystävät -seuran piirijärjestöjen yhteisprojekteista.

Kielitesti (IPAKI) pidettiin Petroskoissa

14.–17.10.2004 pidettiin Petroskoissa kielitesti paluumuuttajia varten. Testiin kutsuttiin yli 100 ihmistä, mutta osallistujamäärä jäi hiukan vähäisemmäksi. Testi oli monille vaikea; siinä vaadittiin puhekielen ymmärtämistä sekä sivistyssanaston tuntemusta. Lauseopillisia "kompastuskiviä" oli myös sisällytetty testiin. Työministeriön edustaja oli kuitenkin sitä mieltä, että testiin osallistui paljon hyvin kieltä osaavia ihmisiä. Uutta oli tieto siitä, että myös alle 18-vuotiaitten nuorten on tehtävä kielitesti.

Opintotoiminnan Keskusliitolla seminaarin Petroskoissa

Seminaarin tarkoituksena oli edistää suomalaista, karjalaista sekä vepsäläistä kulttuuria perustamalla opintokerhoja Karjalaan. Seminaariin osallistuivat em. kansallisuuksien edustajat Petroskoista, Kontupohjasta sekä Tshalnasta. Tällaiset opintokerhot voivat saada Suomen valtion tukea, jota varten täytyy kääntyä Opintotoiminnan Keskusliiton puoleen.

Inkerinpäivää vietettiin Petroskoissa

10.10.2004 vietti liittomme Inkerinpäivää Kansallisuuksien keskuksessa. Tilaisuudessa esiintyivät Inkeri-kuoro, Lastenpiiri-yhtye sekä Istoki (Lähteet)-yhtye Petroskoin konservatoriosta. Istoki-yhtyeen inkeriläisten laulujen ja tanssien esitys sekä Marija Mullosen kertomus omasta kirjasta olivat suuresti yleisön mieleen.

Susi-asia kiinnostaa suomalaisia kuvaajia edelleen

Vaikka lehdissä asiaa juuri huomioidakaan, ilmestyy susia melkein jatkuvasti kylien ja jopa kaupunkien laidoille. Karjalaan onkin saapunut Suomesta asiasta kiinnostunut videokuvaaja Markku Kauranen, joka opiskelee Helsingissä taideakatemiassa ja suunnittelee susien kuvausta tulevana talvena. Esivierailun aikana hän keskusteli inkeriläismetsästäjien kanssa mahdollisuudesta järjestää sopivia kuvauspaikkoja luonnossa tai kylien laidoilla. Kauranen oli myös kiinnostunut susitilanteesta Karjalassa yleensä, koska Suomessakin susien määrä on viime vuosina kasvanut.

[illegible] tehdä jos [illegible]kortti ”unohtui” [illegible]

[illegible] Venäjän tullisääntöjen mu-[illegible] maahan yli kolmeksi [illegible]ksi saapuva ulkomaalainen [illegible]en täyttämään maahantulo-[illegible] [illegible] turistit eivät tällaista tietoa [illegible] rajalla saa ja matkustavat Ve-[illegible] [illegible] korttia. Näissä tapauksissa [illegible] ongelmia rajalla paluumat-[illegible]dessä. Jos tällaista tapahtuu [illegible] täytyisi kääntyä paikallisten [illegible]viranomaisten puoleen.

Tuomi-kuoro Tshalnasta sai tukea Moskovan rahastosta

Moskovalainen D.Lihatshoville nimetty rahasto on myöntänyt rahallista tukea Tshalnalaiselle Tuomikuorolle. Rahoitusprojektin tarkoituksena on edistää suomalaista kieltä ja kulttuuria Tshalnassa ja Prääsän piirissä. Kuoron johtajaa on projektin valmistelussa auttanut Karjalan kulttuuriministeriö.

Vadim Byrkland
Karjalan suomalaisten Inkeri-liitto
puh./fax +7 (8142) 760967
Lenininaukio, 2 185035 Petroskoi
http://www.inkeri.karelia.ru/

LUKIJAIN KYNÄSTÄ

Simo Korhonen: Mihin päänsä kallistaisi (2004)

[illegible] Korhosen muistelmat *”Simon [illegible]odet”* on saanut jatkoa muis-[illegible]lla *Mihin päänsä kallistaisi.* [illegible] muistelmiin liittyy nimilis-[illegible]

[illegible] kymmenvuotinen karkotus Si-[illegible] nyt takanapäin. Huojentunein [illegible] palasi 1952 rakkaitten muis-[illegible]nien unelmiensa kotimaahan, [illegible] saanutkaan heti lupaa muuttaa [illegible] lapsuutensa maisemiin. Kauko-[illegible] uusi elämänvaihe alkoi Matveeva [illegible]a Karjalan Kontupohjassa. Vas-[illegible]mmenen jälkeen hän pääsi [illegible] Pohjois-Inkeriin, lähemmäksi [illegible]dia. Säryn kylää, Kaukolan kou-[illegible]van kotikirkkoa ja vielä elossa [illegible]iä ja sukulaisia.

Simo tuli paikalliselle väestölle pian tutuksi taitavana työntekijänä, ahkerana, avuliaana ja seurallisena. Mutta miten kävi unelmien? Hän sai kokea pettymyksen toisensa perään. Täälläkin hänen elämäänsä kahlitsi ihmisten keskinäinen epäluuloisuus, alitajuinen pelko ja turvattomuus. Norilskin kärsimysten muistot seurasivat kuin varjo hänen päiviinsä ja öihinsä.

Jo muistelmien ensi sivuilla joutuu kysymään: Selviytyykö Simo pettymyksistään? Suovatko Siperian muistot milloinkaan vapautta valoisaan ja levolliseen elämään? Saako hän osakseen kodin lämpöä, sopivaa työtä ja palkakseen työstä perheelleen jokapäiväisen leivän? Tuleeko hänestä oman aikakautensa ja

sen olosuhteiden uhri **B** vai onnekas selviytyjä?

Teos on kovakantinen, sidottu, koko 170x240 ja sivuja on 296.

Terttu Pihlajamaa

Julkaisutilaisuus oli 15.11.2004 Joensuussa, jossa Simo asuu ja valmistelee sarjan viimeistä eli kolmatta osaa.

Kirjan voi tilata osoitteesta

Terttu Pihlajamaa Förlag Katrinebergsbacken 36 SE-11761 Stockholm puh 00 46 8 7441482 e-posti tpf@comhem.se

Hinta on 16,67 euroa.

Toimitus

Tallinnan inkerinsuomalaisten seurakunta täytti 15 vuotta

Sotien jälkeen ei ollut mahdollista palata kotiin Inkerinmaalle. Viroon saapuikin paljon inkerinsuomalaisia, koska siellä asui sukulaiskansa, kieli oli tuttu ja läheinen ja luterilainen kirkko toimi. Sadat nuoret pääsivät pitkän tauon jälkeen rippikouluun, lapset kastettiin ja pariskunnat vihittiin kristilliseen avioliittoon. Viron kansa oli ystävällistä ja auttoi inkeriläisiä toipumaan kaikin mahdollisin tavoin. Vuonna 1987 Viron inkeriläiset perustivat Inkerinsuomalaisten liiton. Seuroihin liittyi paljon iäkästä väkeä.

Koska kansa oli kristillistä ja halusi kuunnella suomenkielisiä saarnoja ja veisata virsiä omalla suomen kielellään, haluttiin perustaa oma suomenkielinen seurakunta Tallinnaan. Miten sitten toimittiin?

Seurakunnan ydin-dvatsatka

Neuvoja seurakunnan perustamiseen saatiin professori Voldemar Iljalta, Nõmmen kirkkoherralta., Tallinnan lääninrovasti Toomas Paulilta, arkkipiispa Kuno Pajulalta ja muilta Viron kirkon johtajilta.

Ensin oli perustettava seurakunnan ydin-dvatsatka, 20 henkilöä, joiden nimet ja osoitteet täytyi liittää anomukseen. Anomus tuli lähettää Moskovan korkeimman neuvoston uskonnonasiain komiteaan. Elettiin neuvostoaikaa. Kansaa oli peloteltu niin, että nimien saaminen oli vaikeaa, mutta rohkeita löytyi ja anomus lähetettiin. Moskovan vastausta odotettiin suurella jännityksellä – ja vihdoin se saapui.

Tärkeä päivämäärä 24.6.1989

Tallinnan inkerinsuomalainen seurakunta rekisteröitiin virallisesti Moskovassa 24.6.1989. Edessä olivat uudet vaiheet. Meillä ei ollut kirkkoa eikä yhtäkään pappia. Arkkipiispa Kuno Pajula määräsi Inkerinsuomalaisen seurakunnan käyttöön Tuomiokirkon, papit tuli hankkia Suomesta.

Ensimmäisenä kirkkovuonna jumalanpalveluksia pidettiin kahdesti kuussa. Nõmmen kirkossa jumalanpalveluksen toimitti professori Voldemar Ilja perinteiseen tapaan kerran kuussa, Tuomiokirkon jumalanpalvelukset pidettiin samoin kerran kuussa ja Helsingin kirkkoherrat toimittivat ne vuorotellen. Seurakuntaan liittyi lähes 700 henkeä.

[illegible] 1990 pidettiin säännöllisesti [illegible]palveluksia joka sunnuntai suo[illegible] eläkeläispappien avulla, jotka [illegible] Tallinnassa aina puoli vuotta ker[illegible].

Olemme kiitollisia

Olemme syvästi kiitollisia rovasti Erkki Jokelalle, rovasti Mauri Malkavaaralle ja rovasti Timo Kokolle siitä syvästä ja perusteellisesta työstä, jota he tekivät seurakuntamme alkuvaiheessa. He paneutuivat toimeen koko sydämestään.

Aluksi perustettiin diakoniaryhmä ja kirkkokuoro sekä siunattiin Põllkülan inkerinsuomalaisten joukkohautausmaa. Lisäksi pidettiin rippikoulua, kastettiin lapsia ja perustettiin pyhäkoulu, jota kävi 43 lasta kerrallaan.

Suomesta saimme virsikirjat ja Raamatut, lasten pyhäkoulukirjoja ja muuta humanitaarista apua: ruokapaketteja ja vaatteita. Tärkeintä oli kuitenkin hengellinen tuki ja turva, jota saimme Suomen kirkolta ja ulkomaan avulta. Suomesta on käynyt paljon saarnamiehiä, diakoneja, ryhmiä ja kuoroja ja olemme myös päässeet vierailemaan Suomeen.

Ystävyysseurakunnat

Ensimmäistä matkaa oli vaikea järjestää, mutta jo vuonna 1991 hankimme sata ulkomaan passia ja viisumia, neljän seurakuntaryhmän Suomen-matkaa varten. Nykyään meillä on kolme ystävyysseurakuntaa: Helsingin Käpylän seurakunta, Jyväskylän kaupungin ja Loviisan seurakunnat, joissa vierailemme vuorotellen.

Suomen ystävien kanssa on siis tiivistä yhteistyötä.

Seurakuntakotimme

Meillä on upea seurakuntakoti keskellä kaupunkia osoitteessa Pärnu mnt 8–6. Siellä pidetään raamattutunteja ja kuoron harjoituksia, otetaan vastaan seurakuntamme vieraita ja tarjotaan kirkkokahveja. Seurakuntakodissa ovat vierailleet ystävyysseurakuntien edustajat, diakoniaryhmät, kuorot, piispat, suurlähettiläät ja muut korkeat vieraat. Seurakuntakotimme on tärkeä paikka yksinäisille inkeriläismummoille. Siellä tavataan ystäviä ja muistellaan menneitä aikoja; se on kuin osa synnyinmaatamme. Seurakuntakodissa onnitellaan myös syntymäpäiväsankareita.

Jumalanpalvelukset pidetään nykyään ruotsalaisessa kirkossa sunnuntaisin kello 10. Seurakuntaa hoitaa nuori pappi Tuomas Palola Suomesta. Olemme rukoilleet yhdessä ja saaneet suuren siunauksen. Olemme tyytyväisiä ja kiitämme Jumalaa hänen suuresta armostaan. Kiitämme kaikkia suomalaisia ystäviä, Suomen kirkkoa ja Viron arkkipiispaa sekä Viron kirkon johtoa kaikesta saamastamme avusta ja tuesta.

Seurakunnan puolesta
Mari Kuntu
Seurakunnan puheenjohtaja vuosina 1988–1996

Teksti on muotoiltu lokakuussa 2004 Viron Inkeri-lehdessä ilmestyneen jutun pohjalta.

Toimitus

Tapahtuma-kalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

20.2.2005 kevätkokous
28.3.2005 pääsiäisjuhla
15.5.2005 helluntaijuhla
2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerho kokoontuu

6.2.2005
6.3.2005
3.4.2005

Kokoukset kello 14.00 alkaen.

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Lahden kokousajat

Kokoukset tammikuusta alkaen klo 15.00.

Inkerikuoron harjoitukset

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Julia Hyyrönen.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa vuonna 2005

Aloitamme kokoontumisemme torstaina **20.1.** klo 13.00. Seuraavat kahvi- ja tarinatuokiomme torstaina **17.2.** ja **17.3.** klo 13.00.

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Tervetuloa joukkoomme!
Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Kalevalan päivä inkeriläisen ruuan parissa 28.2.2005

Kalevalan päivää vietetään nauttimalla inkeriläisiä perinneruokia ja saamalla tietoa vanhasta ruokakulttuurista. Tilaisuus pidetään Inkerikeskuksessa klo 18.00 alkaen.

Aikaisemmin iltapäivällä klo 15.00 alkaen järjestetään perinneruuan valmistuksesta kiinnostuneille kurssi, jonka kuluessa valmistetaan inkeriläisten ohjeiden perusteella piirakoita ja kaurakiisseliä.

Inkerikeskus
Hämeentie 103
Helsinki

Järjestää Inkerin kulttuuriseura.

[illegible] Inkeri-tietoa.

[illegible]

[illegible] elämäkerta, 2,50 €

[illegible]

[illegible] 14 €

[illegible]umi, 22 €

[illegible] kevät, 16 €

[illegible]

[illegible]uja ja tarinoita, 8 €

[illegible] Störgren

[illegible] tie vapauteen, 10 €

Pekka Nevalainen

[illegible]inen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €

Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)

[illegible]-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €

Heikki Seppänen

[illegible] tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €

Maria Ripatti

Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €

Saimi Tuukkanen

Elämäni helminauha 5 €

Kalavalaseuran vsk 69-70

Inkerin teillä, 11,50 €

Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €

E. Pärnänen

Antti Kivekäs I-II, 9 €

Mikko Savolainen

Inkerinmaa, 33,50 €

Aatu Savolainen

Suomalainen sissisodassa, 15 €

Lars Krifors

Oli onnistuttava, 15 €

Juho Häkkinen

Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan I-II 15 €

Sverigesingermanländarnas historia

24 €

Lassi Saressalo

Inkeri, 3,5 €

Jouko Sihvo

Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €

Albert Pettinen

Lauluja koululaisille, 4 €

Albert Pettinen

Lauluja sekakuorolle, 6 €

Lauri Santtu

Murrejuttuja, 2,50 €

Lilja Kuivanen Toim.

Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €

Tapani Nokkala

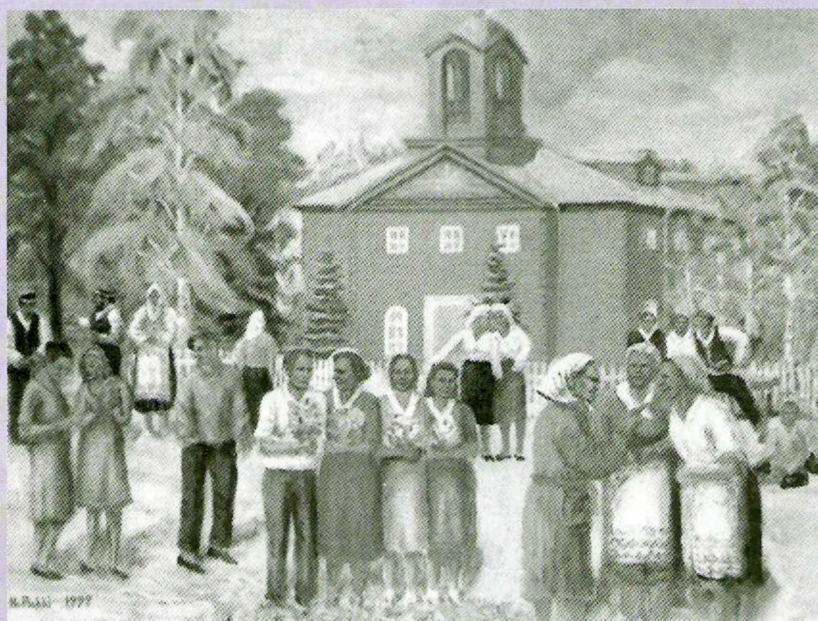
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Äänilevyjä
Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas **(Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

3/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo Pankki 800012-306364.
Pankki Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €
½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Postisiirtotili 800016-1466601
Pankki Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet **http://www.inkeri.com**
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Sukulaisia etsitään

Selvitän isoisäni Paavo Tanisen (4.7.1908) kohtaloa ja etsin sukuani, johon olisi mukava tutustua. Suomessa ollessaan isoisäni käytti nimeä Paavo Taninen, mutta toiselta nimeltään hän on Paavo Mihailovitsh Tsikov. Hän jäi Suomen sotavangiksi 24.8.1941 Tienhaarassa ja liittyi Suomen armeijaan ns. Heimopataljoona 3:een (komppania 3) vuonna 1942 joulukuussa.

Suomessa saamieni tietojen mukaan hän olisi syntynyt joko Petroskoissa tai Pietarin alueella. Paavon isän nimi oli Mikko ja hänen ammattinsa metsävahti. Paavon kotipaikaksi on ilmoitettu Suomessa Harpalan kylä Inkerissä, mutta olen saanut tietää, että se olisikin Vuoleen kylällä Rämpsän kylänkolkassa Inkerissä (ehkä kutsuttu Siikovan Paavoksi sillä alueella). Paavon vaimo ennen sotaa oli Olga, josta emme myöskään muuta tiedä. Olen kiitollinen kaikista mahdollisista tiedoista koskien isoisääni, hänen sukuaan ja perhettään. Suomessa viimeinen yhteys Paavo Taniseen on 16.8.1945, jolloin hänet luovutettiin Neuvostoliittoon.

Yhteydenotot:
Tiina Vitka
Tarharannankaari 29 A 3
67700 Kokkola
tvitka@yahoo.com

Numero 4/2005 ilmestyy viikolla 14. Aineisto toimitukselle 16.3. mennessä.

Numero 5/2005 ilmestyy viikolla 19. Aineisto toimitukselle 15.4. mennessä.

Kansikuva: Nikolai Pakin maalaus "Inkerin kirkko".

Tässä numerossa:

Vuodet vierivät, päivät pitenevät – vai pitenevätkö?

Tänään, kun tätä kirjoitan, on aurinko noussut Helsingissä klo 8.07 ja laskenut klo 17.03. Tyttäreni on oppinut kävelemään ja viettää ensi viikolla ensimmäistä syntymäpäiväänsä. Kesäaikaan siirrymme runsaan kuukauden kuluttua. Päivät pitenevät kesää kohden, ja talvi alkaa lumesta ja pakkasesta huolimatta tuntua jo varsin kaukaiselta ajatukselta.

Päivät siis pitenevät, mutta vuodet tuntuvat aina vain lyhenevän – vastahan me kotiuduimme laitokselta ja tuore isä kantoi pienokaisen ovesta sisälle. Siinä sitä oltiin ja ihmeteltiin, aika seisoi ja piirsi mieleeni ikuisen muiston.

Ihmismieli toimii oudosti; lapsuuden kesät kestivät puolisen vuotta ja aurinko paistoi aina, nyt aika muutamia hetkiä lukuun ottamatta kiirehtii eikä odota ketään. Pääsenkö enää koskaan palaamaan takaisin noihin hitaisiin, aurinkoisiin kesiin vai kiihtyykö tahti yhä vain?

Lapsellani on elämä edessään, minä lähenen neljääkymmentä, vanhempani seitsemääkymmentä. Elämäni kaari on ollut keskimääräistä ihmisikää ajatellen pitkä, jälkikäteen ajatellen myös nopea. Toiveissani olen vasta matkani keskivaiheilla ja lasi on vielä puoliksi täysi, fatalistisesti ajatellen lasi on lasi ja sisällöstä ei minulle kerrota.

Kohtalo, kismet, ennalta määrätty elämän mitta vai mistä tässä kaikessa on oikein kyse? Vuodet vierivät, viisastunko niiden myötä, löydänkö koskaan vastaukset? Olenko kompastumassa klassiseen neljänkympin kriisiin yksivuotiaan syntymäpäiväkakkua koristellessani? Seitsemänkymmenvuotiaan silmin voi tekstini vaikuttaa teini-ikäisen kipuilulta, yritän muistaa palata näihin ajatuksiini kolmen vuosikymmenen kuluttua ja pohtia olenko lainkaan viisastunut vai onko elämän tarkoitus kenties se, että vaikka vuodet (ja askelet) lyhenevät, niin kysymykset aina vaan lisääntyvät ja monimutkaistuvat?

Vaan silti. Tämänkin lehden päätarinaa lukiessani huomasin miten helppoa elämäni onkaan ollut. Syvä kunnioitukseni.

Katri Einamo

Toivo Iho,
Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja

Kun 50 000 ihmistä siirrettiin 41 päivässä

Moskovan välirauhansopimuksen täytäntöönpanoa tuli Suomeen valvomaan liittoutuneiden valvontakomissio. Se saapui vuoden 1944 syksyllä ja viipyi täällä siihen saakka kunnes lopullinen rauhansopimus Pariisissa oli v. 1947 tehty ja ratifioitu, eli runsaat kolme vuotta.

Täydellistä valvontakomission historiaa ei vielä ole kirjoitettu, koska kaikkia tuohon työhön tarvittavia Neuvostoliiton arkistotietoja ei ole ollut saatavissa. Jukka Nevakivi on kuitenkin päässyt tutustumaan Liittoutuneiden valvontakomisssion arkistoon sekä LKV:n puheenjohtajan A. Zdanovin yksityiseen arkistokokoelmaan, minkä tuloksena on syntynyt teos *Zdanov Suomessa* (1995) Tämän lisäksi on viime vuosina julkaistu sotahistoriallinen aikakauskirja *Suomi valvonnassa 1944 - 1947* (1997). Erityisesti inkerinsuomalaisten ja valvontakomission välejä käsittelee Pekka Nevalaisen väitöskirja *Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940 – luvulla* (1990). Toivo Flinkin teos *Pois Inkeristä, ohi Inkerin* (1995) taas selvittelee inkerinsuomalaisten synkkää matkaa Suomen rajalta itään ja siihen liittyvää dokumentaatiota.

Näiden lähteiden pohjalta olen paneutunut valvontakomission ja inkerinsuomalaisten suhteisiin. Kun edellisessä numerossa (1–2/2005) käsiteltiin siirtoja koskeneita lomakkeita, nyt lähestytään paria erityiskysymystä, jotka liittyvät valvontakomission inkerinsuomalaisiin kohdistamiin toimiin, ja jatkossa selvitellään suomalaisen yhteiskunnan suhtautumista inkerinsuomalaisten siirtoihin.

Yleiseen tietoisuuteen on jäänyt käsitys, jonka mukaan inkerinsuomalaisten siirto Suomesta olisi ollut vuosikausia kestävä operaatio. On totta, että siirtoja tapahtui niin kauan kuin valvontakomissio oli Suomessa, siis vielä vuonna 1947, mutta Toivo Flinkin mukaan valtaosa siirroista (n. 50 000 henkeä, mukanaan 4 hevosta, 654 lehmää, 222 kpl pienkarjaa sekä 5 960 tonnia muuta tavaraa) hoidettiin 5.12.1944 – 15.1.1945 välisenä aikana, siis alkaen tasan kahden kuukauden kuluttua Zdanovin Suomeen tulosta ja vain vajaat kuusi viikkoa kestävänä toimena. Miksi asialla oli näin kiire; olisihan suomalainen rautatiekalusto ollut käytettävissä myöhemminkin?

Aivan ilmeisesti Andrei Zdanoville oli tärkeää saada nopeasti jotain suurimittaista aikaan. Se nostaisi hänen arvoaan Stalinin silmissä, se vaikuttaisi myös suomalaisten mielialoihin: näkevätpä, että olemme tosissamme! Flinkin teoksesta ilmenee, että yksityiskohtaiset suunnitelmat Neuvostoliiton hallituksen päättämän operaation aloituspäivän, 5.12.1944 jälkeisistä toimista aina lainojen myöntämisvalmiuteen saakka olivat olemassa. Siitä, kuinka hyvin suunnitelmat toteutuivat, mahtoivatko

neuvostopankit esimerkiksi myöntää siirretyille inkeriläisille ainuttakaan lainaa, ei ole tietoja. Suunnitelmien teko on yksi asia, niiden toteutumisen seuranta toinen! Pääjunailijana Suomen itärajan takana toimi A. N. Kosygin, tuohon aikaan Venäjän tasavallan pääministeri, joka sittemmin onnistui junailemaan itsensä koko Neuvostoliiton pääministeriksi, raakalaismainen inkeriläisoperaatio tietysti yhtenä sulkana hatussaan.

Zdanovin täytyi myös ottaa huomioon, että tiukasta valvonnasta huolimatta tieto siitä, etteivät junat aja Inkeriin, vaan Pietarista kohti Moskovaa ja eteenpäin, saattoi jotenkin ujua Suomeen ja saada loput siirrettävistä varuilleen. Siksi oli pyrittävä suureen nopeuteen.

Myöhemmissä siirroissa liikuteltiin paljon pienempiä ihmismääriä, yhteensä noin 5 000 henkeä. Ensimmäinen massasiirto ja sitä seuranneet valvontakomission ylilyönnit johtivat kuitenkin erilaisten huhujen leviämiseen: joskus vuosien 1946–47 paikkeilla keskusteltiin useissa inkeriläisen taustan omaavissa suomalaisperheissä vakavasti siitä, ryhtyykö komissio nyt ahdistamaan siirtovaatimuksillaan aikaisemmin Suomeen tulleita inkeriläisiä, ja mitä pitäisi tehdä. Olojen vähitellen vakiintuessa nuo huhut kuitenkin vaimenivat.

Toinen erityiskysymys liittyy valvontakomission nimeen: sehän ei ollut Neuvostoliiton vaan liittoutuneiden valvontakomissio. Mikä oli komission englantilaisjäsenten rooli, ja olisiko heillä ollut mahdollisuuksia vaikuttaa inkerinsuomalaisten kohtaloon? Jukka Nevakiven mukaan LVK:n brittiläiselle henkilökunnalle oli annettu ohjeet, joissa muistutettiin, että Englannin pohjimmaisena tarkoituksena oli varmistaa Suomen vapaus ja itsenäisyys. Nevakivi myös katsoo olevan mahdollista, että brittien

pelkkä läsnäolo oli Helsingissä vaikuttamassa neuvostojohtoon niin, että se otti sodanaikaiset lupaukset tosissaan. Miten englantilaiset mahtoivat suhtautua näin laajamittaiseen väestönsiirtoon maasta, jonka heidän silmälläpitonsa alla piti periaatteessa kuuluman länsiblokkiin?

Lukemistani teoksista en ole löytänyt mainintoja brittien kannanotoista inkerinsuomalaisten siirtoon. Sen sijaan toisesta suuren luokan asiasta löytyy Nevakiven teoksesta brittikannanotto. Sotasyyllisyysasiassa Zdanov oli tavannut LKV:n venäjää puhuvan edustajan, kommodori Frank Howien, ja arvostellut tämän kanssa Säätytalon oikeudenkäyntiä. Kommodori oli hänen mukaansa valitellut sitä, että sotasyyllisyysoikeudelta puuttui juhlallisuus ja muoto, ja pitänyt omituisena, että osa pitävin perustein pidätetyistä suomalaisista oli päästetty vapaalle jalalle ennen oikeudenkäynnin loppua.

Olisiko tunnetusti ovela Andrei Zdanov ollut niin taitava, että hän yllä kuvatuin tavoin haki ja sai epävirallisen brittien tuen linjalleen sotasyyllisyyskysymyksessä? Joka tapauksessa on ilmeistä, että kommodori Howie ei tuntenut Suomen historiaa eikä suomalaista yhteiskuntaa kyllin hyvin kyetäkseen erottamaan Suomen sodanaikaisen johdon toiminnan niiden miesten toiminnasta, joita syytettiin Nürnbergissä. – Kuinka englantilaisten olisi voinut kuvitella millään tavoin tuntevan inkerinsuomalaisten historiaa ja heidän suomalaisia juuriaan? – Hehän olivat kuitenkin neuvostokansalaisia, s o v i e t c i t i z e n s ! – Entä jos Molotov, joka sieti sen, että kahdeksasosa inkerinsuomalaisista jäi palaamatta, olisi halunnut ruveta nostelemaan suomalaisia seinälle välirauhansopimuksen rikkomisesta, jos vaikka palaamatta olisi jäänyt neljännes? Mikä olisi tuolloin ollut brittien reaktio?

Enempää spekuloimatta voi sanoa, että kuten Nevakivi toteaa, englantilaisten mielestä varmaan oli tärkeää ja keskeistä, että Suomessa saatiin jatkuvasti esittää amerikkalaisia ja englantilaisia elokuvia, ja että Suomi mm.tämän kautta oli henkisesti sitoutunut läntisiin arvoihin. Tähän voi vain esittää reunahuomautuksen, että logiikka ei oikein pitänyt, kun 55 000 potentiaalista filmien katsojaa päästettiin liittoutuneiden valvontakomission toimesta, brittien seuratessa sivusta, systeemiin, missä he voivat kymmenet vuodet nähdä vain sosialismissa tuotettuja filmejä. – Ehkä Zdanovin ripeyskin vaikutti: englantilaisten pääedustaja Francis Shepherd saapui Helsinkiin 18.10.1944, mutta Zdanovin ja Kosyginin alustava siirtosuunnitelma lähetettiin Toivo Flinkin mukaan Molotoville vain kolme viikkoa myöhemmin; 7 päivänä marraskuuta.

Toivo Iho

Inkerinsuomalaisten vaiheita

Tämän vuoden Inkeriläisten viestin numeroiden pääpaino tulee olemaan Suomessa vuosina 1943–47 olleiden inkerinsuomalaisten vaiheiden kuvauksessa. Olemme saaneet käyttöömme Jääskeläisen inkeriläissuvun vaiheita pidemmältä ajanjaksolta seuraavan artikkelin, joka julkaistaan osin nyt ja loppuosaltaan lehden seuraavissa numeroissa.

Kun Jääskeläisten neuvostovallan aikainen sorto alkoi 1930-luvulla, julkaisemme myös Aapo Ihon kokoelmaan *Inkeri* sisältyvästä runosta *Kirje kotoa* (1931) muutamia säkeitä. Tämä kokoelma kuului niihin, jotka valvontakomission vaatimuksesta poistettiin yleisistä kirjastoista.

Toimitus

Inkeristä karkotetut

Antti ja Pietari Jääskeläisen perhe vainon uhreina

Päälähde: Anni Jääskeläinen: Karkotetut – Stalinin ajan karkotuksien merkitykset ja myyttinen historia inkerinsuomalaisen suvun kertomana. Sosiologian pro gradu 2001, Helsingin yliopisto.

Ajatuksena on, että me suomalaiset oppisimme tuntemaan paremmin sitä, mitä inkerinsuomalaisille tapahtui. Henkilöhistoria tekee asiasta kiinnostavan ja helpommin ymmärrettävän.

Inkerinsuomalaiset joutuivat Neuvostoliitossa vuodesta 1929 lähtien vainon kohteeksi. Tässä aineistossa kerrotaan, mitä vainon uhreiksi joutuminen merkitsi inkerinsuomalaisille Antti ja Pietari Jääskeläiselle ja heidän perheilleen. Pietari (synt. 1879) ja Antti (synt. 1884) kuuluvat Helena ja Simo Jääskeläisen kahdeksanhenkiseen poikasarjaan. Ennen kuin vaino muuttaa Pietarin ja Antin elämän heidän

kotitalonsa sijaitsevat Inkerin Keltossa vain parikymmentä kilometriä Pietarista itään. Perhe on identiteetiltään ja kieleltään suomalainen, uskonnoltaan luterilainen ja heidän toimeentulonsa lähde on maa.

Pietari, veljessarjan toinen, annetaan jo pienenä ottopojaksi lapsettomalle ja varakkaalle Jaakko Multiaiselle, joka on hänen isänsä hyvä ystävä. Pietari säilyttää vahvat siteet sukulaisiinsa ja hänestä tulee vauraan maatilan isäntä. Hän menee naimisiin Katarina Mutkarin kanssa vuonna 1902. Heille syntyy yksitoista lasta vuosina 1903–1928.

Myös Antin, veljessarjan neljännen, vaimo on nimeltään Katarina. Antista tulee yhteiskunnallinen vaikuttaja, kirkkovaltuuston puheenjohtaja ja maanviljelijä. Kirkonkirjat jättävät epäselväksi, saavatko Antti ja Katarina 14 vai 16 lasta. Aikuisiksi lapsista selviää vain kaksi.

Jääskeläisen perheen esivanhemmat olivat muuttaneet Inkeriin 1600-luvulla Viipurin pohjoispuolella Karjalan kannaksella sijainneesta Jääsken pitäjästä, kun Ruotsi-Suomi tarjosi muuttajille verovapauden. Vapaus vaihtuu maaorjuuteen, kun Inkeri liitetään takaisin Venäjään ja Pietarin kaupunki perustetaan. Jääskeläisen perheestä tulee ruhtinas Potemkinin omaisuutta, ”varsinaisia vallanomia”. Maaorjuus lakkautetaan Venäjällä vasta

Suku edelleen koossa Keltossa vuonna 1921. Kuvaan on merkitty tämän tarinan keskeisimmät henkilöt.

Kirje kotoa

Hyvät ystävät, kotoa kirjeen sain
ja terveisiä sen myötä
On kirjeen asu niin outo vain -
se on sairaan sisaren työtä

Kotipelloista lähtien sisarein
tekee selkoa parhaansa mukaan
- Ei meistä tänne lähteissään
siten uskonut käyvän kukaan

- Saa maita nyt muistella ominaan,
ei viljellä! Aatelkaahan:
käsin vierahin touon siemenet
on siroteltu maahan

Ja niittyjen käynyt ei paremmin
ei kotoisen heinän teon:
väki vieras vieraan mielellä
teki heinän ja pystytti keon

On karjakin mennyt saman tien:
mikä verosta viety tai myöty,
väen väkisin ryöstetty kotoa
tai suureen nälkähän syöty

Kotiväestä ketä ei viikatemies
ole ehtinyt multiin viedä,
sen vointia kirje kertoa
ei oikein varmasti tiedä:

Ken mennyt on t ö i h i n Hiipinään
ken l o m a l l e Jeniseille
ken m a t k o i l l e Krasnojarskihin
ken Solofkan kuuluille teille

Ja siinä ei kaikki suinkaan, ei -
siellä uusi on laki ja pakko:
siellä rukous täysin on kielletty,
siellä kirkon on käynnistä sakko.

Siellä kansan tahtoa tsekistein
nyt vaanivasilmin kaitaan.
Siellä vapaus kielen ja mielenkin
on kytketty pakkopaitaan...

Aapo Iho

1861. Maaorjat saavat lunastaa maata, kukin miespuolinen 2,5 desjatiinaa eli noin 1.1 hehtaaria. Alkaa elämänvaihe, jota vanhimmat karkotetut myöhemmin muistelevat onnen aikana.

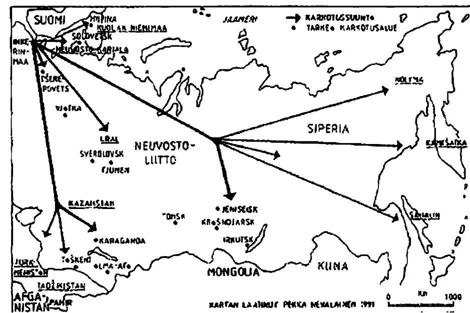
Onnen aikaan – maaorjuuden ja pakkokollektivisoinnin väliseen aikaan - kuuluvat vahvat perhe- ja sukusiteet, kodit, kotipellot, maaomenat ja puuomenat, suomalaisuus, kuorolaulu, laulujuhlat, torvisoitto, vapaapalokunta, perinteiset juhlapyhät, kirkko ja seurakunta, suomenkielinen koulu ja sanomalehdet, yhteydet Suomeen. Perhe saavuttaa taloudellisesti turvallisen aseman lähinnä perunanviljelyllä ja kovalla työllä. Vuodelta 1913 on säilynyt valokuva. Siinä on nuoripari Antti ja Katarina Jääskeläinen. Onnen aikaakin varjostaa poliittinen epävakaus, jopa väkivalta. Keltto on lähellä Pietaria, jossa vallankumous puristelee tsaarin Venäjästä neuvostojen valtiota.

Pakkokollektivisointi alkaa

Stalinin, ”Teräsisän”, lujitettua otteensa vallasta Neuvostoliitossa alkaa Inkeris-

Vuonna 1913 nuoripari Antti ja Katarina Jääskeläinen.

Karkotusalueet ja -suunnat.

säkin sorron aika. Vuonna 1928 tulee voimaan 5-vuotisohjelma, jonka tarkoituksena on toteuttaa lopullisesti sosialistinen yhteiskuntajärjestelmä. Päämääränä on kollektivisoida maatalous ja siirtää nopeasti työvoimaa maataloudesta teollisuuteen. Vapaaehtoisesti tämä ei onnistu; tarvitaan järeitä keinoja. Jääskeläisenkin perheen osaksi tulevat mielivaltaiset verot, väkivalta, pakkokollektivisointi, kulakeiksi tuomitseminen, vangitsemiset, nälkä, sairaudet, kidutukset, karkotukset, kansanvihollisiksi tuomitseminen, jopa kuolema vankileirillä tuntemattomissa olosuhteissa.

Pakkokollektivisointi alkaa talvella 1929–1930. Vuonna 1930 neuvostojärjestelmä alkaa toteuttaa ohjelmaa "kulakkien tuhoamiseksi luokkana". Pietari Jääskeläinen tuomitaan kulakiksi ja karkotetaan Siperiaan perheineen. Antti Jääskeläinen tuomitaan poliittisista syistä vankileirille Siperiaan. Myöhemmin hänen vaimonsa Katarina tuomitaan kulakiksi ja perhe karkotetaan Kazakstaniin.

Pietari Jääskeläisen perhe karkotetaan

Pietari karkotetaan perheineen Keltosta pääsiäisyönä 7.4.1931 Siperiaan. Lopulliseksi karkotuspaikaksi tulee Severo-Jeniseiskin kultakaivosalue. Perheen

rikos on se, että se ei pysty maksamaan kohtuuttomia veroja. Karkotuksen alkaessa Pietari Jääskeläisen perheeseen kuuluvat Katarina-vaimo, Pietarin kasvatusisä ”Eno” Multiainen sekä Pietarin ja Katarinan lapsista 26-vuotias Simo, 21-vuotias Pekka, 19-vuotias Matti, 16-vuotias Eeva, 14-vuotias Elsa, 12-vuotias Helena ja 6-vuotias Susanna. Lisäksi Siperiaan lähtee Simon vaimo Maria ja nuoren perheen vuodenikäinen Sulo-poika. Pietarin ja Katarinan pojista Juhani (1907–1988) oli lähetetty Käkisalmeen oppikouluun. Kun Suomen raja sulkeutuu, hän jää Suomeen. Hänestä tulee 30-luvulla – Suomen valtiollisen poliisin kehotuksesta – suomalainen ja lapsuuden perheensä kohtaloiden keskeinen tallentaja.

Pietari Jääskeläinen kirjoittaa karkotusmatkallaan päiväkirjaa. Sitä mukaillen asiat ovat menneet näin: Vuonna 1929 tuli määräys, että oli annettava 250 puutaa (1 puuta, noin 16 kiloa) kauroja. Käsky oli täytettävä yhdessä päivässä. Sen jälkeen ei pitänyt tulla muita maksuja. Kun kaurat oli viety, tuli uusi käsky: on annettava 585 ruplaa rahaa. Kun maksu oli suoritettu, otettiin pois kulakkinta. Sitten tuli ilmoitus, että olemme taas kulakit ja määrättiin, että jokaisesta omenapuusta on maksettava 20 ruplaa, jokaisesta marjapensaasta 10 ruplaa. Syksyllä tuli uusi vero, jota maksettiin 2400 ruplaa. Kohta tuli taas uusi vuonna 1931 ja vielä uusi, ja sitten tuo nätti summa: noin 7400 ruplaa. Kieltäydyimme maksamasta. Siitä hyvästä jouduimme luovuttamaan hevosen, lehmät, siat, lampaat, nutut ja muut talouskalut, ja talon.

Liisa Jääskeläinen

JATKUU ENSI NUMEROSSA

Nikolai Pakki 75-vuotias

Nikolai Pakki syntyi 15.1.1930 Inkerinmaalla, Tärölän kylässä, Pushkinin piirissä, Leningradin alueella. Samana vuonna kylän asukkaat pakotettiin perustettavaan kolhoosiin. Nikolai asui vuoteen 1941 kotitalossaan vanhempiensa kanssa ja kävi kolme vuotta paikallista koulua.

Sodan alettua kylä joutui syksyllä saksalaisten miehittämäksi ja perhe jäi rintamavyöhykkeelle. Talvella 1941 tuli saksalaisten käsky lähteä kotiseudulta Narvaan. Matka tehtiin jalkaisin kelkat perässä. Narvasta matka jatkui junalla Paltiskiin, jossa koettiin kaikenlaisia kauhuhetkiä ja nälänhätää.

Kesäkuussa virolainen maalaisisäntä haki koko perheen töihin tilalleen, jossa työskenneltiin Suomeen lähtöön asti. Huhtikuussa 1943 antoivat Suomen viranomaiset mahdollisuuden vapaaehtoisille inkerinsuomalaisille tulla Suomeen. Niin toukokuussa 1943 perhe – isä, äiti ja neljä poikaa saapuikin Hankoon, sieltä edelleen Loimaalle ja lopuksi Toijalaan Rätön tilalle töihin. Isä, äiti ja vanhempi veli olivat maataloustöissä, mutta Nikolai ja nuorempi veli kävivät Toijalassa koulua. Nikolaille on jäänyt parhaat muistot Toijalassa eletyistä vuosista, koulunkäynnistä ja kalastuksesta.

Neuvostoliitto vaatii vuoden 1944 lopussa inkerinsuomalaiset takaisin Neuvostoliittoon

Tammikuussa vuonna 1945 alkoi junamatka härkävaunuissa kohti luvattua

kotiseutua. Lupauksista huolimatta perhe ei päässyt kotiinsa, vaan matka jatkui Keski–Neuvostoliittoon, Kalininin (Tverin) alueelle, Krasnyi-Holmin piiriin. Siellä ankeissa talviolosuhteissa metsätöissä isä kuoli 46 vuoden ikäisenä. Äiti jäi neljän poikalapsen kanssa yksin, mutta kotiin pääsyn ajatus oli jatkuvasti mielessä. Niin äiti järjestikin perheensä sieltä syksyllä 1946 kotikylään, vaikka oma kotitalo olikin sodassa tuhoutunut. Ilo ei kuitenkaan kestänyt kauan, sillä kun oli ehditty asua noin viisi kuukautta kotiseudulla äidin serkun luona, tuli viranomaisilta määräys poistua kylästä.

Maaliskuun lopussa vuonna 1947 perhe muutti takaisin Länsi-Viroon, Vana - Vigalaan, mistä olimme lähteneet Suomeen.

Vuonna 1952 perhe muutti Kohtla-Järvelle. Vuonna 1962 Nikolai suoritti Leningradin sähkötekniikan ammattikoulussa tutkinnot ja sai sähkötekniikan diplomin, jonka jälkeen hän työskenteli Kohtla-Järven Palavakiven Kombinaatissa sähköteknikkona. Myöhemmin vuosina 1973–1985 Nikolai työskenteli Estonian kaivoksessa sähköteknikkona.

Vuonna 1973 Nikolai aloitti taidemaalausharrastuksensa ja liittyi Kohtla-Järven taidemaalarien kerhoon. Hän opiskeli maalausta omatoimisesti käyttäen oppikirjoinaan entisen Neuvostoliiton korkeatasoisia taidekirjoja. Vuonna 1974 hän osallistui Kohtla-Järven taiteilijoiden näyttelyyn ja vuonna 1975 järjestettyyn taidemaalarien näyttelyyn Tallinnassa, jossa näyttelyt toistuivat joka toinen vuosi.

Vuonna 1976 Nikolai Pakki osallistui ensimmäisen kerran Moskovan taidenäyttelyyn, jossa NL:n Taiteilijain Liitto

myönsi hänelle taiteilijan diplomin. Sen jälkeen osallistuminen Moskovan taidenäyttelyihin jatkui vuosina 1981, 1983 ja 1987. Viimeisessä näyttelyssä Nikolaille myönnettiin entisen NL:n harrastustaiteilijan pronssimitali.

Myöhemmin hän toimi yhdyshenkilönä ystävyyskaupunkien Outokummun ja Kohtla-Järven taiteilijaseurojen välillä, jotka vuorotellen järjestivät Suomessa ja Virossa taiteilijoiden kesäleirejä.

Nikolai Pakin töitä on ollut näyttelyissä eri paikoissa entisissä Neuvostoliitossa ja sosialistisissa maissa: Krimillä – Jaltassa, Liettuassa ja Puolassa. Vuonna 1980, olympiakisojen aikana, hänen töitään oli mukana Tallinnassa laululavan tiloissa järjestetyssä taidenäyttelyssä.

Laulavan vallankumouksen vaikutuksesta ja kansallisuuksien heräämisen aikana, perustettiin 7. päivänä marraskuuta vuonna 1988, Neuvostoliiton vallankumousvuosipäivänä, Kohtla-Järvellä Ida–Virumaan Inkerinsuomalaisten seura. Siinä Nikolai valittiin johtokunnan jäseneksi ja myöhemmin hän toimi kolme vuotta hallituksen puheenjohtajana ja suomen kielen opettajana. Maaliskuussa 1994 Nikolai muutti paluumuuttajana Suomeen, jossa hän on viime vuosina maalannut aktiivisesti lähinnä inkerinsuomalaisten historiaan liittyviä aiheita.

Nikolai Pakin 70-vuotisjuhlanäyttely pidettiin vuonna 2000 Helsingissä kulttuurikeskus Stoassa, jossa oli esillä 53 hänen maalaamaansa taulua. Suomen Inkeri-liiton kesäjuhlilla Tampereella vuonna 2002 oli nähtävillä Nikolain Inkerin historiasta kertova taidenäyttely.

Rudolf Pakki

UUTISIA INKERISTÄ

Joulupajat Pyhässä Mariassa ja Tyrössä

4. joulukuuta 2004 pidettiin Pietarissa Pyhän Marian kirkossa joulupaja, johon osallistui yli 40 asiasta kiinnostunutta. Pajan vetäjät Alina Otti ja Tatjana Bykova kertoivat suomalaisista jouluperinteistä ja opettivat valmistamaan joulukoristeita, joiden joukossa mm. vaikeimpia himmeleitä. Yhdessä katettiin joulupöytä ja laulettiin joululauluja.

5. joulukuuta järjestettiin vastaava joulupaja Tyrössä, jonka noin 50 osallistujaa saapui paikalle Pietarista ja Keltosta saakka. Koulutusohjelma oli sama kuin edellisenä päivänä, mutta lopussa maisteltiin herkullisia venäläisiä blinejä.

Vuosijuhlat Toksovassa

Neljäntenä ja viidentenä joulukuuta 2004 Toksovan seurakunta juhli kirkon uuden vihkimisen 10. vuosijuhlaa. Juhlaohjelman avasi kirkkoherra Eero Kuukauppi, juhlapuheenvuoron piti häntä virassa edeltänyt pastori Esko Haapalainen. Toksovalaisten ohella juhlintaan osallistuivat suomalaiset vieraat Vihdin ja Lapuan ystävyysseurakunnista, kuoro Pietarin saksalaisperäisestä luterilaisesta seurakunnasta ja tervehdyksen lausui Seulaskoin piirihallinnon varajohtaja V. Aleksejev. Sunnuntaina 5. joulukuuta juhlallisen jumalanpalveluksen toimitti piispa Aarre Kuukauppi.

Itsenäisyyspäivää juhlittiin tutulla tavalla

Suomen itsenäisyyspäivää juhlittiin Pietarissa tutulla tavalla. Pyhän Marian kirkossa oli kirkkoherra Juhani Pörstin johdolla juhlalle omistettu jumalanpalvelus, ystävyydentalolla pidettiin kokous ja juhlakonsertti ja Suomen Pietarin pääkonsulaatin uudessa rakennuksessa järjestettiin kaksi vastaanottoa. Itsenäisyyspäivän vastaanotolla pääkonsuli Kauko Jämsén mainitsi lyhyessä puheenvuorossaan, että mennyt vuosi oli Suomelle hyvin menestyksellinen. Maa nousi maailman ensimmäiseksi teollisuuden kilpailukyvyn listalla ja suomalaiset koululaiset osoittautuivat maailman parhaiksi matematiikassa ja lukemisessa. Suomen edustusto sai onnittelut Inkerin Liitolta ja Inkerin kirkolta.

Lauluja joulun odotusaikana

Kun 11. joulukuuta 2004 Pyhän Marian kirkon holvissa soivat kauneimmat joululaulut, Pietarin inkerinsuomalaisten kuoro oli konserttikiertueella Taaitsan, Tervolan ja Kikkerin vanhusten palvelutaloilla. Tämä kierros joulun odotusaikana on tullut kuorolle jo perinteiseksi. Suomalaiset laulut ovat korvaamattomia laitoksissa asuville vanhuksille, niiden avulla ajatukset palaavat onnellisiin päiviin ja joulutunnelmaan. Kikkerissä kuoro pääsi suomalaisen tv-ryhmän kameran eteen, kun paikalla tehtiin dokumenttia inkeriläisvanhuksista.

Kun tarvitaan apua

Eräänä pimeänä marraskuun iltaana Skuoritsan Tehvinässä asuva Olga Okitor (o.s. Kurvinen) palasi kotiin. Tien varrella lähellä Tehvinää hänen ylitseen ajoi auto. Auton humalaisten nuorukaisten porukka yritti kätkeä rikoksensa jäljet vetämällä loukkaantuneen Olgan pellolle pahoin-

pitelemällä hänet tajuttomaksi. Uhrin he jättivät kuolemaan pakkaseen.

Kuin ihmeen kautta Olga pelastui: naapuri löysi hänet pellolta seuraavana aamuna ja vei sairaalaan. Kirurgien ja muiden lääkärien ansiosta Olga jäi henkiin ja palasi tajuihinsa. Koko hänen vartalonsa on kuitenkin kipsattu, ja tulee niin olemaankin vähintään puolen vuoden ajan. Mikään vakuutus ei voi korvata monen leikkauksen ja monimutkaisen hoidon hintaa. Olgan lasku on jo 34 000 ruplaa, eli 900 euroa.

Inkerin Liiton puheenjohtaja Aleksanteri Kirjasen aloitteesta saatettiin alkuun jäsenten keskuudessa rahakeräys joulukuun lopussa. Keräyksellä saatiin ihmeen paljon rahaa jo ensimmäisinä päivinä – joulun odotusaikana inkerinsuomalaiset ovat valmiit auttamaan apua tarvitsevia. Joulu on oltava jokaisella.

Kirja Yrjö Elfvengrénistä

Kansalaissodan vuosina Pohjois-Inkerissä inkeriläistalonpojat ja kansallisaktiivit Suomesta taistelivat ase kädessä bolshevikkeja vastaan. Vuonna 1919 Kirjasaloon perustettiin Pohjois-Inkerin rykmentti, jonka ensimmäisenä päällikkönä toimi Yrjö Elfvengrén. Elfvengrén syntyi vuonna 1889 Haminassa Venäjän armeijan upseeri Uno-Eugen Elfvengrénin suomalaisaatelistoperheeseen ja aloitti 11-vuotiaana opiskelunsa Pietarin kadettikoulussa. Myöhemmin hän sanoi itseänsä karjalaiseksi. Tämän historiallisen henkilön elämään mahtuivat 1. maailmansodan taistelut Venäjän armeijassa, Suomen kansalaissota Karjalan rintamilla, sotatoimet Pohjois-Inkerissä, liittyminen venäläisvalkoisten liikkeeseen, jossa 1920-luvun alussa hänestä tuli terroristi Savinkovin lähiapulainen. Vuonna 1925 salatoimessaan Neuvosto-Venäjällä Yrjö Elfvengrén pidätettiin ja vuonna 1927 hän sai vankilassa kuolemantuomion.

Ensimmäisen kirjan Y. Elfvengrénistä Venäjällä kirjoitti Inkerin Liiton aktiivi, IL:n Venjoen paikallisosaston puheenjohtaja Antti Pyykkönen (38). Antti on tutkinut jo kauan kansalaissodan historiaa Inkerinmaalla ja on julkaissut aiheesta muutaman lehtijutun. Vuodesta 1998 Antti Pyykkönen on ollut Pietarissa ilmestyvän Inkeri-lehden varapäätoimittaja. Joulukuussa painetun venäjänkielisen viisikymmensivuisen kirjan nimi on *Yrjö Elfvengrén Kannaksen sankari.* Kirja on saatavissa IL:n toimiston kautta.

Wladimir Kokko
Pietari

LUKIJAIN KYNÄSTÄ

Lahden Inkeri-seuran perinteinen joulumatka

Vuosi sitten palatessamme pikkujoulumatkalta Pukkilasta heräsi keskustelu tämän vuoden vastaavasta matkasta. Ehdotukseksi tuli matka Porvooseen. Kirjoitin silloin, että se näkee, joka elää. Kun olemme saaneet elää tähän päivään, niin matkamme Porvooseen toteutui 3. adventtisunnuntaina 12.12.2004.

Olimme varanneet Lehtimäen Liikenteen suuren linja-auton, joka otti

ensimmäiset matkustajansa Nastolasta. Sieltä mukaamme tuli, kuten edelliselläkin kerralla, ystäviämme Nastolan karjalaisia, nyt 12 henkeä. Lahdessa olimme suunnitelleet auton reitin uudelleen. Lahdessa auto otti kerholaisiamme mukaan seitsemältä pysäkiltä ja viimeisen Orimattilasta. Kaikkiaan matkalaisia oli 45 henkilöä.

Orimattilasta kuljettaja käänsi auton nokan kohti Helsinkiä. Kun istuin aivan edessä, kysyin kuljettajalta miksi hän ajaa harhaan. Itse olisin ajanut Myrskylän kautta, mutta kyllä ammattimies tietää mikä reitti on mukavin kulkea ja kuinka kauan se vie aikaa. Matkasimme siis Helsingin moottoritielle Mäntsälään asti, josta suoraa tietä Porvooseen. Jos kuljettajamme tiesi hyvän matkareitin, niin hänellä oli Porvoon kaupunkikartta päässään ulkoa opittuna. Ajelimme katuja ylös alas ja tutustuimme nähtävyyksiin.

Porvoota pidetään Suomen toiseksi vanhimpana kaupunkina, ja sen perustamisvuotena 1346. Perustajana olisi ollut Maunu Eerikinpoika. Tuomiokirkon seinässä on osia 1200-luvulla rakennetusta harmaakivikirkosta. Kirkon ulkoarkkitehtuuri on Maunu II Tavastin ajalta 1400-luvun alusta, rakennusmestarina toimi rostockilainen Carsten Nybuhr.

Suomen sodan 1808–1809 jälkeen määräsi keisari Aleksanteri I valtiopäivät pidettäväksi 1809 Porvoossa. Valtiopäivät keisari avasi käyttäen puheessaan ranskan kieltä. Keisari vahvisti maaliskuun 29. päivänä maan uskonnon ja perustuslait sekä säätyjen oikeudet. Valtiopäivätanssiaiset järjestettiin vuonna 1764 valmistuneella raatihuoneella. Vaikka Porvoo mielletään ruotsinkielisten kaupungiksi, on sen asukkaista kaksi kolmasosaa suomenkielisiä.

Juuri sopivasti ennen kirkonmenoja kurvaili kuskimme pikkuisia kujia pitkin kirkon aukiolle. Jumalanpalvelus alkoi rippikoululaisten "isosten" ristikulku-

eella. Saarnaavalla naispapilla oli sana hallussaan ja hänen jokaisen lauseensa artikulointi herätti ihastusta, josta jälkeenpäin annoimme kiitosta. Ehtoollisen jako alkoi "isoisten" johdolla. He kävivät aina kaksi kerrallaan polvistumassa alttarin edessä ja vasta heidän jälkeensä me muut saimme nauttia ehtoollisen.

Jumalanpalveluksen päätyttyä puheenjohtajamme antoi papille Inkeriläisten kesäjuhlien esitteen pyytäen, että se laitettaisiin keväällä ennen juhliamme mainostauluun.

Kirkonmenojen jälkeen kuljimme kuluneita mukulakivikatuja Joulumarkkinoita katsellen. Useat Porvoon pikkuliikkeet olivat avanneet ovensa joulumyyjäisiin. Minulla tuli kiire antikvariaatteihin katselemaan, josko jotain mukavaa löytyisi. Löytyihän sitä, vanhoja postikortteja. Aikaa ostoksiin olimme varanneet puolitoista tuntia, jonka jälkeen menimme Hanna-Maria – nimiseen ravintolaan jouluaterialle. Ateria oli annosteltu suoraan lautasille, joten säästyimme jonottamiselta ja valikoimiselta. Lopuksi joimme kahvit.

Paluumatkalle läksimme kohden Kotkaa, mutta Koskenkylässä käännyimmekin Myrskylän suuntaan. Autossa kotimatkalla järjestimme arpajaiset. Olimme saaneet pikkuvoittoja pari kassillista ja arpoja myimme 100 kappaletta. Jokaiselle esineelle löytyi uusi onnellinen omistaja. Kaunis kiitos kullekin arpajaisesineen lahjoittajalle.

Orimattilassa pysähdyimme vielä Maria Drockilan kynttiläpajalla ostamassa viimeisillä rahoillamme tuliaisia. Näin jäi tämäkin joulumatka historiaan ja muistoihimme. Yksi asia vain jäi odottamaan toteutumistaan, nimittäin päätös ensi vuoden matkakohteesta.

Väinö Lahti

Kiitokseksi Turun seudun Inkeri-seura ry:lle ja tiedoksi kaikille inkeriläisille Suomessa ja ulkomailla

17.5.2004 Naantalin seurakunnan kansainvälisen diakonian piiri ("Inkeripiiri") lähetti Turun seudun Inkeri-seuralle kirjeen, jossa pyysimme seuraa tekemään anomuksen Länsi-Suomen lääninhallitukselle valtakunnallisen rahankeräyksen järjestämisestä. Tarkoitus oli auttaa Inkerissä sijaitsevan Skuoritsan ev.lut. seurakuntaa hankkimaan käytetty linja-auto sekä osaltaan rahoittaa Pyhän Katariinan kirkon jälleenrakentamista.

Turun seudun Inkeri-seura hyväksyi ehdotuksemme ja teki asiasta anomuksen Länsi-Suomen lääninhallitukselle. Keräyslupa myönnettiin ajalle 8.7.2004 – 31.5.2005. Kiitämme Turun seudun Inkeri-seuraa ja sen aktiivista puheenjohtajaa Keijo Korkkaa.

Skuoritsakeräystoimikunta kutsui Inkerin kirkon emerituspiispa Leino Hassisen keräyksen suojelijaksi. Piispa on vedonnut suomalaisiin, jotta he tukisivat neuvostovallan tuhoaman Pyhän Katariinan kirkon jälleenrakentamista. Toivomme, että hänen vetoomuksensa tavoittaa myös kaikki inkeriläiset kautta maailman.

Lisätietoja kirkon rakennusprojektista ja keräyksestä on saatavilla internetistä osoitteesta www.evmission.net/skuoritsa. Keräyksen tilinumero on 528402-235105 (Skuoritsan keräys).

Turun seudun Inkeri-seuralle ja kaikille inkeriläisille siunausta toivoen, Skuoritsakeräystoimikunnan puolesta

Manne Kallio
puheenjohtaja

Tuula Kallio
sihteeri

Tapahtuma-kalenteri

Suomen Inkeri-liitto ry:n

sääntömääräinen kevätkokous
pidetään **20.3.2005 klo 14.00**

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
Helsinki

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Hallitus

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

28.3.2005 pääsiäisjuhla
15.5.2005 helluntaijuhla
2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen

käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerho kokoontuu

6.3.2005 kevätkokous
3.4.2005 kerho

Kokoukset ja tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

6.4.2005 illalla konsertti jonka järjestämme yhdessä karjalaisten kanssa. Esiintyjä on suomipoika, runoilija, säveltäjä ja kapellimestari **Ottniel Jürissaar**. Tarjoilua.

Hyvinkään Yhteiskoulu

3.5.2005 kevätretki seurakunnan leirikeskukseen Sääksiin

Lähtö tilausbussilla Kirkonmäeltä klo 17.00.

Ohjelmassa:

klo 17.30–18.30 sauna
klo 18.30 iltapala
klo 19.15 ohjelmatuokio
klo 20.30 lähtö takaisin Hyvinkäälle.

Retken hinta 2 €. Ilmoittautumiset Irja Pelkoselle (040) 550 5712 tai kerhossa.

Lahden kokousajat

Kokoukset tammikuusta 2005 alkaen klo 15.00.

Inkerikuoron harjoitukset

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Julia Hyyrönen.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa vuonna 2005

Seuraava kahvi- ja tarinatuokiomme torstaina **17.3.** klo 13.00.

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Tervetuloa joukkoomme!
Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

27.2. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
28.2. klo 11 Larin Parasken patsaalle ja kahville (Kalevalanpäivä)
27.3. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
24.4. klo 14 kuoromatinea yläsalissa
25.9. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12. klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Tämän lehden välissä on tilillepanokortti, jolla voi maksaa Inkeriläisten viestin tilauksen vuodelle 2005. Hinnat nähtävissä lehden etuliepeessä sekä tilillepanokortilla.

Toimitus

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta
Arvo Survo
Itku Inkerille, 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä, 3,50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalavalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa, 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa, 15 €
Lars Krifors
Oli onnistuttava, 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
Sverigesingermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri, 3,5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Murrejuttuja, 2,50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD **10 €**
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorijalustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas (**Miettinen, Uusma**) 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalonie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämänvaiheista Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Lapin kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliitosta kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

4/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €
½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet **http://www.inkeri.com**
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Kesäjuhlat Lahdessa 9.-10.7.2005

Lauantai 9.7.

klo 10.00 kanslia, kahvio ja valokuvanäyttely avataan (Kirkkokatu 5, Lahti)
klo 10.00 kyykkäkilpailut alkavat Kisapuistossa
klo 11.00 ruokailu alkaa
klo 13.50 Lahden kaupungin kiertoajelu (kesto noin 2 h)
klo 14.00 vesiurkunäytös (mahdollisuus myös omatoimisesti kävellen, n. 300 m kanslialta)
kiertoajelu jatkuu: Lanunpuisto, satama ja Sibeliustalo (hinta 3 €, liput kassalta)
klo 16.00 iltajuhla (Lahden Yhteiskoulun juhlasali, Kirkkokatu 2)
iltajuhlan jälkeen tilaisuus kahviin ja seurusteluun Kirkkokatu 5:n tiloissa
klo 20.00 kahvio suljetaan

Sunnuntai 10.7.

klo 9.00 kanslia ja kahvio avataan
klo 9.30 kukkalaitteiden lasku sankarihaudoille ja Karjalaan jääneiden muistomerkille
klo 10.00 juhlajumalanpalvelus Ristinkirkossa
klo 11.30 kirkkokahvit ja ruokailu
klo 14.00 pääjuhla (Lahden Yhteiskoulun juhlasali)
klo 17.00 ruokala suljetaan

Sisäänpääsymaksu 4 € oikeuttaa lauantain iltajuhlan ja sunnuntain pääjuhlan sisäänpääsyyn. Ohjelma saattaa vielä hieman elää, lisätietoja lehdessä kevään mittaan.

Yhteydenotot tarvittaessa
puh. (03) 781 7681/Arvo Korkkinen.

Tässä numerossa:

Kansainvälistä naistenpäivää vietettiin 8.3.

Naisjärjestöt kaikkialla maailmassa viettävät kansainvälistä naistenpäivää 8. maaliskuuta. Kansainvälistä naistenpäivää vietetään myös YK:ssa ja monissa maissa se on pyhäpäivä. Kun naiset kaikilla mantereilla - usein erilaisin etnisin, kielellisin, kulttuurisin, taloudellisin ja poliittisin taustoin - kokoontuvat viettämään omaa päiväänsä, he voivat muistella ainakin 90 vuotta kestänyttä taistelua tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden, rauhan ja kehityksen puolesta. Päivä liittyy naisten vuosisatoja kestänceseen taisteluun oikeudesta osallistua yhteiskuntaelämään tasavertaisesti miesten kanssa.

Ajatus kansainvälisen naistenpäivän vietosta syntyi alun perin vuosisadan vaihteessa, Suomessa päivää on vietetty ensimmäisen kerran vuonna 1914, jolloin naistenpäivän tilaisuuksia järjestettiin 33 paikkakunnalla. Virallisesti kansainvälistä naistenpäivää alettiin viettää Yhdistyneiden Kansakuntien toimesta Kansainvälisenä Naisten Vuonna 1975.

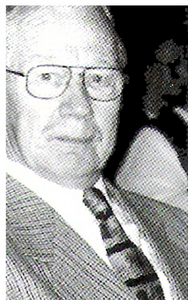
Naistenpäivän vietossa on tähän mennessä ollut kolme selvästi toisistaan eroavaa ajanjaksoa. Alussa tavoitteena oli naisten oikeuksien lisääminen ja poliittisen kansalaisuuden vaatimus. Sitten korostettiin 1960-ja 70-lukuun asti luokkasidonnaisuutta, eli sitä, mihin yhteiskuntaluokkaan ihminen kuului. Nykyään pyritään siihen, että päivä olisi kaikkia naisia yhdistävä, maailmanlaajuinen juhla, jolla pyritään saavuttamaan ajankohtaisia vaatimuksia.

Naistenpäivän vieton alkupäivistä ovat olosuhteet huimasti muuttuneet. Suomessa muun muassa naisten tasa-arvoisuus on näinä päivinä suhteellisen toimivaa. Kansainvälisen naistenpäivän vietto on kuitenkin perusteltua jo pitkän historiansakin vuoksi. Vaikka Suomessa naisten olot ovat melko hyvät, päivän avulla voidaan vaikuttaa vaikkapa toimintaan kehitysmaissa, joissa naisten tasapuoliset oikeudet miesten kanssa civät ole arkipäivää.

Katri Einamo

Lähteet:

- http://www.un.dk/finnish/Women/international_womens_day.htm
- http://www.suomenunifem.fi/npaiva.html

Toivo Iho,
Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja

Kalustopulaa Suomen rautateillä

Helsingin Sanomat kertoi 18.1.1945 Valtion Rautateiden kalustopulasta todeten, että sotaan liittyvistä syistä johtuen 12% vetureista ja 1/3 tavaravaunuista on menetetty.

Entä sitten? Ketä tuo tieto voisi kiinnostaa? Lehden neljännellä sivulla julkaistun kalustopulaa koskeneen uutisen toinen kappale tosin alkaa näin: "Tämän lisäksi ovat inkeriläisten siirto– ja sotakorvauskuljetukset vaatineet huomattavan osan, pahimpaan aikaan noin 1/10 jäljellä olevasta kalustosta."

Entäpä sitten? Vähäinen maininta isosta asiasta, ketäpä tuo kiinnostaisi? Kiinnostuksen aste voi kasvaa, kun ottaa huomioon, että uutinen julkaistiin vain muutama päivä kiivaimman siirtoajan päättymisen, 15.1. jälkeen, ja voi olla ainoa, jossa mainitaan, että siirretyt ovat nimenomaan inkeriläisiä. Hufvudstadsbladet kyllä 20.1.1945 kertoo asiasta mainiten useita yksityiskohtia, kuten siirtojen alkamisajan ja siirrettyjen lukumäärän, mutta sen artikkelin mukaan kyse on neuvostokansalaista. Vuoden 1944 puolella asiasta ei näy ainuttakaan mainintaa.

Miksi näin? Miksi Suomen lehdistö vaikeni?

Vastauksen antaa Helsingin Sanomien 3.1.1945 julkaisema uutinen: Sensuuria lievennetään. Vuoden 1945 alusta lähtien vain maanpuolustusta ja ulkopolitiikkaa koskevat kirjoitukset on lähetettävä sensuurin tarkastettaviksi.

Täydellinen sota-ajan sensuuri oli siis voimassa vuoden 1944 loppuun saakka, sen jälkeen sitä hiukan lievennettiin. Hesassa oli jo ehditty päästä uuden vapauden makuun, ja uutisen laatinut toimittaja on – totta kai – hieman kokeillut rajojaan sujauttamalla mukaan maininnan inkeriläiskuljetuksista ja sotakorvauksista, vaikka ne sensuurin mielestä olisivat ehkä kuuluneet ulkopoliittisiin uutisiin.

Miksi sensuuria lievennettiin? Lapin sotahan jatkui 27.4. saakka, olisi kai voitu edelleen pitää voimassa täydellinen sensuuri? Arvelen päättäjien järkeilleen tähän tapaan: olisi varmaan hieman omituista, jos maaliskuussa, 17. ja 18. päivinä pidettävien eduskuntavaalien vaalitaistelu olisi jouduttu käymään täyden sensuurin oloissa. Suomi oli ensimmäinen maa, joka sodan päätyttyä järjesti vaalit; tämä pitäisi jonkun tahon saattaa Venäjän ulkoministeriön tietoon, siellähän tuntuu elävän käsitys, jonka mukaan Suomeen tuli demokratia vasta Pariisin rauhan jälkeen.

Näin siis eduskuntavaalit auttoivat hiukkasen raottamaan sensuurin siirtokuljetusten päälle vetämää verhoa. Toisaalta vaalit aloittivat normaalin poliittisen elämän Suomessa siirtäen samalla julkisen keskustelun painopistettä kotimaisen politiikan puolelle, vähä vähältä loitommas yhä käytävästä sodasta ja siihen liittyvistä asioista.

Tämä oli inkerinsuomalaisten asialle vahingoksi. Asian voi sanoa vaikkapa niin, että keskivertosuomalainen toki suhtautui inkerinsuomalaisten kohtaloon empatialla, mutta kuitenkin monet muut asiat, kuten säännöstely ja kansanhuollon määräykset häivyttivät inkeriläisten

ongelmat marginaaliin. Mitä enemmän aikaa siirroista kului, mitä enemmän uutistapahtumia kerääntyi, sitä vähemmän 50.000 ihmisen pikasiirtoa muisteltiin tai siitä puhuttiin. Eiväthän lehdetkään tunnu mitään kirjoittavan...

Toivottavasti joku ottaa selvittääkseen, milloin Suomen lehdistö alkoi käsitellä inkerinsuomalaisten massasiirtoja ottaen mukaan myös vuoden 1945 unohdetut elementit: että kyseessä oli se väki, joka sotavuosina siirrettiin Suomeen, ja että siirretyt eivät suinkaan päässeet koteihinsa, vaan heidät viskeltiin ympäri laajaa Venäjää. Käytössä olevien oppikirjojen tekijöille nämä perustotuudet näyttävät olevan vieraita.

Ne inkerinsuomalaiset, jotka uskalsivat kaikesta valvontakomission painostuksesta huolimatta jäädä Suomeen, pelkäsivät – kuka enemmän, kuka vähemmän – palautusta Neuvostoliittoon. Sen ohessa he kuitenkin pikku hiljaa sopeutuivat Suomen oloihin niin, ettei heitä ja heidän jälkeläisiään enää erota kantaväestöstä. He elivät mukana Suomen kansainvälisen aseman vakiintumisessa: Pariisin rauhansopimus, valvontakomission lähtö, pohjoismainen yhteistyö ja siihen liittyvä Ruotsin työmarkkinoiden avautuminen, Porkkalan palautus, YK:n jäsenyys, EFTA–sopimus, EEU–sopimus ja viimein EU:n jäsenyys sekä Neuvostoliiton loppu ovat merkinneet heille enemmän kuin muille suomalaisille, koska kaikki nämä ovat työntäneet yhä loitommalle palautuksen pelkoa. Suomalaisina he ovat myös jakaneet suomalaisten menestykset: Helsingin olympialaiset, ETYK–kokouksen, Armi Kuuselan valinnan miss Universumiksi, urheiluvoitot, ainakin ennen doping-aikaa, suomalaisten taiteilijoiden ja suomalaisen koulutuksen kansainväliset saavutukset.

Entä mitä Neuvostoliittoon siirretyt ovat vastaavana aikana siinä yhteiskunnassa kokeneet? Tiputuksen jollekin asemalle jossain Venäjällä, roikkumisen asemalla, jonkinnäköisen asuinpaikan etsinnän, alituiset ilmoittautumiset milloin mihinkin instanssiin, monet vangitsemisen kuulopuheiden perusteella, oikeudenkäynnin irvikuvan: seisomisen miliisilaitoksen käytävällä kuulemassa niin sanottua tuomiota, 10 + 10, nälän ja kaikkinaisen sorron leirillä, oleskelun karkotuspaikassa, vähittäisen hakeutumisen kohti kotia: Viroon, Karjalaan, palautuksen sieltä ehkä uusi tuomio niskassa. Ainoa asia, josta Suomeen jääneet ja täältä siirretyt inkerinsuomalaiset ovat varmaan tunteneet samaa pidätettyä riemua, oli Josef Stalinin kuolema.

Toivo Iho

Elma-Lilja Miasnikova puolusti suomen kieltä

Hyvinkään karjalaisten ja inkeriläisten yhteisesti järjestämässä kirkkoillassa Hyvinkään vanhassa kirkossa oli mukana inkerinsuomalainen **Elma-Lilja Miasnikova**, 72, joka muutti jouluna 1996 Udmurtian Iževskistä Järvenpäähän.

Pietarin eteläpuolella uskovaan perheeseen syntynyt ja sota-aikana puolitoista vuotta Vihdissä koulua käynyt hyvin suomea puhuva rouva asui viisikymmentä vuotta elämästään Uralin maisemissa, jossa asuu edelleen paljon suomensukuisia ihmisiä.

Elma-Lilja Miasnikova kertoi, että Inkerinmaalta Siperiaan kuljetetut suomensukuiset koettivat säilyttää äidin-

kielensä. Suomenkielisiä kirjoja ei saanut pitää eikä suomea kuultu radiostakaan.

- Minä aloin kirjoittaa runoja, lauluja ja satuja suomeksi. Lauloin suomen kielellä. Kun isä ja äiti olivat elossa, puhuimme hiljaa inkerin murteella.

Suomen kielen opettajaksi

Udmurtitkin alkoivat suuntautua ulospäin Neuvostoliiton vallan luhistuessa. Iževskissä englantia ja saksaa kolmekymmentäneljä vuotta opettanut ja lukiosta sairauseläkkeelle jäänyt Elma-Lilja Miasnikova sai alkaa opettaa sikäläisille lukiolaisille suomen kieltä vuonna 1990. Oppikirjaa ei ollut, mutta reipas rouva laati oppituntisuunnitelmat itse. Lukioon tulivat vieraiksi Helsingin yliopiston professori **Jarkko Hautamäki** ja kaksi opettajaa Pukinmäestä.

- Olin aloittanut oppilaiden opettamisen marraskuussa. Kun suomalaiset vieraat tulivat helmikuussa, oppilaat vastasivat jo suomeksi vieraiden kysymyksiin. Lopputunnilla me lauloimme kaikkia niitä koululauluja, joita olin Vihdissä oppinut kuten Tiu tiu tuuli käy, Ruusu laaksossa ja Honkain keskellä. Vieraat ihmettelivät, ei voi olla totta.

Keväällä, kun koulu loppui, Elma-Lilja Miasnikova sai tehtäväkseen kirjoittaa Suomen kielen oppikirjan kuukauden palkallisen ”loman” aikana. Hänen tyttärensä, joka opiskeli taidetta yliopistossa, kuvitti sen.

Oppikirja painettiin Suomessa

Suomessa vieraillessaan Ilma-Lilja sanoi rukoilleensa hotellihuoneessa, että kirja saataisiin painetuksi. - Seuraavana päivänä Jumala vastasi minun rukoukseeni. Hän lähetti luokseni miehen, joka pyysi itselleen käsikirjoituksen. Hän sanoi, että kirja

painetaan Jyväskylässä. Puhun suomea -kirja painettiin Saarijärven kirjapainossa vuonna 1996. Siitä otettiin 120 nidoksen painos. Kirjat toimitettiin Elma-Lilja Miasnikovalle. Niitä käytetään edelleen Iževskin lukiossa ja yliopistossa.

Hänen elämässään on ollut koettelemuksia ja jopa vaikeaa sairautta, mutta hän sanoo päässeensä eteenpäin Jumalan avulla. - Mummo sanoi meille aina, että Jumalalta on kaikki. Muista: ei saa varastaa, ei saa valehdella. Jos pienen neulan varastat toiselta, niin Jumala pudottaa kiven sinun pään päälle ylhäältä. Se oli jäänyt meille lapsille mieleen. Jumala on sellainen, joka tietää kaiken.

Seppo Ylönen

Juttu on alun perin kirjoitettu Hyvinkään viikkouutisiin.

Toimitus

Pietarin eteläpuolella syntynyt ja Uralin Udmurtiassa viisikymmentä vuotta asunut Elma-Lilja Miasnikova muutti kahdeksan vuotta sitten Järvenpäähän. Hän esittelee kirjoittamaansa Puhun suomea -oppikirjaa, jota luetaan edelleen Iževskin lukiossa ja yliopistossa.

Kuva: Seppo Ylönen

Inkeristä karkotetut

Antti ja Pietari Jääskeläisen perhe vainon uhreina

Jatkoa edelliseen numeroon:

Perhe kuljetetaan junalla Siperiaan. Matka härkävaunussa kestää kaksi viikkoa. Pietari valitaan kuljetusmatkan staritsaksi, vanhimmaksi. Tätä vastuuta hän kantaa vielä alkumatkan Siperiassakin, jollain tavoin koko karkotusajan. Hän on ryhmän puhemies heidän vangitsijoidensa edessä. Ehkä staritsan vastuu kannustaa häntä pitämään päiväkirjaa, josta myöhemmin tulee sukuhistorian keskeinen tietolähde.

Monelle kuolemaksi koituneen matkan jälkeen inkerinsuomalaisten ryhmä viedään rautalanka-aidan ympäröimään parakkiin Krasnojarskissa. Näin Pietari päiväkirjassaan:

Turha koettaakaan kuvailla mitä kuuli ja näki, sanomattakaan mitä tunsi. Lattiat, naarit (laverit) seinävieret, kaikki oli täynnä nukkuvia ja kaikkialta kuului sydäntä särkevä voihke. Tuolla lepää rinnatusten kaksi sairasta lasta. Tässä rinnallani lepää vaimo, tuskin jaksaa suutansa availla vierellänsä 5 alaikäistä sairasta lasta, joita vanhin tytär hoitelee. Isä on lähetetty muualle töihin. Tuossa itkee äiti, jolta ... tuoni korjasi yhtenä yönä 3 lasta... Tuonne en hennoisi teitän huomiotanne kääntää, siellä on kuusi pikkuista karitsaa sulloutuneina yhteen karsinaan. Heiltä on kuolema kuin susi vienyt äidin ennenaikaiseen hautaan.

Pietarin Eeva-tytär muistelee elämää Krasnojarskissa näin: Tauti alkoi tehdä töitään. Lapset ja vanhukset alkoivat sairastaa ja kuolla. Kuuden vuoden ikään melkein kaikki lapset kuolivat ja vanhukset myös, heikoimmat. Hautaamaan ei laskettu ketään. Tuli vaan lääkärin tapaisia. Ei ne tulleet katsomaan onko siellä sairaita. Ovelta huutavat vaan: ”Onkos kuolleita sisässä?” Jos sanotaan, että kuolleita on, niin antavat käskyn, että ne viedään pois hevosilla. Ei niille tehty ruumisarkkuja, ei mitään, ei tiedetty mihin veivät ja panivatko arkkuun ja sitten hautaan.

Krasnojarskista perhe lähetetään Jeniseiskiin, jossa Marian ja Simon pieni Sulo-poika kuolee, samoin ”Eno” Multiainen. Lavantautia sairastava Maria kirjoittaa Sulon ja ”Enon” haudalla otetun kuvan taakse: ”Tämä kuva kertoo paljon nuoruudestani. Kiitos vaan kaikesta taivaan Isälle, suuresta armosta ja rakkaudesta.”

Krasnojarskin jälkeen perhe määrätään Jeniseiskiin. Jeniseisk poikkeaa monin tavoin Krasnojarskista. Vaikka välillä jouduttiinkin asumaan navetassa ja jopa ruumishuoneella, olot paranevat. Luonto on kaunis, tataarinaapurit ystävällisiä, talot siistejä, kirkot ja moskeija toiminnassa. Tältä ajalta on säilynyt kuva perheen tyttäristä.

Sen taakse Pietari-isä kirjoittaa: ”Jeniseisk 1931 v. 4jä onnetonta sisarusta Siperissä Jääskeläiset Eeva, Elsa, Helena ja Susanna.” Tämä vaihe kestää noin vuoden.

Seuraavana asuinpaikkana on Nihvantjevkan ankea ja likainen parakkikylä. Näin Pietari kuvaa tätä vaihetta ja ihmisiä ympärillään: Tänä aikana työskentelin kirvesmiehenä parakkien teossa...Kun aloitimme työt keväällä oli väkeä lähes pari sataa henkeä, mutta syksyllä väkiluku jo ylitti kolmen ja puolen tuhannen. Kirjava oli kansa, joka siellä vilisi. Siinä oli venäläisiä, hohlia (ukrainalaisia), puolalaisia, mordvalaisia, irttejä, tataareja, tsuvasseja, tseremisseja (mareja), burjaatteja, mutta oli siellä edustettuna meidän pieni Suomalainen heimokin ja virolainen. Mutta kaikilla siellä olijoilla oli yhteinen nimitys kulakit tai petsperesalenkat (erikoissiirtolaiset).

Rahat loppuvat. Ja sitten loppuu leipä. Maaliskuun viimeisenä päivänä 1933 Pietari kirjoittaa: Nihvantjevkan parakeilla oltuamme tässä muutaman päivän leivättä päätimme seurata Saarijärven Paavon kehotusta panna leipään petäjäistä. Menin taigaan. Nälänhädän keskellä viranomaiset antavat käskyn koristella parakki vapun kunniaksi. Perhe ei innostu. Toukokuussa ”poltikkaiskaali” (nokkonen) pelastaa perheen kuolemasta nälkään.

Pakkotyövoimana Siperiassa

Toivo Flink on tutkinut kaivosyhtiöiden ja viranomaisten yhteistyötä 30-luvun Siperiassa. Kultakaivoksien johtajat ”tilasivat” karkotettuja kultakaivoksien ilmaiseksi työvoimaksi. Esimerkkinä Flink mainitsee Tsvetmetzoloton pääjohtajan, joka ”tilasi” Siperian kultakaivoksille 2050 perhettä. Tässä jaossa Pohjois-Jenisein pääkaivoshallinnolle tuli 800 ja Etelä-Jenisein kaivoshallinnolle 300 perhettä. Heidän norminsa (urakkamääräyksensä) olivat 30–50 % suuremmat kuin vapailla työntekijöillä. Jos palkka maksettiin, siitä pidätettiin osa korvaukseksi asuinparakis-

ta, ammattiliittomaksuista, pakollisista valtionobligaatioista ja GPU:n hallintokuluista. Tämän jälkeen ei juuri mitään jäänytkään.

Nihvantjevkasta Pietari Jääskeläisen perhe määrätään Jelisavetkan kaivoskylään, erämaahan, jonne ei ole teitä. Perheen pojat lähetetään edeltä, loppuperhe tulee perille heinäkuussa 1933. Matka kestää lähes kaksi kuukautta. Ennen vallankumousta englantilaisilla oli ollut alueella kaivoslupa. Monet rakennuksista ovat heidän jäljiltään. Siperian mahtava taiga lumihuippuisine vuorineen ja kesän kukkaloistoineen lohduttaa karkotettuja. Tästä ajasta jää erityisesti nuorimmille myös onnellisia muistoja. Posti kulkee hitaasti ja epävarmasti, Suomeen vain nyrkkipostissa tai suhteilla Suomen konsulaatin kautta. Alueen ensimmäisinä perhe alkaa raivata peltoa ja viljellä perunaa. Kylmää maata ruokitaan lämpimällä tuhkalla ja pelto tuottaa satoa. Muutkin asukkaat alkavat viljellä perunaa.

Jääskeläisen perheen miehet määrätään töihin Jelisavetkan kaivoskylässä. Pietari on puuseppä ja rakennusmies, Simo sepän apulainen, Pekka ensin puunsahaaja ja sitten seppä, Matti ensin hevosmies ja sitten viilari. Eeva käy metsätöissä, Elsa on koulussa ja myöhemmin hitsaajana, Helena opiskelee kirjanpitoa ja hänestä tulee kirjanpitäjä, Susanna käy koulua ja hänet valitaan opiskelemaan. Katarina-vaimo hoitaa kotia ja lapsia yhdessä Maria-miniänsä kanssa.

Muutaman vuoden kuluttua Siperiaan saapumisesta olot paranevat. Jälkeenpäin arveltiin, että muutamaksi vuodeksi Siperia säästi kaikkein pahimmilta pahoilta, joukkoteloituksilta ja joutumisesta Levashovon joukkohautaan sekä Leningradin piiritykseltä ja nälkäkuolemalta. Elämä muuttuu siis vähän paremmaksi, mutta vapautta heillä ei ole. Pietari kirjoittaa

helmikuussa 1935: Vapaudesta vielä. Syksyllä oli sanomalehdissä uutinen, että meikäläisille annetaan äänioikeus. Mutta äsken oli taas, että on annettava äänioikeus, mutta ei pääse rajoonista pois. Hyvin hauskaa? Vapaita orjia.

Kansanvihollisia ilman kirjeenvaihto-oikeutta

Pientäkään turvallisuutta ei kestä pitkään. Maailmansota tekee tuloaan. Suomalaiset luokitellaan Neuvostoliitossa fasisteiksi. Vuonna 1938 vangitaan Pietari sekä hänen poikansa Simo, Pekka ja Matti kansanvihollisina ilman kirjeenvaihto-oikeutta. Pietari on 59-vuotias, Simo 34-vuotias, Pekka 28-vuotias ja Matti 26-vuotias.

Viimeinen kuva Pietarista

Mari Kajavan muistelmakirjassa kuvataan vangitsemista näin: Maaliskuun alkupäivinä Helena Jääskeläinen tuli yllättäen kotiin kulta-alueen keskuksesta, missä hän oli kirjanpitokurssilla. Hänellä oli huonoja uutisia: kaikki suomalaiset miehet oli vangittu. ...Sana lähti kiertämään mökistä mökkiin. Pietari Jääskeläinen liitti siihen omat terveisensä: oli parasta varustaa reput valmiiksi. NKVD:n

miehet voivat tulla vaikka keskellä yötä ja lähtö voi olla nopea.

Parin päivän päästä ...Pietari Jääskeläinen ja hänen kolme poikaansa istuivat jo valmiiksi pukeutuneina penkillä – lakki vain päähän ja he voisivat lähteä. Pietari Jääskeläinen oli rakas Marille niin kuin kaikille muillekin inkeriläisille. Hän oli ollut heidän hengellinen isänsä. Marin ja Helenan tultua hän pyysi miliisiltä lupaa siunata perheensä. Nämä suostuivat ja käänsivät päänsä pois. Mari polvistui Pietari Jääskeläisen eteen tämän vaimon, neljän tyttären ja miniän kanssa, ja Pietari siunasi heidät ...Miehet painoivat lakin päähänsä ja lähtivät ulos. Pietari Jääskeläinen kääntyi ovella ja sanoi, että kuka tietää, vaikka vasta rajan toisella puolella tavattaisiin.

Myöhemmin Pekka ja Matti vapautetaan. Pietari ja Simo eivät palaa koskaan. Perhe saa viranomaisilta tiedon heidän kohtalostaan vasta Stalinin kuoleman jälkeen, 20 vuotta vangitsemisen jälkeen. Tällöin heidät julistetaan syyttöminä tuomituiksi. Tietämättömyyden tuskaa Susanna-tytär kuvaa näin: Isä ja Simo kuolivat ja meille laittoivat paperit. Olivat kuolleet, mutta myö ei tiietty. Saimme tietää viiskymmentä kahdeksantena vuonna. Siihen asti ei tiedetty missä ovat. Ei saatu kirjeitä, ei mitään. Ovatko elossa vai kuolleet, mitään ei tiietty.

Virallisen - valheeksi epäillyn - tiedon mukaan Pietari kuoli sydänkohtaukseen 14.3.1942 ja Simo sairauteen 5.12.1944.

Liisa Jääskeläinen

Kirjoittaja toimii Opetushallituksessa ylitarkastajana.

JATKUU ENSI NUMEROSSA

Paluumuuttojonon hallinnointi Ulkomaalaisvirastoon

Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien paluumuuttojonon hallinnointi on siirtynyt joulukuun alusta Suomen edustustoilta Ulkomaalaisvirastolle. Siirto ei aiheuta muutoksia hakemusprosessiin. eikä se edellytä toimenpiteitä paluumuuttajilta. He asioivat edelleenkin edustustojen kanssa, mutta itse jonon hallinnointi kuten paluumuuttovalmennukseen tai -haastatteluun kutsuttavien listaaminen tapahtuu Ulkomaalaisvirastossa.

Paluumuuttojonossa on yli 20 000 henkilöä Venäjällä ja noin 2 000 henkilöä Virossa.

Suomen Pietarin ja Tarton edustustot aloittivat alkuvuodesta 2004 projektin paluumuuttojonojen päivittämiseksi ja todellisten muuttohalukkaiden selvittämiseksi. Pietarissa oleva edustusto ehti käydä läpi noin 8 000 jonoon ilmoittautuneen tiedot ennen paluumuuttojonon siirtämistä Ulkomaalaisvirastolle. Virasto jatkaa selvitystyötä 1.12.2004 lukien ja tavoitteena on, että jono on käyty läpi vuoden 2005 aikana.

Paluumuuttoprosessi ennen Suomeen tuloa on pääpiirteissään viisivaiheinen: paluumuuttojonoon ilmoittautuminen, paluumuuttovalmennukseen osallistuminen, paluumuuttohaastattelu, jossa selvitetään edellytykset luvan myöntämiselle, kielitestin suorittaminen suomeksi tai ruotsiksi sekä asunnon hankkiminen Suomesta joko itse tai kunnan välityksellä. Odotusaika siitä, kun henkilö on ilmoittautunut paluumuuttojonoon siihen, kun hän saa oleskeluluvan, on arviolta 9–10 vuotta.

Paluumuuttajiksi katsotaan entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevat henkilöt, jotka

a. ovat kansallisuudeltaan suomalaisia (hakija itse, toinen hänen vanhemmistaan tai ainakin kaksi hänen isovanhemmistaan on kansallisuudeltaan suomalaisia)
b. kuuluivat Inkerin siirtoväkeen ja jotka vuosina 1943 ja 1944 siirrettiin Suomeen ja sittemmin palautettiin Neuvostoliittoon
c. palvelivat Suomen armeijassa vuosina 1939–1945.

Vuodesta 1990 lähtien Suomeen on muuttanut entisen Neuvostoliiton alueelta 27 000–30 000 paluumuuttajaa perheenjäsenineen.

Helsinki 7.12.2004

Lähde: http://www.uvi.fi/netcomm/content.asp?article=2470

Katri Einamo

MUUT LEHDET

Larin Paraske oli suomalaisen kansanrunouden sensaatio

Paraske Nikitantytär syntyi perheensä neljäntenä lapsena 27.12.1833 tai 1834 Pohjois-Inkerissä. Isä Nikitta Nikitanpoika oli Kusovin hovin orja ja seppä, äiti Tatjana Vasilintytär oli kotoisin Sakkolan Vaskelasta. Paraske oli lapsesta pitäen innokas laulaja. Hän kävi 10-vuotiaasta lähtien paimenessa ja osasi parikymppisenä kotiseutunsa kaikki laulut.

Paraske sai yhdeksän lasta, joista kolme selvisi aikuiseksi. Perheen elatus oli Parasken varassa. Hän haki Pietarista orpolapsia, joiden hoidosta sai pienen korvauksen (vuosien mittaan noin 50 lasta) sekä veti lotjia Taipaleenjoella puolisonsa maatessa pirtissä sairaana. Mies kuoli, kun Paraske oli 54-vuotias ja samaan aikaan kotimökki oli uhassa mennä pakkohuutokauppaan.

Tässä vaiheessa pastori Adolf Neovius osui apupapiksi Sakkolaan, jossa Paraske asui. Pastorille runonkeruu oli hyvin tärkeää ja pulassa olleelle Paraskellekin runonlaulu, sillä laulajille maksettiin rupla tunnista. Kun kaksi vuotta oli kulunut tämän tienestin parissa, oli Paraske kahdeti laulanut mökkinsä itselleen. 32 000 runosäettä, sananlaskua, itkuvirttä ja arvoitusta on suurin Suomesta yksittäiseltä runonlaulajalta koskaan talteen saatu aineisto, ja sen taltioimiseen meni Neoviukselta yhteensä kahdeksan vuotta.

Loppuvuotensa Larin Paraske eli sairaana ja puutteessa tyttärensä hoivassa, tilannetta ei ehtinyt kohentaa edes SKS:n eläke, sillä se saapui liian myöhään. "Viimeiset sanansa olivat, että nyt tahtoisin olla yksin, minulla on oma työni..."
(Savon Sanomat 31.12.2004)

Hanna-Leena Hemming haluaa selkeän kotouttamisohjelman

Espoolainen kansanedustaja Hanna-Leena Hemming (kok) perää kirjallisessa kysymyksessään valtiolta selkeää maahanmuuttajien kotouttamisohjelmaa ja taloudellista vastuunjakoa kuntien kanssa. Hemmingin mukaan maahanmuuttajien työn tekeminen, verojen maksaminen ja suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutuminen ovat keskeisiä tekijöitä siinä, miten suomalaiset itse kokevat maahanmuuttajat.
(Länsiväylä 5.1.2005)

Kuoleman juna

Elma Toivolan tarina julkaistiin hänen itsensä kirjoittamana Inkeriläisten Viestin numerossa 1–2/2005.
(Seura 7.1.2005)

Pyhän Marian 200-vuotias kirkko juhli Pietarissa

Pietarissa sijaitseva Pyhän Marian kirkko juhli 200-vuotistaivaltaan Inkerin piispan Aarre Kuukaupin johdolla 22.1.2005. Kirkossa laulettiin virsiä suomeksi ja venäjäksi, kuultiin negro spiritualeja ja oopperalaulua ja tutustuttiin seurakunnan historiasta kertovaan näyttelyyn. Juhlavieraiden joukossa olivat arkkipiispa Jukka Paarma sekä Pietarin ortodoksinen metropoliitta Vladimir. Piispa Kuukauppi muisteli puheessaan niitä, jotka toimivat Inkerin kirkon puolesta vaikeina vuosina, yksi tällaisista ihmisistä oli seurakunnan kirkkoherrana vuoteen 1937 toiminut Jalmari Laurikkala. Arkkipiispa Paarma nimitti Pyhän Marian kirkkoa tukikohdaksi, joka antaa voimia mm. Inkerin kirkon harjoittamaan lähetystyöhön.

Inkerin kirkon emerituspiispa Leino Hassinen muisteli ensimmäistä kirkossa 1990-luvun alussa pitämäänsä jumalanpalvelusta. Hän myös esitti toiveensa siitä, ettei kirkosta tehtäisi "bunkkeria Pietarin keskelle". "Avatkaa ovi, astukaa ulos", hän opasti.

Pyhän Marian seurakunta on kaksikielinen ja siihen kuuluu 400 jäsentä. Seurakuntatoiminnan ja jumalanpalvelusten lisäksi kirkossa järjestetään konsertteja, pidetään suomen kielen kursseja ja harrastetaan aktiivista diakoniatyötä vanhusten ja katulasten parissa.

Pyhän Marian kirkko vihittiin 12.12.1805 ja se sai nimensä leskikeisarinna Maria Feodorovnan mukaan. Enimmillään seurakuntaan kuului 1890-luvulla yli 17 000 jäsentä, joista enemmistö oli Suomesta tulleita suomalaisia. Vallankumouksen jälkeen seurakunta sai toimia vuoteen 1938 asti, jolloin Jalmari Laurikkala karkotettiin Suomeen. Seurakunta alkoi toimia uudestaan vuonna 1990. Kirkko peruskorjattiin 1999–2002 Suomen seurakuntien rahoituksella.
(Helsingin Sanomat 23.1.2005)

Krohn haluaa selvityksen inkeriläisten kohtalosta

Inkeri-keskuksen hallituksen puheenjohtaja, kansanedustaja Irina Krohn (vihr) kiirehtii selvitystä luovutettujen inkeriläisten kohtalosta ja perusteli aloitettaan sillä, että jos Suomi haluaa olla avoin eurooppalainen demokratia, siihen kuuluu määrätietoinen Suomen ja Neuvostoliiton suhteiden selvittäminen. Krohnin mukaan valtioneuvoston olisi pikaisesti aloitettava professori Heikki Ylikankaan esittämä suomalais-venäläinen tutkimushanke inkeriläisten luovutuksista ja heidän myöhemmistä vaiheistaan.
(Helsingin Sanomat 7.2.2005)

Juuret Inkerissä johdattivat itkijöihin

Itkututkija Helena Miettinen on ansiokkaasti esitellyt itkuja koskevia näkemyksiään laajassa haastattelussa Kalevalanpäivän Helsingin Sanomissa. *(Helsingin Sanomat 28.2.2005)*

Mareja suojelee sopimus

Tiedotusvälineissämme on nostettu esiin hälyttävä uutinen itäisestä naapuristamme: marien kansaan kohdistettu vaino. Asiaan ovat koettaneet puuttua julkilausumalla useiden maiden arvovaltaiset kansalaiset.

On yhtä valitettavaa kuin omituistakin, ettei kukaan asiaan tarttunut ole ottanut esiin Suomen ja Venäjän välistä asiakirjaa, jolla nyt olisi käyttöä: maittemme välinen perussopimus, joka on päivätty 11.7.1992. Ainakaan ei julkaistuissa teksteissä ole sitä mainittu.

Sopimus korvaa Neuvostoliiton romahtamisen johdosta rauenneen yya-sopimuksen ja on jatkettuna edelleen voimassa. Sen 10. artikla kuuluu suomeksi näin:

Sopimuspuolet tukevat suomalaisten ja suomensukuisten kansojen ja kansallisuuksien omaperäisyyden säilymistä Venäjällä ja vastaavasti Venäjältä peräisin olevien omaperäisyyttä Suomessa. Ne suojelevat toistensa kieliä, kulttuuria ja historian muistomerkkejä.

Yrjö Sormunen (Helsingin Sanomat 11.3.2005, mielipidepalsta)

Päätoimittajan kommentti: Olisiko tuossa selvittämisen aihetta meillekin? Miten asia olisi kytkettävissä Tarton rauhansopimuksen lupaamaan, toteutumatta jääneeseen kulttuuriautonomiaan?

Katri Einamo

UUTISIA INKERISTÄ

Löytö Kirjasalossa

Karelia-seura on erikoistunut Karjalan kannaksen sotahistoriaan. Marraskuun lopussa 2004 seuran jäsen Ilja Sheremetjev löysi Kirjasalossa soikean metallilaatan, jossa sen kärsimistä vahingoista huolimatta on yhä selvästi luettavissa *INKERIN PUOLESTA 1920.* Laatta löytyi erään puron varrelta metsästä, jossa ei ole juoksuhautoja eikä rakennusten perustuksia. Paikka sijaitsee 400 metriä VT-linjasta etelään, lähimpään asutukseen Vanhaankylään on noin 700 metriä. Huomionarvoista on, että vuosina 1941–44 tämä kohta oli rintaman Venäjän puolella, eli laatta valmistettiin siis silloin, kun Kirjasalo oli Pohjois-Inkerin rykmentin hallussa.

Laatassa on monta erikokoista kuulareikää, ja Ilja olettaakin, että Puna-armeijan sotilaat käyttivät laattaa maalitauluna.

Kirjasalon löydön jäljillä

Sotahistoriasta kiinnostunut Antti Pyykkönen lähetti minulle Kirjasalon löytöön liittyen paljon tietoja.

Inkerinsuomalaisista vapaaehtoisista koostunut erikoispataljoona 6 (ErP 6) majoittui vuonna 1944 Karjalan kannaksella Raudussa. Sen aloitteesta Pohjois-Inkerin rykmentin sotilaiden haudalle pystytettiin iso muistoristi, jonka keskellä laatta sijaitsi. Veljeshauta oli Pyykkösen mukaan vanhan rajan Suomen puolella Tikanmäellä.

Keväällä 1944 ErP 6:n lippujoukkue vannoi valan tämän muistoristin juurel-

la. Ristin pystyttämisestä on kirjoittanut Pekka Mutanen kirjassaan *Vaiennetut sotilaat*. Valokuva tästä rististä, jossa soikea laatta sen keskellä näkyy hyvin, löytyy Kari Laurilan kirjasta *Inkerin lippu ja vaakuna*.

Antti Pyykkönen on Inkeri-lehden varapäätoimittaja ja IL:n Venjoen osaston puheenjohtaja.

Hietamäen kirkolle 10 vuotta täyteen

Hietamäen seurakunta (khra Väinö Kuosti) ei kuulu Inkerin kirkon suurimpiin; jäseniä siinä on noin 100, mutta seurakunta kattaa Inkerinmaan kartan tietyn nurkan, johon ei ole helppoa pääsyä Pietarista tai Skuoritsasta. Uuteen elämään seurakunta elpyi vuonna 1992, ja tammikuussa 1995 se sai oman vaatimattoman kirkkorakennuksen. Niin ollen 9.1.2005 juhlittiin kirkon vihkimisen 10-vuosijuhlia.

Pienehkö kirkko oli sunnuntaina täpötäynnä, vieraita tuli kaikista ystävyysseurakunnista Suomesta Seinäjoelta, Kurikasta, Ilmajoelta ja Peräseinäjoelta, paikalla oli myös naapureita Hatsinasta ja Skuoritsasta. Juhlallisen jumalanpalveluksen toimittivat liturgeina rovasti Arvo Soittu ja pastori Andrei Okolzin, saarnan piti rovasti Juhani Erkkainen Ilmajoelta.

Jumalanpalvelusta seurasi juhlalounas, jonka jälkeen pidettiin seurat ja tervehdyspuheenvuorot, pienessä konsertissa esiintyivät Ilmajoen srk:n kuoro kanttori Sinikka Pekkasen säestyksellä, Väinö Kuosti ja seurakunnan kanttori Veera Haapalainen sekä seurakunnan nuoret. Perinteet ja uusi elämä yhdistyivät juhlissa ja se jos jokin on omiaan turvaamaan pienen seurakunnan tulevaisuutta.

Wladimir Kokko
Pietari

Majoitusmahdollisuuksia Lahdessa kesäjuhlien aikaan:

- **Hotelli Musta Kissa,**
  Rautatienkatu 21,
  puh. (03) 544 9000
  1 hh 59 €, 2 hh 72 € (mainittava Inkeriläisten kesäjuhlat)
- **Hotelli Cumulus,**
  Vapaudenkatu 24, puh. (03) 813 711
  1 hh 65 €, 2 hh 76 € (muista Ykkösbonus -kortti)
- **Lahden Kansanopisto,**
  Harjukatu 46, puh. (03) 87 810
  1 hh 26 €, 2 hh 47 € (suihku ja WC käytävällä, ei aamiaista)
- **Huoneistohotelli Lahden Koti,**
  Karjalankatu 6, puh. (03) 752 2173
  1 hh 62 €, 2 hh 73 €, 3-4 hh 99–142 €
- **Matkakoti Patria SRM,**
  Vesijärvenkatu 3, puh. (03) 782 3783
  1 hh 30 €, 2 hh 44 € (suihku ja WC käytävällä, ei aamiaista)

Etsin äitini isän Toivo Matvejevitsh Ranisen (s. 25.9.1911 Haapakangas/Mistola) mahdollisia sukulaisia tai asiasta jotain tietäviä. Ystävälliset vastaukset joko sähköpostilla esa.viitanen@pp1.inet.fi tai osoitteeseen Esa Viitanen, Rautalantie 23 D 28, 37800 Toijala.

Tapahtuma-kalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

15.5.2005 helluntaijuhla
2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerho kokoontuu

3.4.2005 kerho kello 14.00

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Keskiviikkona 6.4.2005 klo 18.00 konsertti, jonka järjestämme yhdessä karjalaisten kanssa. Esiintyjä on suomipoika, runoilija, säveltäjä ja kapellimestari Ottniel Jürissaar Virosta. Kahvi- ja teetarjoilu. Arvontaa. Arpajaisvoitot on saatu lahjoituksena Pietarista.

Hyvinkään yhteiskoulu

3.5.2005 kevätretki seurakunnan leirikeskukseen Sääksiin

Lähtö tilausbussilla Kirkonmäeltä klo 17.00.

Ohjelmassa:
klo 17.30–18.30 sauna
klo 18.30 iltapala
klo 19.15 ohjelmatuokio
klo 20.30 lähtö takaisin Hyvinkäälle.

Retken hinta 2 €. Ilmoittautumiset Irja Pelkoselle (040) 550 5712 tai kerhossa.

Lahden seudun Inkeri-seura ry kokoontuu

11.4. *Kirkkokatu 5* klo 15.00
9.5. kerhoilta Ojaloilla klo 15.00
Mustankallionkatu 32
13.6. *Kahvisaaressa* kyykkäharjoitusten merkeissä klo 15.00
20.6. kesäretki Hämeenlinnaan, ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

---

Inkerikuoron harjoitukset

keskiviikkoisin klo 16.45 – 18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Julia Hyyrönen.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa vuonna 2005

Seuraava kahvi- ja tarinatuokiomme torstaina **14.4.** klo 13.00.

Silloin viimeistään päätämme kevätretkemme kohteen ja ajan.

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Tervetuloa joukkoomme!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

24.4. klo 14 kuoromatinea yläsalissa
25.9. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12. klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio puh. (09) 753 0864.

Numero 5/2005 ilmestyy viikolla 20. Aineisto toimitukselle 20.4. mennessä.

Numero 6/2005 ilmestyy viikolla 26. Aineisto toimitukselle 3.6. mennessä.

Kansikuva: Arkkipiispa Jukka Paarma luovuttaa piispa Kuukaupille ja kirkkoherra Porstille Suomen kirkon viirin Pyhän Marian juhlatilaisuudessa
Kuva: Wladimir Kokko

Aapo Iho
Hietajyvä, 3,50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalavalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa, 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa, 15 €
Lars Krifors
Oli onnistuttava, 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
Sverigesingermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri, 3,5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Muistelmuja, 2,50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

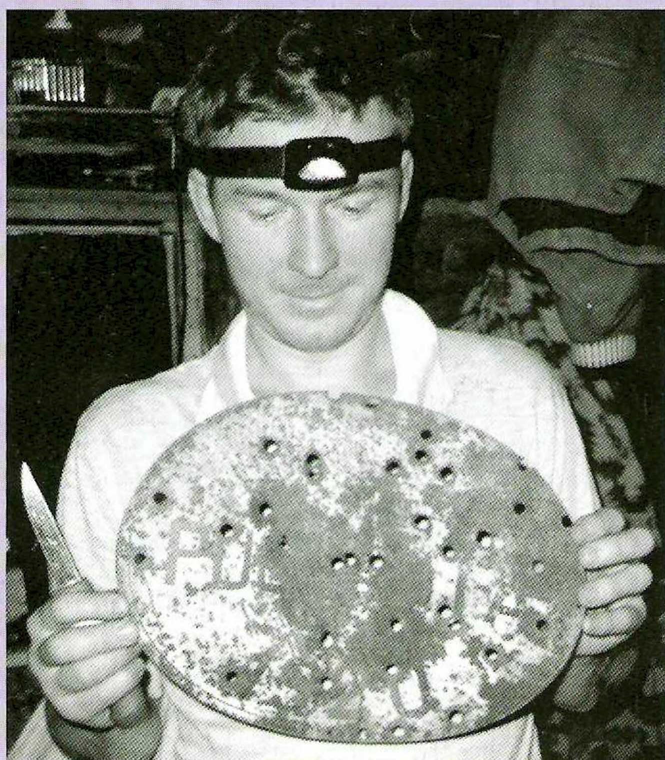
Äänilevyjä
Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall. 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas **(Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

5/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet **http://www.inkeriliitto.fi**
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Suomen Inkeri-liitto ry:n kevätkokous

Suomen Inkeri-liitto ry:n kevätkokous pidettiin Helsingissä Karjalatalolla 20.3.2005. Läsnä oli jäsenyhdistysten edustajia, liiton henkilöjäseniä ja lisäksi muita aktiiveja 12 henkilöä.

Vuoden 2004 toimintakertomus ja tilinpäätös hyväksyttiin yksimielisesti ja tilinpäätös vahvistettiin tilintarkastajien lausunnon jälkeen. Asianomaisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Kerrottiin, että kesäjuhlat pidetään Lahdessa 9.–10.7.2005. Ohjelma julkaistiin Inkeriläisten Viesti 4/2005:ssä. Mahdollisista ohjelmamuutoksista yms. tiedotetaan Inkeriläisten Viestin kautta.

Toimitus

Ruotsiin on tehty lehtitilauksia ilman tilaajan nimitietoja

2 kpl tehty 22.3.
2 kpl tehty 23.3.
1 kpl tehty 7.4.

Lisäksi tilaaja Antti Kakun osoitetiedot puuttuvat.
Otatteko ystävällisesti yhteyttä Viktor Aitmaniin, puh. 031/916602 tai 031/7206057.

Numero 6/2005 ilmestyy viikolla 26. Aineisto toimitukselle 3.6. mennessä.

Numero 7–8/2005 ilmestyy viikolla 33. Aineisto toimitukselle 28.7. mennessä.

Tässä numerossa:

Hyvää Eurooppa-päivää 9.5.

Robert Schuman esitti 9. toukokuuta 1950 ehdotuksensa rauhanomaisten suhteiden säilyttämisen kannalta välttämättömästä järjestyneen Euroopan luomisesta. Tästä ehdotuksesta, joka tunnetaan Schumanin julistuksena, alkoi nykyisen Euroopan unionin kehitys. Nykyisin 9. päivästä toukokuuta on tullut yhdessä yhtenäisvaluutan, lipun ja hymnin kanssa Euroopan unionin poliittista kokonaisuutta kuvaava symboli.

Euroopan lippu ei symboloi ainoastaan Euroopan unionia vaan laajassa mielessä myös Euroopan yhtenäisyyttä ja eurooppalaista identiteettiä. Kultaisten tähtien muodostama ympyrä edustaa eurooppalaisten välistä yhteisvastuullisuutta ja sopusointua.

Lipussa olevien tähtien lukumäärä ei liity mitenkään jäsenvaltioiden lukumäärään. Tähtien lukumääräksi on valittu kaksitoista, koska se on täydellisyyden ja yhtenäisyyden perinteinen vertauskuva. Näin ollen lippu pysyy samanlaisena Euroopan unionin laajentumisesta huolimatta. Ympyrä puolestaan edustaa muun muassa yhtenäisyyttä.

Euroopan lipun historia alkaa vuodesta 1955. Tuolloin Euroopan unioni oli vielä Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, johon kuului ainoastaan kuusi jäsenvaltiota. Vuosia sitä ennen oli kuitenkin perustettu toinen, jäsenmäärältään Euroopan hiili- ja teräsyhteisöä suurempi toimielin, Euroopan neuvosto, joka oli alkanut tarmokkaasti puolustaa ihmisoikeuksia ja edistää eurooppalaista kulttuuria.

Euroopan yhteisön kaikki toimielimet ovat käyttäneet Euroopan lippua vuoden 1986 alusta.

Lähde: http://europa.eu.int

Katri Einamo

Kansikuva: Inkeriläisten Viestin 4/2005 numerossa mainittiin Kirjasalosta löydetty muistoristin laatta. Vuodelta 1944 peräisin olevassa kuvassa ErP 6:n lippujoukkue vannoo muistoristin juurella valan Suomen valtiolle, kuvan toimittanut lehdelle Arvo Korkkinen. Toisessa kuvassa Karjalan kannaksen sotahistoriaan erikoistuneen Karelia-seuran jäsen Ilja Sheremetjev käsissään marraskuun lopussa 2004 Kirjasalosta löytynyt muistoristin laatta, kuvan lehdelle toimittanut Wladimir Kokko.

Pakkotilassa tehty osittainen takinkääntö

Toivo Iho, Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja

Kun suomalaiset sotavuosina ryhtyivät toimiin inkerinsuomalaisten saamiseksi pois sodan jaloista Suomeen, heidän motiivinsa olivat sekoitus työvoimapolitiikkaa, heimoajattelua ja humanitäärisiä pyrkimyksiä. Siirtoa koskevat neuvottelut käytiin saksalaisten kanssa, ja näiden tarkoituksena taas oli – ainakin neuvottelujen alkuvaiheessa – asuttaa Inkerinmaa saksalaisväestöllä sodan päätyttyä Saksalle voitokkaasti. Lomake, joka kaikkien Suomeen siirrettyjen oli täytettävä (Inkeriläisten Viesti 1 – 2/2005) on näiden neuvottelujen pohjalta syntynyt. Jos suomalaiset olisivat saaneet tuohon lomakkeeseen edes ohuen viittauksen siihen, että siirrot kotiseudulta toteutetaan sodan vuoksi, siitä olisi voinut myöhemmin olla siirrettäville selkeää hyötyä.

Moskovan välirauhansopimus määräsi, että pakolla siirretyt neuvostokansalaiset on palautettava. Eivätkö Neuvostoliiton rauhanneuvottelijat tienneet siirrettyjen inkerinsuomalaisten kirjallisesti vakuuttaneen siirtyvänsä Suomeen vapaaehtoisesti? Täytettyjen lomakkeiden ja välirauhansopimuksen väliin syntyi joka tapauksessa aukko, josta pääsi pujahtamaan noin 8 000 inkerinsuomalaista, jotkut poistumalla Ruotsiin, jotkut vain jäämällä Suomeen. Määrä olisi voinut olla suurempikin ilman seuraavia tekijöitä:

- inkerinsuomalaisten oma halu päästä kotiin
- valvontakomission painostus ja valehtelu
- Suomen viranomaisten toiminta

Suomen hallitus ja sen alainen virkakunta olivat erittäin hankalassa tilanteessa. Yhtäältä niiden oli pyrittävä siihen, että välirauhansopimuksen määräyksiä noudatetaan ja tässä suhteessa autettava valvontakomissiota. Toisaalta oli muistettava, että vapaaehtoisesti siirrettyjen inkerinsuomalaisten oikeuksia ei saanut loukata. Kuten Jukka Nevakivi toteaa, valvontakomissiolla ei ollut välirauhansopimuksen 22 artiklan liitteiden mukaan oikeutta puuttua Suomen hallintoon ohi Suomen hallituksen; se siis sai toimia vain käskyttämällä hallitusta. Pekka Nevalaisen luonnehdinnan mukaan Suomen virkamiehet olivat kiikkulaudalla sovittaessaan yhteen valvontakomission vaateita ja inkerinsuomalaisten oikeuksia. Erääksi ratkaisevaksi perustekijäksi muodostui se, että valvontakomissio vaati ja myös sai täydellisen luettelon Suomessa 1.11.1944 oleskelleista neuvostokansalaisista. Sen pohjalta oli helppo käydä kiinni ja painostaa.

Linkomiehen hallitus halusi siirtää inkerinsuomalaiset Suomeen, Paasikiven hallitus taas halusi näiden asiassa ennen muuta noudattaa välirauhansopimusta ja pitää valvontakomission tyytyväisenä. Molemmat toimivat lakien mukaan. Se moni–ilmeisyys, joka Suomen viranomaisten toimintaa inkeriläiskysymyksessä Paasikiven hallituksen aikana leimaa, syntyi jossain määrin keskushallinnon ohjeista, mutta ennen muuta inkerinsuomalaisia auttaneiden paikallisviranomaisten, etenkin useiden nimismiesten toiminnasta. Jos

koko virkakunta olisi toiminut valvontakomission pyrkimysten toteuttajana, virallisen Suomen pakkotilassa tekemä takinkääntö olisi ollut täydellinen, nyt se jäi osittaiseksi.

Pekka Nevalainen kertoo presidentti Paasikiven, pää– ja ulkoministeri Kekkosen sekä toisen ulkoministerin Törngrenin keskustelusta tammikuussa 1953. Tällöin Törngren oli maininnut, että venäläiset voivat vielä vaatia luovutettavaksi Suomessa tuolloin oleskelleet inkeriläiset, mitä kaikki herrat olivat pitäneet ikävänä asiana. Paasikivi oli myöhemmin tiedustellut Kekkoselta asian juridista puolta ja tämä oli todennut, että tähän asti oli oltu sillä kannalla, ettei Suomella ole velvollisuutta luovutuksiin. Paasikivi oli tällöin tähdentänyt Kekkoselle: ”Meidän on selvitettävä itsellemme, mille kannalle lopullisesti asetumme. Onko juridinen puoli luja? Parasta olisi, jos inkeriläiset hiljakseen poistuisivat maasta.”

Nevalainen ihmettelee, että vielä kahdeksan vuotta kiivaimman palautusvaiheen jälkeen kolme keskeistä Suomen poliittista päättäjää näin pohti palautuskysymyksen perusperiaatteita. Ihmeelliseltä tuntuu. Vielä ihmeellisemmäksi asian tekee se, että keskustelijat eivät aivan ilmeisesti tienneet, että kansainvälinen pakolaissopimus, joka kieltää pakolaisen luovutuksen maahan, missä hän voi joutua vainon kohteeksi, oli hyväksytty jo pari vuotta aikaisemmin.

Toivo Iho

Inkeristä karkotetut

Antti ja Pietari Jääskeläisen perhe vainon uhreina

JATKOA EDELLISEEN NUMEROON:

Mitä Pietari Jääskeläisen perheelle kävi Siperiassa?

Pääsiäisyönä 1931 Pietari Jääskeläisen 12-henkinen perhe karkotetaan Keltosta Siperiaan. Alkuperäisistä lähtijöistä palaa kuusi. Inkeriin ei kukaan saanut lupaa palata. Tässä yhteenveto:

- Simo-pojan Sulo-vauva kuolee Jeniseiskissä karkotusmatkan alussa vuonna 1931.
- ”Eno” Multiainen kuolee 74-vuotiaana Jeniseiskin sairaalassa todennäköisesti pakoyrityksen aikana saamiinsa vammoihin vuonna 1931.
- Pietari Jääskeläinen kuolee kansanviholliseksi tuomittuna viranomaisten ilmoituksen mukaan sydänkohtaukseen vankileirillä vuonna 1942.
- Simo-poika kuolee kansanviholliseksi tuomittuna viranomaisten ilmoituksen mukaan vankileirillä sairauteen vuonna 1944.
- Pekka-poika vangitaan vuonna 1938, mutta vapautetaan vankilasta. Hän kuolee hoitamattomaan keuhkokuumeeseen 35-vuotiaana Severo Jeniseiskin sairaalassa vuonna 1945.
- Katarina-vaimo hoitaa perheen taloutta sekä Simon, Eevan ja Elsan lapsia sodan aikana. Hän kuolee Siperiassa vuonna 1948.
- Eeva-tytär menee naimisiin vuonna 1939 ja saa kaksi lasta. Mies kuolee

sodassa. Eeva muuttaa lapsineen Petroskoihin vuonna 1949.
- Simon leski Maria palaa kahden elossa olevan lapsensa kanssa Petroskoihin. Kaikkiaan lapsia oli syntynyt viisi.
- Elsa-tytär menee naimisiin Jelisavetkassa vuonna 1946, saa lapsen, eroaa ja muuttaa Petroskoihin vuonna 1949.
- Helena-tytär muuttaa Petroskoihin vuonna 1949.
- Matti-poika vangitaan vuonna 1938, mutta vapautetaan vankilasta. Hän muuttaa Siperiassa tapaamansa Liisa-vaimonsa ja kolmen lapsensa kanssa Petroskoihin vuonna 1959.
- Susanna-tytär opiskelee, toimii opettajana Balachtan viljasovhoosissa Krasnojarskin alueella ja koulutarkastajana Belomorskissa. Hän muuttaa Neuvosto-Karjalan Harluun vuonna 1961, menee naimisiin ja saa kaksi lasta.

Antti Jääskeläisen ja hänen perheensä kohtalo

Pietarin Jääskeläisen nuorempi veli Antti on tärkeä paikallisvaikuttaja Inkerin Keltossa vallankumouksen ajoista lähtien. Näin pakkokollektivisoinnin aikaa ja isäänsä kuvaa Toivo Jääskeläinen: *Kaikkia epäiltiin. Epäiltiin, että oli Suomen mielinen kun oli kielinen. (Kun isä) oli seurakunnan kirkkoneuvoston puheenjohtaja, konsistorin jäsen ja sen aikaisen tuomiokapitulin jäsen, katsottiin että hän on vaarallinen mies. Katsottiin, että ihmiset luottavat häneen, hän saattaa puhua ja saada mielet vaihtumaan. Hän ei ollut johdettavissa. Valtiovallan puolelta hänellä oli omat ajatukset ja monet katsoivat, mitä Antti tekee. (Kyläkokouksessa hän sanoi, että) kolhoosista ei tule mitään. Hän ei ainakaan liity. Hänelle sanottiin, että saat lähteä kokouksesta pois. Sinulla ei ole äänioikeutta.*

Pietarin perheen huhtikuussa 1931 tapahtuneen karkotuksen jälkeen tilanne pahenee Keltossa. Väkivaltaiset yhteenotot ja laittomat vangitsemiset lisääntyvät, inkerinsuomalaiset talonpojat pyytävät epätoivossaan apua Suomesta. Tehdään avunpyyntökirje Suomen hallitukselle. Kirjeen nimeksi tulee Hätähuuto Inkeristä. Kirje suunnitellaan yhteisessä kokouksessa. Sen allekirjoittaa - pelon vuoksi - pelkin nimikirjaimin 80 kelttolaista seuraavina päivinä.

Hätähuuto Inkeristä saapuu Pietarin konsulaatin kuriiripostina Suomeen 9.5.1931. Suomen hallitus julistaa sen salaiseksi. Kirje pysyy salaisena 40 vuotta. Huhtikuussa Suomen hallitus oli lähettänyt nootin Neuvostoliitolle, joka vastaa siihen nootilla toukokuussa.

Neuvostoliitossa Hätähuuto Inkeristä -anomuksen allekirjoittajat kavalletaan valtiolliselle poliisille. Allekirjoittaneista 24 vangitaan. Antti Jääskeläinen ja Matti Mehiläinen katsotaan pääsyyllisiksi ja heidät tuomitaan kuolemaan. Myöhemmin tuomio alenee 10 vuodeksi vankeutta, mikä oli tuolloin pisin mahdollinen rangaistusaika. Antin veli Simo saa viisi vuotta ja Juhana-veli kolme vuotta vankeutta.

Antti on pidätettynä Leningradissa yli puoli vuotta ennen kuin lopullinen tuomio vahvistetaan. Näin tästä ajasta kertoo hänen poikansa Toivo: *Kun oli tuomittu niin meille tuli sana, että saamme mennä kahtena päivänä tapaamaan isää. Isä oli silloin vankilan sairaalassa, hänelle tuli keripukki ja jotain muutakin vikaa. Isä loikoi petipaikalla ja me saatiin istua siinä. Vartiomies seisoi ovella samassa huoneessa, se oli pikkuinen huone vain, ja me kävimme, puheltiin, mutta ei siinä mitään salaisuuksia tullut. Kerrottiin vaan mitä voitiin tehdä asioiden hyväksi. Aavistimme, että tänä päivänä heidät viedään pois. Pidettiin porttia silmällä*

milloin lähdetään viemään avo-autoissa junalle. Vankilan pihalla oli raide, jonne ajettiin härkävaunut ...Mie ostin saappaat isälle ja alusvaatteita, vähän evästä. Ne annettiin tavaravaunun luukusta sisälle.

Tämä oli viimeinen kerta, kun 12-vuotias Toivo näkee isänsä. Katarina-äiti on jälleen raskaana. Tämäkin lapsi kuolee pienenä. Aikuiseksi elää Toivon lisäksi vain Hilma, joka isänsä vangitsemisen aikaan on 4-vuotias. Antti lähetetään vankileirille Siperiaan.

Katarina ajetaan talostaan viranomaisten käskyllä 12.12.1931. Talo viedään päivän varoitusajalla ja samalla perhe menettää omistamansa maan ja eläimet. Koska Katarinakin tuomitaan kulakiksi, häntä ei huolita töihin. Katarinasta tulee torimyyjä, jota Toivo-poika voimiensa mukaan avustaa. Silloin Toivo ei ehdi kouluun, joka muuttuu pian venäjänkieliseksi ja kasvattaa sosialismin ihanteisiin.

Antti Jääskeläisen perheen talo.

Vuonna 1933 Katarina käy tapaamassa miestään Anttia Siperiassa. Matka kestää 22 vuorokautta ja osan matkasta - 100 kilometriä - Katarina kahlaa lumessa muiden vankien vaimojen kanssa.

Kolme vuotta Antin Siperiaan vankileirille lähettämisen jälkeen Katarina sekä 15-vuotias Toivo ja 7-vuotias Hilma karkotetaan Kazakstaniin Pahta-Aralin sovhoosiin. Pahta-Aralin puuvillasovhoosi sijaitsee puuttomalla peltoaukeamalla Aral-järven valuma-alueella. Kesäisin maa halkeilee kuivuuttaan. Hilma kuvaa

sitä näin: *Kevät kun tuli kylvettiin puuvillaa. Sitten oli jo niin kuuma. Ei näkynyt pilviä taivaalla, vaikka olisi kuinka tehnyt mieli nähdä pilviä, niin niitä ei näkynyt. Aurinko oli niin kuuma. Se oli kamalaa, kun oli oikein kova pöly. Kun pani kananmunan pölyyn, niin se kypsyi ihan hyvästi ja paljain jaloin kun menit, niin jalat paloivat. Jos ei ole kokenut sellaista kuumuutta, niin ei sitä uskokaan.*

Talvella on sadekausi, joka muuttaa maan ja tiet savivelliksi. Vesi otetaan kastelukanavista. Ruokana on lähes pelkästään leipää ja maissia. Kaikesta on puute. Syöpäläiset, lika ja nälkä kiusaavat karkotettuja. Asutaan parakeissa, monta perhettä samassa huoneessa. Taudit leviävät. Malaria, punatauti ja verinen ripuli ovat tavallisia ja kuolleisuus suuri. Paikallisten ihmisten kanssa tullaan kuitenkin hyvin toimeen.

Työ on raskasta. Näin Toivo kuvaa sitä: *(Karkotus) oli orjuutta, nykyaikaista orjuutta. Ihminen pantiin töihin nälkäpalkalla. Just ja just henki pysyi sisällä ja töitä teetettiin lujasti.* Työnormit ovat tiukat, usein jopa järjettömän tarkat. Näin Toivo: *Jopa matojen keruusta puuvillapellosta oli normi. Päivällä kerättiin pulloon ja illalla laskettiin montako matoa siinä oli. Sen mukaan sai palkkaa! Kaikessa oli normi ja sen normin mukaan sai palkkaa ja, jos ei normi täyttynyt, niin palkka jäi pieneksi.*

Hilma kuvaa työtään näin: *Se oli oikein raskasta siihen aikaan kun niin nuorena piti lähteä työhön. Miekin läksin työhön 12-vuotiaana. Aloin tehdä peltotyötä kitminan (suuri kuokkalapio) kanssa.. Jos ei ole sitä työtä tehnyt, ei usko kuin se on raskasta. Ensin laskettiin pellol vesi, sitten vesi kuivi niin, että toisinaan maa halkeili. Kitminaa piti niin voimast viskoo, jotta se savi kävi hienoksi ja pumpulit kasvoi...Ei ollut minkäänlaista sunnuntaita, ei mitään*

pyhäpäiviä...Pellolle ajettiin kaikki...jos vain jaksoi kävellä...Myös käytiin myllyllä kantamassa jauhosäkkejä. Neljän käsin nostivat miunkin selkään säkin.

Toivo työskentelee Pahta-Aralin puuvillapellolla, tiilenpolttajana ja autonkuljettajana. Sitten hän sairastuu malariaan. Lääkäri sanoo Toivolle, että tämä tauti "ei muuten parane kuin vaihtamalla ilmanalaa". Toivo hyvästelee äitinsä ja sisarensa ja lähtee pakomatkalle 8.6.1937 ystäviensä kanssa. Pakomatka vie viranomaisia piileksivän Toivon Kelttoon, Murmanskiin ja Kirovskiin. Passin saatuaan Toivo kokee Itä-Karjalan kolhoosin ja Suomelta vallatun Käkisalmen. Hänestä tulee puna-armeijan leipuri ja myöhemmin sotilas, joka antautuu suomalaisille sodan aikana.

Vuonna 1941 Antti Jääskeläinen vapautuu Siperian vankileiriltä. Vankileirissä on ollut tavallisia rikollisia ja poliittisia vankeja. Matka vankileiriltä Siperiasta perheen luo Kazakstaniin on parituhatta kilometriä ja se kestää vuoden. Ilmeisesti hän kävelee siitä huomattavan osan – sota-aikana juniin ei huolita siviilejä. Antti löytää vaimonsa ja Hilma-tyttärensä.

Ilo isän tulosta on suuri, vaikka kaikkinainen puute vaivaakin. Antti pääsee töihin teurastamon kirjanpitäjäksi. Hän kerää lattiakouruista verta, josta tehdään verilettuja. Nahoista kaavitaan rasvanpaloja ruokaan. Katarina kerää nahkojen käsittelyssä käytettyä suolaa teurastamon lattialta, pesee sen ja myy torilla. Myös pientä maatilkkua viljellään.

Antti jatkaa uskonnollista toimintaansa, joka on tärkeää erityisesti vanhemmalle väelle. Hän puhuu, lukee runojaan ja suorittaa kirkollisia toimituksia. Näin Hilma kuvaa isänsä toimintaa: *Isä oli oikein uskovainen ja hän ymmärsi, että sitä (uskoa) kaikki ihmiset tarvitsivat siellä Keski-Aasiassa, mutta siihen oli kova*

kielto. Tietysti hänen perään katsottiin erityisesti. Oli oikein raskaat ajat, köyhyys ja kurjuus, mutta ihmiset menivät arikoita (kastelukanavia) myöten yksittäin pellolle tai arikan varteen pitämään seuroja. Isä oli puhumassa ja kertomassa, mikä on hyvää ja mikä pahaa.

Antti on hyvin sairas jo tullessaan Pahta-Araliin. Kolme vuotta myöhemmin hän halvaantuu ja kuolee. 17-vuotias Hilma taistelee isälleen oikeuden arvokkaaseen kuolemaan ja hautaukseen näin: *Koetimme isää hoitaa, mutta siihen se isä meidät jätti...Eikä sitä kukaan ymmärrä kuin se on raskasta...Oli sellainen raskas aika, jotta enää ei pantu vainasta kirstuun. Annettiin vain kanarlakana (säkkikangasta) mihin korjattiin pumpulia. Se oli tietysti uutta ja siihen käärittiin vainaja ja pantii hautaan. Mutta se miun isä kun oli kultainen isä, nii mie juoksin kaksi kilometriä tirehtöörin kabinettiin ja sanoin, jotta miun isälle pitäisi antaa kirstulaudat. Mutta se sanoi, jotta me ei enää anneta kenellekään, lauta on niin kallista, jotta sitä ei kannata panna vainajille. Miulla oli sydämessä sellainen tuska ja kipu, että mie kävin tirehtöörin pöydälle vatsalleni ja tärisytin omia kulakkoja (nyrkkejä) siihen pöydälle ja kävin ihan laakolleen pöydälle ja työnsin hänen papereitaan edemmäksi. Se miulle sanoi, jot nous siitä. Hää antaa kirstulaudat. Nii myö saatiin kirstulaudat ja Martmattilan Juhana-seukko (serkku) teki kirstun. Äidin kanssa pestiin vainaja, meidän kultainen isä...Korjaantui oikein paljon ihmisiä hautaamaan.*

Pian sairastuu myös Katarina-äiti. Hilma hoitaa kuolevaa äitiään peltotöiden jälkeen. Vuottakaan ei ehdi kulua isän kuolemasta, kun Hilma menettää myös äitinsä. Hän jää yksin. Kun oikeus muuttaa pois Pahta-Aralista saadaan vuonna 1948, Hilma on ensimmäisten lähtijöiden joukossa. Koska muutto Kelttoon on

kielletty, hän muuttaa Petroskoihin, missä hän on työssä rakennustyömaalla, lastentarhassa ja tehtaalla.

Mitä Antti Jääskeläisen perheelle tapahtui?

- Antti vangitaan vuonna 1931 ja tuomitaan kuolemaan, koska hän vaikuttaa keskeisesti siihen, että inkeriläiset pyytävät apua Suomen hallitukselta. Tuomio muutetaan 10 vuodeksi pakkotyöleiriä ja hänet lähetetään Siperiaan. Rangaistuksensa kärsittyään hän - todennäköisesti - kävelee perheensä luo näiden karkotuspaikkaan Pahta-Araliin, missä hän kuolee vuonna 1945.
- Katarina-vaimo tuomitaan kulakiksi vuonna 1931 ja perheen koko omaisuus takavarikoidaan päivän varoitusajalla. Katarina karkotetaan lapsineen vuonna 1935 Pahta-Araliin, missä hän kuolee vuonna 1946.
- Toivo-poika hyvästelee vankileirille Siperiaan tuomitun isänsä 12-vuotiaana. Hän on karkotettuna vajaat kolme vuotta Pahta-Aralissa, mistä hän malariaa sairastavana karkaa ystäviensä kanssa. Hän pakoilee viranomaisia pari vuotta. Hän hyväksyy Stalinin paenneita koskevan armahduksen sodan aikana ja hänestä tulee puna-armeijan sotilas. Toivo antautuu suomalaisille vuonna 1942 ja hänestä tulee Suomen armeijan sotilas. Sodan jälkeen hän hakee Suomen kansalaisuutta. Hakemusta ei käsitellä, mutta valtiollinen poliisi kirjaa hakemusasiakirjaan hakijan paenneen "salateitä Ruotsiin".
- Hilma-tytär on karkotettuna Pahta-Aralissa vuosina 1935–1948. Koska muutto Kelttoon on kielletty, hän muuttaa Petroskoihin. Monien vastoinkäymisten jälkeen hän menee naimisiin suomalaisten heimopataljoo-

nassa taistelleen inkerinsuomalaisen miehen kanssa. Nuoripari muuttaa metsäkylä Tsalnaan, joka sijaitsee Karjalan Neuvostotasavallassa.

Toivo Jääskeläinen

Siteet solmiutuvat uudelleen

Pietarin Jääskeläisen Juhani-poika oli lähetty suomenkieliseen oppikouluun Käkisalmeen ennen levottomuuksien alkua. Kun raja sulkeutuu, Juhani jää täysin yksin. Oppikouluaikana muutama opettaja ottaa tehtäväkseen huolehtia "orvosta" inkeriläispojasta. Myöhemmin Juhani valmistuu papiksi, menee naimisiin, saa viisi lasta ja tekee väitöskirjan Inkerin kirkon kohtalosta. Vuonna 1942 Juhani sotilaspappina tapaa serkkunsa Toivo Jääskeläisen rintamalla. Puna-armeijan sotilas Toivo on antautunut suomalaisille ja hänestä tulee Suomen armeijan sotilas. Hän joutuu vielä Lapin sotaankin. Sodan jälkeen Toivo hakee Suomen kansalaisuutta, mutta inkeriläisiin Suomessa kohdistuvan Neuvostoliittoon palautusuhan vuoksi ja Suomen valtiollisen poliisin etsintäkuuluttamana hän pakenee vuonna 1946 Tornion joen yli Ruotsiin. Ruotsissa Toivo menee töihin tekstiilitehtaaseen ja perustaa perheen.

Juhani Jääskeläinen on sodan aikana Inkerissä pappina ja evakuoimassa inkeriläisiä Suomeen Saksan miehittämiltä alueilta. Virosta ja Latviasta hän hakee saksalaisten leireistä suomea puhuvia miehiä Suomeen. Muodostetaan inkeri-

läisten heimopataljoona. Eräs sotilaista on inkerinsuomalainen Anton Tarassu, josta tulee aikanaan Hilman mies. Anton luovutetaan rauhan jälkeen Suomesta Neuvostoliittoon, jossa hän joutuu kahdeksaksi vuodeksi vankilaan. Antonin vapauduttua vankilasta hän ja Hilma asettuvat asumaan metsäkylä Tsalnaan lähelle Petroskoita ja saavat kaksi lasta.

Monet Inkeristä karkotetuista muuttivat Petroskoihin ja sen lähistöön sekä Viroon. Kun suku kokoontuu Petroskoissa vuonna 1961, on kuvassa monia tuttuja.

Suku kokoontuu Petroskoissa vuonna 1961.

Juhani ja Toivo Jääskeläinen toimivat aktiivisesti inkeriläisten puolesta läpi elämänsä. 70-luvulla olot hivenen vapautuvat. Neuvostoliitosta pääsee matkustamaan henkilökohtaisilla kutsuilla. Toivo tapaa Ruotsissa sisarensa Hilman 45 erovuoden jälkeen. Juhani Jääskeläinen tapaa Suomessa sisarensa Eevan, Elsan ja Helenan sekä serkkunsa Hilman ja myöhemmin Petroskoissa muuta sukua. Näin muistelee Eeva Jääskeläinen tuloaan Suomeen ja tunteitaan Taavetin rautatieasemalla vuonna 1972: *Aina oli unelmoitu, että pääsisi vielä Suomeen ja ainakin veljeä katsomaan. Kun on mennyt niin pitkä aika kun ei ole nähty. Kun hän kaks'kymmentenä viitenä vuotena lähti, mie olin kymmenen vanha. ...Tänä vuonna täyttyivät toiveet. Oli se ihmetellä kun tulit Suomeen ja kävit junasta poikkeen ja vielä et usko, että olet jo täällä Suomen maalla ja voisit nähdä veljeä. Kun*

menin asemalle, niin sieltä soitettiin veljelle kotiin puoli viideltä aamulla: "Sisko se on täällä." ... Ja sen jokainen arvaa, että millainen kohtaus se oli kun neljäkymmentä seitsemän vuotta oli kulunut.

Oikeus muistaa

Suomessa inkerinsuomalaisten vainoista vaiettiin aina 1980-luvulle asti. Hyvä esimerkki itsesensuurista on se, että kun Juhani Jääskeläinen saarnaa 70-luvulla kaksi kertaa radion sunnuntaijumalanpalveluksessa, hän saa molemmilla kerroilla Yleisradiosta kirjallisen kiellon olla puhumatta Inkeristä tai inkeriläisistä. Hiljaisuuden murtaa vuonna 1987 Karjalan tasavallassa ilmestyneen Punalippu-lehden Inkeristä kertova teemanumero.

Oikeus muistaa, muistella ja kertoa sävyttää inkerinsuomalaisen Jääskeläisen perheen perhehistoriaa. Tiedot Antti ja Pietari Jääskeläisen perheiden elämästä perustuvat pääosin yksityisiin kirjeisiin, Pietari Jääskeläisen päiväkirjaan, haastatteluihin, muistelmiin ja myöhemmin myös tutkimuksiin. Päälähteenä tätä kirjoitettaessa on ollut edellisiin perustuva Anni Jääskeläisen sosiologian pro gradu "Karkotetut – Stalinin ajan karkotuksien merkitykset ja myyttinen historia inkerinsuomalaisen suvun kertomana" vuodelta 2001. Kertomuksen Pietari Jääskeläinen on Anni Jääskeläisen isoisoisä ja tämän tekstin laatija Annin äiti.

Totalitaristisissa maissa yksityinen historiankirjoitus kertoo, mitä tavallisille ihmisille todella tapahtui. Muistaminen on myös todistamista, usein valtion väkivaltakoneistoa vastaan.

Liisa Jääskeläinen
Kirjoittaja toimii Opetushallituksessa ylitarkastajana.

II maailmansodan sotavankeja ja ihmisluovutuksia koskeva seminaari

Kun kansallisarkiston pääjohtaja Jussi Nuorteva avasi II maailmansodan sotavankeja ja ihmisluovutuksia käsitelleen kaksipäiväisen seminaarin 14.3.2005, hän toivotti erikseen tervetulleiksi tasavallan presidentin (61 v.) sekä akateemikko Jutikkalan (98 v.). Myöhemmin esiteltiin vielä seminaariin osallistuneet Neuvostoliittoon aikanaan luovutetut inkeriläiset sotaveteraanit Aleksander Dubbelman ja Juho Uuttu, sekä virolainen everstiluutnantti evp Ise.

Tarja Halonen, TP, kunnioitti tilaisuuden alkua läsnäolollaan, koska Simon Wiesenthal -keskuksen hänelle lähettämä kirje oli pannut liikkeelle tapahtumaketjun, jonka lenkkeihin myös tämä seminaari kuului.

Eino Jutikkala taas oli paikalla ainoana ihmisenä, joka olisi asian niin vaatiessa voinut pelkästään omaan muistiinsa tukeutuen kommentoida moniaita esityksiä lyhyesti: e i s e n o i n o l l u t. Koska EJ oli vaiti, hän taisi hyväksyä kuulemansa.

Kahden päivän aikana saimme kuulla lähes parikymmentä esitelmää, joiden kirjo kattoi hyvin laajalti II maailmansodan sotavankien kohtalon. Merkittävin ryhmä, jonka kohtaloiden selvittäminen ei kuulunut Wiesenthal-keskuksen kirjeen alullepaneman projektin piiriin, olivat Suomesta vuosina 1944-47 Neuvostoliittoon palautetut 55.000 inkerinsuomalaista. Pääjohtaja Nuorteva totesi - tasavallan presidentin kuullen - että tarkoituksena on anoa inkerinsuomalaisten vaiheiden selvittelyyn rahoitusta Suomen Akatemialta.

Kun tein selkoa Suomen Inkeri-liiton kevätkokoukselle seminaarista mainiten Nuortevan rahoitusidean, yleisön joukosta patistettiin liiton edustajia seuraamaan valppaasti tilanteen kehitystä, koska aikomus anoa rahoitusta projektin ulkopuolelta saattaa helposti kääntyä hankalaksi koetun asian hautaamiseksi.

Vaikka inkerinsuomalaisten vaiheiden selvittely ei kuulunutkaan projektin piiriin. aihetta toki käsiteltiin kahdessa esitelmässä. Toivo Flink käsitteli inkeriläissiviilien palautusta Suomesta Neuvostoliittoon ja tohtori Vadim Musajev inkeriläissiviilien kohtaloita Neuvostoliitossa Suomesta palautuksen jälkeen. Kun Musajev esityksensä lopussa lausui, että Stalinin kuoleman jälkeen inkeriläisiltä poistettiin muuttorajoitukset ja he saivat laillisen oikeuden palata kotimaahansa, kommentoin hänen lausumaansa todeten, että kun inkeriläiset oli karkotettu kansana, kollektiivisesti, niin takaisinpaluuoikeus heille suotiin vain yksilöinä, erittäin hankalan menettelyn kautta. Tämän vuoksi entisen Inkerin alueella asuu nykyisin vain n. 15.000 inkerinsuomalaista, 10 % huippulukemasta.

Muista esityksistä mainitsen Hannu Rautkallion juutalaisten pakolaisten luovutusta Suomesta Saksaan koskeneen esitelmän sekä FT Juha Pohjosen neuvostokansalaisten palautusta Suomesta 1940-luvun lopulta lähtien koskeneen puheenvuoron. Elina Sanan paljastuksiin viitaten Rautkallio totesi, että jo aikaisemmin, siis ennen Sanan esityksiä, oli julkaistu tietoja useampien juutalaisten sotavankien toimittamisesta Saksaan. Juha Pohjonen puolestaan oli - aivan oikein - kiinnittänyt huomiota siihen, että neuvostokansalaisia luovutettiin vielä 1950-luvulla, vaikka kansainvälinen pakolaissopimus, jossa mm. kiellettiin pakolaisten luovutus maahan, missä he voivat joutua vainon kohteeksi, oli solmittu jo 1951.

Toivo Iho

Inkeri ja Karjala samaa sukupuuta

Juuremme ovat tiedossa, muista selvitellä niitä.

Ingrian nimellä Inkeri esiintyy kirjoitetuissa lähteissä jo 1100-luvulla, kun paavi Aleksanteri III:n virkakirjeessä mainitaan Carelia. Ingria ja Lappia. Prof. Heikki Kirkisen mukaan varhaisimmat luotettavat tiedot koko Inkerinmaan asutuksesta, väestöstä, elinkeinoista ja paikallisesta hallinnosta löytyvät Vatjan viidenneksen verokirjasta vuodelta 1500. Kyse on samasta laajasta asiakirjasta, josta myös vastaavat Karjalan tiedot ovat peräisin. Kun Ruotsi otti haltuunsa Inkerinmaan vuonna 1617 ja piti sitä vuoteen 1700 asti, sen hallinto tuotti runsaasti muuttunutta väestörakennetta koskevaa asiakirja-aineistoa. Niiden perusteella on prof. Veijo Saloheimo laatinut Inkerinmaan asutusta ja väestöä esitteleviä tilastoja, karttoja ja muuttotietojen selvittelyä. Siihen tukeutuen voidaan varmistaa, että Ruotsin vallan aikainen tulomuutto Inkeriin oli tapahtunut pääasiallisesti Viipurin ja Käkisalmen läänistä sekä Savosta. Kun otetaan apuun muita tieteenaloja, kuten arkeologia, kieli- ja nimitiede, pystytään lähes henkilötarkkuudella osoittamaan kuka. mistä. mihin ja milloin oli muuttanut aikanaan Karjalasta Inkerinmaalle. Saloheimon mielestä yhtenäisten talo-, kylä- ja pitäjäkohtaisten tietojen kartoittaminen Stolbovan rauhanteon vuodesta 1617 aina 1600-luvun loppuun tarjoaisi meille. inkerinsuomalaisille ja karjalaisille yhteisen kattavan väestönhistorian. Sen laatiminen tarjoaisi meille laajaa, vuosiksi eteenpäin ulottuvaa yhteistyötä.

Inkerinsuomalaisten luovutuksista Neuvostoliittoon 60 vuotta

Inkerinsuomalaisten joukkopalautuksista Neuvostoliittoon vuosien 1944–1945 vaihteessa on tänä vuonna kulunut 60 vuotta. Ensimmäinen juna nytkähti liikkeelle 5.12.1944. Viimeinen juna ylitti Vainikkalan raja-aseman 15.1.1945. Palautettuja oli yhteensä vajaat 56 000 henkeä. Inkerinsuomalaisille oli luvattu pääsy kotiseuduilleen. Toisin kävi. Heidät ripoteltiin viiteen oblastiin Leningradin ja Moskovan väliselllä alueella. Pääsyn kotiseudulle heiltä esti V. Molotovin 23.7.1945 allekirjoittama salainen määräys. Samanaikaisesti Venäjän muuttoväkeä asutettiin Inkerinmaalle ja luovutettuun Karjalaan. Viimeiset luovutukset Suomesta Neuvostoliittoon ajoittuvat vuoteen 1955.

Tämänhetkinen inkerinsuomalaisten luovutuksia koskeva fakta-aineisto on siinä määrin hajanaista ja pintapuolista, ettei siitä ole pohjaksi uskottavalle tutkimukselle. Inkeriläiskuljetuksia Suomeen ja luovutuksia Neuvostoliittoon tulisi tarkastella laajalla taustalla kummankin maan sisä- ja ulkopoliittisena kysymyksenä. Asia ansaitsee tulla selvitetyksi perusteellisesti. Tämä edellyttää erillistä kattavaa tutkimusta. Jokainen meistä voi auttaa tulevaa tutkimusta, kunnes rahoitus järjestyy ja hanke toteutuu.

Sillä välin Inkerikeskus on käynnistämässä omaa asiaan liittyvää aineistonkeruuta. Asiasta tullaan tie-

dottamaan tekeillä olevilla uusilla internet-kotisivuilla. Niinpä toivoisin, että me katsoisimme, mitä palautuksiin liittyviä asiapapereita kotiarkistoistamme löytyy. Tämä toivomus koskee niin paluumuuttajia kuin kantasuomalaisia. Kaikki mahdollinen aineisto on arvokasta. Tarkoitus ei ole ottaa kenenkään dokumentteja, vaan ne kuvataan digitaalisella kameralla tai skannataan. Saatu aineisto säilytetään kansallisarkistossa.

Katse tulevaan

Oli vuosi 1973, kun ensimmäisellä Suomen-matkallani tutustuin Siirtokarjalaisten tie -kirjasarjaan. Se teki minuun lähtemättömän vaikutuksen. Toivoin, että myös inkerinsuomalaiset voisivat saada samanlaisen matrikkelin. Teossarja osoitti minulle karjalaisten henkistä yhteenkuuluvuutta ja ahkeruutta heimonsa muiston vaalimisessa. Siihen mekin tähtäämme. Tänä vuonna tulee kuluneeksi 15 vuotta paluumuuton alkamisesta ja 10 vuotta Inkeri-keskuksen perustamisesta. Nämä merkkivuodet tarjoavat meille tilaisuuden käynnistää sellaisia hankkeita, jotka voisivat jäättä pysyvän jäljen suomalaisuuden ymmärtämiseen. Samalla ne tarjoavat yhteistyötä kaikille asiasta kiinnostuneille.

Tulevaan kirjaan on tarkoitus koota tietoja henkilöistä, jotka olivat vaikuttaneet kansamme elämänvaiheissa riippumatta siitä, missä maassa ja milloin he olivat asuneet. Inkerinmaalla ja Pietarissa syntyneiden ja pääasiallisesti siellä toimineiden henkilöiden lisäksi on kirjassa tarkoitus muistaa myös niitä, joiden elämän alkuvaiheet olivat alkaneet siellä, vaikka suurimman osan elämästään he olivat viettäneetkin muualla, kuten Martti Rautanen ja Eliel Saarinen.

Teokseen on tarkoitus hyväksyä tietoja myös henkilöistä, jotka eivät olleet

lähtöisin Inkerinmaalta eivätkä Pietarista, mutta jotka ovat kuitenkin toiminnallaan luoneet perustan tietoudelle Inkerinmaan suomalaisten kielestä ja kulttuurista; D.E.D. Europaeus, A.J. Sjögren, Peter von Köppen, Iivo Härkönen, Volmari Porkka ja Väinö Salminen joitakin mainitakseni.

Asiaa tullaan laajemmin esittelemään Inkeri-keskuksen uusituilla kotisivuilla.

Hyvät heimolaiset ja hengenheimolaiset! Karjalaiset ovat tarjonneet minulle mallia myös kehittäessäni inkerinsuomalaisten paluumuuttaja-ikäihmisten haastatteluprojektia. Sitä tullaan toteuttamaan Inkeri-keskuksen nimissä. Olen esitellyt aloitettani Kansallisarkistossa ja saanut sille tukea. Ajatus on saanut kannatusta myös Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkiston taholta ja Diakonia-ammattikorkeakoulussa. Tarkoituksena on tallentaa Suomessa asuvien inkerinsuomalaisten paluumuuttaja-ikäihmisten elämänvaiheita kansallisesti merkittävänä osana suomalaisten etnistä muistia. Kansallisarkiston ehdotuksesta haastatteluaineisto tullaan tallentamaan kansallisarkiston osoittamaan formaattiin. Täten turvataan aineiston konvertointimahdollisuus myös tulevaisuudessa. Projektin käynnistämiseksi tarvitaan rahoituksen lisäksi paljon apua vapaaehtoishenkilöiltä. Asiasta kerrotaan laajemmin Inkeri-keskuksen kotisivuilla.

Ja vielä eräs asia. Inkerinsuomalaisten menneistä ja nykyisistä elämänvaiheista tulisi saada oma luku Suomen historian ja yhteiskuntaopin oppikirjoihin. Tämän kautta inkerinsuomalaisten yleinen hyväksyminen luonnollisena osana suomen sukua toteutuisi.

Toivo Flink
filosofian tohtori
Inkerikeskus ry

UUTISIA INKERISTÄ

Yhteistyötä Suomen valtion kanssa

Kymmenentenä tammikuuta Helsingissä pidetyssä projektikokouksessa todettiin, että vielä vuosina 2005–2006 Suomen ministeriöt jatkavat niin sanottuja inkeriläishankkeita Venäjällä. Sen jälkeen lähialueyhteistyö muuttuu niin, etteivät inkerinsuomalaiset ole enää Suomen valtion rahoittamien projektien erityiskohderyhmänä, vaikka muiden hankkeiden puitteissa yhteistyö heidän kanssa tuleekin jatkumaan eri ministeriöiden kautta. Viron liityttyä EU:hun lähialueyhteistyö entisessä muodossaan Viron inkerinsuomalaisten liiton kanssa on jo päättynyt. Tänä vuonna työministeriö rahoittaa Inkerinmaalla kolmea pientä hanketta, jotka tukevat inkeriläisyrittäjyyttä, matkailupalveluiden kehittämistä sekä Inkerin Liiton tiedotustoimintaa.

Mannerheimin näyttely Eremitaasissa

Kolmekymmentä vuotta tsaarin armeijassa palvellut C.G.E. Mannerheim omaksui paljon vaikutteita venäläisestä kulttuurista ja rakasti Pietarin kaupunkia. Helsingissäkin asuessaan hän sisusti asuntonsa pietarilaiseen tapaan.

Marsalkka ei päässyt koskaan takaisin Pietariin, mutta moni hänelle kuulunut esine tuotiin Nevan rannoille tammikuussa 2005. Maanantaina 25.1. palatsin aukiolla vanhan komean Päämajatalon tiloissa, jotka nykyään kuuluvat eremitaasiin, avattiin Mannerheimin näyttely. Esillä on pääosin suomalaisista kokoelmista saadut noin 600 esinettä, jotka kertaavat monipuolisesti Mannerheimin kaikkia elämän vaiheita. Näyttelyn keskuspaikassa on kuuluisa iso taulu, jossa Mannerheim on kuvattu talviunivormussaan.

Puheenvuorossaan avajaisissa presidentti Mauno Koivisto huomautti, että vielä muutama vuosi sitten moisen näyttelyn pitäminen Pietarissa olisi ollut mahdotonta. Näyttelyn avajaisten kunniavieraiden joukossa oli mm. marsalkan viimeinen adjutantti, yli 90-vuotias Oscar Bäckman. Ainutlaatuinen näyttely on auki kesäkuuhun asti.

Wladimir Kokko
Pietari

Inkerin Liiton neuvosto päätti helmikuun kokouksessaan, että vuoden 2005 kesäjuhlat Inkerinmaalla pidetään Skuoritsassa 25. kesäkuuta klo 13 alkaen. Esiintymään tulevia musiikkiyhtyeitä pyydetään ilmoittautumaan hyvissä ajoin.

Tapahtumakalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Keskiviikkona 6.4.2005 klo 18.00 konsertti, jonka järjestämme yhdessä karjalaisten kanssa. Esiintyjä on suomipoika, runoilija, säveltäjä ja kapellimestari Ottniel Jürissaar Virosta. Kahvi- ja teetarjoilu. Arvontaa. Arpajaisvoitot on saatu lahjoituksena Pietarista.

Hyvinkään yhteiskoulu

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

13.6. *Kahvisaaressa* kyykkäharjoitusten merkeissä klo 15.00
20.6. kesäretki Hämeenlinnaan, ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

---

Inkerikuoron harjoitukset

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Julia Hyyrönen.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

25.9. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12. klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Suomen Inkeri-liitto ry:n kesäjuhlat

9.–10.7.2005 Lahti
Tiedustelut: Arvo Korkkinen
puh. (03) 781 7681

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta

Arvo Survo
Itku Inkerille. 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä. 3,50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka. 14 €
Pelastettu albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Sörgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Eteläinen tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Kipatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalevalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maran Lampan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Piiroinen
Antti Kvekkis I-II. 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa. 33,50 €
Antto Savolainen
Suomalaisena sissisodassa, 15 €
Lars Kuffors
Oli annettava. 15 €
Juho Riikkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
Svenskingermanländarnas historia
24 €
Lauri Suurmaa
Inkeri. 3,5 €
Juuho Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Soini Sainio
Muistojen aarteita, 2,50 €
Lilja Kaivanen Toim.
Inkerin vuosisatajuhlat 2003, 20 €
Toivo Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas **(Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Lilian kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta
7.5 €

inkeriläisten VIESTI

6/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja fuksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet http://www.inkeriliitto.fi
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Heilu keinuni korkealle (Larin Kyösti)

Heilu keinuni korkealle,
linnut ne laulavat häitä,
minä olen nuori kuin päivänkukka,
en muistele suruja näitä.

Heilu keinuni korkealle,
nythän on juhannusilta,
mesimarja paistaa
ja tuomi tuoksuu
ja kuulas on taivahan silta!

Kansikuvassa kesän kukkia, kuva Katri Einamo.

Apuraha

Inkeriläisten sivistyssäätiö julistaa haettavaksi 1 500 € suuruisen apurahan Inkerin kulttuurin tutkimakseen ja edistämiseen. Summa voidaan jakaa yhtenä tai useampana apurahana.

Hakemakset ja tiedustelut osoitetaan sivistyssäätiön hallituksen puheenjohtajalle Toivo Makaralle, Vellamonkatu 27, 08100 LOHJA.

Hakuaika päättyy 15.8.2005.

Inkeriläisten sivistyssäätiön hallitus

Numero 7–8/2005 ilmestyy viikolla 33. Aineisto toimitukselle 28.7. mennessä.

Numero 9/2005 ilmestyy viikolla 38. Aineisto toimitukselle 24.8. mennessä.

Tässä numerossa:

Kesäpäivä seisahtaa

On kesäkuun kolmannen ilta, perjantai. Istun kotona tietokoneen ääressä, lapsi nukkuu nallepyjamassaan, pyykit on ripustettu kuivumaan, odottelen miestä lentokentältä. Seinäkello raksuttaa ja ulkona tuoksuu kesä! Tänäkin keväänä olin sitä mieltä, ettei kesä saavu ikinäkoskaan-ollenkaan, mutta niin se vaan taas kaarsi nurkan takaa eteen. Kesäpäivä seisahtaa noin kahden viikon kuluttua, päivät ja yöt ovat valoisuudessaan yhtä jo nyt.

Juhannuksen jälkeen alan odottaa heinäkuun helteitä ja takapihalle puhallettavaa kahluuallasta, ensimmäistä matkaa Muumimaahan, lomaa. Elokuu tuo leppeinä pimenevät pehmeät illat, jolloin omenat tuoksuvat ja rapumerrat kihisevät.

Nallepyjamainen viettää elämänsä toista kesää ja ottaa ahkerasti tuntumaa maastoon, olen etuoikeutettu päästessäni hänen myötään taas kyseenalaistamaan maailman ja aikuisten säännöt, itsestäänselvyydet ja lainalaisuudet.

Olen tarkkaillut pihallamme kasvavaa kriikunapuuta huolestuneena – tuottaako se riivattu satoa vain joka toinen vuosi?

Kesäpäivä seisahtaa, Pohjola kallistuu kohti aurinkoa.

Katri Einamo

Toivo Iho, Suomen Inkeriliitto ry:n puheenjohtaja

Ketä Suomessa sorretaan

Jos kysymys esitetään noin laajana ja rajaamattomana, ehdokkaita sorretuiksi on paljon: naiset, lapset, köyhät, työttömät, maahanmuuttajat, saamelaiset, romanit, EU:n vastustajat, vasenkätiset...

Sen vuoksi rajaus on paikallaan: *ketä Suomessa sorretaan kielellisesti?*

Kielellisen sorron alueella Suomen historia on hyvin poikkeuksellinen: täällähän oli pitkään voimassa asetelma, jossa 12–15 %:n ruotsinkielinen, mm. maan silloisen valtaeliitin sisältävä vähemmistö sorti suomenkielistä enemmistöä. Niin kauan kuin Suomi kuului Ruotsin valtakuntaan, tilanne oli lainsäädäntöä ajatellen silloisen Euroopan standardien mukainen, mutta vuodesta 1809 lähtien konstruktio oli hyvin erikoinen: maan sisäinen virkakieli oli ruotsi, kun taas hallitsijan ja hänen virkakoneistonsa kanssa asioitiin venäjäksi. Suomenkieltä ei virallisesti ollut olemassa. Suomenkielen nousun myötä fennomaanit alkoivat vaatia nurinkurisen tilanteen muuttamista: Yrjö Koskisen (ruotsiksi kirjoitettu) artikkeli vuodelta 1854 *Miksi maan kieli ei vielä ole päässyt luonnollisiin oikeuksiinsa* sanoo jo otsikossaan olennaisen. Ratkaisu tapahtui 1863 Parolan nummella senaattori J.V. Snellmanin esiteltyä Aleksanteri II:n hyväksyttäväksi kielireskriptin, jolla suomenkielestä 20 vuoden viipeellä tuli ruotsin rinnalle maan toinen virkakieli.

Fennomaanit jatkoivat työtään, ja jo ennen maan itsenäistymistä suomenkielen luonnolliset oikeudet alkoivat toteutua Yrjö Koskisen vaatimusten mukaan. Vaikeita kieliriitoja suomen – ja ruotsinkielisten välillä käytiin vielä 1930–luvulla, mutta nykytilanne ei ole vain perustuslain säätämä vaan myös yleisesti hyväksytty. Ajoittain leimahtaa kieliriidan alku, mutta se sammuu nopeasti. Kun ruotsinkielisen vähemmistön piiriin kuului maan koko valtaeliitti, on luonnollista, että se on kyennyt erittäin hyvin säilyttämään oikeutensa. Niinpä toinen kotimainen kieli kuului aina tähän kevääseen saakka ylioppilastutkinnon pakollisiin aineisiin, vaikka suomenkielisiä lukioita ajatellen kysymys oli kielestä, jota käyttää noin 5 %:n vähemmistö.

Vuonna 1990 esitetyn paluumuuttokutsun jälkeen Suomeen on saapunut jo lähes 20 000 paluumuuttajaa, joiden joukossa on suuri määrä niitä, jotka eri syistä ovat miltei täysin kadottaneet kontaktinsa suomenkieleen ja suomalaisuuteen. He puhuvat venäjää, ja useat heistä eivät halua suomea oppiakaan. Yhdessä maassa aiemmin olleiden venäjänkielisten kanssa venäjää käyttävät paluumuuttajat nyt muodostavat kolmanneksi suurimman kieliryhmän. Ryhmä on alkanut vaatia, että venäjästä tulisi maan kolmas virallinen kieli.

Uusi perustuslakimme määrittää suomen ja ruotsin maan kansalliskieliksi. Se myös määrää, että saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Venäjän käyttäjät kuuluvat juuri noihin muihin ryhmiin. Kaikkien vähemmistökielten asemaa seurataan, ja siitä myös raportoidaan YK:lle.

Suomalaisten olisi erittäin hyödyllistä oppia venäjää. On valitettavaa, että juuri venäjän opiskelua rasittaa jo 1800-luvulta lähtien vahva historiallinen painolasti. Tsaarinvallan loppuaikoina venäläistämistä pelättiin yli kaiken, ja tämän vuoksi venäjän opinnot lyötiin laimin. Miltei koko yhteiskunta oli leikissä mukana: opiskelijoilta oltiin vaativinaan venäjän osaamista, ja he olivat opiskelevinaan. Talvisodan aloittaminen ei suinkaan lisännyt venäjänkielen suosiota, ja nykyisin englanninkielen ylivalta ei rajoita vain venäjän vaan monen muunkin tarpeellisen kielen opiskelua.

Jotta venäjänkielen statusta Suomessa voitaisiin nostaa, se vaatisi suomalaisilta suuren asennemuutoksen, muutoksen, jota pohjaisi venäjän opiskelun aito tarve ja halu. Mitkään viralliset määräykset eivät auta, eikä kielen asemaa voida parantaa juhlapuheilla, vaan ainoastaan pitkäjänteisellä, aidon tarpeen määrittämällä kehityksellä.

Toivo Iho

Inkeriläisten peltokasvien geenistöä maailmalla

MTT:n erikoistutkija Hannu Ahokas on toimittanut Viestille tekstin, joka julkaistaan useammassa osassa. Kirjallisuusluettelo seuraa tekstin viimeisen osan yhteydessä.

Inkerinmaa on keskimäärin Etelä-Suomea edullisempaa kasvinviljelyaluetta. Tähän vaikuttaa viikkoa pidempi kasvukausi, lievä mantereisuus, pinnanmuotojen loivat piirteet, peltomaan vähäinen kivisyys, maalajien keskimääräinen keveys ja alueittain vallitsevan sedimenttikivilajisen kallioperän kalkkipitoisuus[74]. Näiden fysikaalisten olosuhteiden ansiosta inkeriläisten maa oli merkittävä kasvintuotantoalue, jolla edessään ollutta suurta tulevaisuutta ovat kuitenkin ehkäisseet suurvaltaintressit lähes läpi viime vuosituhannen päättyen Neuvostoliiton aikaiseen etniseen puhdistukseen. Alempana tarkastelen kolmen esimerkin kautta sitä merkitystä, joka Inkerinmaalla on ollut jopa maapallonlaajuisesti viljelykasvien kehitykseen talonpoikien harjoittaman kasvivalinnan ja perinteisiin nojanneen taidon tuotteena.

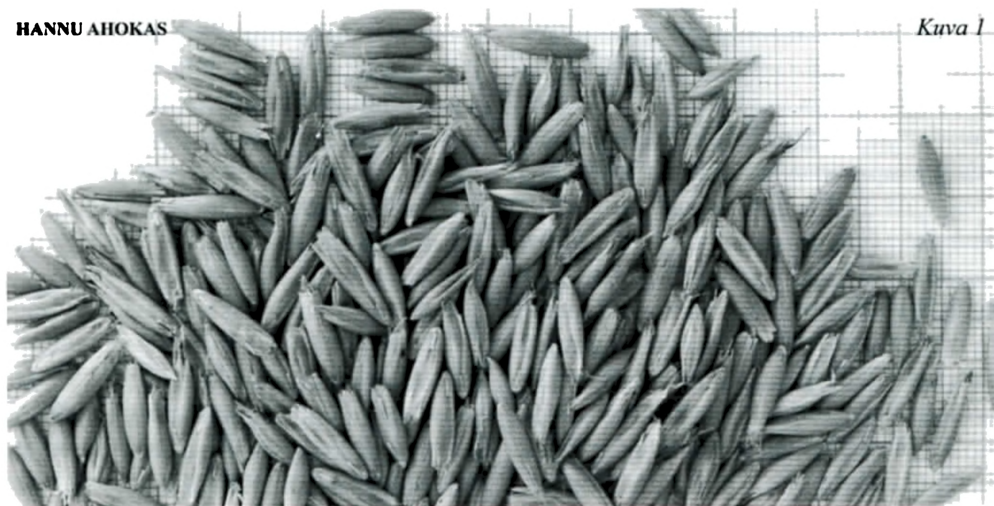
Kaura

Peltokasvien maatiaiskannat ovat yleensä olleet monien perimältään erilaisten kasvien seoksia, populaatioita, jopa siinä määrässä, että vierekkäin kasvaneet kas-

vit olivat harvoin perimältään identtisiä. Tämä oli perussääntö myöskin itsepölytyksellä lisääntyvillä kasveilla kuten kauralla ja vehnällä, joissa jälkeläistö tavallisesti on perimältään identtinen siemenen tuottaneen kasvin kanssa. Perinnöllisyyden periaate selvisi kokeellisesti 1800-luvun kuluessa ja tuli laajemmin tunnetuksi vuodesta 1900. Kasvien maatiaiskannat tarjosivat laajan valintamahdollisuuden erityyppisten, perimältään yhtenäisten lajikkeiden tuottamiselle ja toimikin kasvinjalostuksen suoran valinnan varantona aina 1930-luvulle asti.

Kun Constantin Boijen yksityinen kasvinjalostus oli jo tuottanut kauppaan valintajalostuksella Porvoon Ilolasta Suomessa ensimmäisen viljalajikkeen, 'Ilolan aikaisen mustakauran' vuonna 1903[1] ja Ruotsissa oli Kylvösiemenyhdistys markkinoinut "sorttejaan", alettiin heitellä Suomessa julkisen vallan suuntaan vaatimuksia yhteiskunnallisen kasvinjalostuksen aloittamisesta. Ligowo-kauralajike oli tullut yksilövalinnan ja lisäyksen kautta levitykseen Svalövistä Etelä-Ruotsista. Ruotsin Kylvösiemenyhdistyksen koeasema Svalöf sai vuonna 1890 kokeisiinsa kaurakantaa Ranskasta, jossa sitä kaupattiin nimellä 'Vilmorinin jalostettu Ligowo'. Etelä-Ruotsin kokeissa Ligowo oli erittäin suurijyväistä ja tuotti korkean tilavuuspainon satoa ja parhaana vuonna yli 6000 kiloa hehtaarilta[47]. Myös Mustialan Maanviljelys- ja Merijeriopistolla Tammelassa kokeiltiin Ligowo-kauraa vuodesta 1894 alkaen Svalöfistä saadulla siemenellä[22]. Mustialassa Ligowo osoittautui suurijyväiseksi (kuva 1), mutta kuului myöhään tuleentuviin kantoihin, jollaiseksi se luokiteltiin myös Ruotsissa. Etelä-Suomessa Ligowokaura oli kuitenkin 1920-luvulle tultaessa yleisesti viljelyssä[63].

Ligowo-alkuperä viittaa Inkerinmaalle. Ligovo- eli Ligowo-kaurasta esitelmässään mainitsi Östen Elfving[13] Suomessa vuonna 1902: "Alkuperäisesti kotoisin Itämeren maakunnista, jossa sitä nykyäänkin viljellään jalostamattomana maatiaislajina, tilattiin sitä Pariisissa olevalle Villmorin'in tunnetulle koeasemalle, jossa sitä koetettiin parantaa ja saada enemmän tuottavaksi. Täältä saatiin siementä Svalöf'iin, jossa jalostustyötä jatkettiin. Löydettiin taimi, jolla oli harvinaisen täyteläät jyvät, tähkylät 3-jyväisiä ja korren paksuus ja notkeus mitä paras-

HANNU AHOKAS

Kuva 1

ta laatua. Tästä taimesta on enentämisen kautta saatu laji syntymään, joka lienee milt'ei enin kysytty valkokauralaji omassa maassa ja jota viime vuosina suurissa määrin on viety ulkomaillekin, Saksaan, Amerikaan, Suomeen ja varsinkin Venäjälle".

Venäläinen nimen muoto Ligovo oli 1679–1699 ruotsalaisessa kartassa "Lihala"[6] [Liihala] ja paikallisessa joessa ollut mylly oli nimeltään "Lyka qvam"[9] (ruotsin qvam = 'mylly'). Mylly on edellyttänyt viljan saantia ympäristöstä. Von Koeppen julkaisi Liiha-nimiselle kylälle venäläisen vastineen Ligova[36,40]. Novgorodin vatjalaisen viidenneksen verokirja (valmistunut vuonna 1500) mainitsee mm. kylän derevnja na ust' Ligi u morja[3], jossa viitattaneen Liihanjokeen, 'kylä Liihan suulla meren rannalla'. Svalöfin kasvinjalostuslaitos teki uudelleen valinnan Ligowo-kaurasta, mistä he laskivat kauppaan 'Ligowo II'-lajikkeen, jonka jyvän laatu mainittiin erittäin korkeatasoiseksi vientiviljaksi[8]. Kasvinjalostajien aloitettua risteytysjalostusta laajemmin 1900-luvulla, siirtyi Ligowo-kauran perimää uusiin ominaisuusyhdistelmiin maapallon laajuisesti. Ligowon perintötekijöitä on siten edelleen joissakin kauralajikkeissa. Myös Tikkurilan maatalouskoelaitokselta laskettiin kauppaan vuonna 1921 suomalainen aikaisin tuleentuva kauralajike Nopsa, jonka toinen vanhemmainen oli Ligowo.

Vuonna 1500 valmistuneessa Novgorodin vatjalaisen viidenneksen verokirjassa (sisälsi ainakin pääosan Inkeriä) näyttää kaura olleen useimmin mainittu viljalaji, jota otettiin kylistä verona[3]. Kauran (Kaura[19]) viljely mainittiin Pietarin "karjalaisesta piiristä" 1700-luvulla yhtä yleiseksi kuin ohrankin viljely[19]. 1700-luvulta on myös merkitty muistiin Inkeristä sana kágra[41]. Lisäksi vatjan kielestä tun-

netaan muodot kagr ja kagra[72]. Tuutarissa oli kylä nimeltään Kaurasaari, joka oli muodossa "Kackrasar" vuodelta 1662[35] ja Kagrasaari[40]. Lisäksi nykyisen Pietarin eteläalueella oli kylä nimeltään Kaurala vuoden 1698 kartassa[9].

Kauran pääkäyttö Inkerissä on ollut rehuna, erityisesti hevosille. Ihmisravintona kauraa tiedetään käytetyn kaurakiisselinä ja talkkunana. Siperian inkeriläisiltä Johannes Granön tallentamista runoista voi päätellä, että kaurasta tehtiin myös olutta, mikä näyttää olleen vanha kauran käyttötapa myös Suomessa: "Juo juotettu minoni, Maista meijän mallasvettä, Juo meijän humalavettä, Ota meijän otravetta, Katso meijän kauravettä"[20]. Kaurakiisseli näyttää olevan lähinnä karjalais-inkeriläinen ruokalaji, joka tunnettiin myös Itä-Virossa[45]. Talkkunatyyppinen sana sekä ruokalaji tunnetaan laajalti Euraasiassa Mongoliasta, Afganistanista ja Turkista pohjoiseen Lappia myöden, lännessä ainakin Itävallassa asti[14]. Anni Ihon inkeriläisessä talkkunanvalmistusreseptissä kaurojen tuli olla kuorittuja, ja ne liotettiin maidossa ennen paahtamista uunissa, jonka jälkeen paahdokkaat jauhettiin[27]. Kuorittiinko kaurat vanhassa kotitaloudessa huhmarissa ja oliko Inkerissä käytössä jyvien pohtiminen vai miten kuoret eroteltiin jyvistä, ei mainittu. Sanakirjassa on maininta kaaliraudan käytöstä talkkuna jyvien käsittelyssä[48], kenties kauran kuorimisessa. Ligowo-kauran alkuperäiskannan suuret ja vaaleakuoriset jyvät ovat varmaankin olleet haluttuja ja levinneet ruokakaurana Inkerissä jo kauan sitten. Teoksen "Kadonnutta Inkeriä" kuvassa lajiteltiin siemenviljaa tuulen avulla Kosemkinan Vyötermaalla[26]. Tämä viljojen lajittelu lienee ollut säännöllistä, koska A. W. Hupel mainitsi sen Inkeriä käsittelevässä kirjassaan (painettu 1787)[25]. Työtä kuvaa-

vaksi selitettiin jo 1700-luvulla muistiin merkitty teonsana viskaja[41], joka saattoi olla lajittelua jyviä heittämällä. Gustav Ränk kuvasi vatjalaisten jyvien lajittelua seulalla ja viskaamalla, joissa kummassakin oli tapana lisäksi hyödyntää myös tuulta[55].

Tuultamisella erottuneen painavajyväisen osan toistuva käyttö siemenenä oli talonpoikaista valintajalostusta perimältään epäyhtenäisistä kannoista ja johti suurijyväisen populaation syntyyn, josta kasvinjalostaja saattoi edelleen valita edulliseksi katsomansa kasvityypin ja laskea sen kauppaan lajikenimellä. Ligowokauran suuret ja painavat jyvät selittyvät pitkälti juuri siemenviljaan Inkerissä kohdistetusta valinnasta syntyneeksi.

Suomalaiset maatiaiskaurat olivat voittopuolisesti mustia, ruskeita tai harmaita kuoreltaan (helpeiltään kasviopillisesti) noin sata vuotta sitten. Valkoisia kauroja esiintyi vain tuolloisen itärajan läheisyydessä[63], mitä voimme pitää todisteena inkeriläisten vaaleakuoristen kantojen leviämisestä Suomen alueelle. Siementen hausta kaakosta Karjalaan on myös tietoja. Ilmeistä on, että inkeriläiset talonpojat tuultamisen ohella myös valikoivat kauraa valkejyväiseksi käsin, koska ilman puhdistusta tällaisia vaaleakuorisia kantoja ei maatiaiskaurojen kirjavista siemenjoukoista synny.

Vehnä

Vehnää viljeltiin Raudussa keskiajalla, koska novgorodilaiset ottivat kolmesta kylästä myös vehnää veroartikkelien joukossa 1400-luvun lopulla[3]. Vehnän viljelyn yleisyys Pohjolassa on vaihdellut menneinä vuosisatoina ilmeisesti suursäätilan epäedullisten jaksojen toisinaan hävittäessä lähes koko viljelyn. Kevätvehnää ("Kesä Wechnä") viljeltiin

vähäisessä määrässä Inkerissä 1700-luvun tiedon mukaan ja syysvehnää ("Talwi Wechnä") vain joissakin kartanoissa "omaa pöytää varten"[19]. Inkeriläisiin häämenoihin kuului myös vehnäleipä 1800-luvun alussa[68], jolloin vehnänen oli suomalaisen talonpoikaiston keskuudessa lähes tuntematonta.

Kanadalaiset viljatutkijat Wm. Saundersin artikkelin mukaan olivat 1800-luvun lopulla päätelleet Kanadan kasvuoloihin sopeutuvia viljakantoja löytyvän Venäjältä. He lähettivät kuuluisan laatuvehnänsä 'Red Fife' näytteitä riikalaiselle viljatutkija E. Goeggingerille toivomuksella saada mahdollisimman aikaisin tuleentuvaa, kovaa vehnää, jota viljeltiin Riian pohjoispuolella. Goegginger suositteli kokeiltavaksi 'Ladoga'-vehnää, jota viljeltiin Pietarin pohjoispuolella ja joka oli tullut suosioon Venäjällä[64]. Mainittu seutu ja Laatokasta lainattu nimi viittaavat Pohjois-Inkeriin eikä yhteys keskiaikaiseen rautulaiseen vehnäpopulaatioon ole poissuljettua. Tätä vehnää tilattiin 100 bushelia (n. 30 hl) vuoden 1887 mylly- ja kenttäkokeisiin Kanadaan ja toiset 100 bushelia kevään 1888 kylvöihin. Kokeissa Ladogan sitko- eli gluteenipitoisuus todettiin parhaissa erissä Red Fife-vehnää vastaavaksi. Useimmat laatukriteerit Ladoga-vehnästä olivat hyviä. Kun suurijyväinen Ladoga (kuva 2) oli Red Fife'a noin 10 päivää aikaisempaa ja tuleentui turvallisemmin ennen syyshalloja Kanadan tuotantoalueilla, ja kun kokeissa ei milloinkaan Ladoga tuottanut huonompilaatuista "pehmeää" vehnää, Saundersin laitos levitti siementä useille tahoille viljelyyn. Maatiaispopulaatioon pohjautuva Ladoga ei ollut perimältään yhtenäinen. Soundersin mahdollisesta yksilövalinnalla kaventamasta Ladogan muunteluista ei ole tietoa. Ladoga-lajiketta tietenkin käytettiin risteytyksiin myöhemmässä

HANNU AHOKAS

Kuva 2

jalostuksessa, vuonna 1888 risteytyksiin Red Wife'n kanssa, mistä valittiin Kanadassa lajikkeet 'Huron' ja 'Preston'[12].

Ladoga-vehnällä tilastoitiin Coloradossa, Kansasissa, Montanassa, Nebraskassa ja Wyomingissa olleen 0,03 % (20800 eekkeriä, n. 8400 ha) Yhdysvaltain vehnäalasta yhä vuonna 1919 ja Ladogan risteytysjälkeläisellä, Prestonilla jopa 3,06 % (yli 2,3 milj. eekkeriä)[12]. Kauran yhteydessä edellä mainitut inkeriläiset siemenviljan lajittelutavat voivat selittää Ladoga-lajikkeen suuren jyväkoon ja ovat mahdollisesti johtaneet kovan jyvätyypin rikastumiseen alkuperäisestä populaatiosta. Siemenviljaa tiedetään rahdatun huonoina siemenvuosina Suomen suuriruhtinaanmaalle Inkeristä. Todennäköisyys on suuri, että Ladoga-vehnää tuotiin Suomen satamiin lahjaviljan joukossa, jota saatiin Kanadasta ja Yhdysvalloista katojen kohdatessa erityisesti Pohjois-Suomea vuonna 1902 sekä Suomen itsenäisyyden vaikeassa alussa 1918–1920[30], joskus myös matkatavarana[38]. Lahjaviljaa joutui siemenpulassa myös kylvösiemeneksi.

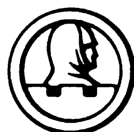
Hannu Ahokas

JATKUU ENSI NUMEROSSA

Rakkaamme,
sotaveteraani

ALEKSANTERI JAKMAN

s. 18.02.1924 Paaritsa
k. 26.03.2005 Espoo

Koskaan ei tiedä
onko aikaa paljon vai vähän.
Yht'äkkiä vain huomaa
se päättyykin tähän.
On paikkasi tyhjä, korvaamaton
ja kaipuu suuri, sanaton.
Jäi jäljelle muistot rakkaat.

Anna
Inkeri perheineen
Lilja perheineen

Saatettu haudan lepoon Sipoossa 15.4.2005
läheisten ja ystävien läsnä ollessa.

Lämmin kiitos osanotosta.

SOTE-AMKIEN VENÄJÄ-VERKOSTOSSA TAPAHTUU

Venäjä-yhteistyökartoitus

Venäjäverkosto kartoitti huhtikuun aikana ammattikorkeakoulujen toiveita Venäjä-yhteistyöhön liittyen. Kysely lähetettiin sähköpostitse eri ammattikorkeakoulujen kv-päälliköiden ja kv-yhteystietojen kautta.

Kyselyyn on tähän mennessä vastannut kymmenisen ammattikorkeakoulua. Vastaaminen on edelleen mahdollista sähköiselle lomakkeelle osoitteessa:

https://elomake.laurea.fi/v2/lomakkeet/634/lomake.html Kyselyn tulokset tulevat tarkemmin nähtäville verkoston työtila Optimaan.

Millä alueilla yhteistyötä kaivataan?

- Projektit, t&k-toiminta ja kehittämishankkeet Pietarin ja Leningradin alueella tai muualla Venäjällä
- Opiskelija- ja opettajavaihto
- Harjoittelupaikkojen järjestäminen
- Asiantuntijoiden yhteiskäyttö
- Venäjän kielen ja kulttuurin opetus
- Tietojen ja kokemusten vaihto
- Venäjä-tapaamiset valtakunnallis-ten päivien yhteydessä

Verkoston sisällä on jo nyt ilmennyt halukkuutta tarjota Venäjään ja alaan liittyviä verkko-opintoja muille amkeille. Mm. Kemi-Tornion amkissa on testauksessa syksyllä tarjontaan tuleva 12 opintopisteen alan Venäjä-opintokokonaisuus. Samoin keskustelu yhteisen harjoittelurenkaan luomisesta on alkanut verkoston sisällä.

Hankkeista, asiantuntijoista ja tulkeista kootaan tietopankki verkoston työtilaan Optimaan. Tietoja ja esityksiä projekteista voi lähettää verkoston koordinaattorille.

Verkoston asiantuntijaohjausryhmä on lisäksi kartoittamassa maahanmuuttajaopetuksen tarjontaa sekä olemassa olevia alan suomi–venäjä–suomi -sanastoja.

Optiman työtila

Verkoston työtila, tietopankki ja keskustelufoorumi avattiin toukokuussa Discendum Optima -ympäristöön, jonka käyttöön tarvitaan tietokone, Internet-yhteys ja www-selain. Käyttö vaatii myös tunnuksen ja salasanan. Salasanat lähetetään sähköpostitse. Salasanapyynnöt koordinaattorille: soile.anttila@laurea.fi.

Yhteystiedot

Verkoston koordinaattori toivoo ehdotuksia ja ideoita, yhteydenottoja niin verkoston ammattikorkeakouluilta, yhteistyötahoilta kuin muilta asiasta kiinnostuneilta.

Verkoston koordinaattori:
Soile Anttila, soile.anttila@laurea.fi
Laurea-ammattikorkeakoulu
Lummetie 2bB
FI-01300 VANTAA
GSM: (0400) 754 942
Faksi: 0205 787 200

Hankkeen koordinaattori:
Ritva Salonen, ritva.salonen@hamk.fi
Hämeen ammattikorkeakoulu
Lahdensivuntie 5
FI-13100 HÄMEENLINNA
Puh: (03) 6467401
GSM: (040) 8373941

Ammattikorkeakoulujen Sosiaali- ja terveysalan Venäjä-verkosto

UUTISIA INKERISTÄ

Inkeri – opaskoulutus päättyi

48 tuntia luokkaopetusta ja 4 bussikierrosta sisälsi Inkeri-opas -koulutusohjelma, joka valmisti ammattioppaita opastamaan matkailijoita "suomalaisella Inkerinmaalla". Koulutus järjestettiin Suomen työministeriön rahoittaman Inkerin Liiton matkailupalveluiden edistämishankkeen varoista ja vastuullisena järjestäjänä toimi Tatjana Bykovan johtama Sampo-keskus.

Koulutukseen osallistui 20 opasta, mm. Pietarin suomenkielisten oppaiden kärkijoukossa olevat Irma Blinova, Inkeri Laperiė ja Niina Schultz. Kurssille saatiin tietoutta suomalais-ugrilaisten kansojen historiasta, kulttuurista sekä Inkerin matkailukohteista.

Ulkosuomalaisparlamentin 4. varsinainen istunto

215 edustajaa 22 maasta kokoontui puhemies Pertti Paasion johdolla jälleen kerran ulkosuomalaisparlamentin varsinaiseen istuntoon Helsinkiin 23.–24. toukokuuta. Polttavimpia kysymyksiä olivat tällä kertaa mm. Yleisradion taloudellisista syistä vähennettävät suomenkieliset lähetykset ulkomaille. Vilkkaasti keskusteltiin niin ikään ulkosuomalaisnuorison opiskelumahdollisuuksista Suomessa (kävi ilmi mm, ettei opiskelijavaihtoa hoitavalla suomalaisella CIMO:lla olekaan ulkosuomalaisille tarkoitettuja ohjelmia) ja suomenkielen opetuksen tukimahdollisuuksia Suomesta ulkomaille.

Avajaispuheen piti eduskunnan puhemies Paavo Lipponen, joka mm. totesi, että maahanmuuttoa pidetään kiristyvissä

työmarkkinaolosuhteissa Suomessa voimavarana. Lipposen mukaan kolmasosa Suomen maahanmuuttajista on etniseltä alkuperältään ulkosuomalaisia. Puhemies toivoi työlupien käsittelyn nopeuttamista ja byrokratian vähentämistä kaikilla tasoilla.

Inkerinsuomalaisia edustajia istunnossa oli 25. Inkerinsuomalaisille ehkä tärkeintä oli päätöslauselmaehdotus Suomen ulkomaalaisviraston (UVI) väärästä toiminnasta. Laitos ei hyväksy inkeriläisten suomalaisuuden todisteeksi vuoden 1990 jälkeen annettuja syntymätodistuksia tai vastaavia asiapapereita. Tällä päätöslauselmalla "viranomaisia kehotetaan korjaamaan tilanne ja noudattamaan sekä kansanvälisiä velvollisuuksia että Suomen lainsäädäntöä".

Seuraavalle vaalikaudelle USP:n varapuhemieheksi Itä-Euroopan alueelta valittiin Toivo Kabanen Tartosta ja hänen varajäseneksensä Karjalan suomalaisten Inkeri-liiton pj Vadim Byrkland Petroskoista.

Inkeriläistyövoimatoimistossa virkailija Suomesta

Vaihtovirkailijana kahdeksi kuukaudeksi Inkerin Liiton työllistämiskeskukseen saapui huhtikuun alussa Kotkan työvoimatoimiston johtava työvoimaneuvoja Merja Tuutti. Vaihdosta on sovittu Suomen työhallinnon kanssa, ja suunnitelmissa on, että IL:n työllistämiskeskuksen johtaja Natalja Troshina käy vuorostaan elo-syyskuussa töissä Kotkassa.

"Tuloni tarkoitus", sanoo Merja, on tutustua inkeriläistyövoimatoimiston toimintaan, auttaa sitä mansikkakampanjassa, perehtyä alueella toimiviin suomalaisyrityksiin ja niiden työvoiman tarpeisiin. Työvoimapoliittisen koulutuksen asiantuntijana luulen, että voin edesauttaa myös täällä järjestettävissä koulutusohjelmissa."

Wladimir Kokko
Pietari

Kirja vaarallisena pidetyn kansan kohtalosta

Uusi kirja, 502 sivua inkeriläisten kohtalosta ja tuhosta on ilmestynyt. Kirjan tekijä on inkerinsuomalainen, Hertzenin instituutin dosentti Leonid Gildi Pietarista.

Suurenmoisessa teoksessa käsitellään inkeriläisten traagista kohtaloa vuodesta 1928 nykypäivään. Kirjoittaja on tutkinut satoja KGB:n ja politbyroon päätöksiä inkeriläisten laittomista vangitsemisista ja pakollisista karkotuksista synnyinmaaltaan.

Viime aikoina on kirjoitettu monia kirjoja katajaisen kansamme vaiheista ja kärsimyksistä. Kaikki ne todistavat kansamme, kirkkomme ja kulttuurimme tuhosta vuosikymmenten aikana.

Leonid Gildinkin teos on todella karmea todiste pienen kansamme suuresta tragediasta. Kirjassa on tuotu julki NKVD:n arkiston päätösten pykälien numerot ja päivämäärät vangitsemisista ja karkotuksista kotimaasta Siperiaan, Keski-Aasiaan, Kazakstaniin, Uralille ja muualle Venäjälle erilleen toisistaan, jottei suomen kieltä kuultaisi koskaan. Kirja kertoo kommunistien rikoksista ja kansamme määrätietoisesta, tahallisesta tuhosta.

Vaikka Stalinin kuolemasta on kulunut 51 vuotta, ei inkeriläisiä ole vieläkään rehabilitoitu kansana. Päätöksien ja lakipykälien avulla kirja todistaa NL:n kaikkien Stalinin jälkeisten hallitusten haluttomuuden ja kielteisen kannan kansamme ja kulttuurimme säilyttämisen ja yhdistämisen etniseen synnyinmaahamme Inkeriin.

Yksikään hallitus ei ole tunnustanut syyllisyyttään kansamme tuhoon. Kuka korvaa isättömän ja kodittoman lapsuutemme, moraalisen ja fyysiset kärsimyksemme, nöyryytykset, joita olemme kokeneet uskontomme ja suomalaisuutemme tähden? Onko kukaan anteeksipyynnön velkaa meille, elossa oleville inkeriläisille?

Tämän korvaamattoman kirjan avulla Inkerin pienen tarmokkaan kansan kärsimykset tulevat tiedoksi maailmalle.

Suuri sydämellinen kiitos Leonid Gildille urotyöstä Inkerin kansan hyväksi. Jumala häntä siunatkoon ja palkitkoon moninkertaisesti kaikkien meidän puolesta.

Mari Kuntu

Teksti on muotoiltu toukokuussa 2004 Viron Inkeri-lehdessä ilmestyneen jutun pohjalta.

Toimitus

Muistoja lapsuuteni ajoilta

Kirjoittamani runo kertoo kohtaloistani, muistoista lapsuuteni ajoilta rakkaasta kodistani ja kauniista luonnon ihanuudesta. En ollut vielä täyttänyt 15 kun kaikki muuttui murheeksi. Vuonna 1935 Stalin murskasi yhdellä iskulla kaiken, kansan sekä koko Inkerin kulttuurin. Perheeltämme ryöstettiin kaikki ja meidät kuljetettiin

lukituissa härkävaunuissa Keski-Aasiaan pakkotöihin. Sinne kuuman aron kylmään poveen jäivät isäni ja veljeni sekä satoja muita Inkerin ja Karjalan kannaksen suomalaisia.

Sä kallehin syntymämaa
missä rakkauttasi tuntea sain,
sua koskaan unohtaa en saa
vaikka silloin olin lapsi vain

Sua koskaan unohtaa en saa
kodinliesiäsi lämpöä siellä,
sinä rakkahin Inkerin maa
sua kaihoten kaipaan vielä

Sinun kesäsi kauniit muistot
ja elokuusi kuutamoillat,
jäivät mieleeni kauniit puistot
ja ne kesäiset salmiesi sillat

Sinun talviesi kimaltavat hanget
ja tähtiesi tuikkiva taivas,
jäivät mieleeni lapsuuteni hetket
ja sun metsiesi tuoksu raikas

Jouduin lapsena mieron tielle
rakkaitten ystävieni kanssa,
jouduin outona kulkemaan siellä
karun etelän kuumassa maassa

Olin orpona onneton siellä
maan pimeän etelän yössä,
se maa oli minulle vieras
kodin kaipuu oli kohtaloni työssä

Kuljin pitkin karua maata
Keski-Aasian kuumaa aroa
skorpionien polkuja pitkin
missä käärmeitäkin sai varoa

Olin työssäni onneton siellä
sain kokea kurjuuden päivät
olin lapsena taistelun tiellä
ne kaikki nyt taakseni jäivät

Alexander Störgren

Oskar Björklund: Täällä olen matkalla

Oskari Björklundin lapsuus- ja nuoruusvuosien turvallisuutta järisyttivät Stalinin toimeenpanemat inkeriläisten pakkosiirrot sekä sotatilan kotikylälle aiheuttama jännitys II maailmansodan aikana. Mutta paimenpojalla, rengillä ja pakolaisellakin oli unelmansa, jotka odottivat toteutumistaan. Avoimen luonteensa ja yritteliäisyytensä ansiosta hän selviytyi kunniakkaasti pakolaisvuosistaan Suomessa ja Ruotsissa.

Björklund oli utelias ja tiedonjanoinen. Jokainen tapaamansa ihminen kiinnosti häntä. Jokainen maa ja kaupunki, kaivos ja patsas sai hänen mielikuvituksensa liikkeelle. Hänestä tuli merimieskirkon hoitaja Rotterdamiin, Narvikiin, Perun Limaan ja Norjan Egersundiin, johon hänet nimitettiin varakonsuliksi. Monen vuosikymmenen kuluttua Björklund saattoi kutsua kolmea maanosaa entiseksi työmaakseen ja kodikseen.

Pitkän vastustelun jälkeen Björklund rohkeni opiskella Ruotsin kirkon papiksi ja sai kutsun Sjogerstan maalaispapin virkaan Skaran hiippakuntaan. Häntä on luonnehdittu käytännön kristillisyyden ja inhimillisyyden esimerkilliseksi opettajaksi.

Eläkevuosinaan Björklund on osallistunut aktiivisesti Inkerin kirkon jälleenrakentamiseen ja inkeriläisten avustustyöhön Venäjällä joko pappina, kuutta kieltä taitavana tulkkina tai puuseppänä.

Björklundin muistelmat on "tuhannen ja yhden" tapahtuman, ihmiskohtalon kuvauksen ja jännittävän tarinan kokoelma, jotka hänen inkerinsuomalaiset juurensa sitovat yhteen vertaansa vailla olevaksi dokumentiksi. Oskari Björklund on rohkea, jopa utelias huimapää, mutta myös hyväsydäminen ihmistuntija, joka ei unohda kertoa, minne me täällä olemme matkalla.

Kovakantinen, runsaasti värikuvia ja karttoja, 170X240, 252 s.

Terttu Pihlajamaa

Kirjan voi tilata osoitteesta

Terttu Pihlajamaa Förlag
Katrinebergsbacken 36
SE-11761 Stockholm
puh 00 46 8 7441482
e-posti tpf@comhem.se

Hinta on 16,67 euroa.

Toimitus

Tapahtuma-kalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat taas syyskuussa

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Tervetuloa joukkoomme!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

25.9. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12. klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Suomen Inkeri-liitto ry:n kesäjuhlat

9.–10.7.2005 Lahti
Tiedustelut: Arvo Korkkinen
puh. (03) 781 7681

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta
Arvo Survo
Itku Inkerille, 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä, 3,50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa. 16.50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalevalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä. 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut. 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa. 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa. 15 €
Lars Krifors
Oli onnistuttava. 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
SverigesIngermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri. 3,5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta. 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Murrejuttuja. 2.50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas (**Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Anla. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

7–8/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter, ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo, puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet **http://www.inkeriliitto.fi**
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Inkeriläisistä ja itäkarjalaisista vapaaehtoisista muodostetut yksiköt taistelivat jatkosodassa Suomen itsenäisyyden puolesta. Sodasta ja sen jälkeisistä koettelemuksista hengissä selvinneet veteraanit perustivat oman yhdistyksen kymmenisen vuotta sitten. Yhdistys kokoontui perinteisille kesäjuhlilleen tällä kertaa Mikkeliin Savon Prikaatiin. Juhlien arvokkaassa pääjuhlassa palkittiin mm. muutamia yhdistyksen ja inkeriläisyyden hyväksi työskennelleitä henkilöitä.

Kuvassa Keijo Korkka (vas.), joka luovutti vierellään seisovan Raimo Rosendahlin avustamana Inkerin sivistyssäätiön ansiomerkit arkkitehti Yrjö Sormuselle, eversti Matti Lukkarille, toiminnanjohtaja Jaakko Valveelle ja opetusneuvos Kauko Hörkölle. Toiminnanjohtaja Markku Seppä sai merkkinsä toisessa tilaisuudessa.

(Kuva ja teksti Kauko Hörkkö)

Hangon seurakunnat järjestävät to 18.8.2005 alkaen klo 18 Hangon uudella hautausmaalla muistotilaisuuden vuosina 1943–44 Hangossa kuolleiden inkeriläisten (121 henkeä) muistoksi. Tilaisuuden jälkeen on kahvihetki srk-kodilla osoittessa Puistokatu 7.

Vuoden 2005 kesäjuhlien käsiohjelma, kuvan lehteen muokkasi Katri Einamo.

Numero 9/2005 ilmestyy viikolla 38. Aineisto toimitukselle 24.8. mennessä.

Numero 10/2005 ilmestyy viikolla 42. Aineisto toimitukselle 28.9. mennessä.

Tässä numerossa:

Elokuun mietteitä

Tanskalaisen sananlaskun mukaan tie ystävän talolle ei ole koskaan pitkä. Näin seisoo keittiömme seinäkalenterissa, jota äsken selailin merkitessäni sinne tulevia tapahtumia, vierailuja ja muita tärkeitä päivämääriä. Jäin sananlaskun hoksattuani pohtimaan milloin viimeksi olen vieraillut ystävän talolla. Ilokseni huomasin, ettei siitä ole kuin runsas viikko, kun juhlimme koulun ensimmäisen luokan piakkoin aloittavan kummityttäreni syntymäpäivää. Mieheni pisti paremmaksi, hän kävi muuttoapuna ystävän talolla eilen illalla. Ajatukset sinkoilivat nopeasti, niiden virrassa päädyin kalenterimerkinnöistä kantamaan huolta siitä saako pieni tyttäremme nyt varmasti ystäviä siirtyessään huomisesta alkaen kotoa hoitotädille, jossa jo kolme muuta pikkuista telmii.

Ystävän talolle käy tie joskus ikävissäkin merkeissä, on surua ja sairautta, huolta ja murhetta. Sekin tie on silti kuljettava, sillä tosiystävä on mukana elämän ylä- ja alamäissä. Tähän uskoon ja tietoon olen ajatusmaailmani pitkälti rakentanut, eikä se ole vielä vääräksi osoittautunut.

Hyvää, omenaista elokuuta lukijoillemme, käykää ystävien talolla!

Katri Einamo

Toivo Iho, Suomen Inkeriliitto ry:n puheenjohtaja

Sosiaaliturvasta, työllisyydestä ja turvallisuudesta

Pakolaisella on aina ikävä, lähtömaa tuntuu puutteineenkin mieluisammalta, vieraat olot oudoksuttavat. Ikävää ja juurettomuutta voi pätevästi kommentoida oikeastaan vain hyvä kirjailija, mutta on muutamia elämänalueita, kuten lähtömaan (Venäjän) ja oleskelumaan (Suomen) sosiaaliturva, työllisyys ja valtakunnan turvallisuus, joita voi vertailla. Sosiaaliturvaa on tietysti verrattava tilanteessa "verotuksen jälkeen". Valitettavasti Venäjän/Neuvostoliiton sosiaaliturvasta ja työllisyydestä on mahdoton saada luotettavia tilastotietoja, joten näiltäkin osin on tyydyttävä yleisnäkymiin.

Inkerinsuomalaisia on tullut Suomeen kolmessa aallossa (1917–23; 1943–44 ja 1990–). Karkeasti ottaen voi sanoa, että sosiaaliturva on kaikilla tulijoilla ollut parempi kuin se olisi ollut Neuvostoliitossa., olkoonkin, että Suomen sosiaaliturva oli etenkin 1920-luvulla vielä alkutekijöissään eikä sodan aikaista sosiaaliturvaa voi verrata nykyiseen; nälkään ei kuitenkaan kuoltu.

Työnsaanti on ainakin viimeisen aallon osalla ollut heikompaa kuin lähtömaassa; kuinka sitten käy, jos vertaa Neuvostoliiton/Venäjän tavanomaista palkkatasoa suomalaiseen sosiaaliturvaan?

Entä maan ulkoinen turvallisuus? Venäjän/Neuvostoliiton ulkoinen turvallisuus oli kahden ensimmäisen aallon aikana hyvinkin horjuva, viimeisen aallon alussa Neuvostoliitto hajosi, mutta Venäjä on jatkanut sisäisten turvallisuusriskien varjostamaa suurvaltarooliaan. Mikä on ollut Suomen turvallisuuden merkittävin uhkaaja? Ristiretkien ja nuijasodan jälkeen tänne ei ainakaan ole hyökätty muualta kuin Venäjältä/Neuvostoliitosta.

Inkerinsuomalaisten ensimmäisen tuloaallon aikana juuri itsenäistyneen Suomen välit Venäjään/Neuvostoliittoon olivat varsin jännittyneet: oli v. 1918 Suomen oma sisäinen kamppailu, johon mm. venäläinen sotaväki sekaantui, oli Aunuksen sotaretki, ja muut selkkaukset. Toinen aalto koostui viime sotien aikana Suomeen siirretyistä ja tänne jääneistä neljästä–viidestä tuhannesta.

Kun kahden ensimmäisen aallon aikana Suomen ja Venäjän/Neuvostoliiton suhteet olivat joko sotaisat tai vähintään jännittyneet, kolmatta aaltoa edelsi pitkä,

v. 1948 alkanut YYA – sopimuksen kausi, joka oli luonnottoman, pingotetun ja moneen kertaan vakuutellun ystävyyden leimaama. Vuonna 1948 sopimus allekirjoitettiin Kremlissä oikein kansojen isän, Stalinin läsnä ollessa täysin valtiosopimuksen mukaisin menoin, juhlaillallisen, maljapuheiden ja shampanjan kera.

Suomettumiseksi nimetty ilmiö sai aikaan sen, että suomalaiset poliitikot monen vuosikymmenen aikana kilvan esittivät YYA – sopimuksen jatkamista. Se, oliko sopimuksen johtolauseessa enemmän vai vähemmän väljyyttä, tuntui olevan maan tulevaisuuden kannalta erittäin merkityksellistä. Sopimuksen allekirjoituksen vuosipäivää vietettiin näyttävin juhlamenoin; ehdottipa muuan Eino Uusitalo jopa sen korottamista toiseksi itsenäisyyspäiväksi.

– Kaikki päättyy aikanaan, näinpä Neuvostoliittokin. Kun toista sopijapuolta ei enää oikeastaan ollut, ylistetty ja rakastettu YYA - sopimus lopetettiin v. 1992 kalseissa olosuhteissa, Helsinki – Vantaan lentoaseman VIP–tiloissa, Esko Ahon ja Gennadi Burbuliksen allekirjoituksin. Kai Suomen pääministeri mahtoi kahvit tarjota?

Suomalaisten poliitikkojen ja valtiomiesten kesken on jo 1860-luvulta lähtien ollut kaksi koulukuntaa Suomen suhteita Venäjä/Neuvostoliittoon koskevissa kysymyksissä. Myöntyväisyyslinjan merkittävä alullepanija oli J.V. Snellman, joka Litteraturbladinsa palstoilla v. 1863 Puolan kapinan luoman tilanteen vuoksi julkaistussa laajassa artikkelissa *Sota vai rauha Suomelle* korosti, kuinka Suomen oli syytä pysyä tiukasti lojaalina keisarille. Eräät tuon ajan kirjoittajat ratsastivat sitten vuorotellen tällä Snellmanin hevo-

sella kuin Jukolan veljekset jouluyönä Valkolla. Yrjö Koskinen (oik. Georg Zacharias Forsman; sittemmin aateloituna Yrjö Sakari Yrjö–Koskinen) teki sen ensimmäisenä. Johdettuaan sittemmin Suomalaisen puolueen hallitusvastuuseen ja itsensä senaatin varapuheenjohtajaksi eli nykyistä pääministeriä vastaavaan asemaan Koskinen, pysyen koko ajan hyvissä väleissä silloisen kenraalikuvernööri Heidenin kanssa, onnistui melko täydellisesti suomalaistamispolitiikassaan, eli tuon ajan myöntyväisyyslinja tuotti kielisuhteita ajatellen hyviä tuloksia.

Entä toinen koulukunta? Ruotsinkielisen liberaalisen puolueen piirissä kehkeytyi perustuslaillisuudeksi kutsuttu suuntaus, joka Suomen suhteissa Venäjään halusi ennen muuta pitää tiukasti kiinni Ruotsin vallan aikaisista Suomen perustuslaeista. Suomalainen puoluekin hajaantui myöntyväisyyslinjalla pysyneisiin vanhasuomalaisiin ja perustuslaillisia lähellä oleviin nuorsuomalaisiin, joita Yrjö Koskinen v. 1900 julkaistussa avoimessa kirjeessä nimitti ruotsalaisen puolueen suomeksi heiluvaksi hännäksi. Nuorsuomalaisen puolueen kärkinimiä olivat P. E. Svinhufvud ja K. J. Ståhlberg.

Sortokausien aikana harjoitettu venäläistämispolitiikka kärjisti suomalaisten poliitikkojen välejä entuudestaan; Helmikuun manifestin (1899) julkistamisen yhteydessä käyty kiista teki Koskisesta varmaankin Suomen kaikkien aikojen vihatuimman poliitikon; ainakaan tähän mennessä ei kukaan toinen ole joutunut ottamaan vastaan kotiinsa ennenaikaisesti lähetettyä ruumisarkkua.

Toivo Iho

Suomen Inkeri-liitto ry:n kesäjuhlat vietettiin Lahdessa 9.–10.7.2005

Lauantai aukeni Espoossa auringonpaahteisena, eikä helpotusta helteeseen saatu Lahdessakaan, jonne ajelimme iltapäiväksi. Yhteiskoulun juhlasaliin Kirkkokadulle saapunut suuri juhlijamäärä sai kuitenkin nauttia paitsi viilentävästä läpivedosta, myös mieltä virkistävästä juhlaohjelmasta. Lavan etulaitaa koristivat liput ja pienet koivut, sekä Inkerin väreihin soinnutetut kukka-asetelmat.

Jo ennen tätä oli kanslia ja kahvio avattu palvelemaan juhlayleisöä, ja Arvo Korkkisen junailema kiertoajelu vei halulliset busseilla kaupunkia katselemaan. Myös Mooses Putron elämästä kertova filmi ja inkerinsuomalaisia koskeva ja koskettava valokuvanäyttely olivat nähtävillä.

Lahden seudun Inkeri-seura ry:n varapuheenjohtaja Inkeri Ojala toimi päivän juontajana ja avasi iltajuhlan toivottaen paikalle saapuneen juhlaväen tervetulleeksi. Veisattiin virsi 571, jonka jälkeen pääsimme nauttimaan virolaisen puhallinorkesterin reippaasta soitannosta. Orkesteri kajautti ilmoille neljä kappaletta, joista eritoten reipas marssi kirvoitti yleisöltä rytmikkäät taputukset musiikin tahtiin. Reippaita poikia, ikään katsomatta, tämä 14-henkinen pumppu johtajineen.

Vaskimusiikin jälkeen lavalle asteli lahtelainen tanhuryhmä Seppele ja esitti kolme tanhua, joista viimeisenä kuulimme ja näimme Konsta Jylhän Paremman valssin. Punaiset nauhat vain vilkkuivat ja

KATRI EINAMO

Lauantaista juhlaväkeä helteisessä Lahdessa

Viljandin Inkeri-Suomi – kulttuuriseuran pj Kalevi Luukka ojentaa Lahden Seudun Inkeriseuran pj Marja Rämölle kunniakirjan

kengät kopisivat, kun tämä 16 tanhuajan seurue pisti jalalla koreasti!

Aplodien jälkeen olivat vuorossa eri yhdistysten tervehdykset. Ensimmäisenä lavalle saapui Lahden kaupunginhallituksen puheenjohtaja Ulla Juurola, joka kertoili paitsi Lahden kaupungin tänä vuonna viettämistä 100-vuotisjuhlista

Puhallinorkesterin tarmokas rumpalipoika löi rytmit kohdalleen

myös siitä miten suomensuomalaiset tuntevat hyvin Karjalan tapahtumat mutteivät vielä niinkään inkerinsuomalaisten evakkomatkoja. Hän puhuttelikin yleisöä ja kehotti väkeä kirjoittamaan elämäntarinansa paperille, jotta tietoisuus inkerinsuomalaisuudesta ja inkerinsuomalaisten kohtaloista saataisiin entistä paremmin julkisuuteen ja säilytetyksi jälkipolville.

Juurolan jälkeen puhumaan saapui rovasti Jussi Jänis Ruotsista. Hän kehotti meitä pohtimaan mitä Suomeen siirto merkitsi Inkerin kansalle ja puntaroi ääneen muita mahdollisuuksia, ts. jollei siirtoja olisi tapahtunut niin olisivatko inkerinsuomalaiset jääneet puna-armeijan ja saksalaisten alle. Jänis kertoi myös Ruotsissa muutama viikko takaperin järjestetyistä inkerinsuomalaisten kesäjuhlista sekä mainitsi 15.–16.10. niin ikään Ruotsissa pidettävät muistelmapäivät, jonne on paikalle kutsuttu myös Inkerin eläkkeellä oleva piispa Leino Hassinen.

Seuraavaksi puhumaan nousi Viljandin Inkeri-Suomi – kulttuuriseuran puheenjohtaja Kalevi Luukka, joka esitti Lahden Seudun Inkeri-seuralle kiitokset jo nyt hyviksi osoittautuneista juhlista ja kertoi kulttuuriseuran paikalla olevien jäsenten saapuneen juhliin Kokemäellä järjestetyistä saappaanheittokisoista. Monipuolinen reissu! Luukka luovutti Lahteen kunniakirjan, jonka vastaanotti puheenjohtaja Marja Rämö. Tietyn muotoinen lahja tuotiin myös Lahden Arvo Korkkiselle, joka määritteli paketin sisällön sopivaksi lääkkeeksi häntä vaivanneeseen selkäkipuun.

Tervehdysten jälkeen oli musiikin vuoro. Lavan eteen saapui em. kulttuuriseuran sekakuoro Sävel, jossa jäseniä oli 21 sekä ansiokkaasti laulua ohjaillut ja pianolla säestänyt johtaja. Kuoron mainittiin toimineen jo 16 vuoden ajan, eli siitä lähtien kun kulttuuriseura perustettiin, on lauluakin kuultu. Sävel

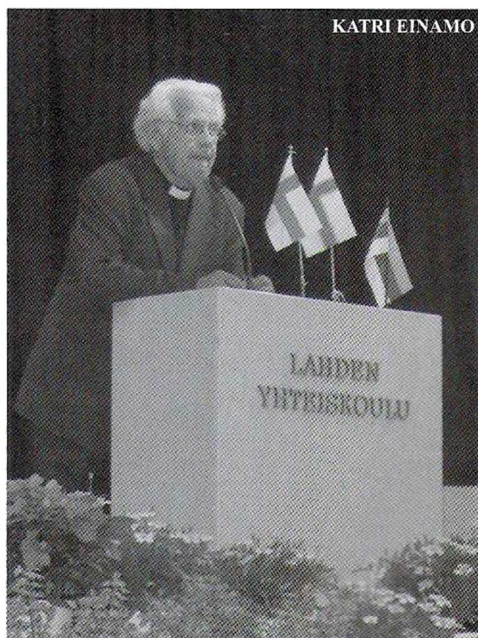

Lahden Seudun Inkeri-seura ry:n varapj Inkeri Ojala toimi lauantain iltajuhlan juontajana

on innolla mukana vuosittain Eestissä järjestettävillä inkerinsuomalaisten laulujuhlilla. Lahdessa kuulimme tältä osin lännenhattuihin sonnustautuneelta ryhmältä kuusi laulua, ja kuoro taipuikin varsin hyvin kaikkiin erilaisiin kappaleisiin.

Kuorolaulannan jälkeen kuultiin Keski-Lahden eläkkeellä olevan kirkkoherra Mauri Malkavaaran pitämä iltahartaus. Malkavaara on toiminut myös inkeriläisten pappina Tallinnassa. Alkuun laulettiin virsi, jonka jälkeen kuulimme kirkkoherran kertomaa Siperiasta ja Aunuksesta ja lopussa toteama Aarre Kuukaupin näkemyksestä siitä, että Inkerin kansasta on tehty lähetyskansa, jotta Jumalan sanoma leviäisi milloin Siperiaan, milloin jonnekin toisaalle. Malkavaara totesikin inkerinsuomalaisten tulleen valituksi evankeliumia julistavaksi kansaksi.

Loppurukouksen jälkeen laulettiin *Inkeri-hymni* ja *Maamme*.

Kirkkoherra Mauri Malkavaara pitämässä iltahartautta

Tulistullaa-yhtye ja Pihapihlajat-yhtye esiintyivät koulun sisäpihalla tämän jälkeen.

Sunnuntai 10.7.

Sunnuntaipäivän juhlallisuudet alkoivat kukkalaitteiden laskulla sankarihaudoille sekä Karjalaan jääneiden muistomerkeille. Kukkien saatesanat esitti Suomen Inkeriliiton pj. Toivo Iho, joka painotti sitä, että sukupolvien mentyä ja sotien muiston alkaessa himmentyä on tärkeää, että yhtäältä sukumuistojen ja sankarihautojen kautta, toisaalta kouluissa ja työpaikoilla olevien muistolaattojen välityksin sodissa henkensä antaneiden muisto säilyy.

Jumalanpalveluksessa saarnasi Inkerin piispa Aarre Kuukauppi, joka mm. kytki onnistuneesti päivän teksteihin ajankohtaisen näkymän: tuomenkehrääjäkoin toukka on muuttanut vihreät puustot laajalti oudon vaalean harson verhoamiksi alueiksi. Piispa puhui myös inkerinsuomalaisten vaiheista todeten Jumalan johdatuksen ja uskovien yhteisen toiminnan suuren merkityksen vaikeissa oloissa.

Sunnuntain pääjuhla avattiin edelleen sangen helteisenä iltapäivänä. Paikalla oli ainakin kolmesataa juhlijaa, silmämääräisesti arvioiden väkeä oli himpun verran enemmän kuin lauantaina.

Tilaisuuden juonsi Lahden Seudun Inkeri-seura ry:n puheenjohtaja Marja Rämö. Yhteislauluna kajautetun *Nouse Inkerin* jälkeen Rämö avasi juhlallisuudet toivottaen juhlakansan tervetulleeksi toisen päivän juhlintaan.

Seurakunnan tervehdyksen Keski-Lahden srk:n puolesta tilaisuuteen toi pastori Riikka Ryökäs, lopussa kuultiin rukous ja siunaus. Seuraavan tervehdyksen esitti piispa Aarre Kuukauppi, joka toi terveisiä Norjasta missä hän mainitsi Inkerin kirkon

Piispa Aarre Kuukauppi toi tervehdyksen

Juhlapuheen piti rehtori Ville Marjomäki

Sekakuoro Sävel Viljandista

Lahden kaupunginhallituksen puheenjohtaja Ulla Juurola

tekevän yhteistyössä norjalaisten kanssa lähetystyötä saamelaisten hyväksi. Kuukaupin jälkeen tervehdyksen Ruotsista toi vielä Inkeriä muistellut rovasti Jänis.

Tervehdysten jälkeen kuulimme Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtaja Toivo Ihon pitämän puheen. Hän totesi ensin, että inkerinsuomalaisten maaomistus v. 1897 oli 450 000 hehtaarin luokkaa, minkä jälkeen hän loi katsauksen maa-

Pihjapihlajat Helsingistä

omaisuuden menettämiseen ja tarkasteli Venäjän maaomistuksen järjestelyjen nykytilannetta. Iho mainitsi myös, että joskus kuulee kytkettävän yhteen Tarton rauhansopimuksen yhteydessä luvatun kulttuuriautonomian ja oikeuden muuttaa vanhoille asuinsijoille. Hän huomautti, ettei Suomi mitenkään taannut Venäjän tuolloin antamaa lupausta, vaan se jätettiin Venäjän sisäiseksi kysymykseksi. Puhuja kuitenkin katsoi, että kansainvälisessä yhteydessä julkisesti annettu lupaus ei voine olla merkityksetön.

Seuraavaksi kuultiin jo edellispäivänä yleisöä ilahduttaneelta Sävel-kuorolta lisää laulantaa. Sekakuoro esitti kuusi laulua ja sai jälleen raikuvat aplodit. Kuoron jälkeen lavalle saatiin juhlapuheen pitäjä rehtori Ville Marjomäki, joka heti alkuun totesi tilaisuuden olevan identiteetin vahvistamisen juhla. Kansakunta rakentaa olemassaolonsa identiteetin varaan, ja suomalaisuutta ovat perinteisesti määrittäneet sisu ja tasa-arvoisuus; suomalaisten ideaali omasta itsestään ja identiteetistään. Marjomäki kertasi suomalaisten ja inkerinsuomalaisten historiaa ja totesi suomalaisuuden edelleen olevan kaikenpuolisen riippumattomuuden julistamista, mutta että yhteistyö ei ole pois antamista.

Viimeisimpään murrokseen suomalais-

ten historiassa eli kylmän sodan jälkeiseen patojen aukeamiseen liittyy hänen mukaansa inkeriläisyyden vahva esiintulo Suomessa. Nyt asia on uudella tavalla julkinen ja siitä saa puhua; Inkerin historia tuli ajankohtaiseksi Mauno Koiviston tehtyä ilmoituksensa inkerinsuomalaisten paluumuutto-oikeudesta 1990-luvun taitteessa. Nyt Suomessa asuu ja elää noin 40 000–50 000 ihmistä, joilla on yhteys inkeriläisyyteen. Marjomäki pohtikin mikä mahtaa olla inkeriläisyyden tila ja tulevaisuus tästä eteenpäin, kun käytännössä inkeriläisyys ja nykysuomalaisuus ovat olleet eristyksissä toisistaan.

Ratkaisuna asiaan hän näki sisäisen koulutuksen tärkeyden; tarvitaan sodan jälkeen tulleita vahvistamaan tuoreempien paluumuuttajien identiteettiä. Tässä on myös valtiovallan osuus tärkeää, joskin yhtä tärkeää on pitää yhteyttä myös Inkerinmaalle, joka on Inkerin kansan todellinen koti. Jokaisen on vahvistettava omaa historiatietoisuuttaan ja unohdettava vanhat vihollisuudet sekä ryhdyttävä rakentamaan uutta tulevaisuutta Venäjän kanssa. Tämä vaatii koulutusta, työtä, kansalaistoimintaa ja tutkimustyötä. Marjomäen mukaan meidän tehtävämme yksityisinä kansalaisina on kerätä sitä tietoa, joka keskuudestamme inkeriläisyydestä löytyy. On tärkeää kirjata ylös omat perinteet sekä myös Suomessa koettu elämä, jotta asioita voitaisiin oikealla tavalla tutkia.

Juhlapuheen jälkeen kuultiin taiteilija Antero Mäkelän taidokasta lausuntaa, joka sisälsi vaikuttavasti ulkomuistista lausutut pitkät otteet Aale Tynniä ja Mika Waltaria. Eläytyminen oli käsin kosketeltavaa.

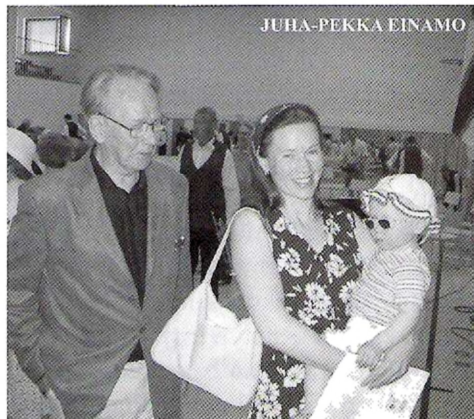
Lausuntaesityksen jälkeen saimme kuulla Sarapuun perheen musiikkiesityksiä. Mukana oli musiikkia erilaisin variaatioin; kuulimme heleää yhteis-

laulua pianon säestyksellä, yksinlaulua, viulumusiikkia ja perheen äidin esittämän hienon yksinlaulun.

Lavalta seuraavaksi paikkansa otti Viljandista saapunut 10-henkinen tanhuryhmä Kielo, joka esitti kannat reippaasti kopisten neljä tanhua. Yleisö intoutui taputtamaan tahtia viimeisen kappaleen

Rovasti Jussi Jänis

Suomen Inkeri-liitto ry:n pj Toivo Iho, Viestin toimitussihteeri Katri Einamo ja Katrin jutuissa silloin tällöin esiintyvä Laura

aikana, sen verran lennokasta meno heillä oli.

Huomionosoituksissa kunniamerkkejä saapuivat jakamaan Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallituksen varapuheenjohtaja Keijo Korkka ja säätiön sihteeri Anne Tuohimäki. Kunniamerkit myönnettiin seuraaville henkilöille: Kauko Hörkkö (Raisio), Matti Lukkari (Helsinki), Markku Seppä (Ohkola), Yrjö Sormunen (Helsinki), Jaakko Valve (Helsinki), Hellin Hassinen (Forssa), Aila Kuusinen (Helsinki), Kaarina Korkka (Turku), Lempi Toijanaho (Lahti) ja Juha Tuohimäki (Helsinki).

Kunniamerkeillä palkittujen saatua ansaitsemansa aplodit saapui lavalle vielä helsinkiläinen kuoro Pihapihlaja, jonka ohjelmiston jälkeen veisattiin orkesterin säestyksin virsi 577. Puhallinorkesteri soitti komean fanfaarin, ja liput poistuivat salista. Juhlat olivat ohi; kauniit kiitokset lahtelaisille; noin vuoden kuluttua tavataan Hyvinkäällä!

Katri Einamo ja Toivo Iho

Tunnelmia salin etulaidalta käsin

Inkeristä karkotetut

Tuntemattoman inkeriläisen sielunhuuto maailmalle

Useammastakin sodan käyneestä maasta on lukijoille tuttu termi "tuntematon sotilas", mikä merkitsee, että taistelussa kaatuneesta sotilasta ei ole säilynyt mitään tietoja, vain tomu. Muistomerkki tälle yhdelle sotilaalle tarkoittaa muistoa tuhansista ja tuhansista kaatuneista.

Inkeriläisten viesti lähes säännöllisesti kertoo sivuillaan karkotettujen, vainottujen inkeriläisten kohtaloista. Jutuissa esiintyvillä henkilöillä on etu- ja sukunimi, aika usein jopa kasvot, siis valokuva ja pitkän ajanjakson tarina, kuten Jääskeläisen suvun kovakohtaloinen tarina.

Vaikka alla esitetyn kirjeen kirjoittajasta on tiedossa vain hänen etunimensä (Aleksanteri), voi sukunimi olla mikä tahansa suomalainen sukunimi, vaikkapa myös Jääskeläinen; silti vaikutus lukijaan on vähintään yhtä voimakas, koska se ei koske ketään ja kuitenkin samalla koskee jokaista inkeriläistä.

"Kirje Kaukasesta Siperiasta.
28 päivänä torstaina 4:llä tunnilla.

Terveisiä rakkaille kotilaisille: isälle, Katjalle, Ainolle, Pekalle, Massulle ja Antille ja muille kaikille sukulaisille. Minä olen terve. Rakas äiti on jo kuollut ja jätti jäähyväiset kaikille kotilaisille ja sukulaisille. Hän kuoli keskiviikkoaamuna noin 5 tunnin aikana. Minä sain tietää vast iltasilla kun tulin työstä. Kaikki oli jo valmis: kirstu, pesty ja vaatteet päällä, sitten panimme kirstuun. Hyvin oli raskasta.

Tänään torstaina ensimmäisellä tunnilla me hautasimme. Oli hyvä kun oli hyviä ystäviä jotka auttoivat minua pu-

lasta. Kirstu tuli hyvä ja risti. Saattamassa meitä käi 11 henkeä, enempää ei lasettu- täällä on erikseen hautausmaa, suuri, enempi 500 hautaa. Kirstun laittoivat hyvästi, kukkasia koko kirstun, hänen ei huoli nähtä vaivaa eikä tuskaa, pääsi lepämään Siperin mustaan maahan.

Tänään olin minä vapaa, antoivat minulle lepopäivän ja tänä iltana on meillä työläisillä sauna. Työssä käymme joka päivä. Aamulla nousemme ylös viijänellä tunnilla joka aamu ja iltasilla makkamaan yksitoistanella. Norma on jota ei jaksa täyttää. Työstä maksua ei ole mitään muuta kun syötetään. Aamusilla kun lähtemme työhön juomme tsajun ja sitten syötetään savotan (?) stolavoissa. 200 g leipää ja putroa ja lounailla 400 g leipää ja suppi ja putro. Iltasilla 200 g leipää ja putro tai makkaroni ruoka on parempi niin ei oikein tappaa. Aamusilla ja iltasilla pitää syötä omaa. No nytten on hyvää kun sain kaksi posilkaa suhareita. Minä jo sain kotonta 4 possilkkaa ja 2 kertaa rahaa käteen (40) (30) ja tänään sain 2 isvestii rahaa (30) ja (50), rahoja käteen vielä en saanut.

Hyvin olen hyvilläni kuin sain jo 5 kirjettä. Kirjoittakkaa kirjeitä jokainen usjempaa. Minulla on vähän kirjeitä mihin kirjoittaa.

Hyvästi jokaiselle Aleksander.

Me vielä olemme samassa paikassa emme...... tietä meitä vietään koht toiseen paikkaa, ukraintsoja jo vietään ja perästi vietään meitä, niitä vietiin vielä etemäksi. Älkää olko huolissaan minusta kylhän miekkiin tulen toimeen toisiin kanssa. Kun kestän terveenä huolta ei ole mitään. Hyvästi Aleksander."

Siinä se on, tuntemattoman Aleksanderin kirje lähisukulaisilleen: isälle ja todennäköisesti sisaruksilleen, viimeinenkö – sitä emme tiedä. Melko lyhyt kirje ja tietyllä tapaa hyvin yksinkertai-

nenkin, vain vuorokauden tapahtumat. Vaan tulipa paljon sanottua, myös rivien välissä. Kirjeessä on rajatonta tuskaa, rakkautta, kärsivällisyyttä, lämpöä ystäviä kohtaan, jotka itsekin voimiensa äärirajoilla eivätkä menettäneet ihmiskasvojaan, vaan mahdollisuuksiensa mukaan tukivat ja auttoivat äitinsä menettänyttä, mitä todennäköisimmin vielä aviotonta nuorta miestä.

Edelleen ihastuttaa kirjoittajan valtava halveksinta omia kiusaajiaan ja pyöveliä kohtaan, kun hän ei viitsinyt mitenkään heitä nimittää, ts. ei edes "he", tai "ne", totesi vain että "ei lasettu, antoivat, syötetään, viedään". Juuri kuin vartijoita ihmisinä ei olisi olemassakaan, tai he eivät olisi ihmisiä. Tuskinpa olivatkaan.

Olisiko kirjeessä toivoa parempaan? Mielestäni ei kovinkaan paljon, Aleksanteri vain yrittää lohduttaa hajotetun perheensä muita jäseniä.

Monet asiat jäävät epäselväksi: kirjoittajan sukunimi, milloin (kesällä ainakin) ja missä tarkemmin Siperiassa se on kirjoitettu ja minne kirje on lähetetty. Voidaan myös ajatella, että se olisi lähetetty jostain 1930-luvuilta suoraan meille 2000-luvuilla asuville, että muistaisimme aina myös tuntemattomia, viattomia kansamme uhreja. Kirje itsekin on kuin ikuinen muistomerkki tuntemattomille karkotetuille.

Viktor Hyyrönen

- juomme tsajun (teetä)
- savotan (?) stolavoissa (tehtaan ruokalassa)
- suppi (soppa)
- ei oikein tappaa (ei ...riitä)
- kaksi posilkaa suhareita (2 postipakettia korppuja)
- 2 isvestii (2 tiedotusta)

In memoriam

Hertta Kaponen kuollu

Fil. maist. Hertta Kaponen (o.s. Susi) kuoli 3.5.2005. Hän olisi lokakuussa täyttänyt 68 vuotta.

Hertta Kaponen syntyi Vekkilän kylässä Hatsinan lähellä. Sotavuosina hän jakoi 55 000 inkerinsuomalaisen kohtalon: ensin muutto Kloogan leirin kautta Suomeen v. 1943, sitten v. 1944, 6–vuotiaana, yhdessä muun perheen kanssa takaisin Neuvostoliittoon, siinä hyvässä uskossa, että päästään takaisin kotiseudulle. Kosygin, Zdanov ja muut kommunistisatraapit olivat kuitenkin päättäneet toisin, ja Suden perhe pudotettiin junasta Keski–Venäjällä, Kalininin alueella. Siellä Hertta aloitti koulunsa, venäjän kielellä, tietenkin. Lahjakas tyttö pystyi oppimaan uuden kielen nopeasti. Hertan vanhempien onnistui monien vaiheiden jälkeen päästä Karjalaan, jossa tyttö jatkoi opintojaan ensin koulussa ja sitten Petroskoin yliopistossa, missä hän valmistui suomen ja venäjän opettajaksi 27–vuotiaana. Ensimmäinen työpaikka oli Karhumäellä, jossa Hertta opetti venäjää iltaoppikoulussa.

Hertta Susi muutti Tallinnaan, jossa hän avioitui Eero Kaposen kanssa. Hän sai oppaan toimen Inturistilla. Hän toimi pääoppaana, tulkkina ja kääntäjänä vuoteen 1990. Hertta Kaponen toimi myös Gazpromin tulkkina 1980–luvulla, kun Suomeen rakennettiin kaasujohtoa.

Vuonna 1992 Kaposen perhe muutti Suomeen. Seuraavana vuonna Hertta sai paikan maahanmuuttajien opettajana Käpylän iltaoppikoulusta, jota työtä hän jatkoi kuolinpäiväänsä saakka.

Opettajana Hertta Kaponen oli innostava, ystävällinen ja motivoiva. Hänellä oli aikaa ja tarmoa myös järjestötoimintaan: hän toimi useita vuosia Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien yhdistyksen

varapuheenjohtajana, ja oli merkittävästi vaikuttamassa siihen, että säädettiin laki maahanmuuttajien erityistuesta, joka on suuresti helpottanut iäkkäiden paluumuuttajien asemaa.

Hertta Kaponen osoitti kielitaitonsa mm. kääntämällä Joel Lehtosen *Putkinotkon* venäjäksi. Hän kykeni myös simultaanitulkkaukseen tilanteissa, joissa piti hallita suomen, venäjän ja viron kielet.

***

Pakolainen ei juurettomana voi rakentaa itseyttään samoin kuin vuosisatoja jollakin paikalla asunut suku: tietoisuus suvun ja sen vaiheiden nivoutumisesta kotiseudun ja sen kautta yhteiskunnan vaiheisiin puuttuu. Venäjältä muuttaneet inkerinsuomalaiset ovat tuskin milloinkaan samalla tavoin sitoutuneet sikäläiseen asuinpaikkaansa, kuin he olisivat sitoutuneet Inkeriin. Pakolainen kompensoi juurettomuutensa monin eri tavoin: jotkut saavat perusturvansa uskonnosta, toiset tukeutuvat muihin arvoihin. Kanta–asukas on useimmiten pakolaista, sopeutujaa, jäykempi ja vakaamman oloinen. Pakolaisen voima on sitkeydessä ja mukautuvaisuudessa. Harvalle pakolaiselle onnistuu uuden identiteetin omaksuminen samalla tavoin kuin se onnistui Hertta Kaposelle: kielellisen lahjakkuuden taustalla oleva henkinen notkeus auttoi monen vaikean paikan yli.

Suku ja ystävät sekä inkerinsuomalaisten yhteisö muistavat Herttaa kiitollisina.

Toivo Iho

Keskustelupalst

Arvioidessaan lehteään siinä määrin objektiivisesti kuin se jääveiltä ihmisiltä onnistuu, toimitus on päätynyt siihen, että lehti on hieman yksivakaisen tuntuinen. En tarkoita kirjoittajien ajatuksia, vaan lehden yleisilmettä: suunnattoman viisaat toimittajat julistavat ja lukijat vaitonaisesti lukevat. Silloin tällöin tulee kipunoitsevan kiukkuinen kirje, jossa kysytään, miksei siitä ja siitä henkilöstä ole vieläkään tehty haastattelua? Näihin voin vastata vain, että tehhään, kuhan ehitään. Emme suinkaan tunne kaikkia inkerinsuomalaisia vaikuttajia, mutta vinkkien perusteella saatamme päästä jyvälle. On vielä huomattava, että joku voi tieten tahtoen karttaa ulkopuolisia yhteydenottoja, ja tällaista näkemystä on tietysti kunnioitettava.

Yrittäessämme kehittää Viestiä avaamme nyt keskustelupalstan. Toivomme, pyydämme, jopa vaadimme lukijoiden kannanottoja asioissa, joilla voi inkerinsuomalaisessa lukijakentässä katsoa olevan laajempaa kantavuutta. Keskustelupalstamme avaajana toimii tamperelainen Viktor Husu, joka polemisoi kulttuuriantropologian professorin, Matti Sarmelan Vapaa Suomi – lehdessä v. 2000 julkaistua artikkelia, erityisesti sen loppua, missä Sarmela lausuu: "Suomalais–ugrilaiset kansat ovat historian lakeijakansoja, alistuvia, sopeutuvia ja omasta kulttuuristaan luopuvia. Mutta kuitenkin vielä olemassa."

Vedoten venäläisen Platonovin sekä Berhin teksteihin Husu painottaa, että jo tsaarien Venäjä sorti muita kansoja kuin venäläisiä; hallitsijalle epäedulliset tiedot hävitettiin, ja niiden tilalle sepitettiin uusia. Husu toteaa, että lokakuun vallankumouksen jälkeinen kansallistaminen toteutettiin bolshevistisen keskusvallan, ei suinkaan kansallisten kulttuurien hyväksi, ja viittaa

Stalinin lausumaan vuodelta 1930, jossa tämä sanoo olevansa sillä leniniläisellä kannalla, että sosialismin voittaessa koko maailmassa, kansallisten kielten tulee väistämättä yhdistyä yhdeksi kieleksi, joka ei tule olemaan venäjä eikä saksakaan, vaan jotain uutta. (Onko asia niin, että uljasnimiset kommunistipomot ennustivat jo aikaa sitten kehnon englannin (bad English) nousun maailmankieleksi, vai heittikö Uljanov-Lenin vain jotain ilmaan? Noita hienolta kalskahtavia, itse otettuja teräsnimiä katsellessa mieleen tulee joku puolalainen, joka kyllästyneenä omiin kom- johtajiinsa sanoi: meitä eivät kiinnosta heidän nimensä, vaan se, mitä he ovat tehneet meille!)

Viktor Husu kuvaa Inkerin ja Karjalan kulttuurikehitystä lopettaen tekstinsä näin: "Leningradin Kirja–kustantamon (jolla oli maaseutua varten oma jakelunsa; 58 nimikettä, joista 1 kaunokirjallisuutta, muut propagandaa) tuotanto ei mennyt kokonaan jakeluun N–liitossa, valtaosa siitä oli varastoitu Leningradiin odottamaan Neuvosto–Suomen toteutumista, tullakseen levitetyksi uudessa neuvostotasavallassa. Vuoden 1937–38 suurten puhdistusten aikaan, jolloin suomenkieli oli julistettu fasistiseksi, suomenkieliset koulut, lehdet ja kustantamo lopetettu, Kirja–kustantamon salaiset varastot poltettiin. Näin kävi myös suomenkielisen kirjallisuuden lähes kaikissa Leningradin, Inkerin, Itä–Karjalan ja Muurmanskin kirjastoissa."

Tähän pitäisi tietysti Sarmelan itsensä vastata, mutta jospa toimitus yrittäisi tehdä sen Sarmelan puolesta: Hyvä Viktor Husu! En tarkoittanut loukata ketään sanoessani, että suomalais–ugrilaiset kansat ovat olleet lakeijakansoja, myönnän kyllä, että pienten s-u -kansojen kehitys slaavien ja germaanien puristuksessa ei ole ollut

…kään helppo. Ymmärtänet, että …mäinen tarkoitukseni oli vain ja ai…an moittia julmasti Suomen kansaa, … meni kansanäänestyksessä tekemään …än päätöksen ja liittyi EU:hun.

No, jääköön Sarmela ajatuksineen. …ssä sopinee ihmetellä, miksi EU:n vastustajat ovat niin hiljakseen, kun tulee puhe korkotasosta, eurosta, valuutan vakaudesta ja lainan ehdoista sekä saatavuudesta. Kuinka hyvin luonnisti asuntolainan saanti markan aikana, ja millaisin ehdoin sen sai?

Toivo Iho

Tietoja Matti Nuijasta kaivataan

T…kin Toksovan Koivukylässä 1.11.1911 syntyneen Matti Matinpoika Nuijan elämänvaiheita tehdäkseni niistä kirjan. Kirja tulee olemaan kertomus Suomen armeijan heimopataljoonassa taistelleen inkeriläisen miehen erikoisista elämänkohtaloista.

Matti Levonen (synt. Nuija) 1947

Matti oli puna-armeijassa Petroskoissa todennäköisesti vuoteen 1935. Talvisodassa hän palveli Kuusisen kansanarmeijassa, ja jatkosodan alettua hänet koulutettiin desantiksi ja pudotettiin lokakuussa 1941 Karjalan Kannakselle suomalaisten selustaan. Matti ilmoittautui sotavangiksi, ja 1942 hänestä tuli Heimopataljoona 3:n vapaaehtoinen sotilas. Matti taisteli Itä-Kannaksella 1943–44 ja haavoittui kahdesti.

Marraskuussa 1944 Matti sai Iisalmessa ystävien ja viranomaisten avustuksella uuden henkilöllisyyden. Hänestä tuli Hiitolassa 1912 syntynyt Matti Juhonpoika Levonen. Matti onnistui välttämään paljastumisen ja palautuksen Neuvostoliittoon. Hän asui Rovaniemen mlk:ssa ja toimi rakennusfirmojen työnjohtajana. 1950-luvulla Matin perheeseen syntyi neljä lasta. Matti Levonen kuoli Rovaniemellä 1988.

Olen kiinnostunut ja kiitollinen kaikista Matti Nuijaa koskevista tiedoista ja erityisesti hänen perheenjäsentensä kohtaloista. Matin Liisa-sisar (1920–98) antoi Suomeen saavuttuaan marraskuussa 1943 perheestään seuraavia tietoja.

Isä Matti Simonp. (s. 23.6.1880) Neuvostoliitossa, äiti Mari Matint. Nuija (o.s. Kirjavainen, s. 5.9.1884) Saksassa, sisar Anna Kostamo (tai Kostama, o.s. Nuija, s. 1.7.1909) Inkerissä, veli Matti puna-armeijassa, veli Simo (s. 31.8.1914) vankilassa Neuvostoliitossa, veli Taneli (s. 18.7.1918) puna-armeijassa ja sisar Mari (tai Maria, s. 18.7.1922) Saksassa.

Tarkat syntymäajat ovat Toksovan rippikirjoista, joita säilytetään kansallisarkistossa Lappeenrannassa. Miksi Mari-sisar ja äiti olivat Saksassa? Vietiinkö heidät pakkotyöhön? Missä Matin vanhemmat asuivat 1930-luvun pakkosiirron jälkeen? Useat kysymykset odottavat vielä vastaustaan.

Martti Soikkeli (synt. Terijoella 1935)
Rustholllinkatu 4 i 70, 20880 Turku
Puh. (02) 235 5638, (0400) 800235
Sähköposti: marsoi@utu.fi

Inkeriläisten peltokasvien geenistöä maailmalla (jatkuu)

Lanttu eli kaalikka

Lanttu on nauriin ja kaalin välinen lajiristeytymä: perimältään on lanttu siten nauris + kaali. Lanttu voidaan tuottaa kokeellisesti näistä lajeista risteyttämällä, minkä ranskalainen A. Sageret todisti jo 1800-luvun alussa, mutta mikä unohdettiin, koska evoluutiokäsitys yleensä ei ollut vielä kehittynyt hyväksymään tällaista selitystä: elettiin luomisopin, kreationismin aikaa[2]. Lanttua ei esiinny missään aidosti luonnonvaraisena, vaan se on syntynyt viljelyssä melko viileässä ilmastossa. Lanttu syntyi ilmeisesti Etelä-Hämeessä, mahdollisesti toisen kerran Uudellamaalla ja erillisesti Inkerissä. Vanha Ruotsi, johon Suomikin kuului, on jäänyt huhuna lantun alkuperämaaksi. Kirjallisesti lanttu mainittiin Ruotsia varhaisemmin Suomesta 1683[70]. Lanttua vielä tuntematon J. G. Georgi kuvasi vuonna 1790 painetussa artikkelissaan Inkerin piiristä "suomalaisia nauriita" (monikossa), venäjäksi *tsuhonskaja rjepa,* joiden lueteltu monimuotoisuus[19] todennäköisesti sisälsi edempänä käsiteltävän inkeriläisen lantun.

Lantun viljelyn leviämisen aikaan peruna oli laajasti vielä tuntematon Euraasiassa. Lantun ja nauriin leviämiselle oli eduksi näiden siementen pieni koko. Pakolaisten mukana kulki helposti lantun ja nauriin siemeniä laajakin kylvöä varten pussissa tai tuohitölkissä. Siemenperunat olisivat paleltuneetkin näillä matkoilla. Viljelykasvien, mm. kaskinauriin siemeniä tiedetään kulkeneen suomalaisten muuttajien matkassa mm. Keski-Skandinavian suomalaismetsiin vuoden 1600 kahden puolen[2].

Kaalikka-sanan eriytyminen lanttua merkitsemään edellyttää sitä, että kielessä on ollut *kaali*-sana, jonka johdos *kaalikka* epäilemättä on. *Kaali*-muotoinen sana on vieras venäjän kielessä. Suomenlahden eteläpuolista sukukielistämme viro eroaa vatjasta ja inkeroisesta *kaali*-sanan merkityksen puolesta. Virossa keittiökasvi kaalia merkitsevä sana on jo vanhastaan, 1600-luvun sanakirjoissa, ollut tyyppiä *kapst.* Virossa on kyllä sana *kaal* tai *kaali*, mutta merkitykseltään "lanttu" ja viron *kaal* onkin lyhentymä viron kielessä nuorehkosta sanapesyeestä *kaalik, kaalikas, kaalits, kaalts*, jotka kaikki merkitsevät lanttua[46]. *Kaalikas* on merkitty muistiin Viron Inkeriin rajoittuvilta alueilta[56]. Jo 1800-luvun alussa viron kielessä oli käytössä myös suomesta lainautunut *lant* tai *lantu* lanttu-merkityksessä[2]. *Lant*-sanan merkitys näyttää muuntuneen virossa porkkanaa tarkoittavaksi[46] ja sana lienee poistunut yleiskielestä. Sekä sana

HANNU AHOKAS

Bulich' (1896).	**Кáликка** — брюква. Мéдуши. Даль[2]: *кáлика* — пск. твр. Обл. Сл. *калика* пск. (Опоч. и Холм. у.). Ижорск. kalikka брюква, финск. kalikka — сучекъ.
Kalima (1915).	*кáликка* 'schnittkohl' Petersb., *кáлика* Psk Petersb. Nvg. Smol, *кáличина* Psk. Tver, *кáлица*, *калúца* Vlgd., *кáлига* Perm Psk. Tver Vj., *калúга* Tomsk., *кáлива* Nvg. Psk. Tver, *кáлигка* (dim.) Psk. Vlad. Tver, *калúжка* Psk. Tver, *кáлега* Ufa Vlgd. Kstr. Nvg. Perm Vj. Tobol., *калсú* Vlgd., *кáлска* Nvg. Petersb. Novol., *кáлевка* Petersb. Tver, *кáлива* Psk. Tver, *кáлям* Vj., *калúга* Perm, *кáлитка* Tver Nvg., *кáлия* Nvg., *кáля* Petersb Nvg id., *кáлька* 'rübe' Petersb.

Kuva 3 Varhaisia sanakeräelmiä venäjän kieleen lainautuneesta kaalikka-sanasta. S. K. Bulichin merkintä Medussin pitäjän venäjän kielen murteesta viittauksin inkeroiskieleen ja "suomen kieleen". Julkaistu 1896[10]. Jalo Kaliman vuonna 1915 väitöskirjassaan julkaisema kaalikka-tyyppisten sanojen jakautuma[32]. Paikannimien lyhenteet: Kstr. = Kostroma, Nvg. = Novgorod, Novol. = Uusi Laatokka, Petersb. = Pietari, Psk. = Pihkova, Smol. = Smolensk, Tobol. = Tobolsk, Vj. = Vjatka, Vlad. = Vladimir, Vlgd. = Vologda.

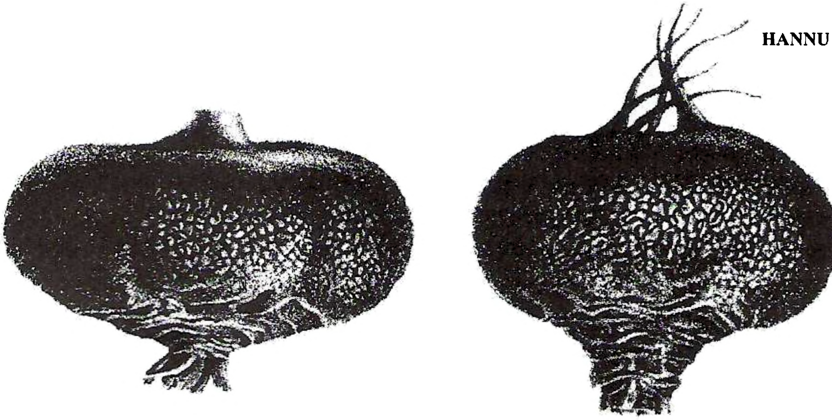
kaalikka että itse lanttu juureksena ovat kielitieteellisin perustein tuontia sekä Viron kieleen että maahan.

Pienen puhujamäärän vatjan kielestä Inkerissä on tallennettu sekä *lanttu*-sanan muotoja, *kalika*-sana että venäläisperäinen *brukva* lantun merkityksessä. Lisäksi Kukkosista kotoisin olleen inkeroisvaikutteisen vatjan kertojan sana *rütki* saattoi olla laina suomen lanttua tarkottavasta *räätikkä*-sanasta. Lauri Posti oli suomentanut istuttamalla kasvatetun *rütki*-kasvin retikaksi[34] yleisesti tunnetussa, tavallisesti jättimäisen nauriin nyhtämistä kuvaavassa sadussa. Kuitenkin retikka on rikkakasvi, eikä myöskään retiisiä (vatjaksi *rettšä* ja *red'ka*[72]) istuteta, vaan kylvetään suoraan kasvupaikalle siemenistä. Gustav Ränk julkaisi vatjalaisilta kuulleena vatjan *kalika*-sanan olleen varhaisemman ja venäjän *brukva*-sanan olleen uudistulokkaan kylän murteeseen (Valkovitsa)[55]. Slaavien *brjúkva*-tyyppiset sanat ovat puolestaan suhteellisen nuoria ja lainaa saksan kielen kautta latinan sanasta *eruca*, jolla on tarkoitetu eräitä muita ristikukkaiskasveja kuin lanttua[2]. Toistaiseksi vanhin lähinnä lantuksi käsitettävä venäjän *brjúkva* (ruotsiksi 'kålrot') on vuodelta 1833 venäjä-ruotsi-sanakirjassa, joka toimitettiin ja painettiin Suomessa[16], siis lantun alkuperäisseudulla. Varmuuta ei ole kuitenkaan siitä, etteikö sanakirjan tekijä olisi kuitenkin tarkoittanut pitkäjuurista peltonauurista eli turnipsia. Suomesta lainattu *lanttu*-sana oli käytössä jo ainakin 1800-luvulla vatjan kielessä. Vatjasta on tunnettu myös *kaali*-sana identtisessä merkityksessä suomen kielen kanssa, vaikka yleisempi lienee ollut *kapussa* ja *kapus*[72].

Vatjan kielessä on tietyin edellytyksin tapahtunut kehitys *kk* > *ttš* tai *k* > *tš*, esimerkkinä *mykkä* > *müttšä*[33]. Tämän äännelain mukaan on sana *kaalikk'* tai *kalik'* voinut muuntua vatjassa muotoihin

kaalittš' tai *kalitš'*. Tämä vaihdostyyppi *kaalikka*-sanasta voi esiintyä Itämeren suomalaisista kielistä vain vatjassa[54], joten viron[46] ja venäjän[2] kieleen lainautuneet lanttua merkitsevät sanavartalot muodoltaan *kaalits* (≈*kàlitch*) ovat ilmeisimmin lähtöisin vatjan kielestä. Itseasiassa tämäkin ts-loppuinen lantun nimen muoto todistaa lantun kaalikka-nimellä alkaneen levitä Venäjän ja Viron suuntiin Inkerinmaalta, jota myös vatjalaiset viimeksi asuttivat.

Akateemikko A. J. Sjögren julkaisi 1833 inkeriläisen hääseremonian ruokalajin nimen *pitkä kaali*[68]. Samoin karjakeittiön mittavassa padassa valmistettu *kaalikeitto* mainittiin pitoruokana[44]. Kaalia merkitsevä *kaali*-sana (*kual* ja *kuali*) on merkitty muistiin Tuutarista, Venjoelta, Kupanitsasta[50], Tyröstä[52] ja useista Hevaan kylistä[42] ja "*Walkija Koali*" yleisemmin Inkeristä jo 1700-luvulla[19]. Inkeriläisissä kansanrunoissa esiintyi *kaali*-sana ainakin seuraavasti: Länsi-Inkeri, Narvusi *kaali* (1883, V. Porkka[57]; 1900, J. Fr. Ruotsalainen[58]); Keski-Inkeri, Moloskovitsa tai Tyrö *kaali* (1859, A. Törneroos ja Th. Tallqvist[59]); Pohjois-Inkeri, Lempaala *kaali* (1847, D. E. D. Europæus[60]), Vuole *koali* ja *koaali* (1859, F. A. Saxbäck[60]). Inkeroisten sana lienee ollut kauan myös *kabusta*[48, 52], ehkä alun perin novgorodilaisen verotuksen tuoma kontaminaatio venäjän kielestä. Muutamista vatjalaisen viidenneksen Inkerin kylistä novgorodilaiset ottivat veroartikkelien joukossa puolesta kahteen ja puoleen tynnyrilliseen kaaleja (*kapusty*) mukana mm. kylä nimeltään Jyrjövä ("Jur'eva") 1400-luvun lopussa[3]. Inkeroismurteiden sanakirjan lanttu-hakusanaa koskeva aineisto on pelkästään Soikkolan kolmesta kylästä, joissa nimi *lanttu* näyttää olleen käytössä[48]. Vaikuttaa siltä, että inkeroisen kielessä *lanttu*-sana

Kuva 4 Inkeriläisiä lanttuja Krasnojeselskoje-kannasta. M.P. Lobanovan piirroksesta. Julkaistu 1928[67]

oli syrjäyttämässä *kaalikka*-sanaa 1800-luvulta alkaen ja *kabusta kaali*-sanaa.

Kielellisin perustein lanttu on voinut tulla täällä viljelyyn alueilla, joissa tunnettiin *kaali*-sana, jonka johdoksena *kaalikka*- tai *kaalikas*-nimi syntyi uudelle, mahdollisesti alun perin kaalien joukosta huomatulle lajiristeytymälle. Tällainen alue on voinut olla inkeriläis-vatjalainen seutu. Pietarilaiset agronomistit keräsivät lanttukantoja Inkerin kylistä. Kerääjiksi mainitaan M. A. Veselovskaja ja S. A. Ishkov[66]. Keruumatkan tarkoitus oli myös saada oppia kansanomaisista tavoista kasvattaa lanttua ja tuottaa siementä[71]! Yhteensä 88 talouden lantut luokiteltiin ja 60 kantaa mainittiin kerätyn[66, 71]. He luokittelivat lanttukantoja Kaurissalasta (Krasnoje Selo), Liihalan lähikylistä sekä Kapriosta (Kopor'e). Lähes kaikki venäläisin nimin luetellut kylät[71] löytyvät venäläisestä vuoden 1912 kartasta (1:420 000)[7], osa tulkittavissa mm. Röntsänsilla eli Röntsänsilta (Gorelovo)[24, 40], Mielisi tai Kikinka (Kikenka)[36, 40], Korpuna (Gorbunki), Panova, Ropsa (Mihailovka)[40], Usinkontu (?Novopolje) ja Kapriosta Kaprionkylä (Selo Kopor'e), Sirkkova (Shirokovo) ja Jyrjövä (Jur'evo)[7, 24]. Inkeriläistä vastinetta kenties uudemmille keruukylien nimille Konstantinovka, Sosnovka ja Podozvanje[71] ei ole tiedossani. Krasnojeselskoje -lanttukannalle ominaisen lehtityypin osuus eri kylien keskiarvoina vaihteli 19,5:n ja 70 prosentin välillä[71]; tutkitut inkeriläiset lanttukannat olivat monimuotoisia ja erottuivat muista tunnetuista lantuista[67]. Kapriosta noin 25 km itään päin on Medussi tai Medussa[4], josta S. K. Bulich' julkaisi vuonna 1896 venäjään paikallisesti lainautuneen lanttua merkitsevän nimen *kálikka* ja ilmoitti vastaavasti nimen *kaalikka* ["*kalikka*"] esiintyvän inkeroisissa ["izhorsk."] sekä "finsk." -kielessä[10] viron, vatjan, äyrämöisten tai savakoiden kieltä tarkoittaen (kuva 3). Väitöskirjassaan vuodelta 1915 Jalo Kalima osoitti *kaalikka*-sanan johdoksineen levinneen jo laajasti Venäjälle (kuva 3)[32]. Olen koonnut venäjän kansankielestä yhteensä 39 erilaista *kaalikka*-johdosta[2].

Kaalikka syntyi ilmeisesti muinaisinkeriläisten tai -vatjalaisten pienimittaisissa siemenkasvatuksissa, joissa tuotettiin siementä sekä kaalista että nauriista lähekkäin kasvatettuna samoina kesinä. Inkerin tyypillisesti tiheässä kylärakenteessa[26] naapurusten tarhojen siemenistukkaat olivat alttiina risteytymään myös keskenään. Erityisesti kukkivien kasvimäärien ollessa

[illegible] lajistaan aina yhteen kasviin asti, [illegible] lajiristeytymisen todennäköisyys. [illegible] Inkerissä kuvattu mehiläishoito[24] [illegible] risteytymismahdollisuutta: mainittu [illegible]-paikannimi merkitseekin suomeksi *[illegible]ää*. Nauris tai kaali eivät yleensä tuota siementä omalla siitepölyllään, vaan tarvitsevat erilaisen risteytymisryhmän siitepölyä toisesta kasviyksilöstä. Lanttu sen sijaan tuottaa yleisesti siementä myös omalla siitepölyllään, joten vähimmillään yksikin kaalin ja nauriin kaikki vastinkromosomit omaava lanttu voi jatkaa lajia.

Kaalikka-sanan ja lantun leviämishistorian kannalta on tärkeää huomata karjalan kielen erillisten alueiden omaksuneen lanttua merkitsevän sanansa eri lähteistä: Suomen itärajan läheinen karjalan kieli on pääasiassa *lanttu*-sanan kannalla, mutta Käkisalmen läänistä 1600-luvulla paenneiden karjalaisten Tveriin ja Valdaihin muodostamat eristyneet karjalan kielialueet[29] olivat ensisijaisesti *kaalikka*-kannalla (*koalikka, kualikka, kialikka*[37 sivu [illegible]]). Tverin ja Valdain karjala sai ilmeisimmin kaalikkansa inkeroisilta, koska inkeroisia pakeni tai heitä siirrettiin väkisin [illegible] päätyen karjalaisten kanssa osaksi samoille seuduille samoihin aikoihin tai myöhemmin.

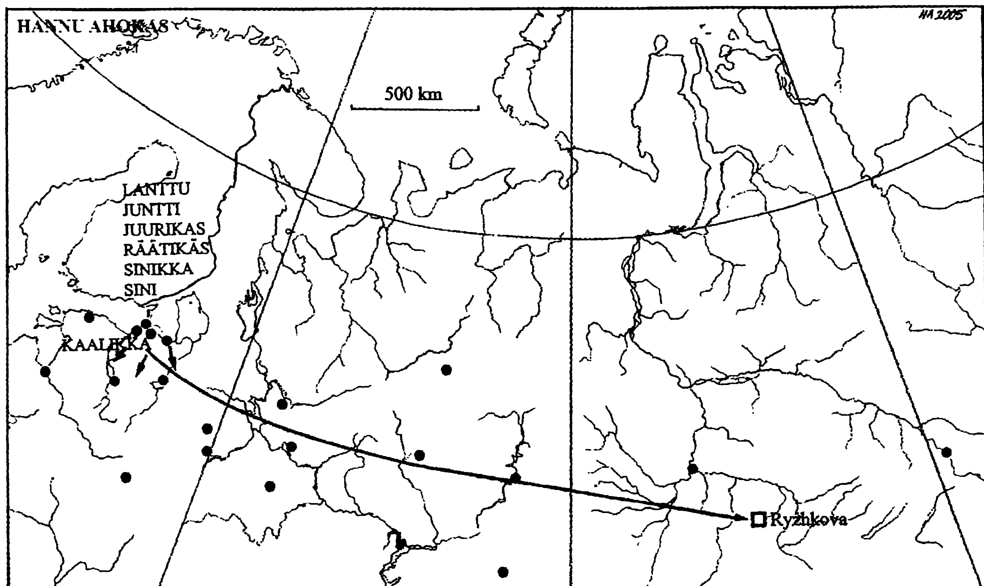
Tässä 1600-luvun väestövirrassa Käkisalmen läänistä toisaalle, Aunuksen suuntaan paenneet tai väkisin viedyt ortodoksiset karjalaiset eivät vielä lanttua tunteneet ja niinpä heille lanttukasvi ja lantun nimi ovat tulleet myöhemmin venäläisenä lainana, *brukva*, ja lyydin karjalassa *brukve*[39]. Vuosina 1880 ja 1885 Arvid Genetzin julkaisemista Venäjän karjalan kielen ja aunuksen karjalan sanastoista *lanttu* puuttui, mikä osoittaa lantun olleen harvinaisen tai yhä tuntemattoman näillä seuduilla 1800-luvun jälkipuoliskolla[17, 18]. Inkeristä pakeni suomalaisia myös Liivinmaalle[62].

Lanttulajikkeen 'Krasnojeselskoje' (kuva 4) nimennyt Krasnoje Selo Tuutarissa näyttää olevan venäläinen korruptiomuoto Inkerin vanhasta paikannimestä Kaurissala. Suomen *salo*-sanan vastinetta en ole löytänyt inkeroisen enkä vatjan sanastoista. *Salo*-sanalle on yhteistä kantaa viron *salu* ja liivin kielen *sala*. Vuoden 1500 verokirjassa on Novgorodin Karjalan *salo*-loppuiset nimet käsitelty venäjäksi muodoissa *-sola, -sala, -sela, -salu-* ja *-selu-*[3]. Jos vatjassa on ollut tämä sanan kanta, se todennäköisesti oli muotoa *selo*. Lähelle tulee venäjän *selo*, merkitykseltään 'kylä', 'asuinpaikka', ja *sálo* merkitykseltään 'rasva'. Mahdollisesti juuri sekaannus venäjän merkityksien kanssa on hävittänyt salo-sanan inkeroisen ja vatjan kielestä. Vanhoissa Inkerin paikannimissä *salo* on kuitenkin voinut näkyä, mm. nimissä Waringssala, Udisala[35, 61] (suomeksi käännettynä Uuhisalo), Udasalo[4] tai Udosola[40], Voinasalo[5] 1600-luvulla tai Woinosala[40], Tijansalo[24] 1700-luvulla tai Tikansalo, Kirjasalo[40] ja Korpisalo[51]. Nimi Krasnoje Selo pohjautuu todennäköisesti juuri tuutarilaiseen vanhaan Kaurissala-nimeen (suomeksi Kaurissalo), "Kauritzala" (≈ 'kauriittensalo') vuonna 1662[35, 61] ja "Kaufrisala" vuosien 1679–1699 kartassa [6]. Myös vuonna 1500 venäläisessä tekstissä kylällä Karosal" [3] mahdollisesti tarkoitettiin Kaurissalaa. Sekä *salo-* että *sala*-muoto näyttävät olleen varhemmin käytössä Inkerin kansan kielessä.

Kuvassa 5 esitän alueittain venäjän kielestä ja lisäksi muihin kuin venäjän kieleen lainautuneiden *kaalikka*-aiheisten lanttua merkitsevien sanojen maantieteellisen jakautuman Neuvostoliiton vuoden 1991 alueella kuitenkin ennen vuotta 1939 tehtyjen lähdetietojen mukaan. Vuoden 1939 jälkeen *kaalikka*-sanan kanta on edelleen levinnyt Neuvostoliitossa venäjän murteiksi leimattuna ja useita

toisintomuotoja tunnetaan tästä sanasta[2] erityisesti Novgorodin oblastista. Sanan muuntelevia toisintoja en ole merkinnyt, vaan sanan olen merkinnyt pisteenä kertaalleen alueen (oblastin, autonomisen alueen tai osatasavallan[23]) mahdollisesti erillisistä kielistä. Kaalikka-nimi tihentyy Inkerinmaan suunnalla. Suomen kielen alueelta *kaalikkas* on vuonna 1933 merkitty muistiin Neuvostoliitolle viime sodissa menetetystä Tytärsaaresta lainana inkeroisen, vatjan tai viron kielestä. Toisaalta tiedettiin, että *saarelaist*, s.o. Suomenlahden saarien asukkaat kävivät ostamassa Inkeristä mm. lanttuja[48 sivu 512]. Kun *kaalikka* ei levinnyt tämän pidemmälle Suomeen päin, on se merkki siitä, että Suomessa lanttu oli vähintään yhtä varhain laajassa viljelyssä kuin Suomenlahden eteläpuolellakin. *Lantun* lisäksi Suomessa 1700-luvulta tallentuneet tämän kasvin nimet olivat *juntti*, *juurikas* *juuriska*, *juurikka*, *räätikkä*, *räätikäs*, *sinikka* ja *sini*, joista ainakin *lanttu* ja *sinikka*[2], mahdollisesti myös *juurikas* ja *räätikkä*[2] ovat lainautuneet venäjän murteisiin, ja lisäksi *lanttu*[2] ja *sinikka*[2] eräisiin ruotsin murteisiin.

Kaalimaata, joka on käsitettävä laajastikin kasvimaaksi, kydötettiin yleisesti keväällä lannoituksena[69]. Samalla paloivat rikkakasvien siemenet ja tuholaisten talvehtimisasteet sekä möhöjuuritaudin aiheuttaja. Kydötys, jossa pintamaata kuumennettiin hitaasti palavien nuotioiden päällä, ja kaskeaminen olivat merkityksellisiä Inkerissä myös 1700-luvulla, koskapa niistä erikseen mainittiin[19]. Kirjan "Kadonnutta Inkeriä"[26] kuviin näyttää tulleen lanttukasvustoja kolmasti itse kuvan kohteen ollessa jokin muu.

Kuva 5 Kaalikka-sana johdoksineen (mustat täplät) ennen vuotta 1939 kirjattuna[2] kertaalleen kielittäin ja alueittain[23] Neuvostoliiton 1990 rajojen sisältä. Lyhyet nuolet viittaavat inkeriläisten pakenemisen tai pakkoviennin suuntia 1600-luvun alkupuoliskolla ja keskipaikkeilla[61]. Pitkä nuoli osoittaa maaorjuutta paenneiden Ala-Laukaan inkeriläisten matkan pituutta Ryzhkovaan, jonne ensimmäiset saapuivat 1802[21]. Täplien tihentymä on Inkerin kohdalla ja perustuu inkeroiskieleen, vatjaan, venäjään sekä suomen lainasanaan Tytärsaarella[2]. Tihentymä vahvistaa käsitystä Inkeristä kaalikka-sanan ja -kasvin alkuperäisseutuna. Suomen kohdalla on listaus suomenkielisiä lantun nimityksiä tunnettuna 1700-luvulta. Kirjoittajan piirros.

Kaalikkaa inkeriläisten pakomatkassa Siperian keskelle

Lantun viljelystä on julkaistu tieto Siperiasta Tomskin alueen luterilaissiirtolasta 1800-luvun puolivälistä[15]. Sekä venäjään lainautunut suomen *lanttu* muodossa *lánda* Tobolskin-Tomskin kieleen[2, 75] että inkeroisen *kaalikka* muodoissa *kálega* ja *kalíga* (Tobolskin, Tomskin ja Ufan seudulta32; kuvat 3 ja 5) ovat samoin kulkeutuneet sinne alun perin itämerensuomalaisten mukana. Kaalikan saapuminen lienee vanhempi ja nimitys laajemmin käytetty kuin ilmeisesti suomalaisten karkotusvankien[31] seudulle juurruttama *lanttu*-nimi. Mahdollisesti suomalaiset vangit tunnistivat kaalikan lantuksi ja saivat sen siementä seudulle aikaisemmin tulleilta inkeriläisiltä. Siperiaan kaalikan kasvina ja sanana on täytynyt siirtyä 1802 alkaen inkeriläisten maaorjuutta paenneiden mukana. Orjuuden ankaruudesta Inkerissä mainitsee A. W. Hupel vuonna 1787 ilmestyneessä kuvauksessaan, että inkeriläinen talonpoika kuuluu herralleen perinnöllisesti ja on orja sanan varsinaisessa merkityksessä[25]. Tällainen inkeriläisten tavarana kohtelu selittää myös 1600-luvulla ilmennyttä inkeriläisten pakkomuuttoa myös vangittuna Venäjälle Ruotsin valtaamalta Inkerinmaalta.

Vuoden 1802 pakomatkasta kertoo J. G. Granö[21]: "*Ryzhkova on Siperian ensimäinen ja niin muodoin vanhin suomalainen siirtola. Jo vuonna 1802... saapui sinne muutamia suomalaisia perheitä Narvan tienoilta Inkerinmaalta. ... 19:n vuosisadan alussa oli maaorjuus monin paikoin Inkerinmaata tullut sietämättömäksi. Tilanomistajat pitivät talonpoikia niin ankarassa työssä, että nämä, säilyneiden kertomusten mukaan, ainoastaan öiseen aikaan saattoivat hoitaa omia pikkuviljelyksiään. Asema kävi niin tuskalliseksi, että ryzhkovalaisten esi-isät*

rupesivat miettimään, miten pääsisivät siitä. He arvelivat olevan viisainta lähettää lähetystö hallitsijan luo pyynnöllä, että hän sallisi heidän siirtolaisina muuttaa johonkin osaan laajaa valtakuntaansa. ... Pian saapui Pietariin kaksimiehinen lähetystö, joka kääntyi erään korkeamman virkamiehen puoleen pyynnöllä päästä keisari Aleksanteri I:n puheille. Tämä virkamies ei kuitenkaan esittänyt asiaa hallitsijalle, vaan ilmoitti Inkerin tilanomistajille, mitä heidän torpparinsa puuhasivat. Seurauksena tästä oli, että keisarin puheille tulleet ukot lähetettiin, kärsittyään, kuten kerrotaan, kidutusta, pakkotyöhön Siperiaan. Uuden lähetystön jäsenet kääntyivät muutaman sotamiehen puoleen kysymyksellä, miten he voisivat päästä keisarin puheille. Tämä näytti heille erään paikan, jonka ohi keisarin piti mennä, ja kehoitti heitä heittäytymään polvilleen ja ojentamaan hallitsijalle pyyntöpaperinsa. ... Aleksanteri I muutaman päivän perästä kutsutti heidät luokseen ja lupasi täyttää heidän pyyntönsä. Hän lähetti heti yhden virkamiehen Narvaan tutkimaan asiaa. Tämä käyttäytyi kuitenkin hyvin puolueellisesti ja saattoi semmoisen pelon sikäläisiin suomalaisiin, että monet eivät uskaltaneet pysyä päätöksissään. Niille, jotka olivat rohjenneet ilmoittautua halullisiksi lähtöön, määrättiin muutaman päivän aika, jonka kuluttua heidän piti lähteä pitkälle matkalleen Siperiaan. Monta vaivaa kuuluvat he kärsineen, ennekuin saapuivat Ryzhkovaan Tobolskin kuvernementissä."

Vuonna 1840 M. A. Castrén laski Ryzhkovassa asuneen noin 700 siirtolaista. Väen valtaosan kanssa Castrén saattoi keskustella suomeksi[illegible]. Suuri osa Ryzhkovan kylästä paloi vuonna 1848, mikä aiheutti osalle väkeä muuton[21] ja varmaankin levitti kaalikan viljelyä ja tuntemusta uusille seuduille. Palon ja muuton takia kutsuttiin Ryzhkovaa myöhemmin "vanhaksi paikaksi"[21]. Vuosina

1969–70 petroskoilaisen Vieno Zlobinan kokoamista Siperian pakolaisten jälkeläisten kielinäytteistä päätteli R. E. Nirvi Siperian inkeroiskielen edustavan Ala-Laukaan murtta[49], mikä sopii edellä olevaan tietoon, että siirtokunnan inkeriläiset perustajat lähtivät Narvan seudulta[21]. Lantun ja nauriin lisäksi inkeriläisten mukana Narvan suunnalta siirtyi todennäköisesti myös yleisten viljojen ja pellavan siemeniä Siperiaan.

Kiinalaisten lähteiden mukaan lanttu saavutti Kiinan 1800-luvulla ilmeisimmin Venäjän suunnalta ja lanttu-hakusana ilmaantui kiinan kielen sanakirjoihin vasta 1980-luvulla[2]. Viljelykasvien diffuusio, kulkeutuminen satunnaisesti näkyy lantunkin kohdalla, kun venäläinen kasvinjalostaja V. E. Pisarev toi Mongoliasta lanttua takaisinpäin Venäjälle vuonna 1921[67] (tai 1922–23[65]). Pietarilaisen tutkija E. N. Sinskajan mukaan mongolialaiset lantut kovasti muistuttivat Krasnojeselskoje-kantaa[67]. Venäläiset tutkijat eivät näytä tienneen Venäjän pikkukansojen kohtaloista ja vaelluksista ja siitä, että inkeriläiset kaalikat olivat olleet jo vuosisadan viljelyssä Siperiassa pitkällä Mongolian suuntaan.

Geenisäilyttämö keskellä Inkerinmaata

Inkerinmaan nykyisessä keskuksessa Pietarissa on noin vuosisadan ajan toiminut viljelykasvien geenivaroja koonnut Soveltavan kasvitieteen laitos, joka nykyisin yleisesti tunnetaan Vavilov-instituutin nimellä. Tämä nimi pohjautuu maineeltaan puhdistuneeseen johtajaan, kasvimaantieteilijä N. I. Vaviloviin, joka kuoli Stalinin aikaisissa vainoissa saratovilaisessa vankilassa vuonna 1943[43]. Laitoksen kokoelmiin on tallentunut myös inkeriläisten viljelykasvien geenistöä, koska Pietarin tai Leningradin

kuvernementin kasveja oli kerätty vuosina 1908, 1911, 1913, 1914, 1926–28, 1930–34, 1946, 1948, 1950, 1958 ja 1966 sekä Virosta vuosina 1948–50 ja 1952[66]. "Saraschen Dorfiin"25, Saarisiin eli Saareen (Tsarkoje Seloon) ja Detskoje Seloon oli Soveltavan kasvitieteen laitos perustanut kenttäasemat 1920-luvun alussa[43].

Onko joku lukijoista kuullut leningradilaisista viljelykasvien keräilijöistä Inkerissä? Olisi suotavaa, että vielä muistavat ja tietävät voisivat kirjoittaa tietonsa myös Inkerinmaan vihannesviljelystä, juurikasvien ja muidenkin viljelykasvien nimistä, puutarhoista, mehiläishoidosta, puimisesta, viljan puhdistamisesta, kaskeamisesta, kydönpoltosta, talkkunan, kaurakiisselin ja siemenvoin valmistuksesta ja näihin töihin liittyvistä sanoista ja työvälineistä joko julkaistavaksi tässä lehdessä tai tämän artikkelin kirjoittajalle myös käsin kirjoitettuna osoitteella Hannu Ahokas, MTT, KJB, Myllytie 10, 31600 Jokioinen tai s-postilla *hannu.ahokas@mtt.fi*. Nimi, kotipaikka, osoite ja kuvailtava Inkerin paikka, ajanjakso, perheen kotikieli ja mahdollisesti perinnetiedon aikaisempi kertoja nimeltään olisivat tärkeitä mainittavia yksityiskohtia.

Kansanruno Medussista

Loppuun sopinee Medussin kaalikkapitäjästä muistiin merkitty kansanruno "Olkaan viel kesoi koissa". Tätä tallennetta ei ole tiettävästi aikaisemmin painettuna julkaistu. Jälkiviisas runo vertauskuvallisesti varoittaa kodistaan irtaantuvia tytösiä kohtaavasta elämästä. Runon tallensi Volmari Porkka[53] vuonna 1883 Vahvöön eli Välvyen kylästä, laulajana Mari Dimitrevna:

Enkos miä sisoi sannoont
Laatinut emmoin laps
Ollaan viel kesoi koiss
Luonna ehtoisan emoomma
Luonna ismaron isoomma
Kävvään yhtä kirkkotietä
Pietää yhtä pintelii
Toinen otsa on toisen pääss
Toinen toisen olkapääl
Syyvvää isoin kyntämää
Veikkomma vakoeloimaa

Pietää sukkaamma surrunta
Paiat mielita pahoita
Hyvät rievut hylkimätä
  Enkos miä sisoi sannoont
Tehhää myö kivoista linna
Paiskataa myö paasi pohja
Männää myö sisoit sissää
Pannaan kii linnan portit
Linnan portit uuvet ukset
Sekä kaupunkin kalintkat
Jottei sais Saaren sulhot
Omat sulhot ei ottelis
Ei veis Vennoohen koirat
Hiien akka hörkka korva
  Kantoi vettä kappasell
Tilkutti tinavaill
Jätti auki linnan portit
Linnan portit uuvet ukset
Tuolta saivat Saaren sulhot
Omat sulhot otteliit
Veivät Vennoohen koirat.

Sanastoa:
kalintka = portti, pinteli = päänauha

Hannu Ahokas
Kirjoittaja on MTT:n erikoistutkija.

Kirjallisuusviitteet

[1] Ahokas, H. 2000: Impacts on agricultural development by Constantin Boije, a missionary and the first plant breeder in Finland. — Helsinki. 27 s.

[2] Ahokas, H. 2004: On the evolution, spread and names of rutabaga. — Interdiscip. Biol. Agric. Ling. Antiq. 1: 1–32.

[3] Anonyymi 1500: Perepisnaja okladnaja kniga po Novugorodu vot'skoi pjatiny. 7008 goda. — In: Obolenskii, M. A. (toim.) 1851 & 1852. Vremennik" imperatorskago moskovskago ovshchestva istorii i drevnostei rossiiskih" 11: 1–464 & 12:1–188.

[4] Anonyymi 1645: Mantals längd uthöfwer Iwannegrådz lähn. — KA 9665. Kansallisarkisto, Helsinki.

[5] Anonyymi 1652: Iwanogorodz lähns 1652 åhrs mantallß lengdh. — KA 9685. Kansallisarkisto, Helsinki.

[6] Anonyymi 1679-1699: Denna land carta öfwer några pogoster uthi Ingermanland... — KYHIKA Pietari15. Kymenlaakson maakuntamuseo, Kotka. [CD-kartta]

[7] Anonyymi 1912: Spets. karta evropeiskoi Rossii. Lehti 26. — Izd. voen. top. otdela general'n. shtaba. [Kartta Helsingin yliopiston kirjastossa]

[8] Anonyymi 1919: Prislista. — Svalöf årsredogörelse 1919: 81–92.

[9] B., E. 1698: Extract af Ingermanlands general charta uppå Näfwa elf... — KYHIKA Pietari10. Kymenlaakson maakuntamuseo, Kotka. [CD-kartta]

[10] Bulich', S. K. 1896: Materialy dlja russkago slovarja. — Izv. Otd. Russ. Jaz. Slov. Imp. Akad. Nauk" 1: 294–334.

[11] Castrén, M. A. 1870: Några upplysningar om de till Sibirien deporterade finnarne. — In: Borg, C. G. (toim.), Nordiska resor och forskningar 6: 138–144.

[12] Clark, J. A., Martin, J. H. & Ball, C. R. 1922: Classification of American wheat varieties. — U.S. Dept. Agric. Bull. 1074: 1–238.

[13] Elfving, Ö. 1902: Peltokasvien jalostuksen merkitys. — Suomen suoviljelysyhdistyksen vuosikirja 6: 37-50.

[14] Gamerith, A. 1975: Arten und Wandel am Beispiel des Landes Steiermark mit weiteren Bezügen. — Kansatieteellinen arkisto 26: 80–113.

[15] Gaupt', V. 1865: Sostojanie kolonii ssyl'nyh" ljuteranskago ispovedanija ve Shushenskoi vo-

losti, Minusinskago okruga. 1850–1865 g. — Ss. 58-78 in: Vtoraja pamjatnaja knizhka Eniseiskoi gubernii, Pietari.

[16] Gcitlin, G. 1833: Ryskt och swenskt hand-lexicon. Osa 1: 1-845. — J. C. Frenckell & son, Helsinki.

[17] Genetz, A. 1880: Tutkimus Venäjän karjalan kielestä. — Suomi (2.)14: 1–247.

[18] Genetz, A. 1885: Tutkimus aunuksen kielestä. — Suomi (2.)17: 1–196.

[19] Georgi, J. G. 1790: Versuch einer Beschreibung der natürlichen und ökonomischen Beschaffenheit des St.petersburgischen Gouvernements. — Carl Willhelm Müller, Pietari. 141 s.

[20] Granö, J. 1893: Kuusi vuotta Siperiassa. — Weilin & Göös, Helsinki. 311 s.

[21] Granö, J. G. 1905: Siperian suomalaiset siirtolat. — Fennia 22(4): 1–86, 1 kartta.

[22] Grotenfelt, G. 1897: Kauran toisintolajien viljelyskokeet kesällä v. 1894. — Maanviljelyshallituksen tiedonantoja 20: 75–87.

[23] Grünthal, R., Salminen, T. & Numminen, P. 1993: Geographical distribution of the Uralic languages. — Suomalais-Ugrilainen Scura, Helsinki. [Kartta]

[24] Haltsonen, S. 1969: Inkerin kansan entistä elämää. — Ss. 243–290 in: Inkerin suomalaisten historia. Inkerin Sivistyssäätiö.

[25] Hupel, A. W. 1787: Bemerkungen über Ingermanland. — Johann Friedrich Hartknoch, Riga. 516 ss.

[26] Hämäläinen, A. 1944: Kadonnutta Inkeriä. — Werner Söderström, Porvoo, Helsinki.

[27] Hämäläincn, A. 1970: Kansatieteellisiä lisiä Inkerin suomalaisten historiaan. 5. "Jouluvarusteet" (Jouluruuat). — Inkeriläisten viesti 1970(12): 8–9.

[28] Itkonen, E. & Joki, A. J. 1983: Suomen kielen etymologinen sanakirja.(4. p.) — Lex. Soc. Fenno-Ugricae 12(4): 841–1256.

[29] Jeskanen, M. 1998: "Karielat Hormilla keššeššä". — Karjala, SKS:n toimituksia 705: 255–276.

[30] Joutsamo, T. 1971: Amerikansuomalaiset ja Suomen talvisota. — [Pro gradu] Turun yliopisto. 153 s.

[31] Juntunen, A. 2003: Karkotetut [illegible] S-periassa autonomian aikana. — [illegible] genealogia.fi/emi/siperia.

[32] Kalima, J. 1915: Die ostseefinnischen [illegible]-ter im Russischen. — Helsinki. 265 s.

[33] Kettunen, L. 1915: Vatjan kielen äänne[illegible] — Suomi (4.)15: 1–170.

[34] Kettunen, L. & Posti, L. 1932: Näytteitä [illegible] kielestä. — Suomalais-Ugrilaisen Seuran [illegible]-tuksia 68: 1–194.

[35] Khindt, A. 1662: — In: Muscovitica 92. FR10[illegible]. Kansallisarkisto, Helsinki. [Mikrofilmi]

[36] Koeppen, P. von 1854: Die von Ingriern bewohnten Dörfer im St.petersburgischen Gouvernement. — Bull. Cl. Sci. Hist. Philol. Polit. 11: palstat 145–154.

[37] Koponen, R., Torikka, M. & Joki, L. 1997: Karjalan kielen sanakirja. — Lex. Soc. Fenno-Ugricae 16(5):1–634.

[38] Koskela, H. 1993: Koskelan tarina. — http://hkkk.fi/~korpela/yhteisku/Suomi/Virolahti/KoskelaHoward-1993.htm.

[39] Kujola, J. (toim.) 1944: Lyydiläismurteiden sanakirja. — Lex. Soc. Fenno-Ugricae 9: 1–543.

[40] Köppen, P. v. 1867: Erklärender Text zu der Ethnographischen Karte des St.petersburger Gouvernements. — Kaiser. Akad. Wissensch., Pietari. 150 s.

[41] Laanest, A. 1962: Isurikeelset materjali 18. sajandist. — Emakeele Seltsi aastaraamat 8: 163–170.

[42] Laanest, A. 1997: Isuri keele Hevaha murde sõnastik. — Eesti Keele Instituut, Tallinna. 233 s.

[43] Loskutov, I. G. 1999: Vavilov and his institute. — Int. Plant Genet. Res. Inst., Rooma. 188 s.

[44] Makara, L. 1973: Ruoka ja juomat Lempaalan pidoissa. Häät ja läksiäiset. — Inkeriläisten viesti 1973(4): 4.

[45] Moora, A. 1968: Über die volkstümliche Nahrung in der ostestnischen Grenzzone. — Congr. 2. Int. Fenno-Ugristarum, osa 2: 225–238.

[46] Mägiste, J. 1983: Estnisches etymologisches Wörterbuch. Osa 2: 337-680. — Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki.

[47] Nilsson, N. H. 1894: Hafresorterna på Svalöfs försöksfält intill år 1893. — Sveriges Utsädesförenings tidskrift 4: 85–112.

[48] Nirvi, R. E. 1971: Inkeroismurteiden sanakirja. — Lex. Soc. Fenno-Ugricae 18: 1–730.

[49] Nirvi, R. E. 1972: Siperian inkeriläisten murteesta ja alkuperästä. — Kotiseutu 1972: 86–92.

[50] Nirvi, R. E. 1981: Näytteitä inkeriläismurteista. — Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 15: 1–90.

[51] Nissilä, V., Sarmela, M. & Sinisalo, A. 1970: Ethnologisches Ortschafts- und Dorfregister des finnischen Sprachgebiets in Finnland, Karelien, Ingermanland, Norrbotten, Finnmark und auf der Halbinsel Kola. — Stud. Fennica 15: 1–137.

[52] Porkka, V. 1885: Ueber den ingrischen Dialekt. — Helsinki 147 s., 1 kartta.

[53] Porkka, V. 1885: L2. [Käsikirjoitus] — SKS, Kansanrunousarkisto, Helsinki.

[54] Posti, L. 1934: Vatjan kielen k > tš äänteenmuutoksen iästä. — Kalevalaseuran vuosikirja 14: 139–148.

[55] Ränk, G. 1960: Vatjalaiset. — SKS:n toimituksia 267: 1–153.

[56] Saareste, A. 1958: Eesti keele mõisteline sõnaraamat. Osa 1: 1–1320 palstaa. — Vaba Eesti, Tukholma.

[57] Salminen, V. (toim.) 1915: Länsi-Inkerin runot [887]. - SKS:n toimituksia 139(1): 1–670.

[58] Salminen, V. (toim.) 1924: Länsi-Inkerin runot [2757]. - SKS:n toimituksia 139(3): 1–783.

[59] Salminen, V. (toim.) 1925: Keski-Inkerin runot [998]. - SKS:n toimituksia 140(1): 1–638.

[60] Salminen, V. (toim.) 1930: Itä- ja Pohjois-Inkerin runot [450, 566, 617]. - SKS:n toimituksia 140(2): 1–812.

[61] Saloheimo, V. 1995: Käkisalmen läänistä ja Inkerinmaalta rupturin aikana 1656-58 paenneet ja poisviedyt. - Historian tutkimuksia 11: 1–203. Joensuun yliopisto.

[62] Saloheimo, V. 1999: Inkerin maalta ja Käkisalmen läänistä Venäjälle paenneita vuosina 1618-1655. - Historian tutkimuksia 19: 1–127. Joensuun yliopisto

[63] Sauli, J. 1937: Suomen maatiaiskaurat. – Suomen Maataloustiet. Seuran julk. 34(1): 1–100.

[64] Saunders, Wm. 1893: Ladoga wheat. — Centr. Exp. Farm, Dept. Agric., Ottawa, Ontario, Bull. 18: 1–14.
[65] Shcherbakov, Ju. N. & Chikova, V. A. 1970: Zarubezhnye ekspeditsii VIRa po sboru rastitel'nyh resursov.. — Trudy Prik. Bot. Genet. Sel. 42: 316–320.
[66] Shcherbakov, Ju. N. & Chikova, V. A. 1971: Ekspeditsii instituta po SSSR. — Trudy Prik. Bot. Genet. Sel. 45: 299–320.
[67] Sinskaja, E. N. 1928: The oleiferous plants and root crops of the family Cruciferae. — Trudy Prik. Bot. Genet. Sel. 19(3): 1–648. [Venäjäksi, engl. tiivistelmä]
[68] Sjögren, A. J. 1833: Die finnische Bevölkerung des St.peterburgischen Gouvernements und ueber den Ursprung des Namens Ingermannland. — Mémoir. Acad. Imp. Sci. St.pétersbourg (ser. 4)2 [eripainos] 121 s.
[69] Talve , I. 1981: Vatjalaista kansankulttuuria. – Suomalais-Ugrilaisen Seuran toimituksia 179: 1–142, 78 kuvaa.
[70] Til-Landz, E. 1683: Catalogus plantarum. — J. L. Wall, Turku.
[71] Veselovskaja, M. A. 1927: The investigation of "Krassnosselsky swede turnip" in the farms of Province Leningrad. — Trudy Prik. Bot. Sel. 17(2): 261–296. [Venäjäksi, engl. tiivistelmä]
[72] Vilbaste, G. 1957: Vadja taimenimesid. — Emakeele Seltsi aastaraamat 3: 173–178.
[73] Virtaranta, P., Virtaranta, H., Koponen, R., Lehtinen, M. & Poutanen, P. 1974: Karjalan kielen sanakirja. — Lex. Soc. Fenno-Ugricae 16(2): 1–591.
[74] Yllö, L. 1969: Inkerin maa ja luonto. — Ss. 7–30 in: Inkerin suomalaisten historia. Inkerin Sivistyssäätiö.
[75] Zobnin 1899: In: Spisok" Tobol'skih" slov" i vyrazhenii. — Zhivaja starina 9: 487–518.

Kirjoittamisen jälkeen huomasin maininnan kauran mallastuksesta rukiin ja ohran mukana ja kauran lisäyksestä vierteeseen teoksesta Inkerin keittiö, toim. A Kuronen (2002, SKS:n toimituksia 862: 1-175). Kauran tiedettiin antavan vaahtoa olueen.

Kuvia Viron Inkerinsuomalaisten Liiton (VIL) Rakveressa pidetyistä Viron Inkerinsuomalaisten Laulu- ja tanhujuhlista

Kuvat: Rudolf Pakki

Kulkue alkaa

Suomen suurlähettiläs Virossa Jaakko Blomberg, VIL:n pj Toivo Kabanen,Ruotsin Inkeri-liiton edustaja Viktor Aitman

Rakveren kaupunginjohtaja tervehtii juhlijoita

Kulkue matkalla

Ida-Virumaan IS-seuran lapset esiintymässä

Kuoro- ja tanhuesitys

Tanhuajat esiintymässä

Juhlien loppuesitys

UUTISIA INKERISTÄ

Lahjakas Maria Hämäläinen

Maaliskuun 24. päivänä Viipurissa pidetyssä Pietarin ja Leningradin alueen lasten musiikkikilpailussa ensimmäisen palkinnon voitti 9-vuotias pianonsoittaja, inkerinsuomalainen Maria Hämäläinen. Musiikkikilpailussa Maria soitti Bachin, [illegible] ja Hatsaturjanin teoksia.

[illegible]on päälle työpaikka

Ulkomaalaislain vaatima Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien kielitutkinto (PAKI) pidettiin Pietarissa 7.-10. kesäkuuta. Kielitaitonsa kokeessa osoitti yli [illegible] paluumuuttajaksi aikovaa. Koulussa [illegible] testattavia ottivat vastaan sekä [illegible]lautakunnan jäsenet että ISS:n [illegible]. Siivousalan yritys haastatteli [illegible]unkiseudulle muuttavia kutsuen [illegible]eita töihin.

Vaikeat kiinteistöpäätökset tulossa

[illegible]kuun lopussa Hatsinan Inkeri-Seura sai Leningradin [illegible] kiinteistöviraston ilmoituksen [illegible] että vuokramaksut suomalaisen [illegible]ikeskuksen tiloista korotetaan [illegible]nkertaiseksi. Pietarin Inkerin [illegible] on luvassa vuokramaksujen kym[illegible]istuminen sekä Pushkinskajan [illegible]oista että koululta vuokratuista [illegible]eista.

Juhannusjuhlat auringon loisteessa

25. kesäkuuta Skuoritsassa oli poutaa ja sopivan lämmintä. Juhlakentälle, vanhaa kunnostettavaa kirkkoa vastapäätä kokoontui noin tuhat ihmistä eli selvästi enemmän kuin viime kesänä. Juhlaväen keskuudessa huomasin inkerinsuomalaisia Tveristä, Pihkovasta ja Moskovasta, mukana oli myös paljon Suomeen muuttaneita meikäläisiä, suomensuomalaisia ja ainakin kaksi inkeriläistä Ruotsista mm RIL:n puheenjohtaja Viktor Tilkku, joka on tallettanut videonauhalle ilmeisesti meidän kaikki juhannusjuhlamme. Mukana olivat myös Suomen Pietarin pääkonsuli Juhani Väänänen ja Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi, Suomen pääkonsuli osallistui juhliimme ensimmäistä kertaa niiden historiassa.

EKVJ:lle valittu pääsihteeri

Inkerin Liitto on osallistunut Edustamattomien kansojen ja valtioiden järjestön (EKVJ) toimintaan jo usean vuoden ajan. Tässä kansainvälisessä yhdistyksessä inkerinsuomalaisia edustaa IL:n puheenjohtaja Aleksanteri Kirjanen.

24.–26. kesäkuuta Kirjanen osallistui EKVJ:n seitsemänteen yleiskokoukseen Haagissa. Järjestön pääelimen työhön osallistui noin 100 edustajaa eri puolilta maailmaa, heistä 18 ex-Neuvostoliiton alueelta. Yleiskokouksessa EKVJ sai vihdoin pääsihteerin; virkaan valittiin Mariano Budascin Italiasta. Edustajat etsivät myös ratkaisua järjestön monille talousongelmille. Yleiskokouksessa hyväksyttiin EKVJ:n toimintasuunnitelma, lähiaikoina sen on tarkoitus kehittää yhteistyötä YK:n kanssa ja edesauttaa selkkausten ehkäisyssä.

Wladimir Kokko

Tapahtuma-kalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat taas syyskuussa

keskiviikkoisin klo 16.45 – 18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Tervetuloa joukkoomme!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

25.9. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10. klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12. klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio puh. (09) 753 0864.

Levitä Inkeri-tietoa.

[illegible]

[illegible]
[illegible] Inkerille, 17 €
[illegible]
[illegible] 3,50 €
[illegible] Suominen
[illegible] elämäkerta, 2,50 €
[illegible]
[illegible] matka, 14 €
[illegible] albumi, 22 €
[illegible] kevät, 16 €
[illegible]
[illegible] ja tarinoita, 8 €
[illegible] Störgren
[illegible] tie vapauteen, 10 €
[illegible] Nevalainen
[illegible] siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
[illegible] Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
[illegible], kansa, kulttuuri, 50,50 €
[illegible] Seppänen
[illegible] kulkija - Vilho Helanen, 25 €
[illegible]
[illegible] kortin varassa, 16,50 €
[illegible]
[illegible] heimimauha 5 €
[illegible] vsk 69-70
[illegible] 11,50 €
[illegible] laulut ja loitsut, 6,50 €
[illegible]
[illegible] I-II, 9 €
[illegible]
[illegible] 33,50 €
[illegible]
[illegible] sissisodassa, 15 €
[illegible]
[illegible] a, 15 €
[illegible]
[illegible] jonka minä sinulle osoitan,
[illegible]
[illegible] manländarnas historia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 60 kohtalonvuotta, 24 €
[illegible]
[illegible] isille, 4 €
[illegible]
[illegible] rolle, 6 €
[illegible]
[illegible] 2,50 €
[illegible] Toim.
[illegible] juhlat 2003, 20 €
[illegible]
[illegible] Inkerin mies, 25 €

Äänilevyjä
Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas **(Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

9/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter, ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo, puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet http://www.inkeriliitto.fi
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

LUKIJAIN KYNÄSTÄ

Mitä olet

Mitä olet, ole kokonaan
älä osittain, taikka puoliksi vain.
Sanoi ystävättäreni ja
kuoli kokonaan.

Ella Ojala

Kansikuvassa pihlajapuu elokuun lopussa. Kuva Katri Einamo. Pihlajasta lisää sivulla 12.

Edellisen numeromme ilmestyminen viivästyi postitukseen liittyviä osoitelistoja hoitavalle yritykselle sattuneen myöhästymisen johdosta. Tämän vuoksi kutsu Hangossa 18.8. pidettyyn tilaisuuteen ei tavoittanut kaikki asiasta kiinnostuneita. Toimitus pahoittelee tapahtunutta ja ryhtyy parantamaan postitusrutiineita.

Numero 10/2005 ilmestyy viikolla 42. Aineisto toimitukselle 28.9. mennessä.

Numero 11/2005 ilmestyy viikolla 46. Aineisto toimitukselle 26.10. mennessä.

Tässä numerossa:

Mikkelinpäivä tuo viestin enkeleistä

400-luvulta lähtien on syyskuun 29. päivä omistettu ylienkeli Mikaelille. Taistelu, jonka hän kävi pimeyden valtoja vastaan, liittyy pääsiäiseen. Kristus on saavuttanut ratkaisevan voiton pahan valloista, mutta taistelu jatkuu edelleen maailmassa. Myöhemmin mikkelinpäivästä on tullut kaikkien enkelien päivä, jolloin tutkistellaan heidän merkitystään ja tehtäviään. Jumalan sanansaattajina enkelit suojelevat ja opastavat ihmistä ja muistuttavat häntä Jumalan tahdon mukaisesta elämästä. Mikkelinpäivää vietetään 29.9. tai, jos se on arkipäivä, seuraavana sunnuntaina.

Enkeli on raamatunkertomusten valossa Jumalan tahdon ilmoittaja. Enkeli toimii sanansaattajana (lat. angelus) Jumalan ja ihmisten välillä ja suojelee ihmistä. Raamatussa on Mikaelin lisäksi mainittu nimeltä ylienkeli Gabriel. Enkelin viesti on, että hyvä on pahaa voimakkaampi.

Mikkelinpäivän perinteinen evankeliumi (Matt. 18:1-10) asettaa uskon esikuvaksi lapsen ja kun Raamatun mukaan lasten ja enkelien yhteys on läheinen, seurakunnissa vietetäänkin runsaasti perhemessuja. Seurakunnat kutsuvat lapsia kirkkoon ja perhemessuissa myös ehtoolliselle. Lapset ovat saaneet osallistua ehtoollisen viettoon jo vuodesta 1979 vanhempansa tai muun kristillisestä kasvatuksesta vastaavan aikuisen seurassa.

Suojelusenkeleillä on viime aikojen maailmantapahtumien pyörteissä ollut runsaasti kysyntää.

Katri Einamo

Lähde: http://www.evl.fi/kkh

Toivo Iho, Suomen Inkeriliitto ry:n puheenjohtaja

Sosiaaliturvasta, työllisyydestä ja turvallisuudesta II

Säätyvaltiopäivien loppu ja eduskuntauudistus lopettivat ruotsinkielisten ylivallan. Uudeksi poliittiseksi voimaksi nousivat sosiaalidemokraatit, ja myös maalaisliitto alkoi vähitellen nousunsa. Itsenäistymispäätöksen valmisteli Svinhufvudin johtama senaatti, joka jo muutaman viikon kuluttua joutui siirtymään Vaasaan, valkoisen Suomen johtoon. Vaasassa toimiva senaatti sai ottaa vastaan Saksan kirjelmän, jossa oli Suomen itsenäisyyden tunnustus. Vaasan senaatin toimistotekniikka ei aivan vastannut nykyajan vaatimuksia: tuon kirjeen avasi Svinhufvud itse – puukollaan.

Ensimmäisen maailmansodan puhjettua 1914 Suomesta lähti kaikkiaan lähes 1900 nuorta miestä Saksaan, sotilaskoulutukseen. Jääkäriliike oli aktivismiksi kutsutun, ruotsinkielisten perustuslaillisten ja puolueensa oikeistosiipeä edustavien nuorsuomalaisten tukema hanke. Jääkärit pääsivät takaisin Suomeen vasta helmikuussa 1918, ja muodostivat valkoisen Suomen armeijan pystyvimmän taistelijajoukon. Valkoisia avustivat saksalaiset ja punaisia maahan jääneet venäläiset joukot. Vuoden 1918 sisäisen kamppailun päätyttyä silloinen, vailla vasemmistoedustajia toiminut tynkäeduskunta valitsi Suomelle kuninkaan, Väinö ensimmäisen. Ensimmäinen jäi myös viimeiseksi; Väinö, eli Hessenin prinssi Friedrich Karl, kieltäytyi kunniasta ja jätti Suomen kotimaisten Väinöjen hoitoon; vuonna 1919 vahvistettiin tasavaltalainen hallitusmuoto ja eduskunta valitsi ensimmäiseksi tasavallan presidentiksi Ståhlbergin. Kuinka olisi käynyt, jos valinnan myös tuolloin olisivat suorittaneet valitsijamiehet? Tähän silloinen kokoomus ja RKP pyrkivät kovasti, ja v. 1919 tuolloin presidentiksi halunnut Mannerheimkin saattoi kirjoittaa etunimensä muotoon Kustaa...

Mannerheimilla oli sitten koko 1920- ja 30-luvun ajan taustarooli, mutta kun maahan hyökättiin ja talvisota alkoi, häntä tarvittiin. Vuoden 1918 valkoisesta kenraalista kasvoi sodanjohtaja, johon luotettiin, ja joka jatkosodan jälkeen kaikkien kunnioittamana presidenttinä myös luotsasi Suomen rauhaan.

1920-lukua ja 1930-luvun alkua leimasi Suomen sisäpolitiikassa äärioikeistolaisuuden nousu, ja vähitellen väistyvä pulakausi. Suomen ja Venäjän suhteita ajatellen myöntyväisyyslinja oli taka-alalla hyvin pitkään, oikeastaan viime sotien loppuun saakka. Sen merkittävimmiksi edustajiksi nousivat tuolloin J.K. Paasikivi ja Urho Kekkonen, edellinen oli kuningas – ja saksalaismielinen hyvin pitkään, mutta siirtyi ajoissa voittajien kannattajaksi. Kekkonen vastusti ankarasti talvisodan rauhantekoa ja kir-

joitti Pekka Peitsenä vielä 1942 siitä, kuinka meidän on nyt edullista tappaa mahdollisimman paljon ryssiä. Kekkonen muutti kantansa v. 1943.

Paasikiven ja Kekkosen politiikkana oli myöntyväisyys Neuvostoliittoon päin – ja samalla Suomen integroiminen länteen siinä määrin kuin se oli mahdollista. Askel askeleelta se kävi: Pohjoismaiden Neuvoston jäsenyys ja samalla liittyminen pohjoismaiden viisumittomaan ja passittomaan yhteiseloon, mikä avasi suomalaisille Ruotsin työmarkkinat. Sitten YK:n jäsenyys, OECD – järjestön jäsenyys, Euroopan vapaakauppa – alueen EFTA:n liitännäisjäsenyys, sittemmin täysjäsenyys, sitten EEC:n liitännäisjäsenyys.

Neuvostoliiton hajoamista edelsi Saksojen yhdistyminen. Näihin tapahtumiin Suomi reagoi nopeasti: ensin YYA – sopimuksesta vedettiin hakasulkujen sisään Saksaa ja sen hyökkäystä koskevat kohdat, sitten YYA – sopimus irtisanottiin ja sen tilalle Suomi ja Venäjä solmivat uuden sopimuksen, josta puuttuvat YYA – sopimuksen sotilaspoliittiset elementit. Tämän kehityksen huipensi Suomen liittyminen Euroopan Unioniksi muuntuneeseen EEC:hen vuonna 1995, kansanäänestyksen jälkeen. Vaikka YYA – sopimus heikensikin Suomen imagoa lännessä, suomalaiselle talouselämälle se oli muodostanut hyvän perustan päästä Neuvostoliiton markkinoille.

Kehitys lähialueilla jatkui: Baltian maat irtautuivat ensin Neuvostoliitosta ja liittyivät sitten sekä EU:hun että NATO:on. Liettuan itsenäistyminen merkitsi, että Kaliningradin (Königsbergin) alueesta muodostui Venäjän erillisalue, enklaavi, josta on jo tähän mennessä ollut monelle taholle harmia. Suomi ja Ruotsi pysyttelevät toistaiseksi NATO:n ulkopuolella pyrkien kehittämään EU:n puolustusyhteistyötä haluamaansa suuntaan.

Toivo Iho

Artikkelin loppu julkaistaan seuraavassa numerossa.

Suomen Inkeri-liitto ry:n jäsenmaksu 2005

Edellisen lehden välissä oli tilillepanokortti, jolla ne yksityiset henkilöt, jotka haluavat kuulua Suomen Inkeri-liitto ry:hyn henkilöjäseninä, voivat maksaa tämän vuoden jäsenmaksun 5 €. Niillä paikkakunnilla, missä toimii Suomen Inkeri-liiton jäseneksi kuuluva paikallinen seura, kerätään seuran toimesta siihen kuuluvilta jäseniltä oma erillinen jäsenmaksu.

Suomen Inkeri-liitto ry:n hallitus

Löytyykö inkeriläisiä sukulaisia tai heitä koskevia tietoja?

Monet ovat kaivanneet tietoja siitä, miten ja mistä ryhtyisi etsimään tietoja inkeriläisistä sukulaisistaan. Toimituksella olisi omasta takaa ollut vain karkea käsitys siitä, että Kansallisarkistossa on joidenkin inkeriläisten seurakuntien kirkonkirjoja, ja että Inkerin pakolaisseurakunnan arkistoa säilytetään Mikkelin maakunta – arkistossa. Kansallisarkisto toimitti ystävällisesti käyttöömme *Markku Leppäsen* vuonna 1995 laatiman tutkijapalvelun oppaan nro 3, jonka otsikkona on *Inkeriläiset arkistolähteissä.*

Seuraavassa otteita Markku Leppäsen erinomaisesta oppaasta:

Kansallisarkistossa Helsingissä on 21 inkeriläisseurakunnan kirkonkirjoja *kattavuudeltaan vaihtelevasti.* Mainitut seurakunnat ovat Itä – Inkerin rovastikunnan alueelta Hietamäki, Tuutari, Tyrö ja Venjoki; Länsi – Inkerin rovastikunnasta Kattila, Kolppana, Koprina, Kupanitsa, Moloskovitsa, (Valkeakirkko) Novasolkka, Soikkola ja Spankkova. Pohjois – Inkerin rovastikunta: Järvisaari, Keltto (Keltto-Rääpyvä), Lempaala, Markkova, Miikkulainen, Pietari Leningradin Pyhän Marian seurakunta, Rääpyvä, Toksova ja Vuole.

Kansallisarkistossa on myös

- sisäasiainministeriön tallenteena jatkosodan aikaiset väestönsiirtoasiakirjat, Inkerin siirtoväen valvontakortisto sekä muita inkeriläisten Suomeen ja Suomesta siirtoon liittyviä asiakirjoja (mm. luettelot Neuvostoliittoon palautetuista)
- sisäasiainministeriö: ulkomaalaistoimiston ulkomaalaisten oleskelu – ja työlupakortisto 1939–1957. Tätä myöhemmät ulkomaalaisasiakirjat ovat valtioneuvoston arkistossa ja Ulkomaalaisvirastossa.
- sisäministeriön siirtoväenasiainosasto: inkeriläisten huoltoon 1940-luvulla liittyviä luetteloita ja muita asiakirjoja.
- Valtion pakolaisavustuskeskus (1919 –1940): kortistoja ja muita asiakirjoja Suomeen vuoden 1918 jälkeen paenneista inkeriläisistä ja heidän huollostaan
- Etsivän Keskuspoliisin/Valtiollisen poliisin arkisto (1919–1948): kortistoja, henkilömappeja, kuulustelupöytäkirjoja ja muita asiakirjoja mm. Suomessa olleista inkeriläisistä; tietoja myös tapahtumista rajan takana Inkerissä (mm. karkotuksista); väestöluetteloa ja tilastoja Saksan miehittämästä Inkeristä vuosilta 1941–42, luetteloita mm. Saksassa olleista siviileistä ja Suomen armeijassa olleista vapaaehtoisista.
- sosiaaliministeriö: Lastensiirtokomitea (1941–49): luettelo Suomeen v. 1942 siirretyistä inkeriläislapsista.
- Kolppanan opettajaseminaarin arkisto (1836–1920)
- tuomioistuinten pöytäkirjoja Inkerin alueelta 1600- ja 1700-luvuilta.
- Inkerin arkisto (1917–1944; yksityisarkisto, lupakäytäntö)
- eräiden yksityishenkilöiden arkistoja

- Inkerinmaan karttoja 1700-luvulta 1900-luvulle.

Maakunta-arkistot

Maakunta – arkistoista mainittakoon Mikkelin maakunta – arkisto, jossa ovat Suomeen v. 1918 jälkeen paenneiden inkeriläisten kirkonkirjat vv. 1921–1948. Vuonna 1948 Suomessa olleet inkeriläiset siirrettiin kotipaikkakuntien seurakuntien kirkonkirjoihin, ellei näin ollut tehty jo aiemmin.

Maakunta – arkistoissa ovat myös väestönsiirtoleirien arkistot: mm. Parolan ja Loimaan leirien arkistot ovat Hämeenlinnan maakunta – arkistossa.

Sota – arkisto

- Päämajan vapaaehtoistoimisto (1939 –1944): mm. inkeriläisten vapaaehtoisten sotilaskanta – ja lääkärintarkastuskortteja, henkilökortteja, saapumis – ja poistumisilmoituksia, haavoittuneiden ja kaatuneiden sekä heidän omaistensa luetteloita jne.
- Sotavankikomentajan esikunnan selvityselin: heimosotavankeja ja ErP 6:tta koskevia luetteloita, tuntolevykortisto, heimosotavankien Neuvostoliittoon luovutusluetteloita, sotilaskarkuriluetteloita jne.
- ErP 6:n asiakirjat: vahvuusluetteloita, henkilökortteja jne.
- Heimopataljoona 3:n asiakirjat: vahvuusluetteloita, henkilökortteja jne.
- sotapäiväkirjat: tietoja eri yksiköiden tehtävistä, toiminnasta ja sijoituspaikoista.

Jokaisella on mahdollisuus hakea ja pyytää tietoja ainakin omista sukulaisistaan. Muutenkin em. arkistot ovat periaatteessa julkisia.

Yhteystietoja

Kansallisarkisto
Rauhankatu 17, 00170 Helsinki
Puh. (09) 228521
Fax (09) 176302
sähköposti: kansallisarkisto@narc.fi

Hämeenlinnan maakunta-arkisto
Arvi Karistonkatu 2 A
13100 Hämeenlinna
Puh. (03) 656 460
Fax (03) 653 3810
sähköposti: hameenlinna@narc.fi

Mikkelin maakunta-arkisto
Pirttiniemenkatu 8 A
50100 Mikkeli
Puh. (015) 321 310
Fax (015) 321 3157
sähköposti: mikkeli@narc.fi

Sota-arkisto
Työpajankatu 6 A
00580 Helsinki
Puh. (09)181 26544
Fax (09)181 26512
sähköposti:
asiakaspalvelu@sota-arkisto.fi

Toimitus

Hangossa 18.8.2005

olivat Hangon seurakunnat: n. 55 %:n väestönosuutta edustava suomenkielinen seurakunta sekä n. 45 %:n väestönosuutta edustava ruotsinkielinen seurakunta järjestäneet tilaisuuden niiden, tehtyjen laskelmien mukaan 121 ihmisen muistoksi, jotka Inkerinmaalta olivat vv 1943–44 tulleet Hangon kokoamisleirille ja kuolleet siellä. En tiedä, onko virallisen Venäjän edustaja aikaisemmin osallistunut jonkin sodan aikana menehtyneille inkeriläisille pystytetyn muistomerkin paljastustilaisuuteen; tällä kertaa Venäjän Turun pääkonsuli ei ainoastaan ollut paikalla, vaan myös käytti kauniin puheenvuoron sekä hautausmaalla että kahvitilaisuudessa. Tilaisuuteen oli saapunut myös Inkerinmaan piispa Aarre Kuukauppi. Väkeä oli paikalla hautausmaalla n. 100 henkilöä, kahvitilaisuudessa hieman vähemmän.

Tulin paikalle viime tingassa, ja ajomatkasta hieman väsyksissä aprikoin, kauanko ulkosalla vietetty tilaisuus mahtaa kestää, kun ohjelman mukaan puheenvuoron käyttäjiä oli runsaasti (lopulta kuusi), ja muutama virsikin laulettiin. Aikataulu oli ilmeisesti sovittu tunnin mittaiseksi ja, ihme ja kumma: sopimus piti. Tästä kaikkien puolesta ensi kiitokset järjestäjille, jotka ymmärsivät, ettei kauniillakaan ilmassa voi vaatia yleisöä seisaaltaan kovin kauaa kuuntelemaan.

Muistotilaisuutta uskaltaisi kai - vähäisellä asiantuntemuksellani – luonnehtia ekumeeniseksi vainajien muiston siunaamistilaisuudeksi. Piispa Aarre Kuukauppi, kirkkoherrat Heikki Rantala ja Anders Laxell sekä pääkonsulin seurueeseen kuulunut ortodoksipappi toimittivat kirkollisen osuuden, sitten pääkonsuli puhui.

Itse aihetta, muistokiveä koskeneen historiikkipuheenvuoron käytti VTM. tutkija Pekka Silvast. Inkerinsuomalaisten asutushistoriaa koskeneen alun jälkeen hän kertoi Suomen siirtotoiminnan organisoinnista, jonka puitteissa toiminnan johdossa olivat L. A. Puntila sekä Pentti Kaitera. Pekka Silvast totesi, että Suomen ja Saksan tehtyä tammikuussa 1943 sopimuksen inkeriläisten siirroista, perustettiin suomalainen siirtokomissioni, jolla oli kolme toimistoa Inkerissä ja Virossa. Komissionin päällikkö ja keskuspaikka olivat Tallinnassa.

Silvastin selonteon mukaan Hatsinan toimiston tehtävänä oli Suomeen siirrettävien inkeriläisten ilmoittautumisen vastaanotto, lähtijöiden kokoaminen, inkeriläisten olojen järjestely ja yhteydenpito saksalaisiin viranomaisiin. Kloogan toimisto hoiti mm. siirrettävän väestön kirjauksen ja laivauksen Suomeen. Kummankin toimiston yhteydessä oli leiri siirrettäviä varten.

Näiden toimistojen kautta inkeriläiset laivattiin etenkin Paldiskin sataman kautta Hankoon, jonne perustetulla vastaanotto – ja väestönsiirtoleirillä oli käytössään Evangeliska Folkhögskolanin tilat Esplanadilla sekä Ljungbon tilat Hanko Pohjoisessa. Leirillä oli myös oma sairaala. Hangosta inkeriläiset siirrettiin karanteeniajan jälkeen Sisä – Suomessa oleville väestönsiirtoleireille, joissa heille hankittiin työ – ja sijoituspaikat.

Tutkija Pekka Silvast luki tämän jälkeen luettelon kaikista Hangon leirillä menehtyneistä. – Julkaisemme luettelon myöhemmin erikseen.

Silvast oli tutkimuksessaan kiinnittänyt huomiota siihen, että useimmat kuolintapaukset olivat sattuneet marraskuun 1943

lopun ja helmikuun 1944 lopun välisen aikaan katsoen tämän johtuneen siitä, että kuolemantapaukset ovat kohdanneet erityisesti viimeisissä kuljetuksissa tulleita, joten he olivat viettäneet pisimmän ajan sodan jaloissa Inkerinmaalla ja Viron leireillä, lisäksi elintarviketilanne vuosien 1943–44 vaihteessa oli ollut heikko. Toinen Silvastin havainto: kuolemat olivat keskittyneet vanhuksiin ja pikkulapsiin; siis ankarat olosuhteet olivat kohdelleet kovimmin heikoimpia ikäryhmiä, myös mahdolliset kulkutaudit ovat iskeneet näihin ryhmiin.

Tilaisuus päättyi loppuvirteen sekä seppeltenlaskuun.

Arvokkaan tilaisuuden jälkeen siirryttiin kahvitilaisuuteen seurakuntakotiin. Siellä alkuvirren jälkeen ensi puheenvuoron käytti Venäjän Turun pääkonsuli. Yritämme saada hänen puheenvuoronsa erikseen, joten siirryn tässä selosteessa seuraavan puheenvuoroon, jonka käytin itse. Tilaisuuden järjestäjille esitettyjen kiitosten jälkeen esitin kuulijoille ensin matemaattisen harjoituksen:

Jos ne 121 henkeä, joiden muistokiven paljastimme, olisivat saaneet elää, heidän joukkonsa, seuraten muiden inkeriläisten kohtaloita, olisi jakautunut niin, että 15 henkilöä olisi valinnut toisin, ts. he eivät olisi palanneet Neuvostoliittoon. Heistä 8 olisi siirtynyt Ruotsiin, missä he jälkeläisineen olisivat jo jokseenkin täysin sulautuneet ruotsalaiseen yhteiskuntaan, 7 olisi jäänyt Suomeen, missä he jälkeläisineen olisivat aivan täydellisesti sulautuneet täkäläiseen yhteiskuntaan, kun taas 106 olisi siirtynyt Neuvostoliittoon, jossa he jälkeläisineen...Tässäpä tuleekin ajatukseen mutka! He eivät olisikaan sulautuneet! Miksi?

Ruotsissa ja Suomessa on molemmissa pitkäaikaiseen demokraattiseen

kehitykseen pohjaava yhteiskunta. Siinä on varmaan moniakin puutteita, mutta sen hyviin puoliin kuuluvat ainakin selkeä, hallittavissa oleva yhteiskuntarakenne, yhteiskunnallisten ratkaisujen toimivuus ja niiden ennustettavuus, sekä lasten kasvatukseen ja uranmuodostukseen liittyvä yleinen oikeudenmukaisuus. Tässä mielessä lienee vaikea puhua venäläisestä yhteiskunnasta. Nämä yhteiskunnan pohjarakenteisiin liittyvät erot lienevät taloudellisia seikkoja useammin paluumuuttopäätöksen perusteina.

Esitin myös ev. lut. kirkolle kiitokset vähän pidemmältä ajalta, kiittäen kirkkoa siitä työstä, minkä se inkerinsuomalaisten parissa on tehnyt nyt ja aiemmin. Kirkko on olojen Inkerinmaalla vapauduttua ollut se, joka on nopeasti kiiruhtanut paikalle elvyttämään hengellistä elämää, ja samalla on moni muukin asia lähtenyt liikkeelle. Kaikkein suurimmat kiitokset kirkolle kuuluu antaa roolista, jota se hoiti niiden noin 140–150 vuoden aikana, jotka esi-isämme ennen vuotta 1862 joutuivat olemaan maaorjuudessa. Tuolloin nousi arvoon arvaamattomaan se, että uskonto oli sama kuin Suomessa. Tämä merkitsi sitoutumista suomalaisuuteen, ja rippikoulun kautta myös jonkinasteista suomenkielistä valistusta. Orjuuden aikana esivanhempiamme ostettiin ja myytiin kuin eläimiä, heitä myös lyötiin kuin eläimiä. Kirkko ja seurakunnat merkitsivät tuona aikana näille ihmisille ainoaa kodin ulkopuolista paikkaa, missä heitä kohdeltiin ihmisinä. Tuon ajan kiitollisuudenvelkaa maksamme yhä.

Vapaan sanan aikana Keijo Korkka itse Hangon leirillä olleena muisteli tuota aikaa. Käsien nostolla todettiin, että saapuvilla oli varsin monta leirillä ollutta.

Toivo Iho

KESKUSTELUPALSTA

Keskustelua ”Kuka tietää” – artikkelin tiimoilta

Satuin selailemaan vanhoja ”Viestejä” ja huomioni kiintyi artikkeliin ”Kuka tietää” (Inkeriläisten viesti 7-8/2004). Mieleeni palautuivat vuodet, jolloin inkerinsuomalaisten oli jätettävä kotikontunsa ja matka Suomenlahden yli alkoi. Artikkelista silmääni pisti se, kuinka Tri Helasen johdolla Suomi karsi inkerinsuomalaisten joukosta ei-toivottuja Suomeen siirrettäviksi.

Olin ao. vuosina 1943–44 siirtotoimiston apulaisena Kloogalla sekä Paldiskissa ja muistan selvästi siirron. Se, että tri Helanen olisi karsinut ei-toivotut Suomeen siirrettäviksi, ei pidä paikkaansa. Ihmiset laitettiin jo Hatsinan leirillä junaan kylittäin. ja luettelot lähetettiin junaa johtavan henkilön mukana Kloogalle ja myöhemmin Paldiskiin – näin omin silmin miten junat tyhjennettiin ja ihmiset joutuivat odottamaan laivojen tuloa.

Minun tehtäviini kuului pitää nimenhuuto laivaan eikä kenelläkään ollut mahdollisuutta karsia pois ”ei-toivottuja” (tri Helanen ei edes ollut Paldiskissa). Tri Helanen oli kunniallinen mies ja halusi vain kaikkien suomalaisten parasta.

Väite, että Suomeen pakotettiin menemään, ei sekään ole tosi. Ei leirillä kaavakkeita jaettu, vaan ilmoitettiin, että ei ole pakko lähteä. Kukaan ei kuitenkaan halunnut jäädä pois, sillä jokainen tiesi, että kotitaloon ei ollut paluuta ja saksalaisten joukkojen mukana tuntemattomaan perääntyminen ei sekään ollut ajatuksena järkevä. Ainoa mahdollinen tapa oli siis lähteä Suomeen ja vapaaehtoisesti. Paluu takaisin kotimaahan oli sekin vapaaehtoista – vaan ei kaikille.

Martta Lipiäinen
Malmö

Toimitus kiittää arvokkaasta aikalaiskertomuksesta. Pekka Nevalaisen mukaan saksalaiset pitivät Helasta häiritsevässä määrin heimohenkisenä. Martta Lipiäisen kuvaus sopii yhteen tämän käsityksen kanssa.

Suomalaiset / inkeriläiset

Takavuosina on tämänkin lehden palstoilla käyty kiivasta väittelyä inkerinsuomalaisten nimikkeestä: teologian tohtori Juhani Jääskeläinen (itse syntyisin inkerinsuomalainen) halusi, että Inkerissä syntyneistä suomalaisista käytettäisiin nimikettä inkerinsuomalaiset. Eräs Suomessa oleva inkeriläisten paikallisosaston johtaja (ei itse ”inkeriläinen” vaan ”vävypoika”) halusi näistä suomalaisista käytettävän inkeriläis-nimikettä.

Itsekin esitin Aamulehden mielipidepalstalla joitakin vuosia sitten, että ”inkeriläisistä” käytettäisiin nimikettä venäjänsuomalaiset, sillä Inkeriä sellaisena kuin se on aikoinaan ollut, ei enää ole.

Keskellä Inkerinmaan sydäntä on monimiljoonainen Pietarin kaupunki, pääasiallisesti venäläinen, vaikka toki muitakin kansallisuuksia sieltä löytyy. Kaikista heistä, jotka asuvat ympäri entistä Inkerinmaata, voisi käyttää nimikettä "inkeriläiset".

Inkerinmaalla asuu myös rippeitä inkerinsuomalaisista, tosin puhdasverisiä hyvin vähän. Kaikki tietävät miten inkerinsuomalaiset on hajotettu kuin akanat tuuleen. Ja ne, jotka ovat tuulen tuiverruksessa sattuneet jäämään henkiin, ovat useiden seka-avioliittojen kautta menettäneet suomalaisen puhdasverisyytensä. Näinhän tapahtuu jatkuvasti kaikkialla maailmassa. Inkerin kansa on kuitenkin aikaisemmin säilyttänyt suomalaisuutensa, kun se on ollut vielä mahdollista.

Olen viime aikoina myös seurannut julkisen sanan ja radion lähetyksiä, kun puhutaan Pietarin suomalaisista (tarkoitettaessa suomensuomalaisia). Jonkin aikaa sitten kuulin radiolähetyksessä maininnan Pietarin suomalaisten urotöistä. Puhuttiin suomenkielisistä lehtijulkaisuista ja lueteltiin pitkä lista suomenkielisiä sanomalehtiä. Kuitenkaan ei mainittu sanallakaan Inkeri-lehteä, eikä mitään Paavo Räikkösestä, joka oli kuuluisa sananiekka pääasiallisen muusikon toimensa ohella.

Mooses Putron aikaansaama ensimmäinen suomenkielinen levyjulkaisu Pietarissa mainittiin, mutta ei sanottu, että Mooses Putro oli inkerinsuomalainen. Ohimennen sanottiin, että Pietaria ympäröi inkeriläiskyliä, vaan ei kerrottu, että näissä kylissä perustettiin jopa ensimmäinen suomenkielinen opettajaseminaari (Kolppanassa). Sen toiminta tosin alkoi yhtä aikaa Jyväskylän suomenkielisen opettajaseminaarin kanssa vuonna 1863, mutta Kolppanan seminaarin perustamisasiakirja ehdittiin julkaista luvallisesti valmiiksi jo keväällä 1863, kun Jyväskylä sai siihen oikeuden vasta syksyllä.

Näissä mietteissä usein liikun ja ajattelen miten pienen kansansirpaleen kohtalo kiinnostaa ohjelmantekijöitä. "Inkeriläiset" mainitaan ikään kuin he eivät olisi suomalaisia. Amerikansuomalaiset, jotka ovat sekoittuneet joihinkin toisiin kansallisuuksiin, ovat edelleen amerikansuomalaisia, huolimatta siitä, etteivät osaa enää suomenkieltä. Samoin kanadansuomalaiset. Ilokseni panin merkille tv:ssä esitetyn Sointula-elokuvan. Sointula oli aikoinaan hyvin kuuluisa yhdyskunta, jonka perustaja oli Matti Kurikka. Elokuvassa kerrottiin, että Kurikka oli syntynyt Inkerissä ja että hän oli vuosikymmeniä aikaansa edellä: hän mm. halusi jo silloin naisille samaa palkkaa kuin miehille samasta työstä. Sointula-yhdyskunta meni nurin, mutta Matti Kurikan sanottiin olevan soihtu, eikä soihdunkantaja. Elokuva oli filmattu Kanadassa ja englanninkielinen, mutta tekstitetty suomeksi.

Tällaisia soihdunkantajia Inkerissä on syntynyt paljonkin olosuhteet ja väestön pienuuden huomioon ottaen. Toivon, että Inkerin soihtu leiskuu korkealle tässä nyt jälleen syksyn pimeyteen siirtyvässä luonnossa. Hyvää syksyä kaikille toivoo

Ella Ojala

Toimitus kiittää Ella Ojalaa edellä olevasta, monipuolisesta tekstistä. Joitakin vuosia sitten käytiin Suomen Inkeri – liiton eräässä kokouksessa varsin kipakka keskustelu, kun kokoukselle oli ehdotettu, että tehtäisiin järjestöpäätös, jonka mukaan pitäisi aina käyttää sanaa "inkerinsuomalainen" sanan "inkeriläinen" asemasta. Taustalla olivat ennen muuta tuolloin tuoreen paluumuuton alkuaikojen mukanaan tuomat negatiiviset piirteet, joita lehdistö vielä suurenteli. Vähän kärjistäen voisi sanoa, että mitä tahansa pahaa Venäjältä tulleet pakolaiset teki-

...än syy oli aina "inkeriläisten". Tästä syystä kokouksessa esitettiin, että pitäisi pyrkiä tekemään selkeä ero inkerinsuomalaisten ja muiden tulokkaiden kesken. – Järjestöpäätöstä asiassa ei tehty, mutta keskustelulla oli vaikutus ainakin allekirjoittaneeseen: kun huomasin, että aivan tärkeät ihmiset antoivat terminologiselle seikkana pitämälleni asialle noinkin suuren merkityksen, pyrin ottamaan sen omissa puheenvuoroissani huomioon ja siirryin sanan "inkerinsuomalainen" käyttöön.

Muutoin – sivuuttaen Ellan kuvaamat vanhat ajat, jolloin Inkerissä oli suomalaisilla tarve erottautua venäläisistä, muutama lisäsana paluumuutosta:

Luulen, että yleensä ei muisteta, että kun paluumuuttopäätös v. 1990 tehtiin, Neuvostoliitto oli vielä olemassa. Tästä saattoi johtua, että päätöstä ei voitu rajata siihen ryhmään jälkeläisineen, jolle Suomi oikeastaan oli velassa, siis niille noin 55 000–60 000:lle, jotka sotavuosina siirrettiin Suomeen, mutta joita silloin heikko Suomi ei kyennyt suojaamaan sodan voittajan mielivaltaisilta otteilta. Paluumuutto sidottiin Inkerin muinaiseen asutushistoriaan, ja tämä laajensi paluumuuttajien piiriä merkittävästi.

Toivo Iho

Pihlaja (Sorbus aucuparia)

Flora Fennica – Suomen Kasvio esittelee Elias Lönnrotin ja Th. Saelanin pihlajan vuodelta 1866 mm. näin:

S. aucuparia L. Kotipihlaja. -- Lehdet kokonaan parilehtisiä, sahalaitaisilla, alta kaljuilla t. hienohöyteillä lehdyköillä; kukat vähemmin tiheissä, m. tasalatvaisissa röyhyissä; hedelmä pitkulais-palleroinen. -- h5. 6 valk. k. Vuorisissa mets., kylien. tav. (E.-L. Lv.) Hedelmä punainen: Pihlajanmarja. -- Pyrus Gaertn. Muist. -- Marjoja on ennen käytetty kivitaudissa ja vesi-ummessa: syötiin 10 t. useampi marja kerran kahdesti päivässä, pidempi aikaa. Marjat, etenki vilunpanemat, antavat hyvästi paloviinaa, marjamehu siiteriä ja etikkaa. -- Sikoja taidetaan lihottaa pihlajan-marjoilla. Niillä pyydystetään myös laululintuja. Puu kasvattaa kauniita varjoisia lehtokujia. Taidetaan ympätä. On lujaa, kelpaava kaikellaisiin puukalu-töihin. Kasv. marjoista, lokakuussa varjopaikkoihin ja mustaan multaan kylvettyinä.

Lisäksi hieman tuoreempaa tietoa:

Pihlaja kasvaa metsissä, pihoilla ja puistoissa. Pihlaja on matalahko puu, usein monirunkoinen ja sen valkeat kukat kasvavat tiheinä ryppäinä. Marjat ovat kovia, oransseja tai punaisia ja ne kypsyvät syys-lokakuussa. Pihlajan vuotuiset satovaihtelut ovat selvästi muita marjoja suuremmat. Esimerkiksi appelsiiniin verrattuna pihlajanmarja sisältää kolminkertaisen määrän C-vitamiinia. Pihlajanmarjassa on myös beetakaroteenia sekä rautaa, kaliumia ja magnesiumia. Marjat sisältävät lisäksi erilaisia happoja, runsaasti pektiiniä ja flavonoideja.

Katri Einamo

Lähteet:
http://www.ascentia.fi/marjamaakunnat/f-marjat.htm
http://www.ibiblio.org/herbmed/eclectic/elias/sorbus.html

MUUT LEHDET

Paluumuuttajat ovat taas innostuneet Lahdesta

Inkerinsuomalaisten paluumuutto Lahteen virkistyi alkuvuodesta. Kesäkuun alkuun mennessä tuli 35 paluumuuttajaa. Ainakin 25 perhettä on tulossa vielä tänä vuonna. - Inkerinsuomalaisia tulee Lahteen vielä monen vuoden ajan. Monilla heistä on koulutus ja ammatti, kertoo Lahden kaupungin maahanmuuttajapalveluiden kanslisti Nansi Ekholm.

Suomeen on tullut vuodesta 1990 lähtien entisen Neuvostoliiton alueelta 25 000 paluumuuttajaa. Osa on inkerinsuomalaisia, osa muuta suomalaista syntyperää. Muuttointo on 2000-luvulla vähentynyt. - Esimerkiksi Viron inkeriläisten muuttointo laantui sen jälkeen, kun Viro liittyi Euroopan unioniin, sanoo Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja Toivo Iho.

- Paluumuuttajien määrä on viime vuosina laskenut. Lahden alkuvuoden tilanne voi johtua paikallisistakin olosuhteista, toteaa työmarkkinaneuvos Sirkku Päivärinne työministeriöstä. Hän ei kuitenkaan kokonaan poissulje vaihtoehtoa, että paluumuutto kasvaisi koko maassa.

Inkerinsuomalaisia kokoontuneena Kippolan kylän kaivolle vuosisadan alkupuolella. Kuva Arvo Korkkisen arkistosta

Inkerinsuomalaisia on muuttanut Suomeen eri aikoina.

- Sota-aikana ja ennen sitä tulleet inkerinsuomalaiset ja heidän jälkeläisensä ovat sulautuneet kantaväestöön. 1990-luvulta lähtien tulleista osa on kadottanut kontaktinsa suomen kieleen, Toivo Iho kertoo. - Työmarkkinat eivät ole kehittyneet luvatulla tavalla. Jos ei pääse töihin, puuttuu työpaikan luoma paine suomen kielen oppimiseen, hän jatkaa. Kaikista Suomessa asuvista, juuriltaan inkerinsuomalaisista ei löydy yhteistä tilastolukua. Iho arvioi heitä olevan viitisenkymmentätuhatta.

Juuria etsimässä

Lahden seudulla asuvista inkerinsuomalaisista osa on sota-aikaan tulleita ja heidän jälkeläisiään, osa uusia paluumuuttajia. Yhteistyötä kahden tahon välillä ei juuri ole. - Meidän kerhomme on valtaosaltaan vanhempaa väkeä, kokoukset pidetään suomen kielellä. Venäjänkielisillä on omaa toimintaa, kertoo Lahden seudun Inkeri-seuran taloudenhoitaja Arvo Korkkinen. - Pahoin pelkään, että inkeriläisyys laimentuu ja loppuu, elleivät sitten paluumuuttajat jatka toimintaa, hän jatkaa.

Korkkinen on vasta eläkeiässä innostunut toden teolla juuriensa tutkimisesta. Aiemmin työ ja perhe vei ajan. Korkkinen kerää kotikirjastoonsa kirjallisuutta inkerinsuomalaisuudesta. Haaveissa on muistelmien kirjoittaminen. - Kävin tänä kesänä ensimmäistä kertaa kotipaikallani Tuutarin Kippolan kylässä. Jäljellä olivat vain vanhat kolhoosipellot, oja ja pari käkkäräpuuta. Kylän vanha kaivo oli vielä hengissä.

(Etelä-Suomen Sanomat 4.8.2005)

UUTISIA INKERISTÄ

Kirkkonuoret Laatokan ympäri

Pietarin Pyhän Marian kirkon 200. vuosijuhlien merkeissä 37 nuorta seurakuntalaista matkusti heinäkuun alussa linja-autolla Laatokan ympäri. Ryhmä pysähtyi Aunukseen, Pitkärantaan, Sortavalaan ja pistäytyi lyhyeksi aikaa Toksovassa. Aunuksen kirkossa pidettiin Tuomas-messu.

Mansikkakampanja 2005

Kampanjan viimeinen sesonkityöntekijäryhmä lähti Suomeen Inkerin Liiton toimiston edestä 15. kesäkuuta. Viime vuoden tapaan inkeriläistyövoimatoimisto lähetti kesätöihin noin 400 työntekijää. Joukossa on pääosin nuoria opiskelijoita, mutta myös jonkin verran noin 40-vuotiaita inkeriläisiä, jotka käyvät sesonkitöissä vuosittain.

"Mansikkakampanja on työllistämiskeskuksemme toiminnassa kuumin aika", kertoo johtaja ja jatkaa: "Olemme saaneet uusiakin työnantajia Pohjanmaalta saakka, ja tämä kertoo siitä, että vaikka työlupia ei enää tarvita, työnantajat tarvitsevat varman yhteistyökumppanin työvoiman hankinnassa".

IPAKI:n hyvät tulokset

Kesäkuun alussa pidetyn inkeriläisten paluumuuttajien kielitutkinnon (IPAKI:n) tulokset julkistettiin heinäkuun alussa. Suomen ulkomaalaislain edellyttämään kielitestiin osallistui 87 paluumuuttajaksi aikovaa, joista kokeessa hylättiin 21. Alle 25 %:n osuutta hylätyistä pidetään hyvänä tuloksena, mikä osoittaa sekä inkerinsuomalaisten korkeata motivaatiota muuttoon että paikallisten suomen opettajien laadukasta työtä. Laki vaatii tulevalta paluumuuttajalta tason 2 kielitaitoa (eurostandardien mukaan korkein taso on 6 ja Suomen kansalaisuuden saamista varten vaaditaan kielitaito tasolla 3–4).

Kuoromme tiivis kausi

Mansikkaviljelijöiden pääkaupungissa Suonenjoella järjestetään säännöllisesti Mansikka-festivaalit. 15.–17. heinäkuuta näihin juhliin osallistui inkerinsuomalaisten Pietarin kuoro. Kolmessa päivässä kuoro esiintyi neljä kertaa ja kahdesti festivaalin päänäyttämöllä. 29.–31. heinäkuuta kuoro esiintyi Kotkan Meripäivillä.

Kuoron ollessa matkalla esitti Leningradin alueen televisio inkeroisille omistetun dokumenttiohjelman, jossa Inkerin kantakansan ongelmia käsiteltiin eri näkökulmista. Kulttuuriasiantuntijana dokumenttifilmissä puhui Olga Konkova ja kuoron Korpi-yhtye lauloi vanhoja inkeroisia kansanlauluja.

Wladimir Kokko
Pietari

Tapahtuma-kalenteri

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

2.10.2005 syyskokous ja Mikkelin-päivän juhla
5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

ohjelmasta tarkemmin kerhoilloissa

Seurakunnan aulakahvio
Hämeenkatu 16
Hyvinkää

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

kerhoajat
12.9.2005 klo 15–17
10.10.2005 klo 15–17
14.11.2005 klo 15–17

Seurakunnan juhlasali
Kirkkokatu 5
Lahti

joulumatka
11.12.2005

Tiedustelut:
Maria Lahti
puh. (03) 734 0435

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

keskiviikkoisin klo 16.45–18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 IIELSINKI

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kokoonnumme tänä syksynä seuraavina torstaipäivinä: 13. lokakuuta, 10. marraskuuta ja 15. joulukuuta, klo 13 niin kuin ennenkin.

Ohjelmaa, keskustelua ja kahvinjuontia. Tervetuloa mukaan!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

25.9.2005 klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
23.10.2005 klo 14 kuukausikokous Inkeri-salissa
4.12.2005 klo 14 pikkujoulut Inkeri-salissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta

Arvo Survo
Ikä Inkerille. 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä. 3.50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalevalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa. 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa, 15 €
Lars Krifors
Oli onnistuttava, 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
Sverigesingermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri. 3,5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Murrejuttuja, 2,50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas (**Miettinen, Uusma**) 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

10/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet http://www.inkeriliitto.fi
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Yksi ainoa auringonsäde pyyhkii pois monia varjoja

Fransiskus Assisilainen, pasifisti ja eläinten suuri ystävä, oli sitä mieltä, ettei paratiisia voinut kokea ilman eläimiä, lintuja, laulua ja soittoa. Samaa olen tuumaillut itsekin etenkin syyskelien lähestyessä ja kesäajan lopun häämöttäessä. Mitä olisi elämä, saatikka paratiisi ilman luontokappaleita tai kaunista musiikkia? (Joskus em. listaan lisäisin mieluusti myös suklaan.)

Samainen mies loihe lausumaan myös otsikkoon kirjoittamani mietteen, joka sekin on kaikessa yksinkertaisuudessaan varsin nerokas. Tänään televisiossa esitetyn jääkausidokumentin myötä aloin pohtia auringon merkitystä ihmis- ja eläinkunnalle paitsi sen luonnollisena, lämpöä ja sitä myöten elämää tuottavana voimana, myös sitä mitä valo ja lämpö *merkitsevät* sanan henkisemmässä tarkoituksessa. Minkä tähden sieluni ja ruumiini janoavat valoa ja lämpöä, vaikka olen Pohjolan lapsi? Eikö minun pitäisi jo olla pimeyteen ja kylmyyteen tottunut?

Yksi ainoa auringonsäde pyyhkii pois monia varjoja – paistaa se päivä risukasaankin – maasta se pienikin ponnistaa – synkimmälläkin pilvellä on hopeareunuksensa. Slaavilainen melankolia yhdistettynä sopivaan määrään suomalaista sisua ja amerikkalaishenkistä yltiöpositiivisuutta puree ainakin minuun, senköhän takia tangomarkkinatkin ovat vuosi toisensa jälkeen niin suuri menestys?

Katri Einamo

Numero 11/2005 ilmestyy viikolla 46. Aineisto toimitukselle 26.10. mennessä.

Numero 12/2005 ilmestyy viikolla 50. Aineisto toimitukselle 20.11. mennessä.

Tässä numerossa:

Turun seudun Inkeri-seura ry:n syyskokous ja Mikkelinpäivä -juhla

Sunnuntaina 2.10. pidettiin Varissuon kirkolla Inkeri-seuran syyskokous. Paikalle oli saapunut viitisenkymmentä henkilöä päättämään seuran asioista. Kokouksessa käsiteltiin sääntöjen määräämät asiat, jotka hallitus oli käsitellyt ja hyväksynyt esitettäväksi vuosikokoukselle.

Henkilövalinnoissa hallituksen puheenjohtajaksi valittiin jatkamaan Keijo Korkka. Hallituksesta halusi jäädä pois pitkäaikainen jäsen Tiina Lipponen ja hänen tilalleen valittiin Lempi Tatti. Hallitukseen kuuluvat vuonna 2006 Keijo Korkka (pj), Raili Pajula, Pirjo Tiensuu, Nina Olonen, Irma Kapanen, Teuvo H. Huotari, Einari Tatti, Emma Happonen, Lempi Tatti ja Eila Varjo.

Syyskokouksen jälkeen nautittiin runsaan kahvipöydän antimista iloisen keskustelun merkeissä. Tarjoilun olivat järjestäneet tarmokkaat talkootyöläiset entiseen malliin. Kiitos siitä heille.

Kahvittelun jälkeen aloitettiin juhlinta virrellä 125. Mikkelinpäivä on enkelten päivä ja siihen liittyen Tiina Lipponen kertoi Raamatusta löytyvistä enkelten kuvauksista. Alkuun enkelit olivat sotilaiden kaltaisiksi kuvattuja miehiä. Sitten enkelit saivat naismaisia piirteitä ja siivet. Nykyaikana enkelit kuvataan usein pieninä, pulleina lapsina.

Nykypäivän ihminen kokee enkelit suojelusolentoina. Matteus kuvaakin enkelit sellaisina. Enkeli sana on kreikaksi angelos eli sanansaattaja. Suojelusenkelimme siis näkevät ja kertovat Jumalalle. Tiinan puheenvuoro päätettiin virrellä 137.

Irma Kapanen ja Riitta Sarin esittivät omia sävelmiään ja runojaan. Irman sävellyksistä kuultiin mm. Ruskan väriloisto, Lokakuun kimallus, Syysromanssi, Syyskaikuja ja monta muuta kappaletta. Riitta säesti pianolla myös kaikki yhteiset laulut.

Tilaisuuden lopuksi puheenjohtaja Keijo Korkka kiitti Tiina Lipposta ryhmineen juhlan järjestelyistä. Tiina oli nyt viimeisen kerran mukana näissä merkeissä. Samoin Korkka kiitti Tiinaa myös monen vuoden työstä Inkeri-seuran hyväksi. Lopuksi laulettiin virsi 494.

Raili Pajula

Kansikuvassa syksyn leikit käynnissä. Kuva Katri Einamo.

Toivo Iho, Suomen Inkeriliitto ry:n puheenjohtaja

Sosiaaliturvasta, työllisyydestä ja turvallisuudesta III

Suomalaiset ovat tottuneet luottamaan maansa johtajiin. Etenkin turvallisuuspolitiikan arvostelu kansalaisten toimesta on peräti harvinaista. Ajatellaan, että valtiojohdolla on ja sillä täytyy olla diplomaattiedustajiensa ja muun virkakoneistonsa kautta parhaat saatavissa olevat tiedot, salaisia tiedustelutietoja myöten. Lehdistön kritisoidessa turvallisuusasioissa valtiojohtoa kansa saattaa pitää kritiikkiä jonkinlaisena rintamakarkuruutena. Tässä mielessä viime tapaninpäivän tsunamikatastrofin tapahtumat merkitsivät kansalaisten ja valtiojohdon välejä ajatellen jyrkkää käännettä: kansalaisten oma toiminta oli selvästi ulkoministeriön virkakoneistoa nopeampaa ja laadukkaampaa. Entä jos kansalaisten silmissä ulkoministeriön linjaukset muutenkin, vaikkapa turvallisuuskysymyksissä ovatkin jonkinlainen idän uskonnollisten koulujen suomalainen sovellutus: nyökytellen hoetaan: ei sitä, ei tätä, me tiedämme, te ette tiedä, valtiojohto on aina oikeassa, tehdään niin kuin ennenkin!

Vanhempi polvi muistaa vielä presidentti Kekkosen taidokkaat, tyylikkäät radio- ja TV- puheet. Kekkonen hallitsi myös äänensä käytön. Kun presidentti joskus lausui sanan NATO, tuntui kuin hän olisi inhoten oksentanut sen suustaan. Kun kansa kuunteli tätä yli kaksi vuosikymmentä, ei ole ihme, että gallupeissa NATO-jäsenyys saa jatkuvasti heikon kannatuksen. Entä jos nykyinen valtiojohto alkaisi julkisuudessa lähestyä sitä mahdollisuutta, että presidentti Kekkonenkin pohjimmiltaan myönsi NATO:n vaikuttavan myönteisesti Suomen turvallisuuspoliittiseen kokonaisasemaan, hänen vain ei sopinut sanoa sitä julki?

Eikö Kekkonen viisaana miehenä myös olisi tajunnut, että jos edes jotain EU:n tapaista yhteistyötä, NATO:sta puhumattakaan, olisi ollut v. 1939, "varman päälle" pelaava Stalin tuskin olisi hyökännyt?

On huomattava, että gallupeissa ollaan sillä kannalla, että Suomi tulee kuitenkin liittymispäätöksen tekemään. Eikö tässä anneta avointa valtakirjaa maan johdolle, eikö tämä oikeastaan ole piilevää NATO:n kannatusta?

Ei ole mitään syytä kiivailla myöskään NATO:n ehdottoman välttämättömyyden puolesta: se mitä tarvitaan, on terve järki ja viileä, kaikki vaihtoehdot punnitseva harkinta, jolloin pitäisi voida ajatella, että NATO ei suinkaan ole mikään kylmän sodan tai muun menneen ajan saatanallisuuden nykyinen olomuoto, vaan jo pitkään toiminut ja laajalti hyväksytty turvallisuusratkaisu.

Pietarin alueen ja Kaliningradin enklaavin välisestä liikenteestä johtuneet Suomen ilmatilan loukkaukset loppuivat, kun asia tuotiin julkisuuteen. Eikö valtiojohdon turvallisuusratkaisujen perusteiden perinpohjainen ja laajamittainen julkistaminen lisäisi kansalaisten niitä kohtaan tuntemaa luottamusta?

Toivo Iho

Koskettava tilaisuus Hangon hautausmaalla

Muistokivi Hangon leirillä menehtyneille inkeriläisille

Hangon vastaanotto- ja väestönsiirtoleirille tuotiin Paldiskin sataman kautta saksalaisten kanssa 1943 solmitun sopimuksen mukaisesti yli 60 000 inkeriläistä siviilihenkilöä. Tarkastusten jälkeen heidät siirrettiin eri puolille Suomea lähinnä maataloustöihin.

Muistotilaisuuden kirkollisista toimituksista huolehtivat isä Ignati (vas.), Hangon ruotsinkielisen seurakunnan kirkkoherra Anders Laxell, Inkerin kirkon piispa Aarre Kuukauppi sekä Hangon suomenkielisen seurakunnan kirkkoherra Heikki Rantala. Kuva Kauko Hörkkö.

Sota-ajan vaikeissa leiriolosuhteissa sattui kuolemantapauksia, pääasiassa vanhuksien ja lasten keskuudessa. Ne ajoittuivat pääosin marraskuun 1943 ja helmikuun 1944 väliselle ajalle. Sotatilan vallitessa siunattiin vainajat lääkärin tarkastuksen jälkeen Hangon hautausmaahan.

Näiden vainajien omaiset ja kaikki Neuvostoliiton kansalaiset määrättiin palautettavaksi kotimaahansa Neuvostoliiton ylimmän sotilasjohdon määräyksestä. Palautettuja oli 55 000 henkilöä – muutama tuhat jäi Suomeen ja osa pakeni Ruotsiin.

Hangon hautausmaalla 18. elokuuta 2005 pidetyssä muistotilaisuudessa paljastettiin leirillä menehtyneiden 121 inkeriläisten muistokivi. Tilaisuudessa kävi ilmi, että Venäjän pääkonsuli *Vadim Rozanov* Turun konsulaatista on ollut aloitteentekijänä tässä jo monilta unohduksissa olleessa historian tapahtumassa. Yhdessä arkkipiispa *Jukka Paarman* kanssa on sovittu muistokiven pystyttämisestä ja muistotilaisuuden järjestämisestä.

Venäjän pääkonsuli Vadim Rozanov (keskellä) laski kukkatervehdyksensä muistokivelle. Kuva Kauko Hörkkö.

Muistotilaisuuteen osallistui vainajien omaisia ja tuttavia sekä tavalla tai toisella asianosaisia. Leirillä aikoinaan itse olleita inkeriläisiä oli läsnä muutamia kymmeniä.

Hangon leiri ja sen tapahtumat ovat osa sotiemme historiaa, ja paljastetun muistokiven kautta nämä traagiset tapahtumat jäävät jälkipolvienkin muistiin.

Kauko Hörkkö

Vielä Hangon muistotilaisuude

Numerossa 9 2005 ja tässä lehdessä ilmestyvässä Kauko Hörkön kirjoituksessa nähtiin selostus Hangossa järjestetystä, siellä sotavuosina kuolleiden inkeriläisten muistotilaisuudesta. Luettelo vainajista on alempana. Muistotilaisuuden jälkeen pidetyssä kahvitilaisuudessa lyhyen puheenvuoron käyttänyt Venäjän Turun pääkonsuli Vadim Rozanov lausui meille lähetetyn tiivistelmän mukaan pitävänsä tällaista tilaisuutta erityisen tärkeänä nuorille. niin että tällaisia hirveitä asioita ei enää pääsisi tapahtumaan. Pääkonsulin mukaan inkeriläiset kuolivat siirtoleirillä nälkään ja erilaisiin sairauksiin. Rozanov kiitti Turun arkkipiispaa ja Hangon kirkkoherra Rantalaa avusta muistokiven paljastamisessa. Pääkonsuli Rozanov vakuutti myös, että Venäjän valtio on vastaisuudessakin valmis osallistumaan sotien tapahtumien selvittämiseen.

Kahvitilaisuudessa kiitettiin myös Salossa vaikuttavaa Irma Ihoa tilaisuuden ideoinnista. Irman suku, samoin kuin näiden rivien kirjoittajan isän suku on lähtöisin Hietamäen Heimosista. Aivan läheistä sukulaisuussuhdetta ei ole kuitenkaan vielä löytynyt, mutta tuntuu todennäköiseltä. ettei yhteisiä sukulaisia hakiessa tarvitse mennä ihan Raamatun Aatamiin asti.

Hangon siirtoleirillä kuolleet inkeriläiset

01. Agarkova. Natalia
    synt. marrask. 1939
02. Ahonen. Kerttu
    synt. 23.11.1941

03. Atamanova, Galina
synt. 4.11.1941
04. Alekseva, Alexa
synt. 12.6.1943
05. Aleksandreva, Anna synt. 1872
06. Aleksandreva, Feodora
synt. 1864
07. Arsentti, Malani synt. 1867
08. Bonde, Maria synt. 1942
09. Denilov, Aleksei synt. 1911
10. Dimitrijeva, Katri synt. 1877
11. Fedotova, Tatjana
synt. 15.10.1941
12. Filipova, Natalia synt. 1873
13. Fokin, Malanja synt. 15.6.1867
14. Fuhaloff, Sergei synt. 12.2.1863
15. Gemidov, Viktor synt. 6.6.1943
16. Georgeva, Aleksandra
synt. 1870
17. Grigorjeff, Grigori synt. 23.4.1873
18. Haajanen, Toivo synt. 1.9.1941
19. Halinen, Anna synt. 10.4.1868
20. Halttunen, Viktor synt. 20.5.1943
21. Hiiri, Antti synt. 15.6.1880
22. Himanen, Maria synt. 23.4.1886
23. Himanen, Niina synt. 1.2.1941
24. Hirvi, Katriina synt. 1868
25. Hirvonen, Sakarias synt. 1884/1885
26. Huttunen, Paavo synt. 31.1.1942
27. Huttunen, Johanna synt. 1872
28. Hyyrynen, Viktor
synt. 14.5.1942
29. Ihanus, Juho synt. 1872
30. Ignatieva, Anastasia
synt. 25.12.1867
31. Ivanova, Lydia synt. 1.9.1937
32. Ivanova, Maria synt. 8.6.1937
33. Ivanova, Matrona synt. 25.3.1886
34. Ivanova, Porfil synt. 16.2.1867
35. Ivanova, Tatjana synt. 30.6.1942

36. Ivanov, Vili synt. 8.9.1943
37. Jaakkonen, Anton synt. 12.4.1867
38. Jaanus, Valtteri synt. 02.1941
39. Jakovlev, Anatolja synt. 16.10.1943
40. Jalonen, Toivo synt. 4.8.1938
41. Janajev, Viktor synt. 1943
42. Jemeljanona, Marfa synt. 1864
43. Joroinen, Viktor synt. 26.7.1941
44. Joutsi, Ilmari synt. 13.4.1942
45. Juonolainen, Juhana synt. 3.1.1940
46. Jurtshenko, Vera synt. 5.2.1942
47. Jänis, Elias synt. 15.6.1864
48. Kaasonen, Nina synt. 14.8.1941
49. Kinnunen, Elin synt. 14.9.1941
50. Kirjonen, Viktor synt. 27.8.1943
51. Kirsi, Anna synt. 17.1.1941
52. Korkkinen, Juhana synt. 23.4.1943
53. Korppova, Maria synt. 1881
54. Koskunen, Galina synt. 7.7.1943
55. Kosonen, Juho synt. 7.1.1941
56. Kutusova, Natalia synt. 1889
57. Käräkkä, Sofia synt. 1865
58. Käräkkä, Susanna synt. 10.10.1862
59. Lehvonen, Katriina synt. 11.11.1891
60. Luukka, Juhana synt. 1865
61. Maksimov, Leonid synt. 16.6.1942
62. Martin, Juho synt. 1931
63. Matsijevski, Toivo synt. 16.1.1942
64. Mihailojeff, Saveja synt. 1865
65. Mortenen, Maria synt. 1868
66. Mustonen, Reino synt. 29.11.1940
67. Mustonen, Varpu synt. 1864
68. Mutanen, Eeva synt. 25.3.1852
69. Nesterova, Galina synt. 12.1.1942
70. Nikkari, Justiina synt. 1864
71. Nikkina, Viktor synt. 18.11.1941
72. Nikkinen, Valentina synt. 6.1.1942
73. Orfejev, Tiit synt. 25.3.1861
74. Osipov, Matti synt. 12.10.1862

75. Pakkinen, Aappo synt. 1.2.1870
76. Paksu, Pekka synt. 23.3.1911
77. Pavlov, Vladimir synt. 17.6.1862
78. Pavlova, Raisa synt. 14.9.1939
79. Pennanen, Jaakko synt. 18.4.1896
80. Petrov, Vladimir synt. 1.1.1941
81. Pikkat, Aare synt. 7.4.1941
82. Prokofjeva, Helena synt. 9.5.1863
83. Prokorov, Fedosja synt. 9.5.1882
84. Puikkonen, Zinaida synt. 25.2.1941
85. Pukare, Toivo
synt. 25.12.1943
86. Puolukkainen, Nikolai
synt. 3.10.1941
87. Pääkkänä, Anna synt. 1860
88. Pääskyläinen, Aleksanteri
synt. 23.4.1890
89. Pöllä, Väinö synt. 17.3.1942
90. Rouhiainen, Lydia synt. 4.4.1942
91. Rumpali, Martta synt. 5.10.1941
92. Sakonen, Valentina
synt. 12.12.1941
93. Sarokin, Irina synt. 1864
94. Savelia, Nikolai synt. 14.9.1870
95. Savolainen, Armas synt. 21.6.1941
96. Savolainen, Juhana synt. 5.0.1943
97. Schnelze, Rudolf synt. 6.1.1944
98. Semenov, Jooseppi synt. 1860
99. Semjonov, Marfa synt. 15.8.1865
100. Sihvani, Lyydia synt. 23.8.1940
101. Sippo, Maria synt. 7.9.1888
102. Soikkonen, Pietari synt. 30.1.1943
103. Sorokin, Irina synt. 1864
104. Sykkö, Merja synt. 1878
105. Timofjeva, Ksenia synt. 24.1.1861
106. Tervonen, Tamara synt. 2.12.1941
107. Tinttunen, Katri
synt. 16.11.1908
108. Vanhanen, Viktor synt. 8.6.1941
109. Vasiljeva, Valentina
synt. 9.1.1938
110. Verho, Katariina synt. 16.2.1885
111. Verismä, Katri synt. 13.1.1922
112. Ylli, Leo synt. 6.8.1938

Edellä lueteltujen lisäksi on tutkija rekisteröinyt myös eräitä epävarmoja kuolintapauksia, ts. he ovat asiakirjojen mukaan kuolleet Hangossa, mutta hautaamisesta ei ole löytynyt merkintää. Luettelo jatkuu:

113. Andrianov, Eeva synt. 17.3.1864
114. Haajanen, Antti synt. 1.10.1898
115. Hirvonen, Maria synt. 12.7.1886
116. Hämäläinen, Nikolai synt. 15.5.1923
117. Patanen, Anna synt. 1880
118. Prokofjev, Jaakko synt. 14.10.1877
119. Simonen, Oskar synt. 15.4.1861
120. Takki, Aleksei synt. 30.7.1911
121. Väärä, Aleksanteri synt. 30.5.1924

Kun nopeasti selasin edellä olevat 121 nimeä, päädyin siihen, että arviolta 40 % vainajista oli kieleltään venäläisiä. Tutkimusten mukaan leireille siirrettiin aivan viime vaiheessa; kirjaimellisesti sodan jaloista myös niitä, jotka eivät olleet ilmaisseet lähtöhalukkuuttaan.

Toivo Iho

Sattumaa vai johdatusta

Katjan, Lamisin ja Manalin tie Pietarin Pyhän Marian seurakuntaan

Pyhän Marian seurakunnassa erään sunnuntain jumalanpalveluksen jälkeen diakoni Genrih Multanen tuli kertomaan kesäpapille, rovasti Hannu Pelkoselle, että täällä olisi kaksi lasta, jotka pitäisi kastaa.

Asiahan ei voinut ihan noin vain tapahtua, ja niin aloitettiin asiasta neuvottelu. Lasten mummi Maria Hindikainen sanoi rukoilleensa tämän asian puolesta jo monta vuotta, mutta koskaan hänen toiveensa ei ollut toteutunut. Niinpä alettiin pohtia, miten olisi mahdollista saada tytöt kasteelle ja kirkon jäsenyyteen.

Tyttöjen täti, nyt Suomessa asuva Aino oli Neuvostovallan aikana salaa kastettu hautausmaalla, ja äiti, Jegaterina eli Katja Virossa. Hän ei ollut virallisesti kirkon jäsen asuttuaan vuosikausia ulkomailla. Kirkon käytännön mukaan täytyisi olla joku, joka huolehtisi tyttöjen uskonnollisesta kasvatuksesta. Niinpä äiti Katja ilmaisi halunsa tulla konfirmoiduksi ja päästä seurakunnan jäsenyyteen. Lopulta äidin konfirmaatio ja tyttöjen, Lamis ja Manal, kaste voitiin suorittaa samanaikaisesti eräänä perjantaina Pyhän Marian kirkossa. Perheen vanhin lapsi, poika oli kastettu ja aikaisemmin.

Katjan pyydettyä meitä, Hannu ja Irja Pelkosta, tyttöjen kummeiksi, täytyi meidän tietysti tarkemmin tutustua toisiimme. Onhan yleensä kummien ja kummilasten välillä yhdistäviä tekijöitä, sukulaisuus tai läheinen ystävyys. Lopulta meillä, alun perin toisillemme vierailla ihmisillä, oli monia yhdistäviä asioita. Mummo Maria on savakoita, mikä tarkoittaa, että hänen esivanhempansa ovat muuttaneet Inkeriin Savosta. Hänen lapsuudenkotinsa on ollut Inkerissä Tervalan kylässä, ja hänen äitinsä nimi on ollut Sofia Tervo, isoisä puolestaan Antti Tervo. Tässä oli ensimmäinen yhdistävä asia: Irja Pelkonen on omaa sukua Tervo.

Lamis ja Manal olivat syntyneet Padasjoella heidän vanhempiensa ollessa siellä aikanaan töissä. Äiti Katja oli käynyt siellä asuessaan jumalanpalveluksissa, ja siellä oli silloin ollut, ja on vieläkin pappina meidän kummien vanhin poika Heikki.

Mummo Maria on paluumuuttajana

asunut 12 vuotta Suomessa Helsingin Vesalassa lähellä koulua, jossa keskimmäinen poikamme on opettajana. Perhe on pitänyt hallussaan entistä asuntoaan Pietarissa, jonne myös Katja perheineen saa tulla lomalle perheensä nykyisestä asuinpaikasta Välimeren alueelta.

Vierailimme elokuussa Vesalassa Mariamummon kotona tyttären perheen ollessa käymässä Suomessa. Keittiössä syödessämme havahduimme, kun huomasimme tutun kirkon kuvan ruokapöydän takana seinällä. Kyselimme mistä kuva on ja vastaukseksi kuulimme, että kuva oli löytynyt kirpputorilta ja ostettu kauneutensa takia. "Aina tässä istuessani ja siunatessani ruoan katselen sitä, mutta en tiedä, mistä se on", vastasi mummo. Me tiesimme. Se esitti meidän perheemme ensimmäistä yhteistä kotikirkkoa, Rauman vanhaa luostarikirkkoa.

Irja Pelkonen

Irina K.

Jo pidemmän aikaa oli toimituksessa muhinut idea: pitäisi tehdä haastattelu Irina K:sta, siis Inkerikeskuksen hallituksen puheenjohtajasta, ja esittelyn ohessa ahdistaa häntä kysymyksillä, jotka liittyvät vihreän ideologian, kansanedustajan työn ja Inkerikeskuksen ongelmien yhteensovittamiseen. Pitäisi ja pitäisi.

Niin siinä sitten erinäisistä syistä kävi, että lopulta saatiin kuin saatiinkin aikaiseksi haastattelu Inkerikeskuksen hallituksen pj:sta Irina K:sta, mutta ei K r o h n i s t a vaan K a p e l i a n i s t a. Haastattelun pohjana on ollut Inkerikeskus ry:n jäsenen *Rudolf Pakin*, Inkerikeskuksen asioiden ja etenkin siellä pidettyjen kahden kokouksen tiimoilta tekemä selonteko. Näin hyvän pohjatekstin kanssa liikkuessaan haastattelija kokee olevansa jotenkin vahvoilla: pistetäänpä tyyppi lujille! Tästä johtuu, että haastattelu liikkuu sävyiltään jossain poliisikuulustelun ja organisaatioselonteon välillä.

K: Aluksi onnittelut uudelle puheenjohtajalle. Jokseenkin koko hallitus vaihtui, ja Sinusta tuli puheenjohtaja. Kuka onkaan nykyinen varapuheenjohtaja?
V: Kiitoksia vaan, onneakin tarvitaan. Vanhasta hallituksesta jäi kolme henkilöä; uusi vpj on Vieno Lossenko.

K: Olet pääammatiltasi opettaja, ja opetat nykyisin vain aikuisia; oletko siinä työssä tiukka?
V: Voi olla, että minua pidetään joskus tiukkiksena, olen varsin määrätietoinen ja pyrin siihen, että oppilaani oman etunsa vuoksi mieltävät oppimistavoitteensa, ja pysyvät niissä.

K: Opetat Inkerikeskuksessa. Eikö tämä vaikeuta asemaasi hallituksen puheenjohtajana, etkö koe olevasi liian lähellä sen johtoa, mahdollisesti jopa sen johdon alaisena? Inkerikeskus tuntuu erikoiselta paikalta; työntekijät kuuluvat hallitukseen ja puheenjohtaja työskentelee Keskuksen tiloissa?
V: On huomattava, ettei Keskus ole tavanomainen liikeyritys, vaan että siellä asiakkaiden ja jäsenistön roolitkin ovat suloisessa sekamelskassa. Omaa asetelmaani en koe mitenkään hankalaksi, palkkaani ei maksa Inkerikeskus, vaikka siellä opetankin.

K: Tunnet kuitenkin varsin hyvin Inkerikeskuksen asiat ja henkilösuhteet? Millaisena pidät talon ilmapiiriä?
V: Ikävä sanoa, mutta eri syistä ilmapiiri on jo pitkään ollut huono. Puhutaan sisäpiiristä, suosikkijärjestelmästä ja kaikesta muusta, mikä on omiaan heikentämään at-

määrä. On vaikeaa sanoa, mikä on totta, mikä taas huhua, joita tietysti tällaisissa oloissa syntyy ja liikkuu paljon.

K: Toukokuun 2005 lopulla pidetyssä Inkerikeskus ry:n ylimääräisessä kokouksessa oli paikalla 77 henkeä. Jatkokokous pidettiin 22.8.2005, ja siihen osallistui 132 henkeä. Kokouksessa valittiin uusi puheenjohtaja sekä 3 uutta hallituksen jäsentä. Mistä johtui osallistujamäärän näin voimakas kasvu?
V: Minusta ihmiset halusivat olla aktiivisia vaikuttajia, ymmärsivät, että jos eivät osallistu kokoukseen, asiat Keskuksessa järjestyvät toisten ihmisten mielen mukaan.

K: Jälkimmäistä kokousta on kritisoitu siitä, että siellä puhuttiin niin paljon venäjää, vaikka Keskuksen kieli on suomi.
V: On totta, että kokouksessa käytettiin venäjää, koska monet osanottajat osasivat suomea heikosti, suurin osa heistä hakeutuu Inkerikeskuksen järjestämiin koulutuksiin, ja ikääntyvät ihmiset hakevat projektien järjestämää tukea nimenomaan sen perusteella, etteivät osaa suomea riittävästi.

K: Kuinka tarpeellisena pidät sitä, että paluumuuttajat oppivat suomea?
V: Ehdottoman välttämättömänä. Jos ei osaa suomea, ei saa töitä, jolloin varsinkaan ei opi suomea. Noidankehä on valmis.

K: On niitä, joiden mielestä ei tarvitsekaan oppia suomea, vaan venäjästä pitäisi kehittää kolmas virallinen kieli?
V: Tästä sanoudun jyrkästi irti. Voi kuulostaa oudolta, että minä, jonka synnyinkodin kieli oli venäjä, katson, että paluumuuttajien tulee oppia suomea tullakseen Suomen yhteiskunnan tasavertaisiksi kansalaisiksi. Äitini oli inkerinsuomalainen, isäni venäläinen.

K: Määrittele lyhyesti Inkerikeskus!
V: Inkerikeskus on paluumuuttajia yhdistävä yhteisö, joka tukee kotoutumista tarjoamalla koulutusta, neuvoa ja mahdollisuuksia harrastuksiin. Toimintamme tavoitteena pitäisi olla auttaa maahanmuuttajien tukeminen matkalla menestyneeksi Suomen yhteiskunnan edustajaksi.

K: Miksi juuri Sinut oli mielestäsi valittava Inkerikeskuksen hallituksen pj:ksi?
V: Mielestäni Inkerikeskus on edelleen pidettävä lähellä paluumuuttajien tarpeita olevana palvelukeskuksena ja näitä toimintoja tehostettava. En halua, että Keskuksen toimintaa kehitetään tutkimuspainotteiseksi; tutkimus on tarpeen, mutta se voi olla vain osa toimintaamme.

K: Mikä on henkilökunnan määrä ja monessako projektissa se toimii?
V: Henkilökuntaa on 15 henkeä + harjoittelijat ja vapaaehtoiset työntekijät, viidessä projektissa toimii kuusi henkeä.

K: Jo kauan on esitetty väitteitä, joiden mukaan Inkerikeskusta ei johda sen toimiva johto, vaan johtaminen on lähipiirin käsissä. Tunnetko väitteet, ja miten itse aiot toimia?
V: Minut on valittu hallituksen puheenjohtajaksi, enkä ota tässä toimessani ohjeita hallituksen ulkopuolelta. Olen järjestänyt asiat niin, että olen säännöllisesti Keskuksessa tavattavissa. Olen myös kertonut, että voin toimia henkilökunnan epävirallisena valitusinstanssina. Ymmärrän hyvin, että luottamusta ei rakenneta hetkessä, mutta mielestäni Keskuksen ansioitunut ja osaava henkilökunta kykenee rakentavaan yhteistyöhön.

Toivo Iho

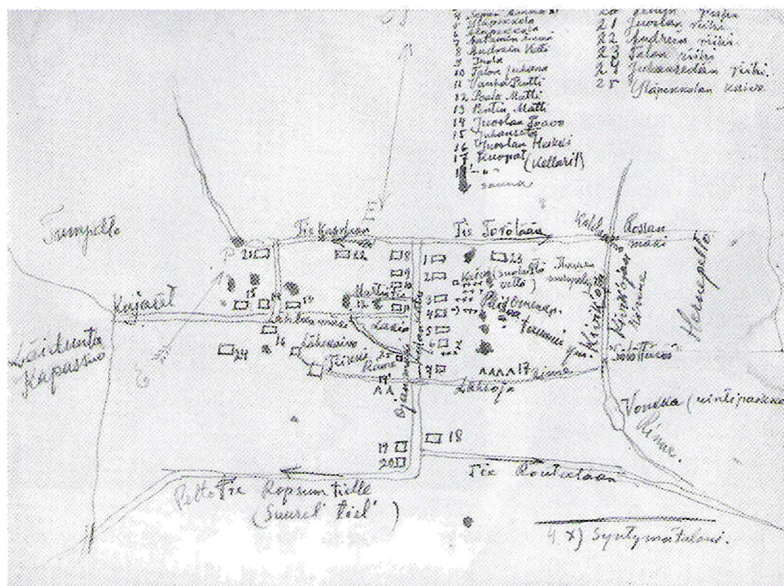
Heimosin kyläkartta

Olisi kartanpiirtäjälle työtä: löysin papereistani isän, siis *Aapo Ihon* kartonginpalaselle luonnosteleman kartan, oikeammin pohjapiirroksen kotikylästään Hietamäen Heimosista vuoden 1900 tienoilta. Taloja hän on nimennyt seuraavat 16: Talon Aattu, Vanha Juosla, Rist'emo, Sepän Ämmä (A.I:n syntymätalo), Yläpekkola, Alapekkola, Aatamin Ämmä, Andrein Kati, Ihola, Talon Juhana, Vanha Pentti, Poala Matti, Pentin Matti, Juoslan Poavo, Juhansetä ja Juoslan Heikki. Lisäksi on osoitettu monien talojen riihet, kaivot, tiet, uintipaikka Vonkka, tiet Törölään, Routulaan, Kaprlaan, Ropsun tielle eli suurel' tiel', Kujaset. Näiden lisäksi on eräitä muitakin merkintöjä.

Milloin lie loppunut Suomessa savupirtissä asuminen? Urho Kekkosen on väitetty v. 1900 syntyneen savupirtissä, mutta tämä ei taida pitää paikkaansa, vaikka sitä osoittamaan on valmistettu Lepikon torpasta väärennetty valokuvakin, josta savupiippu oli retusoitu pois. Savupirtti syntymäkotina olisi osoittanut kansanomaisuutta ja vaikuttanut näin Kekkosen suosioon. Heimosia kuvaavan pohjapiirroksen alalaitaan Aapo Iho on kirjoittanut vähän toisenlaista suhtautumista savupirttiasumiseen kuvastavat rivit Aatamin Ämmän talosta:

Aatami oli rampa suutari, kuollut kauan sitten. Hänen leskensä oli sokea. Ainoa poika Matti oli pitkäkyntinen ja löyhä. Tupa oli ainoa savutupa koko seudulla. Ämmä kuoli jouduttuaan ensimmäisellä rautatiematkallansa junan alle. Mökki myytiin. Isäni osti sen ja sijoitti eheät hirret riihen seinään 1908 tienoilla. Matti kuoli samoihin aikoihin keuhkokuumeeseen, vilustuttuaan, kun oli näpistyksiänsä piileskellyt pakkassäällä jossain olkikasassa...

Toivo Iho

Aapo Ihon Heimosin kyläkartta. alkuperäisestä piirroksesta kuvan lehteen muokkasi Katri Einamo.

Inkeriläisvanhuksen kohtaaminen

[illegible] Pelkonen toimi heinäkuussa [illegible] Marian seurakunnassa [illegible] Pörstin lomittajana. [illegible] mm. tapaamassa inke-[illegible] Sherbakovaa kaukana [illegible]lla. Tästä asiasta olivat [illegible] lähettäneet viestin Hyvin-[illegible] sukulaiset.

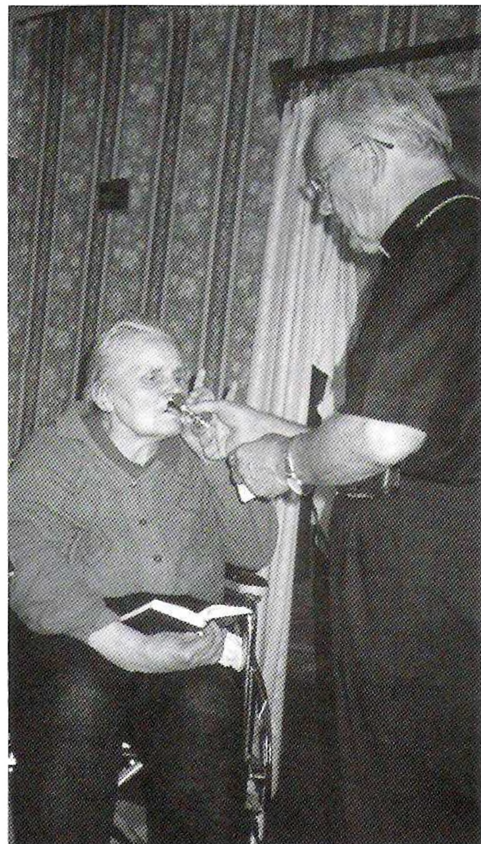
[illegible] asemaan vasta iltapäivällä [illegible] inkeriläispitäjä Järvisaarta, [illegible] menneet jo aamulla Pieta-[illegible] asemalle etsimään sopivaa [illegible] Saavuimme 1 ½ tunnin ju-[illegible] jälkeen Nurman asemalle ja [illegible] saamamme valokuvan [illegible] taloa, jossa Eila Sherba-[illegible] asua. Kuljimme polkuja [illegible] inkeriläiskylää, joka [illegible] pysyvän meiltä piilossa. [illegible] kolme asemalle mat-[illegible] ihmistä, jotka heti tunsivat [illegible] asukkaat ja alkoivat huhuilla [illegible]

[illegible] etsimäämme taloon [illegible] pyörätuolissa istuvan van-[illegible] oli menettänyt puhe- ja [illegible] mutta ei ymmärrystään. [illegible] hänelle terveisiä Hyvinkäältä [illegible] Ilon ja eroikävän kyyneleet [illegible] Eila-vanhuksen poskille. [illegible] venäjänkielistä sanaa "ei, kyllä ja [illegible] jotain viestiemme pe-[illegible]

[illegible] ilmaisi myös halunsa saada [illegible] ehtoollisen viettoon. Avattu-[illegible] virsikirjan ennen ehtoollista hän [illegible] sanan " kniga"= kirja. [illegible] äidilleen virsikirjan ja Raama-[illegible] virren 299, jonka Eila Sherbakova, puhekykynsä menettänyt, lauloi alusta loppuun meidän kanssamme. Samoin hän osasi suomenkielellä yhtyä ehtoollista vietettäessä Isä meidän -rukoukseen. – Halattuamme vanhusta ystävällisen tarjoilun jälkeen oli aikamme lähteä junalle.

Piispa Aarre Kuukaupin mielestä edellisen kaltaisia inkeriläisvanhuksia on Venäjällä satoja.

Irja Pelkonen

Eila Sherbakova kotiehtoollisella, kuva Irja Pelkonen

UUTISIA INKERISTÄ

Ammattikoulutukseen Suomeen

Ensimmäinen Inkerin Liiton työllistämiskeskuksen kokoama nuorisoryhmä lähti elokuussa Suomeen opiskelemaan Härmänmaan ammatti-instituuttiin. Inkerin Liiton kautta opiskelemaan Suomeen on päässyt 17 nuorta Pietarista, Jaamasta ja Hatsinasta, kuuden hakijan oleskelulupahakemukset ovat vielä käsittelyssä.

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen aiemmin saatuun koulutukseen ja suomenkielentaitoon perustuva opetussuunnitelma. Nuoret tulevat opiskelemaan metallialan, rakennusalan, ravitsemisalan ja matkailualan ammattilaisiksi.

Tämä on ensimmäinen kerta Inkerin Liiton historiassa, kun opiskelijaryhmä on kyetty lähettämään Suomeen. Oppilaitoksella ja työllistämiskeskuksellamme on aikomus solmia sopimus yhteistoiminnan jatkosta.

Kirjoituspaja murteen merkeissä

Tämän vuoden kirjoituspajasarjan toinen koulutustilaisuus pidettiin Petroskoissa 17.–19. elokuuta. Karjalan suomalaisten Inkeri-liiton ja Inkerin Liiton "tekstien luojia" koulutettiin tällä kertaa inkerin murteen merkeissä, jota kuultiin Petroskoin valtionyliopiston dosentti Maria Mullosen esittämänä.

Vastuullisena kouluttajana kirjoituspajoilla vuonna 2005 toimii Inkerikeskus. Suunnitelmissa on, että seuraava kir-

joituspaja pidetään Helsingissä syksyn aikana.

Maria Mullonen ja Armas Mishin opettamassa Petroskoin kirjoituspajassa (kuva Wladimir Kokko)

Paluumuuttovalmennuksen menetelmät muuttuvat

Vastuullisena kouluttajana paluumuuttovalmennuksessa on kaksi vuotta toiminut Onnenkieli Oy Tampereelta. Kouluttajan tehtäviin kuuluvat opettajien täydennyskoulutus ja kurssien valvonta. Onnenkielen toimitusjohtaja Õnne Kankainen korostaa, että on tärkeää taata kaikkialla samankaltaista ja samantasoista koulutusta. Onnenkieli Oy on johtava kielikouluttaja Suomessa, joka käyttää ns. suggestopedista menetelmää, jossa kieli opiskellaan vuorovaikutustilanteiden kautta. Menetelmä on todettu varsin

Õnne Kankainen, suggestopedian "guru" Onnenkieli Oy:sta (kuva Wladimir Kokko)

tehokkaaksi ja vuonna 2002 Onnenkieli saikin työstään työministeriön laatupalkinnon. Tänä vuonna suggestopedisiin menetelmiin siirtyvät kaikki paluumuuttovalmennuksen opettajat Inkerissä, Karjalassa ja Virossa.

24.–27. elokuuta 15 suomen opettajaa Pietarista, Hatsinasta, Petroskoista, Tallinnasta, Kohtla-Järveltä ja Narvasta oppivat uudesta menetelmästä lisää Tampereella. Opettajaryhmä sai paitsi opetusta, myös tavata työministeriön erikoissuunnittelija Irma Heikkilä-Paukkosen, ulkomaalaisviraston edustajia sekä IPAKI:n digitaalisen version kehittäjiä. Ryhmä tutustui niin ikään paikallisen työvoimatoimiston ja Tampereen kaupungin maahanmuuttajille tarjottuihin palveluihin.

Paluumuuttovalmennuksen opettajat tutustuvat IPAKI:n digitaaliseen versioon (kuva Wladimir Kokko)

Digitaalinen IPAKI

Paluumuuttajien kielitutkintojen (IPAKI:n) järjestämisestä vastaava Suomen työministeriö on yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa valmistanut kielitestin digitaalisen version. Tietokoneen edessä suoritettava "DIPAKI" (digitaalinen IPAKI) korvannee jatkossa kokonaan kalliit kielitutkintolautakunnan pitämät kokeet.

Wladimir Kokko
Pietari

Tapahtuma-kalenteri

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous

20.11.2005 klo 14.00

Inkerikodissa
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määritellyt asiat.

Hallitus

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

5.11.2005 pyhäinpäivän kunniakäynti Turun hautausmaalla Inkeriläisten muistomerkillä klo 12.00 ja sen jälkeen kahvi- ja ohjelmatilaisuus kirkolla
26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Lokakuussa piirakkakurssi peruskoululaisille ja muille kurssilaisille Härkävehmaan koululla. Kerhomme edustajat opastavat inkeriläisten ja virolaisten piirakoiden tekemisessä.

6.11.2005 Karjalaisuuden päivän vietto yhdessä karjalaisten kanssa: klo 10 messu, kirkkokahvit ja päiväjuhla, jossa vieraana Paavo Liski.

Hyvinkään kirkko ja seurakuntatalo

Marraskuussa ei normaalia kerhotilaisuutta!

1.12.2005 Tuglas-seuran ja Inkeri-kerhon yhteistilaisuus klo 18. Vieraana Inkerin suomalainen kirjailija Anita Konkka

Hyvinkään kirjasto

10.12.2005 kerhon joulujuhla klo 14

seurakuntakeskus

8.-9.7.2006 Suomen Inkeri-liitto ry:n kesäjuhlat Hyvinkäällä

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

kerhoajat
14.11.2005 klo 15–17

Seurakunnan juhlasali
Kirkkokatu 5
Lahti

joulumatka
11.12.2005

Tiedustelut:
Maria Lahti
puh. (03) 734 0435

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

keskiviikkoisin klo 16.45 – 18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kokoonnumme tänä syksynä seuraavina torstaipäivinä:

13. lokakuuta, 10. marraskuuta ja 15. joulukuuta, klo 13 niin kuin ennenkin.

Ohjelmaa, keskustelua ja kahvinjuontia. Tervetuloa mukaan!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

23.10.2005 klo 14 kuukausikokous Inkerisalissa
4.12.2005 klo 14 pikkujoulut Inkerisalissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta

Arvo Survo
[illegible] Inkerille, 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä, 3.50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
[illegible] tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
[illegible] kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalevalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa, 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa, 15 €
Lars Krifors
[illegible]onnistuttava, 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan, I-II 15 €
Sverigesingermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri, 3.5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Murrejuttuja, 2,50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Äänile[illegible]
Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä). 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
UUTUUS: Inkerin satulipas **(Miettinen, Uusma)** 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyynelee 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja. tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €

inkeriläisten VIESTI

11/2005

Inkeriläisten viesti
Toimisto
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset ym.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. (09) 793 796
ti klo 18.30–20, Annikki Kelo.
Sampo 800012-306364.
Nordea 101030-1085026.
Ilmoitukset / €
1/1 sivu 250 €, ½ sivu 135 €, ¼ sivu 85 €
Kuolinilmoitukset 17 €
Kiitos- ym. ilmoitukset 10 €
Tilaushinta 2005
30 € kotimaahan, Ruotsissa 315 kr, muualle 36 €/v (360 kr/v)
Pääasiamies Ruotsissa
(hoitaa lehden tilaukset): Viktor Aitman
Linbanev. 6, 43833 Landvetter,
ulkomailta: SE-438 35 Landvetter.
Puh ja faksi 031-916 602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
17 38 88-9
Sivistyssäätiö
Hallituksen pj Toivo Makara
Säätiön postiosoite:
Vellamonkatu 27, 08100 Lohja
Sampo 800016-1466601
Nordea 103150-1202761
Toimitus
Päätoimittaja Toivo Iho
Toimitussihteeri Katri Einamo
Toimituksen osoite
Nihtisalontie 18 D, 02630 Espoo,
puh **040 740 0408** (ark. klo 9.00–17.00)
Internet **http://www.inkeriliitto.fi**
(avataan myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana)
Sähköposti inkerinviesti@suomi24.fi
Painopaikka Vammalan Kirjapaino Oy
Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.
Julkaisija Suomen Inkeri-liitto ry.
Puheenjohtaja Toivo Iho,
Rauduntie 7 H, 02130 Espoo

Marraskuu

Vuoden yhdestoista kuukausi. Marraskuussa on usein yöpakkasia, joista seuraa maan routiminen ja useimpien ruohovartisten kasvien kuoleminen. Marraskuussa maa on tyypillisesti martaana eli kuolleena. Tämä lienee antanut marraskuulle nimen. Marras tarkoittaa kuollutta. Marraskuussa on 30 päivää.

Marraskuun latinankielinen nimi *november* tulee yhdeksää merkitsevästä sanasta *novem*. Marraskuussa roomalaiset hoitivat kyntö- ja kylvötöitä, mutta myös juhlimiseen riitti aikaa: tasavallan aikana puolet päivistä oli kisapäiviä ja puolet arkipäiviä, jolloin suoritettiin syyskynnöt ja -kylvöt.

20.11.

- 284 - Diocletianus valittiin Rooman valtakunnan keisariksi.
- 1917 - Ukraina julistautui tasavallaksi.
- 1940 - Toinen maailmansota: Unkari, Romania ja Slovakia liittyivät akselivaltoihin.
- 1945 - Nürnbergin oikeudenkäynti 24 natsisotarikollista vastaan alkoi.
- 1947 - Yhdistyneen kuningaskunnan prinsessa Elisabet ja luutnantti Philip Mountbatten avioituivat Westminster Abbeyssä Lontoossa.
- 1962 - Kuuban ohjuskriisi päättyi. Vastineena Neuvostoliiton päätökseen poistaa ohjuksensa Kuubasta Yhdysvaltain presidentti John F. Kennedy lopetti Kuuban saarron.
- 1985 - Microsoft julkaisi Windows-version 1.0.
- 1999 - Avaruustutkimus: Kiinan kansantasavalta laukaisi ensimmäisen Shenzhou-avaruusaluksensa.

Katri Einamo
(http://fi.wikipedia.org/wiki)

Tässä numerossa:

Naiset tekevät miehistä runoilijoita, lapset filosofeja. (Malcolm de Chazal)

Isänpäivää vietetään meillä marraskuun toisena sunnuntaina, kansainvälistä lapsen oikeuksien päivää 20.11. Ajatus isänpäivän viettämisestä äitienpäivän tavoin on tullut meille viitisenkymmentä vuotta sitten Yhdysvalloista.

Lapsen oikeuksien päivän päivämäärä puolestaan juontuu alun perin vuodelta 1959, jolloin Yhdistyneet kansakunnat hyväksyi tänä päivänä kansainvälisen lastenavunjärjestön Unicefin aloitteesta Lapsen oikeuksien julistuksen. Julistuksen johdannossa sanotaan, että ihmiskunnan velvollisuutena on antaa lapselle parasta, mitä se pystyy tarjoamaan. Julistukseen on kirjattu kymmenen periaatetta lapsen kaikinpuolisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lapsen oikeuksien julistus oli hyvin yleisluontoinen eikä se sitonut valtioita oikeudellisesti. Siksi Puola ehdotti 1979, että sen tilalle valmisteltaisiin uusi sitovampi julistus. Kymmenvuotisen työn jälkeen marraskuun 20. päivänä vuonna 1989 hyväksyttiin YK:n yleiskokouksessa maailman YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Sopimus pitää sisällään eri valtioiden näkemyksen siitä, mitä lapsen oikeuksia tulee kunnioittaa. Siinä valtiot sitoutuvat asettamaan päätöksissään ja toiminnassaan lapsen edun etusijalle siten, että Unicefin Lapsen oikeuksien sopimuksen artiklat toteutuvat. Lapsen oikeuksien sopimus on sen ratifioineita valtioita sitova asiakirja, jonka noudattamista valvoo sitä varten asetettu kansainvälinen komitea. Valtiot ovat velvollisia raportoimaan komitealle tilanteestaan.

Voisiko isällekin antaa jotain, mitä kaupasta ei saa?

Katri Einamo
(http://www.yle.fi/opinportti/kouluportti/openpaja/ajankohtainen/juhlat/lapsenoikeus/tietoa.shtml)

Numero 12/2005 ilmestyy viikolla 50. Aineisto toimitukselle 20.11. mennessä.

Numero 1–2/2005 ilmestyy viikolla 5. Aineisto toimitukselle 8.1. mennessä.

13. ja 20.11. juhlijat Kreetan lämpimästä merivedestä nauttimassa, kuva Katri Einamo

Toivo Iho, Suomen Inkeriliitto ry:n puheenjohtaja

Suomalainen konsensus

Mikä on konsensus? Otavan Uusi Sivistyssanakirja vuodelta 1985 käyttää muotoa *consensus* ja suomentaa sen sanoilla yksimielisyys, sopimus. *Reijo Telarannan* toimittama sanakirja vuodelta 2001 antaa lisäksi merkitykset yksimielinen sopimus, liitto.

Konsensuksesta puhutaan yleisimmin työmarkkinapolitiikan ja yhteiskuntapolitiikan yhteydessä. Sillä ymmärretään kykyä ja halua tehdä kompromisseja, jolloin pitää pystyä ajattelemaan kulloisenkin kiistatilanteen yli ja ohi, tajuta, että riidellen saatu voitto voisi olla lyhytaikainen, koska se pian voisi kostautua tappiona.

WSOY:n Suuri Tietosanakirja (2001) määrittelee konsensuspolitiikan näin: "Laajaan kansalliseen yhteisymmärrykseen perustuva politiikka. Suomessa konsensuspolitiikka on liittynyt nimenomaisesti tulopoliittisiin kokonaisratkaisuihin (vuoden 1968 Liinamaa – sopimuksesta alkaen), mutta on laajentunut tarkoittamaan myös poliittista ja muutakin yhteisymmärrystä."

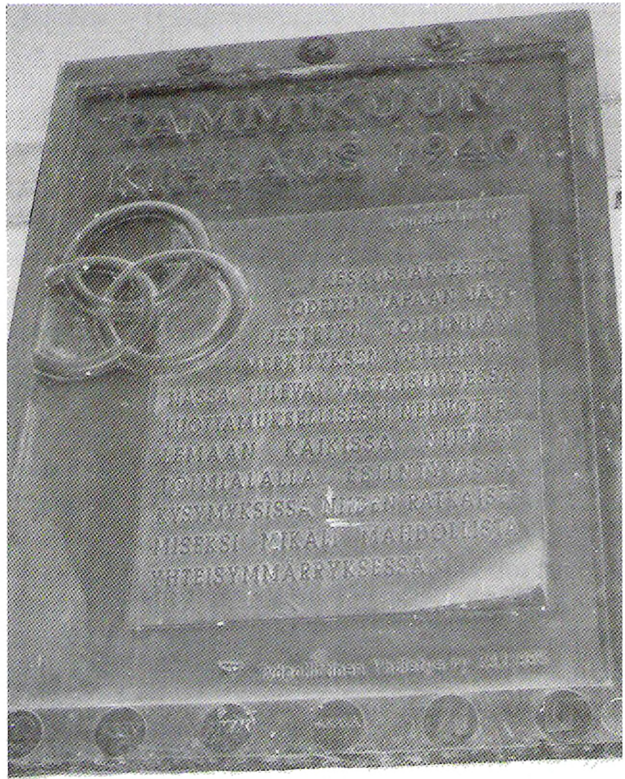
Ilmiötä nimeltä konsensus on hyödyllistä katsella kahdelta kantilta: työmarkkinakonsensus ja politiikan sekä muun yhteiskuntaelämän konsensus. Ensin työmarkkinapolitiikka.

Itsenäistymisen jälkeisen Suomen työmarkkinapolitiikka oli erittäin riitaista. Sitä voisi myös luonnehtia patruunavaltaiseksi. Työntekijöiden järjestäytymistä ei joko hyväksytty lainkaan tai se suvaittiin juuri ja juuri. Mistään työnantajien ja työntekijöiden yhteistoiminnasta ei voinut olla puhettakaan. Lakkoja oli, mutta niitä ei hyväksytty; niihin saatettiin puuttua poliisivoimin, tai saatettiin käyttää puoliammattimaisia lakonmurtajia, rikkureita. Ruotsissa, mistä Suomen yhteiskuntakehitys niin usein on ottanut mallia, kollektiivisopimuksia eli työehtosopimuksia oli tehty jo ennen ensimmäistä maailmansotaa.

Talvisota muutti kaiken. Työntekijät, joiden ääriainekset vuonna 1918 olivat nousseet kapinaan, olivat yhteiskuntakehityksen vähitellen löydettyä rauhalliset uomansa havainneet, että on täysi syy puolustaa maata hyökkääjää vastaan. Työnantajat taas, jotka ehkä olivat elätelleet kommunistisen kapinan pelkoja, näkivät, että työväestö alkoi muiden mukana puolustaa isänmaata hyökkäykseltä. Tästä hengestä versoi vuoden 1940 alussa työnantaja – ja työntekijäjärjestöjen sopimus, joka tunnetaan *tammikuun kihlauksena*. Tuosta sopimuksesta lähtien Suomen työnantajajärjestöt ovat tunnustaneet työntekijäjärjestöjen toiminnan, hyväksyneet työntekijöiden järjestäytymisen ja siihen liittyvän lakko-oikeuden sekä alkaneet – vähitellen kautta linjan

– solmia työehtosopimuksia työntekijäjärjestöjen kanssa.

Suomalaisen yhteiskunnan lähelle kaaostilaa v. 1956 vienyt kolme viikkoa kestänyt yleislakko aloitti kauden, jota leimasi kaiken sitominen indeksiin. Palkat, vuokrat, talletukset, lainat oli sidottu indeksiin, eikä inflaatiota saatu pysähtymään, indeksisidonnaisuus oli omiaan vain kiihdyttämään sitä. Tämä kausi päättyi vuoden 1968 Liinamaa – sopimukseen, jolloin indeksisidonnaisuudet lopetettiin. Silloin alkoi nykyinen työmarkkinapolitiikan kausi, jossa asiat pyritään sopimaan kolmikannassa siten, että työmarkkinajärjestöt neuvottelevat palkoista ja muista työehdoista. Sopimukseen liitetään usein lainsäädäntötoimia, veronalennuksia jne., jotka edellyttävät valtiovallan panosta. Kaikki tämä vaatii onnistuakseen paljon sovittelua ja kompromissivalmiutta eri tahojen välillä.

Sotien aikana helsinkiläisravintola König oli hyvin suosittu neuvottelupaikka mm. sen takia, että sieltä ei tarvinnut hälytyksen sattuessa lähteä pommisuojaan. Niinpä Suomen merkityksellisimmät kihlajaiset pidettiin siellä. Kuva ravintolan ulkoseinältä (Katri Einamo).

Merkittävä työehtosopimusten perustekijä on työntekijöiden järjestäytymisaste, joka saavutti huippunsa, jopa yli 80 % 1990 – luvun laman syvimmässä vaiheessa. Tämän jälkeen se on laskenut. Miksi? Saattaa olla, että etenkään koulutettua työvoimaa paljon sitoneella IT – alalla ei ole ollut oikein trendikästä järjestäytyä; yhtenä tekijänä on ollut jatkuvasti jäsenmääräänsä kasvattanut "Loimaan kassana" tunnettu työmarkkinajärjestöjen ulkopuolinen työttömyyskassa.

Entä konsensus politiikassa ja muussa yhteiskuntaelämässä? Suomen sisäpolitiikassa on – torppariongelman tultua ratkaistuksi vuokraajien muuttuessa maanomistajiksi – ollut kaksi suurta erimielisyyttä: kielikysymys, ja kysymys vasemmiston asemasta poliittisessa elämässä vuoden 1918 ja talvisodan välisenä aikana. Kielikysymystä ja fennomaanien toimintaa sen ratkaisemiseksi on käsitelty näillä palstoilla jo aikaisemmin; totean tässä yhteydessä vain, että vuoden 1905 eduskuntauudistus, siis säätyvaltiopäivien lopettaminen ja koko kansan äänioikeuden voimaantulo, mursi lopullisesti ruotsinkielen valta-aseman. Tämän jälkeenkin kieliriita silloin tällöin, tosin lievempänä, leimahti uudelleen, sammu-

akseen liki täysin 1930-luvun lopulla.

Kun tasavaltalainen hallitusmuoto oli v. 1919 vahvistettu. eduskunnassa oli hyvin vahva (80) sosiaalidemokraattinen puolue, ja hajanainen porvarien rintama. Hallitukset muodostettiin tietenkin porvaripuolueista, milloin keskusta-. milloin oikeistopainotteisina; kovin lähellä vuoden 1918 tapahtumia ei muuta voinut ajatellakaan. Näin jatkui koko Ståhlbergin presidenttikauden.

Relanderin tultua presidentiksi oli toisenlainen ratkaisu jo mahdollinen: vain kahdeksan vuotta vapaussotana tunnetun, toiselta luonteeltaan myös sisällissodaksi kutsutun yhteenoton jälkeen Väinö Tanner muodosti sos. dem. vähemmistöhallituksen, joka istui vuoden päivät. Voinee sanoa, että tämä ratkaisu osoitti suurta poliittista kypsyyttä. Liekö toista maata, jossa sisällissodan hävinnyt osapuoli vajaan kymmenen vuoden kuluttua muodostaa maahan hallituksen, ja voittajat hyväksyvät sen? – Tannerin hallituksen jälkeen palattiin taas porvarillisten hallitusten kauteen, joka päättyi vasta Kyösti Kallion presidenttikaudella Cajanderin punamultahallituksen muodostamiseen v. 1937. Talvisodan aloittanut Neuvostoliitto iski siis poliittisesti yhtenäiseen maahan; vasemmisto ei ollut sivussa kyräilemässä, vaan vastuussa asioista.

Suomen puoluemuodostus ja puolueiden kannatus on jo pitkään ollut vakiintunut: on kolme suurta puoluetta ja muutama keskisuuri/pieni. Hallitukset muodostetaan siten, että niissä on kaksi suurta puoluetta ja joku tai joitakin pienempiä (RKP on aina valmiina!). Yksi suuri puolue on oppositiossa. Tietoisuus siitä, että seuraavassa hallituksessa voi hallituskumppanina olla nykyinen oppositio, on omiaan latistamaan eduskuntapuheita, ja kaiken kaikkiaan tekemään poliittiset kannanotot varovaisiksi, jopa ympäripyöreiksi. Kumpi on parempi, lihava riita vai laiha sovinto?

Silti: eivät puolueet luovu tavoitteistaan, niitä vain ei julisteta joka käänteessä ainakaan kovin räikeästi. Asioita pyritään hoitamaan ainakin puolueen, toivottavasti myös maan edun kannalta yksimielisyydellä, consensus.

Suomen kunnallispolitiikkaa voisi nimittää konsensuksen harjoituskentäksi. Kunnanvaltuustoilla on, tai niillä ainakin periaatteessa pitäisi olla suurin valta. Kun lukumäärältään suuret, jopa monikymmenpäiset valtuustot kokoontuvat melko harvoin, on selvää, että käytännön asioita ajatellen suurin valta kunnissa on kunnanhallituksilla, ja näiden alaisilla kunnan virkamiehillä. Konsensus kuitenkin näkyy siinä, että kaikki vähänkin merkittävät poliittiset valtuustoryhmät saavat edustuksensa kunnanhallitukseen. ja kunnanhallitus taas ainakin pyrkii siihen, että asioita hoidetaan kunnan edun kannalta oikein.

Onko Suomi sitten jonkinlainen auvoisan yhdessäolon luvattu valtakunta? Riidelläänkö täällä lainkaan? Perhe-elämän ulkopuolella on muutama yhteisö. joihin miltei jokainen kuuluu: asunto-osakeyhtiö ja ehkä joku yhdistys. Näissä kyllä otetaan yhteen, joskus lujastikin. ja joskus aivan turhistakin asioista. Mistään puoluepolitiikasta ei ole kysymys; asuntoyhtiöissä muodostuu useimmiten porraspuolueita (A-porras jne.) tai kerrospuolueita, jakaumat yhdistyksissä taas määräytyvät etenkin yhdistyksen tarkoitusperän mukaan. (Puolueet ja puoluepoliittiset yhdistykset ovat tietysti asia erikseen.)

Jos asioita ei yhteisössä saada sopien eteenpäin, riitaa voidaan laissa määrätyin edellytyksin jatkaa tuomioistuimessa. Tässä kuitenkin tulee tavallaan konsensusta edistävä mutka matkaan.

Oikeudenkäynti Suomessa on erittäin kallista, koska vähänkin mutkikkaammassa asiassa on viisasta turvautua ammattimaiseen asianajajaan, joka taatusti osaa laskutuksen jalon taidon, ja jos juttu hävitään, voi joutua maksamaan myös vastapuolen kulut. Vähän kärjistäen voi sanoa, että oikeudenkäyntiin voivat – varakkaiden ja kverulanttien lisäksi – lähteä ne, jotka lain mukaan saavat maksuttoman oikeudenkäynnin, ja ne, joilla lähinnä kotivakuutuksen osana on oikeusturvavakuutus.

Seuraamukset tästä? Yhteisöissä pitäisi huolella valmistautua asioista päättäviin kokouksiin, ja myös avata niissä suunsa, jos asiaa on. Perästäpäin on turha turpakäräjiä pitää. Asuntoyhtiöiden asiat tuppaavat olemaan sen laatuisia, että niitä ei läheskään aina voi myöhemmin muuttaa; jos hissi on asianmukaisesti päätetty yhtiökokouksessa rakentaa, se myös rakennetaan. Sen sijaan yhdistyksissä olisi useinkin syytä olla varovainen: entä jos vaihdettu hallitus palaakin vanhaan valtaansa ja kunniaansa uuden kokouksen jälkeen, ja me kun sen niin pataluhaksi haukuimme? Kaiken kaikkiaan yhdistyksissä viisaan johdon on järkevää pyrkiä siihen, että löydettäisiin jäsenistöä yhdistäviä asioita ennemmin kuin helposti havaittavia riidan aiheita. Pitäisi myös pyrkiä sivuuttamaan, ohittamaan tai ylittämään kovin helposti varsinaisia asioita suuremmiksi nousevat henkilökysymykset.

Toivo Iho

Rikkisen suvun lukkareita ja kanttoreita

Lukkari-sana on muunnos ruotsinkielisestä sanasta *klockare* ja tarkoitti alkuaan kellonsoittajaa. Katolisessa kirkossa lukkarit kuuluivat papistosäätyyn, mutta uskonpuhdistuksen jälkeen he menettivät tämän asemansa.

Protestanttisissa maissa, mm. Ruotsi-Suomessa, johon myös Inkeri vuoteen 1721 asti kuului, lukkarille kuuluivat kirkon sekä hautausmaan vahtimestarin tehtävät ja taloustehtävät sekä kirkonkellojen soitto. Lukkari joutui myös joskus antamaan hätäkasteen. 1600-luvulta alkaen lukkarien vastuulliseksi ja tärkeäksi tehtäväksi tuli myös rippikoululaisten ja pyhäkoululaisten opetus. Lukkarille kuuluivat myös kirjurin tehtävät, ja monissa seurakunnissa lukkari saattoi toimia myös kanttorina eli seurakunnan vuorolaulun esilaulajana, virrenveisuun ja kuoron johtajana sekä urkurina. Latinankielinen *cantor* -sana tarkoittaa laulajaa.

Tarvittiin siis monipuolisia sekä pedagogisia että musikaalisia taitoja täyttämään nämä vaatimukset. Lukkarien ja kanttorien valmennusta ei kuitenkaan Inkerin oloissa ennen Kolppanan opettajaseminaarin perustamista v.1863 ollut. Lukutaitoisia lukkareita ja kanttoreita tuli kirkon palvelukseen kirkkokoulun ja kotiopetuksen tiedoilla ja taidoilla varustettuina talonpoikaisperheistäkin. Rikkisen suvun lukkarit ja kanttorit ovat siitä esimerkkinä.

Pienessä, seitsemän talon kokoisessa Savelan kylässä, joka sijaitsi Nuolijoen yläjuoksun tuntumassa ja kuului Tuutarin Hietamäen kappeliseurakuntaan, asui

1700-luvun alussa talonpoika Siegfrid Jöranin poika Rickinen vaimonsa Maria Jöranin tyttären kanssa. Perheessä oli paljon lapsia, ja kahden pojan, Josephin ja Johanneksen, monesta jälkeläisistä tuli lukkareita ja kanttoreita.

1700-luvun alun vuosikymmenet olivat Inkerin suomalaisväestölle raskasta sodanjälkeisen kauden sopeutumisaikaa uuden vallan alaisuuteen. Itsenäisistä talonpojista tuli maaorjia ja he joutuivat kestämään tätä taakkaa 160 vuotta. Myös nälkävuodet ja kulkutautiepidemiat vuorottelivat, joten kuolleisuus. erittäinkin lapsikuolleisuus, oli senaikaisissa oloissa korkea.

Venäjän alaisuudessa alettiin ruotsalaisperäisten etunimien asemesta yhä suuremmassa määrin käyttää raamatullista alkuperää olevia etunimiä. Niin myös Josephin ja Johanneksen jälkeläisten etunimet olivat monissa tapauksissa samanlaisia, joten serkusten erottaminen toisistaan onnistunee vain isännimien ja vuosilukujen avulla.

Joseph Siegfridin pojan. Rickisen (1721–1806) ja hänen puolisonsa Catharina o.s. Cnutyn neljästä lapsesta vain Moses Josephin pojasta tuli suvun jatkaja. Moses Josephin pojalle (1760–1834) ja hänen vaimolleen Walborg Marthin tyttärelle, Toickalle, syntyi yhdeksän lasta, joista viisi kuoli jo varhaisessa iässä.

Heidän poikansa Abraham Moseksen poika (1783 -1811) avioitui Helena Gabrielin tyttären, Lotan. kanssa. Vuonna 1802 heille syntyi Moses. Moses Abrahamin pojasta tuli v.1835 lukkari ja luottamusmies eli kuudennusmies, joita 1400-1800 -luvulla valittiin kuusi henkilöä pitäjäkokousta ja seurakunnan hallintoa varten. Hän oli siis jo 32-vuotiaana arvostettu luottamusmies. mikä oli siihen aikaan melko poikkeuksellista. Andreas Abrahamin poika. Rikkinen. toi-

mi *cantonistina* eli kanttorina. Abraham Moseksen pojanpojasta, vuonna 1829 syntyneestä Abraham Matheuksen pojasta, tuli lukkari.

Joseph-veljen Johannes Siegfridin pojan (1735 -1802) ja hänen vaimonsa Brita Andreaksen tyttären, os. Hämäläisen, perheeseen syntyi kymmenen lasta. Toiseksi vanhin Moses Johanneksen poika (1770 -1833) toimi lukkarina. Moses Johanneksen pojan ja hänen puolisonsa Maria Josephin tyttären, Käiväräisen, pojasta Abrahamista tuli niin ikään lukkari ja isänsä työn jatkaja.

Abraham Moseksen pojalle (1806 –1866) ja hänen puolisolleen Maria Abrahamin tyttärelle, Meroselle, syntyi yhdeksän lasta, joista esikoinen Johannes pääsi jo opintielle.

Johannes Abrahamin poika Rikkinen (1851–1928) (Lukkari - kanttori - opettaja) Kuva kirjasta: Kolppanan seminaari 1863–1913. Viipuri, 1913. s.120

Johannes Abrahamin poika Rikkinen tuli Kolppanan seminaariin isänsä lukkari Abraham Moseksen pojan kotivalmennuksella vuonna 1866. Hän ei päättänyt Kolppanan seminaaria, vaan siirtyi kahdeksi vuodeksi Jyväskylän opettajaseminaariin. Tämän jälkeen hän

Hietamäen Pietari-Paavalin puinen kirkko rakennettiin 1755 -1758 ja peruskorjattiin v. 1893. Kirkossa oli 540 istumapaikkaa ja urut. Kirkko suljettiin v. 1938 ja purettiin neuvostovallan toimesta. Vuoteen 1910 Hietamäen Pietari-Paavalin kirkko kuului kappeliseurakuntana Tuutarin kirkkoon, jonka jälkeen se alkoi toimia itsenäisenä seurakuntana.

Papit: Kirkkoherra Johannes Siitonen 1910–1917
Saarnaaja Pekka Bister1918–1921
Rovasti S. J. Laurikkala 1922–1937
Saarnaaja A. Koskelainen 1938

Kirkon kuva kirjasta: Luther, Georg
Herdeminne för Ingermanland II. Helsingfors, Svenska Litteratursällskapet i Finland, 2000. s.147.

opiskeli Pietarin venäjänkielisessä opettajaseminaarissa ja päätti sen v. 1877. Valmistumista lienee hidastanut isän, Abraham Moseksen pojan, kuolema vuonna 1866, josta johtuen Johannes joutui perheen vanhimpana poikana ottamaan vastuun omaisistaan.

Johannes Rikkinen toimi opettajana useissa suomalaisissa kouluissa, mm. Toksovassa 1877–78, Mosinassa 1878–82, Tyrön Ylikylässä 1882–85 ja Hietamäen Törölän kylässä yksityiskoulussaan vuodesta 1891. Kolppanan seminaariin juhla-albumissa tämän koulun oppilasmääräksi mainitaan 35 henkeä.

Johannes Rikkinen toimi lukkarina ja kanttorina oman seurakuntansa Hietamäen kirkossa vuodesta 1885, jolloin hän suoritti lukkarinvaalinäytöksensä, vuoteen 1928, yhteensä siis 42 vuoden ajan. Johannes Rikkisen lisäksi lukkarinvaaliin olivat osallistuneet Matikainen, Niukkanen ja Toikka.

Näistä v. 1885 laskiaissunnuntaina toimitetuissa vaaleissa tuli valituksi virkaan opettaja Johannes Rikkinen. Hän toimi myös kunnanvaltuutettuna ja tilintarkastajana useita vuosia. Vuoden 1917 vallankumouksen jälkeenkin hän jatkoi kanttorin ja lukkarin tehtäviään. Pappien vangitsemisesta johtuen hän kastoi lapsia

(yhteensä noin 190 lasta), siunasi kuolleita ja toimitti muita kirkollisia tehtäviä M. Korpelaisen ja rovasti S. J. Laurikkalan rinnalla sekä kirkossa että kotioloissa, josta kertovat sen ajan kirkonkirjat.

Johannes Rikkinen eli naimattomana elämänsä loppuun asti ja omistautui täydellisesti kirkollisille tehtävilleen ja opetustyölleen. Vaikka hänellä ei ollutkaan omia lapsia, oli hän oppilaitaan ymmärtävä ja kannustava opettaja. Valtiovallan määräyksestä huolimatta opettaa kaikkia aineita, paitsi uskontoa ja äidinkieltä, ainoastaan venäjäksi, Johannes Rikkinen selitti kuitenkin kaikki aineet suomeksi, jolloin lapset myös omaksuivat ne paremmin.

Johannes Rikkinen kuoli 77 vuoden iässä vanhuuden heikkouteen 1.12.1928 Törölässä. Ruumiin siunauksen toimitti kirkkoherra S. J. Laurikkala, samoin kirkonkirjaan tehty merkintä: *Haudattu Hietamäen kirkon luo* on Laurikkalan käsialaa.

Lilja Kuivanen

Lähteet:

Kolppanan seminaari 1863–1913. Juhlajulkaisu Kolppanan seminaarin viisikymmenvuotisen toiminnan muistoksi. Viipuri, 1913. Ss. 107,119–120.

VA:n mikrofilmi OS 217: Syntyneiden ja kastettujen kirja 1923–1936.

Johan Rikkisen koulu

Vuosikerta vuosikerran perään
lähteä sai kouluun Rikkisen. -
Mukana myös vuosikerran erään
laulajakin koki kaiken sen,

miten lapset hänen johdollansa
sisään pääsi luvuntaitohon,
miten verkkaisesti rakentuvaa
maailmassa kaikki tieto on.

Muistan hänet, pitkän partaniekan
naamoin aina sangen totisin -
nauranut ei ääneen juuri koskaan,
hymyili tok` joskus kuitenkin.

"Ehkä teistä joku vielä nousee
tiedon portahia ylöspäin...!"
Näin hän virkkoi kerran tunnillansa -
tämä säväytti sisintäin.

Nousi toki, nousi naista, miestä,
jotka elontiellä eväitään
nauttiessaan kansakouluansa
aina muistelivat mielellään.

* * *

Hyvin myöhään rajan taakse kuulin,
miten päättyi koulumiehen tie,
miten valtakunnan myllerrykset
selvät viitat vinkkurahan vie...

Nyt, jo lähes vuosisadan takaa
häntä siunauksin muistelen:
Syvän vaon kynti sarallansa
opettaja Johan Rikkinen.

Aapo Iho

Inkeriläisten viesti 1975 N9 s.6.

Cinemaattorin palsta

Arvoisat Viestin lukijat! Tarkoitukseni on ryhtyä arvioimaan lehdessä aina silloin tällöin maukkaita ja katsomisen arvoisia elokuvia, jotka nimenomaan tälle kohdeyleisölle voisivat sopia. Cinemaattori ottaa myös vastaan lukijoiden ehdotuksia elokuvista, joita kannattaisi katsoa ja kenties sen jälkeen arvioida. Cinemaattorin maku on moninainen, joten älkää pelätkö tehdä ehdotuksia!

Perikato (Der Untergang)

Ohjaus: Olivier Hirschbiegel
Pääosissa: Bruno Ganz, Alexandra Maria Lara, Christian Berkel, Juliane Köhler
Valmistumisvuosi: 2004

Hitlerin Saksan viime vaiheet, Berliini 1945. Kaupunki on pommitettu puhki, mutta diktaattori viruu bunkkerissaan. Tästä elokuva nimenomaan kertoo, siihen lopulliseen tuhoon saakka. Tapahtumat saavat kuitenkin alkusysäyksen vuodesta 1942, jolloin Hitler palkkasi itselleen sihteerin, ja elokuvan tapahtumat peilautuvatkin pitkälti nuoren sihteeri *Trauld Jungen* (Alexandra Maria Lara) kautta. Elokuvaa on paljolti työstetty oikean Trauldin haastattelujen perusteella, hän kuoli vuonna 2002. Muutoinkin joidenkin Hitlerin alaisten haastatteluja on käytetty taustamateriaalina bunkkerin tapahtumien oikeanlaiseksi sävyttämiseksi. Tiettävästi esimerkiksi hänen sähköttäjänsä elää yhä.

Viime päivien *Hitler*, jota Bruno Ganz osuvasti tulkitsee, ei ollut mikään suurille massoille esiintyvä kiihkoileva vallan viilipytty, vaan Parkinsonin tautiin luhistuva arjalaisuuteen viimeiseen saakka uskova jääräpää, joka huusi silmittömästi alaisilleen, mutta oli kovin ystävällinen sihteerilleen, kuten myös naisille yleensäkin. Naisista suurimman kunnioituksen Hitlerin silmissä myös elokuvassa kokee lopulta kuusi lastaan murhannut ja sen jälkeen miehensä surmaamaksi antautunut *Magda Göbbels*, jota Hitler suorastaan jumaloi. Göbbelsin pariskunta on muutoinkin saatu elokuvassa hyvin esiin ja heitä esittämään on valittu vakuuttavat ja rooliinsa uppoutuneet näyttelijät. Ja se lasten myrkytys, kyllä, se on hyvin julmaa katsottavaa.

Mielenkiintoisin taustatieto elokuvaan liittyen tulee Suomesta. Salaa nauhoitetut ja osittain säilyneet Mannerheimin ja Hitlerin junavaunukeskustelut Marskin 75-vuotispäiviltä Immolasta 1942 ovat toimineet Bruno Ganzin suurena apuna. Nauhoitteet ovat tiettävästi ainoat joissa Hitler puhuu aidosti eikä fanaattisesti sanomaansa ihmisille esiintymiskorokkeelta huutaen. Nauhoitteista näyttelijä on pystynyt työstämään oikean puhetyylin ja rytmityksen.

Cinemaattorin tähdet Perikadolle ***** (arviointiskaala 1–5)

Elokuva on vuokrattavissa hyvin varustetuista videovuokraamoista.

Jaakko Iho

Iloinen Inkeri – erilainen inkeriläiskirja

Iloinen Inkeri on Inkerin kulttuuriseura ry:n julkaisema kokoelma Ruotsissa asuvan Adam Vainikan piirroksia, joista avautuu valtavirrasta poikkeava näkökulma entiseen Inkeriin ja kuuluu erityisesti inkeriläisen miehen ääni. Useimmassa kuvassa äänessä on mies. Silloinkin, kun Adam kuvaa inkeriläistä elämää yleisemmällä tasolla, näkökulma on miehinen. Kirja on kaksikielinen. Tekstit on käännetty myös ruotsiksi.

Adam Vainikka on syntynyt Pajulan kylässä Inkerinmaalla vuonna 1925 ja asunut Ruotsissa vuodesta 1947 lähtien. Elämänsä varrella Adam on työskennellyt monissa eri ammateissa, mutta musiikki ja kuvataiteet ovat olleet aina hänen sydäntään lähellä. Adam varttui Inkerinmaalla kymmenpäisen sisarusparven nuorimpana. Adam oli vasta nelivuotias, kun hänen isänsä vangittiin, koska oli kieltäytynyt liittymästä kolhoosiin. Sodan aikana Adamin perhe hajosi. Leningradissa olleet sisaret lähetettiin Siperiaan ja Adam itse muutti sodan loppuvaiheessa Suomeen. Hän sai paikan Rovaniemeltä saksalaisten esikunnasta. Suomessa hän sai yhteyden myös isäänsä, joka uskoi nuorimman poikansa kuolleen sodassa. Kun poliittinen tilanne muuttui, 19-vuotias Adam siirtyi Ruotsiin.

Iloinen Inkeri -kirjan toimitustyön on tehnyt valtiotieteiden tohtori, kirjailija Helena Miettinen.

Miettinen on analysoinut Adamin tekstejä tarinallista tutkimustraditiota noudattaen ja rakentanut piirrostarinoista hahmottuvista teemoista yhteenvedon. Täydentääkseen Inkerin arjen kuvaa Miettinen on keskustellut piirroksista historiallisen Inkerin olot muistavien paluumuuttajien kanssa.

Kirjan hinta on 15 euroa ja sitä voi tilata Inkerin kulttuuriseurasta, Hämeentie 103, 00550 puhelin (050) 529 0756 tai sähköpostitse inkerinkulttuuri@suomi24.fi.

Liitteenä muutama kirjan piirroksista.

Helena Miettinen

Ukko käi tohtoril, joka määräs ukon pestäväks.
- Joha mie sanoin tuon veen kans. Kuolema siint tulloo. Katso itse, ko kuolleen väri alkaa nousta yllääpäin ruumista!

No kylpäs on kummaa. Ihanko issiään katselis!

UUTISIA INKERISTÄ

Inkeri-oppaat harjoittelivat

Suomalaisen Haaga-instituutin johtama matkailupalveluiden edistämishanke on päättymässä. Syksyllä on tarkoitus saada aikaan valmiit "matkailutuotteet" (Inkeri-kierrokset), valmistaa esite ja aloittaa kierrosten markkinointi mm. internetin kautta. Syyskuun alussa Inkeri-oppaat harjoittelivat opastamalla Pohjois-Inkerin ja Keski-Inkerin reiteillä.

Inkeriläisedustusto Pietarin päivillä Turussa

7.–10. syyskuuta vietettiin Pietarin päiviä Turussa. Päivät sisälsivät Pietarin teollisuusnäyttelyn, matkailuhankkeiden esittelytilaisuuden, pyöreän pöydän muodossa pidetyn keskustelutilaisuuden kansalaisjärjestöille, "tv-sillan" Pietari-Turku ja tietenkin runsaasti kulttuuriohjelmaa.

Pietarin varakuvernöörin johtamaan viralliseen valtuuskuntaan kuuluivat mm. IL:n pj Aleksanteri Kirjanen ja IL:n neuvoston jäsen Jelena Tikka. Venäjän Turun pääkonsulaatissa kohtasi edustajia miellyttävä yllätys; Turussa asuvien inkeriläisten taidemaalareiden näyttely.

Lapsityö pysyvissä tiloissa

Irina Ostosen johtama lapsityöryhmä on saanut pysyvät toimitilat Pyhän Marian seurakunnalta kirkon takaosasta. Noin 30 inkeriläislapsella on mahdollisuus käydä taidekerhossa, lainata kirjoja pienestä

kirjastosta ja opiskella suomea. Ryhmä järjestää lapsille ja heidän vanhemmilleen yhteiset juhlat ja tutustumiskäynnit Inkerinmaalle. Toiminta ei nauti vakituista rahoitusta, mutta saa tukea mm. suomalaisilta yhteistyökumppaneilta.

Suomenlahteen puhdasta vettä, inkeriläisille työtä

22. syyskuuta otettiin Pietarissa juhlallisesti käyttöön kaupungin lounainen jätevesipuhdistamo, jonka rakentaminen aloitettiin 18 vuotta sitten. Hankkeeseen investoitiin 173 miljoonaa euroa, niistä 116 miljoonaa EU:n pohjoismaista. Valmistunut puhdistamo on Luoteis-Venäjän suurin ulkomaalaisten rahoittama investointihanke kautta aikojen ja Euroopan kallein luonnonsuojelukohde. Avajaisiin osallistui mm. Suomen tasavallan presidentti Tarja Halonen.

Samana päivänä presidentti Halonen oli mukana myös Nokian Tyres Oy:n tehtaan avajaisissa. Uusi tehdas avattiin Seulaskoin lähelle, ja se tarjoaa paljon uusia työpaikkoja myös inkeriläisille.

Opiskelijoitamme Pohjanmaalla

46 opiskelijaa Venäjältä, joista yli puolet Inkerinmaalta, on päässyt opiskelemaan Härmänmaan ammatti-instituuttiin (HAMI). Noin kolmen vuoden kuluttua heistä tulee levyhitsaajia, koneistajia, rakennusmiehiä, suurtalouskokkeja ja matkailupalveluiden osaajia. Suomalainen oppilaitos järjesti haun touko-elokuun aikana Inkeriläistyövoimatoimiston avustuksella.

Wladimir Kokko
Pietari

Edellisessä numerossa julkaisimme Inkerikeskuksen hallituksen puheenjohtajan Irina Kapelianin haastattelun, joka on poikinut ärhäköitä kommentteja. Julkaisemme ne numerossa 12 ja viittaamme myös konsensusta koskevan pääkirjoituksen viimeiseen kappaleeseen. Ohessa numeron 10 jutusta erehdyksessä pois jäänyt kuva.

Tapahtuma-kalenteri

Kokouskutsu

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous

20.11.2005 klo 14.00

Inkerikodissa
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Käsitellään säännöissä syyskokoukselle määritellyt asiat.

Hallitus

Turun seudun Inkeri-seuran tapahtumia

26.12.2005 joulujuhla

Tapahtumat kello 14.00 alkaen.

Varissuon kirkko
Kousankatu 6
Turku

Besseda-hetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13.00 Irma Kapasen vetäminä. Tervetuloa viettämään teehetkeä vapaan keskustelun merkeissä.

Hallitus kokoontuu joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 16.30 Palvelupisteessä, Uudenmaankatu 1. Jos teillä on asioita, joita haluaisitte hallituksen käsittelevän, ottakaa yhteyttä hallituksen jäseniin tai Palvelupisteeseen.

Hyvinkään Inkeri-kerhon tapahtumia

Marraskuussa ei normaalia kerhotilaisuutta.

1.12.2005 Tuglas-seuran ja Inkeri-kerhon yhteistilaisuus klo 18. Vieraana Inkerin suomalainen kirjailija Anita Konkka

Hyvinkään kirjasto

10.12.2005 kerhon joulujuhla klo 14

seurakuntakeskus

8.-9.7.2006 Suomen Inkeri-liitto ry:n kesäjuhlat Hyvinkäällä

Lahden seudun Inkeri-seuran tapahtumia

kerhoajat
14.11.2005 klo 15–17

Seurakunnan juhlasali
Kirkkokatu 5
Lahti

joulumatka
11.12.2005

Tiedustelut:
Maria Lahti
puh. (03) 734 0435

Inkerikuoron harjoitukset jatkuvat

keskiviikkoisin klo 16.45 – 18.30

Inkerikoti
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kuoroa johtaa Evelin Ojalo.
Uusia laulajia toivotaan kuoron riveihin kaikkiin ääniin.

Seukot Inkerikodissa

Inkerikoti
Karjalatalo
Käpylänkuja 1
00610 HELSINKI

Kokoonnumme tänä syksynä vielä torstaina 15. joulukuuta klo 13 niin kuin ennenkin.
Ohjelmaa, keskustelua ja kahvinjuontia.
Tervetuloa mukaan!

Tiedustelut: Pirkko Huurto
puh. (09) 783 391

Helsingin Seudun Inkeri-seuran tapahtumia

4.12.2005 klo 14 pikkujoulut Inkerisalissa

Tiedustelut: Irma Rautio
puh. (09) 753 0864.

Seuraavien henkilöiden tarkat osoitetiedot puuttuvat, ottakaa ystävällisesti yhteyttä toimitukseen: Elvira Parbo.

Levitä Inkeri-tietoa.

Kirjallisuutta
Arvo Survo
Itku Inkerille, 17 €
Aapo Iho
Hietajyvä, 3.50 €
Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta, 2,50 €
Ella Ojala
Pitkä kotimatka, 14 €
Pelastunut albumi, 22 €
Ensimmäinen kevät, 16 €
Ella Ojala
Sananlaskuja ja tarinoita, 8 €
Aleksander Störgren
Mutkainen tie vapauteen, 10 €
Pekka Nevalainen
Inkeriläinen siirtoväki 1940-luvulla, 25 €
Pekka Nevalainen - Hannes Sihvo (toim.)
Inkeri-historia, kansa, kulttuuri, 50,50 €
Heikki Seppänen
Etelän tien kulkija - Vilho Helanen, 25 €
Maria Ripatti
Elämä yhden kortin varassa, 16,50 €
Saimi Tuukkanen
Elämäni helminauha 5 €
Kalevalaseuran vsk 69-70
Inkerin teillä, 11,50 €
Maria Luukan laulut ja loitsut, 6,50 €
E. Pärnänen
Antti Kivekäs I-II, 9 €
Mikko Savolainen
Inkerinmaa, 33,50 €
Aatu Savolainen
Suomalainen sissisodassa, 15 €
Lars Krifors
Oli onnistuttava, 15 €
Juho Häkkinen
Siihen maahan, jonka minä sinulle osoitan.
I-II 15 €
Sverigesingermanländarnas historia
24 €
Lassi Saressalo
Inkeri, 3,5 €
Jouko Sihvo
Inkerin kansan 60 kohtalonvuotta, 24 €
Albert Pettinen
Lauluja koululaisille, 4 €
Albert Pettinen
Lauluja sekakuorolle, 6 €
Lauri Santtu
Murrejuttuja, 2,50 €
Lilja Kuivanen Toim.
Inkerin vuotuisjuhlat 2003, 20 €
Tapani Nokkala
Paavo Räikkönen Inkerin mies, 25 €

Äänilevyjä
Inkerikuoron uusi
Minä tyttö -CD 10 €
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym, 2,50 €
Kasetteja
Arvo Survo
Omall maall, 9 €
Karttoja
Inkerin kartta
vuodelta 1933, 12 €
Inkerin uusi kartta
vuodelta 1992, 10 €
Kylä- ja tiekartta
Keski-Inkeri, vuodelta 1993, 10 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia) + salko marmorijalustalla 18,50 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteria) + salko marmorialustalla 15 €
Inkerin pöytälippu
(polyesteriä), 8 €
Inkerin pöytälippu
(satiinia), 10 €
Adressi
surunvalitteluun, 7 €
Tilaukset Inkerikoti

Saatavana Inkerin kulttuuriseurasta
puh. 09 - 2733 225
Inkerin satulipas (**Miettinen, Uusma**) 25 €
Flink, Toivo & Mäkilä, Eeva. Inkerin lasten oppikirja. 7,50 €
Kalevala. Suomeksi ja venäjäksi. Käännös A. Hiiri & E. Kiuru. 23 €
Miettinen, Helena. Kohtalontie. Kertomus inkeriläisen opettajan elämäntaipaleesta Inkerinmaalta Ruotsiin ja paluusta Neuvostoliittoon. 7.5 €
Miettinen & Joganson. Petettyjen toiveiden maa. Arator. 15 €
Monahof, Ania. Kärsimyksen pyhät kyyneleet. 13 €.
Mutanen, Pekka. Vaiennetut sotilaat. 12 €.
Ojala, Ella. Sananlaskuja, tarinoita ja mielleyhtymiä 10 €
E. Pärnänen. Antti Kivekäs I - II 9 €
Sava, Inkeri & Miettinen, Helena. Liljan kuva kutsuu. Tarina Neuvostoliittoon kadonneesta ja löytyneestä suvusta. 15 €
Inkeriläistä kansanmusiikkia
Röntyskät. Piirileikkilauluja Inkerinmaalta 7.5 €